

7-1-1

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
VOLUME 10
PART 1
1880

CONTENTS
PAGES
The Human Skeleton of the
Cave of Vache, near
Villeneuve-la-Guyon, France
By M. A. DAUBIGNY
The Human Skeleton of the
Cave of Vache, near
Villeneuve-la-Guyon, France
By M. A. DAUBIGNY
The Human Skeleton of the
Cave of Vache, near
Villeneuve-la-Guyon, France
By M. A. DAUBIGNY

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
VOLUME 10
PART 2
1880

CONTENTS
PAGES
The Human Skeleton of the
Cave of Vache, near
Villeneuve-la-Guyon, France
By M. A. DAUBIGNY
The Human Skeleton of the
Cave of Vache, near
Villeneuve-la-Guyon, France
By M. A. DAUBIGNY
The Human Skeleton of the
Cave of Vache, near
Villeneuve-la-Guyon, France
By M. A. DAUBIGNY

E Go Fr. Basilius Mazza Chienſis ſac. Theol. Mag. Ord. Præd. Rom. Prou. ex commiſſione Reuerendiſſ. Patris Mag. Fr. Yacynthi Petronij Sacri Palatii Apoſtol. Mag. Chriſtianam Doctrinam græco idiomate vulgari donatam, atque additionibus nonnullis auctam, ad erudiendos eos, qui ritu græco diuinum cultum exercent accuratè viſam, conſideraui, nihilque in ea fidei, boniſue moribus aduerſum reperi; quin potius multa, vnde fructus vberriſimos Græci poſſint pro ſpirituale vita ſeruanda, atque augenda colligere; Propterea dignam, quæ typis mandetur exiſtimaui.

Ita eſt Fr Baſilius, qui ſup. manu propria.

E Go Andreas Eudamon Ioannès Sacerdos Societatis Ieſu ex commiſſione Reuerendiſſ. P. Mag. Sacri Palatii vidi verſionem Doctrinæ Chriſtianæ ex Italico in vulgare Græcorum idioma, atque omnia in ea reperi fideliter redita, additis etiam nonnullis, quæ ad erudiendos eos faciunt, qui ritus ſequuntur Orientalis Eccleſiæ, quæ omnia mihi viſa ſunt ſanctæ Catholicæ Fidei conſentientia, neque à bonis moribus aliena. 11. Iulij. 1616.

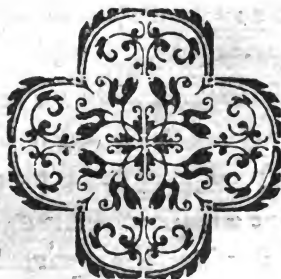
Andreas Eudamon Ioannes, qui ſupra.

E Go Petrus Arcudius Philoſophiæ, ac ſacræ Theologiæ Doctör, de mandato Reuerendiſſimi Patris Magiſtri Sacri Palatii, præſentem Doctrinam ab Italico idioma- te in vernaculam linguam græcam conuerſam, additis præterea nonnullis, quæ ad ritum Græcorum ſpectant; diligenter perlegi, in eaque nihil animaduerti, quod Fidei Catholicæ, aut bonis moribus aduerſetur. Quin poſtius digniſſimam, quæ typis mandetur, & vtiliſſimam fore exiſtimo ad erudiendos homines Græcos, ſiue illi ritum græcum, ſiue latinum ſequantur.

Idem qui ſupr. Petrus Arcud. manu propria.

παρηγορία. ὅθιν ἔχῃς νὰ συμπεράνης, ὅτι
 καὶ ἀλήθειαν δὲν ἔχουσι νῦν ὅλοι ἑκείνοι, οἱ
 ὅποιοι δι' ἀγάπην τῶν καλῶν τῷ κόσμῳ τού-
 του, ἢ διὰ φόβον τῶν πειρασμῶν ὅπου ἔ-
 χῃ ἡ παρεῖσα ζωὴ, χάνουσι τὰ μέλλοντα
 ἀγαθὰ, ἢ κατάρχονται εἰς τὰ μέλλοντα
 κακά.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Οσον εἰς τὴν ἄδην, λόγιασαι ὅτι εἶμι πλατὺς, μα-
κρὺς, ὑψηλός, καὶ βαθύς· πλατὺς ὅτι
ᾤκισθαι ὅλαις ταῖς κόλασιν ὅπου ἐμπορεῖ
πναὶ νὰ φαντασθῇ· μακρὺς, ὅτι ὅλαις εἶμι
αἰώμας· ὑψηλός, ὅτι ὅλαις εἶναι πικρό-
ταταις καὶ βασανιστικώταταις· βαθύς, ὅτι
εἶμι καθαρῶς τιμωρίας χωρὶς μίξιν πνός
παρηγορίας.

Οσον εἰς τὸ ὠδῶδες, λόγιασαι, ὅτι ὁμοίως
εἶμι πλατὺς, ὅτι ᾤκισθαι ὅλα τὰ καλὰ ὅ-
που ἐμπορεῖς νὰ φαντασθῇς, καὶ ἀκόμη πε-
ρισσότερα ὠδῶδες ποῦ ἐμπορεῖσθαι ἡμεῖς νὰ
λογιάσωμεν, ἢ νὰ ἐπιθυμήσωμεν. εἶμι μα-
κρὺς, ὅτι ὅλα ἐκείνα τὰ καλὰ εἶμι αἰώμας.
εἶμι ὑψηλός, ὅτι εἶμι ἀγαθὰ ὑψηλότερα καὶ
τιμιώτατα. εἶμι βαθύς, ὅτι εἶμι ἀγαθὰ
καθαρὰ δίχως μίξιν καθόλου πνός κακοῦ.
καὶ εἶμι ἐμπορεῖς ἀκόμη νὰ λογιάσης, ὅτι τὰ
καλὰ τὸ ζῶν τούτου δὲν ἔχουσι κανένα ἰ-
δίωμα ὑπὸ ἐκείνα τὰ πάντα, ὅτι εἶμι
ὀλίγα, κοντὰ, μικρὰ, καὶ πάντοτε μιγμένα
μὲ βάσανα καὶ στενωχεύμας· ὁμοίως τὰ
κακὰ τοῦ κόσμου τούτου εἶμι ὀλίγα, κοντὰ,
μικρὰ, καὶ μιγμένα πάντοτε μὲ τίποτε
παρη-

νας ἔμπορῇ νὰ τὸν φύγῃ . δεύτερον , ὅπῃ ὥρα του εἶδ' ἀβέβαιη, καὶ πολλοὶ ἀποθνήσκουσιν ὅτε δὲν τὸ λογιάζουσι . τρίτον , ὅπῃ εἰς τὸν θάνατον τελειώνουσιν ὅλαις οἱ φαντασίαις καὶ οἱ λογισμοὶ τούτης τῆς ζωῆς , καὶ τότε γνωρίζεται ἡ ματαιότης τοῦ κόσμου . τέταρτον , ὅπῃ εἰς τὸν θάνατον καθένας μετανοεῖ διὰ τὸ κακὸν ὅπου ἔωραξεν , καὶ διὰ τὸ καλὸν ὅπου δὲν ἔκαμνεν . καὶ διὰ τὸ μεγάλη ἀγνωσία εἶναι νὰ κάμῃ πινὰς ἐκείνο , διὰ τὸ ὅποιον εἶδ' βέβαιος ὅπῃ ἔχῃ νὰ μετανοήσῃ .

Ὅσον εἰς τὴν κρίσιν , ἔμπορῇς νὰ μελετήσῃς τέτατα τὰ θεωρήματα . πρῶτον , ὅπῃ ἡ κρίσις μέλλει νὰ γῇ διὰ τοῦ ᾠγματος ἀξιολογώτατον , ἢ ἢ ὅπου διὰ τὸ ἀκρότατον καλὸν , ἢ διὰ τὸ ἀκρότατον κακὸν . δεύτερον , ὅπῃ μέλλει νὰ γῇ ἀπὸ τῆς ὑψηλότες κριτῆς , ὁ ὅποιος ἢ ἔξωθεν καὶ διὰ τοῦ ᾠγματος , καὶ τοῦ ὅποιου δὲν ἔμπορεῖ πινὰς νὰ αἰψαθῇ . τρίτον , ὅπῃ μέλλει νὰ γῇ εἰς τὸ πρῶτον ὅλες τῆς κόσμου , καὶ δὲν θέλει ἔμπροσθεν πινὰς νὰ κρυβῇ . τέταρτον , ὅπῃ δὲν θέλει εἶσαι καμία ἐλπίδα νὰ φύγῃ πινὰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς δικαιοσύνης τῆς Θεοῦ .

Ὅσον

Δ. Λέγει ὁ σοφὸς, ἐν θυμῷ τὰ ὑπερα, καὶ διὰ
θέλεις ἁμαρτίαν ποτέ. τὰ ἔσχατα εἶναι τέσ-
σερα, θάνατος, κοινὴ κρίσις τῶν ἀνθρώπων,
ἄδης, καὶ ὡδὸρ δόξης.

Μ. Διαπὶ κρίζονται ἔσχατα τέτα τὰ τέσσαρα
πράγματα;

Δ. Διαπὶ ὁ θάνατος εἶναι τέλος τῆς ζωῆς, καὶ τὸ
ὑπερον ἀπ' ὅσα μᾶς ἔρχονται εἰς τοῦτον τὸν
κόσμον. ἡ κοινὴ κρίσις εἶναι ἡ ὑπερὶ ἀπ' ὅ-
λαις ταῖς κρίσεσι ὅπου μέλλοσι νὰ γήρουν,
καὶ διὰ τὸ ἀπ' ἐκείνην δὲν θέλει ἐμπορέσει
πᾶσι νὰ ζητήσῃ ἄλλο κριτήριον. ὁ ἄδης εἶναι
τὸ ὑπερον κακὸν ὅπου μέλλοσι νὰ λάβωσι οἱ
κακοὶ, εἰς τὸ ὁποῖον θέλουν εἶσαι πάντοτε δι-
χως καμίας μεταβολῆς. ὁ ὡδὸρ δόξης εἶναι
τὸ ὑπερον καλόν, ὅπου ἔχουσι νὰ ὑπολαύ-
σωσι οἱ καλοὶ, ὧς δὲν θέλουν τὸ χάσθαι ποτέ.

Μ. Ἡθιγα καμίας θεωρίας διὰ νὰ μελετῶ τὰ
τὰ ἔσχατα, καὶ νὰ τὰ θυμῶμαι συχνὰ διὰ
νὰ μὴν πέσω εἰς ἁμαρτίαν ποτέ, καὶ διὰς λέ-
γει ὁ σοφὸς ὅπου εἶπες.

Δ. Ὅσον εἰς τὸν θάνατον, ἐμπορεῖς νὰ μελετή-
σῃς τέτα τὰ τέσσαρα θεωρήματα. πρῶ-
τον, ὅτι ὁ θάνατος εἶναι βεβαίωτατος, καὶ ἐδί-

ιατρεύει, ἀλλὰ ὅπ ῥλίταις φοραῖς ἱατρύε-
ται, μάλιστα κατὰ τὸν κοινὸν δρόμον δὲν
ἱατρύεται.

Περί τῶν ἀμαρτιῶν ὅπου ζητοῦσιν ἐκδίκησιν
ἀπὸ τὸν ἕρανόν.

Μ. Πόσαις καὶ ποίαις εἰς οἱ ἀμαρτίαις, ὅπου
φωναίῃσιν εἰς τὸν ἕρανόν;

Δ. Τέσσαρες, ἡγοῦν φονικὸν διλημματικόν·
ἀμαρτία σαρκικὴ καὶ φύσιν· καταδυνα-
στεύει τῶν πτωχῶν, ὁ μάλιστα ὀρφανῶν καὶ
χήρῶν· καὶ τὰ κρατήσῃ πινὰς τὴν πλερομήν
τοῦ δαλῶτή.

Μ. Διαπὶ λέγονται, πῶς ἔτα τὰ κείματα φω-
ναίῃσιν εἰς τὸν ἕρανόν;

Δ. Διαπὶ ἡ ἀδικία τοὺς εἰς πόσον φαίρεται, ὅπου
δὲν ἔμπορεῖ τὰ σκεπαδῇ ἢ τὰ κρυβῇ εἰς
κανένα τρόπον.

Περί τῶν πεισάρον ὅπου λέγονται ἰσχυρά.

Μ. Ἡ διὰ κάποιαι διδασκαλίαι καὶ δόλῃ, καὶ
τὰ φεύγει τὴν ἀμαρτίαν.

Δ. Λί-

πνέματος, ἤρουν ὅταν γνωρίζῃ πινὰς τῆς ἀλήθειας, καὶ ὁμῶς μὲ πείσμα φιλονεικῇ νὰ δείξῃ τὸ ἐναντίον. νὰ ἀμαρτάνῃ πινὰς ὑπὸ κακοσιμῆν, λέγεται ἐναντίον τῆ ἀγίας Πνέματος, ὅρα τὴν ἀγίαν Πνέματος εἶδον ὁδομέ-
νον ὡσάν ἴδιον ἢ ἀγαθότης, τῆς ὁποίας εἶδον ἐναντία ἢ κακοσιμῆν. καθὼς ἡ ἀμαρτία ὁ-
ποῦ γινᾶται ὑπὸ ἀμαθίαν λέγεται ἐναν-
τίον τῆ Ὑψ, τῆ ὁποίας εἶδον ὁδομένη ἢ σοφία· καὶ ἡ ἀμαρτία ὁποῦ γίνεται ὑπὸ ἀδένειαν λέ-
γεται ἐναντίον τῆ Πατρὸς, τῆ ὁποίας εἶναι ὁ-
δομένη ἢ δύναμις.

Μ. Τί πρᾶγμα ἔχουσιν ἴδιον τούταις οἱ ἀμαρ-
πίαις;

Δ. Τὸ ἴδιόν τους εἶδον, νὰ μὴν ἔχουσι συγχώρη-
σιν οὔτε εἰς τὸν, ἔτε εἰς τὸν ἄλλον κόσμον,
καθὼς τὸ λέγει ὁ Χεῖς εἰς τὸ διαγγέλιον.
τὸ ὁποῖον ὁμῶς γρυχᾶται, ὅτι τούταις οἱ ἀ-
μαρπίαις μὲ δυσκολίας συγχωρῶνται· ὅρα τὴν
ὀλίγαις φοραῖς καὶ δύσκολα συμβαίνει νὰ
μετανοῶσιν ἀληθινὰ ἐκάνει ὁποῦ ἔπυσαν εἰς
τέτοιας λογῆς ἀμαρπίαις. καθὼς ὅταν λέ-
γωμεν, ὅτι μία ἀρρώστια εἶδον ἀνάγκη, δὲν
δέλομεν νὰ εἰποῦμεν, ὅτι δὲν ἔχῃ ὁλόκληρα

Q

ία-

καλὰ καὶ ὠφελίμα βιβλία, νὰ λογαζῇ τὸν
πολυὺ μισθὸν ὅπου τάσῃ ὁ Θεὸς ἐκείνων,
οἱ ὅποιοι μὲ πρεθυμίαν φυλάσσει ταῖς ἐν-
τολαῖς τῷ, καὶ τὴν αἰώνιον καὶ ἀβάστακτον κό-
λασιν, ὅπου εἶναι ἡ τοίμασμός τῶν ὁκ-
νηρῶν.

Περὶ τῆς ἀμαρτιῶν τῆς ἐναντίων τοῦ
ἁγίου Πνεύματος.

Μ. Ποίαις ἐ πόσαις εἶναι οἱ ἀμαρτίαι ἐναντίον
τῷ ἁγίῳ πνεύματος;

Δ. Εἶναι ἕξ. νὰ ἀπῇ πιθὴν πινὰς εἰς τὴν σωτη-
ρίαν του, νὰ ἔχη θάρρος ὅτι θέλει σωθῇ χω-
ρὶς καλὰ ἔργα, νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ
νὰ τὴν ἐκπαῖται, νὰ ζηλώσῃ τὴν χάριν
ὅπου ἔχει ἄλλος, νὰ μὴ θύγῃ ἢ ἀφήσῃ τὴν
ἀμαρτίαν, καὶ νὰ τρυφώσῃ τὴν ζωὴν ἀμε-
τανόητα.

Μ. Διατί κερᾶζονται ἀμαρτίαι ἐναντίον τοῦ
ἁγίου πνεύματος;

Δ. Διατί γινώσκονται ἀπὸ καθαρὰ κακοσυμῶν,
καὶ μάλιστα τὸ φῖτον, τὸ ὅποῖον μερικώτε-
ρον ἀπ' ὅλα εἶναι ἀμαρτία ἐναντίον τῷ ἁγίῳ
πνεύματι.

ὅσα πῆ ἡ ἄτακτὴ ὀργὴ ὁμοιάζει τῇ ἀφροσύνῃ .
 ἡ θεραπεία εἶναι νὰ σωηδίζῃ πινὰς τῇ ἑαυ-
 τὸν τοῦ εἰς τὴν ὁρατότητα καὶ τὴν ὑπομονὴν , ἔχον-
 τας εἰς τὸν νοῦν τοῦ ταῦ ὁδοδείγματα τῶν
 ἁγίων καὶ αὐτοῦ τῷ Χριστοῦ , οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν
 ὑπομονὴν ἔμὲ τὴν καρτερίαν ἐσίκησαν τοὺς
 ἐχθρούς των πλέον ἐνδοξα ὡς ποῦ κα-
 μινουσιν οἱ ἄνθρωποι τῷ κόσμῳ , ὁποῦ γυρῶν-
 σι τὴν ἐκδίκησιν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς .

Μ. Τί ὁρᾶγμα εἶναι ἀκηδία ἢ ὀκνηρία , καὶ
 ποίαις ἁμαρτίαις γηυνᾷ , καὶ ποῖον εἶναι τὸ ἀν-
 τιφάρμακόν της ;

Δ. Ἡ ὀκνηρία τότε εἶναι κρίμα κεφαλαϊκόν ,
 ὅταν βαριῦνται πινὰς νὰ κάμῃ τὸ καλόν , καὶ
 τὴν κακοφάνεται πῶς εἶναι κρατούμενος νὰ
 φυλάσῃ ταῖς ἐπιτολαῖς τοῦ Θεοῦ , καὶ νὰ
 ὡδεύῃ εἰς τὴν εὐάταν τῆς ἀρετῆς . οἱ
 ἁμαρτίαις ὁποῦ γηυνᾷ εἶναι καταφρονη-
 σις τῶν ἐπιτολῶν , νὰ δοθῇ πινὰς ὅλος
 εἰς τὸ κακόν , νὰ ἀπῇ πινὰς εἰς τὸ κα-
 λόν , νὰ μισᾷ καὶ νὰ θύῃ κακὸν καὶ ἐνὶ ὅπου
 τῇ ἀναγκάζουσι νὰ ἀφήσῃ τὴν ἁμαρτίαν , καὶ νὰ
 πύρῃ τὴν καλὴν εὐάταν . ἡ θεραπεία εἶναι νὰ μὴ
 εἴκῃ ποτὲ πινὰς εὐκαμερῶς , ἀλλὰ νὰ ἀναγνώθῃ

καλῶ

μη ἢ μετρημένη καὶ κυβερνημένη ὑπὸ λογα-
 ριασμὸν εἶναι καλὴ καὶ δεῖ τὸ λέγει ὁ ψαλ-
 μὸς, ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἁ-
 γίος Βασιλεὺς λέγει, ὅτι ἡ ὀργὴ εἶναι ὡσάν
 πέν σκύλον, ὁ ὁποῖος εἶναι καλὸς ὅταν διώ-
 κῃ τοὺς ἐχθροὺς, ἀμὴν ὅταν δακταίῃ ὁ τοὺς
 φίλους, εἶναι κακός. ἡ ἀταξία τὴν ὀργὴν σέκει
 εἰς τρία πρᾶγματα· πρῶτον, νὰ θέλῃ πι-
 ναὶ νὰ κάμῃ ἐκδίκησιν ἐναντίον τινὸς ὁποῦ
 δὲν τὴν ἐγγίζει παίδωσις, καὶ δὲν μᾶς ἔ-
 βλαψεν· δεύτερον, νὰ θέλῃ νὰ κάμῃ τὴν
 ἐκδίκησιν μὲν ἰδικήν του ἐξουσία· δευτέρῃ ἡ
 παίδωσις τῶν κακῶν ἀνθρώπων δὲν ἐγγίζει
 ὡς τὰ τῶν κυβερνητῶν, ἡ γὰρ τῶν κρι-
 τῶν καὶ τῶν αὐθεντῶν· καὶ δευτέρῃ ὁ Θεὸς εἶναι ὁ
 ἀκρότατος αὐθεντίας, δεῖ τὸ αὐτὸς λέγει,
 ὅτι ἐκείνου ἐγγίζει καθολικὰ νὰ κάμῃ τὴν
 ἐκδίκησιν. τρίτον νὰ κάμῃ πινὰ τὴν ἐκδίκη-
 σιν δεῖ μῖσος, καὶ ὅχι δεῖ ζῆλον τῆς δικαιο-
 σιών· καὶ νὰ μὴ φυλάσῃ τὸ μέτρον, καὶ
 ἄλλα παρόμοια. οἱ ἁμαρτάνοντες ὁποῦ γινώσκον-
 ται ὑπὸ τῆς ἀτακτικῆς ὀργῆς εἶναι, σωροὶ σιαιε,
 λόγια καὶ καμώματα ὑβριστικὰ, ἀπορροα
 κινήματα ὡσάν ἀνθρώπων ὡς ἀφεριμένων,
 δεῖ

πρέπει, νὰ γυρᾷ ἢ φαγητὰ πολλὰ ἐκλεκτὰ,
 νὰ θέλῃ νὰ τρώῃ φαγητὰ ἔξω ἀπὸ τὸ νόμον
 λόγου χάριν, νὰ καταλύῃ τὴν τετράδα καὶ
 ὡδασκωδῇ, νὰ μὴν ἀναμίνη τὴν ὥραν τῆς
 φαγητοῦ μάλιστα ταῖς ἡμέραις τῆς νηστείας,
 καὶ νὰ τρώῃ μὲ πολλὴν λιμάρειαν καὶ ἀχρη-
 τασίαν. οἱ ἁμαρτίαις, ὅπου γινῶνται ἀπὸ
 τὴν λαιμαργίαν εἶναι σκοτάδα τοῦ νῦν, αἰόη-
 τη χαρὰ, πολυλογία καὶ συχναῖς φορᾷς γυ-
 νᾶται ἀπὸ τὴν λαιμαργίαν ἢ πορνείαν μὲ ὅ-
 λα τὰ κρίματα ὅπου κατὰζονται ἀπ' ἐκεί-
 νην. ἡ θεραπεία εἶναι νὰ συνηθίσῃ πινεῖ τὸ
 αὐτόν του εἰς τὴν ὀλιγοφαγίαν, ἡ ὁποία δίδ-
 οται ὡφείσθαι τῇ ψυχῇ καὶ τοῦ κορμίου καὶ
 μερικὰ ὡφελιμὰ τὰ ἐν εἶναι νὰ λογιάζῃ, ὅτι
 ἡ ἡδονὴ τῆς λαιμαργίας κρατεῖ πολλὰ ὀλί-
 γην ὥραν, ἔσθ' ἂν συχνὰ ὀπίσω τῆς πόνου
 πολλὰ μακροῦς εἰς τὸ σμάχ, εἰς τὴν κε-
 φαλήν, καὶ εἰς ἄλλα μέρη.

Μ. Τί ὡρᾶσμα εἶναι ἡ ὀργὴ, καὶ ποίαις ἁμαρ-
 τίας γινᾷ, καὶ ποῖον εἶναι τὸ ἀντιφάρμακόν
 τῆς;

Δ. Ἡ ὀργὴ εἶναι μία κακὴ καὶ ἄτακτι ἐπιθυ-
 μία τῆς ἐκδικήσεως. ὅμως ἡ ἔξωθεν ὅτι ἡ ὀρ-
 γή

καμνη πινὰς ἔργα τῆς ἀδ' ἡφικῆς ἀγάπης, Ἐ
 νὰ λογιᾶζη ὅπ' ὁ φθόνος βλάπτει πλέον τὸν
 ζηλιάρην ὡς τὰ τὸν ζηλεμνόν. ὁ γὰρ ὁ ζη-
 λιάρης πικραίνεται καὶ ζώγεται μίση του, καὶ
 συχναῖς φοραῖς ὁ Θεὸς μ' ἐκείνην τὴν σφάταν
 ὑψάνη τὴν ζηλεμνόν, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ φθονε-
 ρὸς ἤθελε νὰ τὴν ταπεινώσῃ. ἔτσι βλέπομεν,
 πῶς ὑπὸ ζηλίαν ἔκαμν ὁ δ' ἄβελος ὅπ' νὰ
 χάσῃ ὁ ἀνθρώπος τὴν ὁπίσθον ὡς ἀδέισον, καὶ
 ὁ Θεὸς μὲ τὸ ἔκαμε Ἐ ἦλθεν ὁ Χριστὸς εἰς
 τὸν κόσμον ὅλ' νὰ μῶς χάριση τὸν ἐρατὶον πα-
 ράδεισον. οἱ ἀδελφοὶ τὸ παξιάρχου Ἰωσήφ
 τὸ ἐπώλησαν ὅλ' φθόνον, καὶ ὁ Θεὸς μὲ τὸ
 ἔκαμε καὶ ἀπέβη ὁ Ἰωσήφ αὐθέντης τῶν ἀδελ-
 φῶν του. Σαυὺλ ὁ βασιλεὺς ἐδίωκε τὸν Δα-
 υὶδ' ὑπὸ ζηλίαν τῶν, καὶ ὁ Θεὸς ἔκαμε καὶ
 ἔχασεν ὁ Σαὺλ τὴν βασιλείαν, καὶ τὸν ἔδωκε τῶν
 Δαυὶδ.

Μ. Τί ὡραῖον ἐστὶν ἡ λαιμαργία. καὶ ποίαις
 ἀμαρτίαις γυνᾶ, Ἐ ποία ἐστὶν ἡ διεραπεία-
 τής;

Δ. Ἡ λαιμαργία εἶναι μία κακὴ καὶ ἀτακτὴ
 ὁρεξις τῶν φαγητοῦ καὶ ποτῆ, καὶ τούτῃ ἡ ἀτα-
 ξία σέκεται νὰ φάγῃ πινὰς πλέον ὡς τὰ ποῦ
 ὡρε-

Δ. Η ζηλία εἶ) μία ἁμαρτία, μετὰ τὴν ὁποίαν
κακοφάινεται τοῦ αἰθρώπου τὸ ξένον καλόν,
ὅσατὶ τῷ φαίνεται ὅτι νὰ σμικρύνεται ἡ δι-
κῆτου μεγαλωσύνη. καὶ σημαδύσει, ὅτι αὐ-
τοῦ κακοφάινεται τὸ καλὸν ὅπου ἔχει ἄλλος,
ὅσατὶ δὲν εἶ) ἄξιος νὰ τὸ ἔχη, ἢ ὅσατὶ δὲν τὸ
δουλεύεται καλά, ἢ το δὲν εἶ) κείμεν· ὁ-
μοίως ὅταν τοῦ κακοφάινεται, πῶς δὲν ἔχει
καὶ σὺ τὸ καλὸν ὅπου ἔχουσιν ἄλλοι, καὶ μά-
λιστὰ τὴν ἀρετὴν, τὴν δὲ λάβειν, καὶ ἄλλα ὁ-
μοια καλά, καὶ τῷ το δὲν εἶ) κείμεν, μάλι-
στα κεύθεται ἄγος καὶ ἐπαινετὸς ζῆλος. ἀ-
μὴ ὅταν τοῦ κακοφάινε) νὰ ἔχη ἄλλος τί-
ποτε καλόν, ὅσατὶ τοῦ φαίνε), ὅτι σκοπίζε) τὴν
τιμὴν σου, καὶ δὲν ἠθέλεις νὰ τὸ ἔχη ὅσα νὰ
μὴν εἶ) ὁμοίος ἢ μεγαλήτερός σου, ἢ το εἶ) ἁ-
μαρτία φθόνου καὶ ζηλίας, καὶ γυνὰ πολλὰς
ἁμαρτίας, ὡς τὴν κακοκερίαν, τὴν χαιρε-
κακίαν, τὴν καταλαλίαν, καὶ τὴν κακολογίαν·
ὅσατὶ ὁ ζηλιαρὴς γυρῶν νὰ σμικρύνῃ τὸ κα-
λὸν ὄνομα τῷ πλησίον, ἢ καμίαν φρενὴν πα-
ρεκινᾷ εἰς τὸν φόνον· κατὰς ἐκαστὸν ὁ
Καῖν, ὁ ὁποῖος ἀπὸ φθόνου ἐφόνευσεν τὸν
ἀδελφόν του, καὶ οἱ ἑβραῖοι ἀπὸ ζηλίαν
ἐθανάτωσαν τὸν Χριστόν. ἡ θεραπεία εἶναι νὰ
κρίνη

Μ. Τί πρᾶγμα εἶναι ἡ πορνεία, καὶ ποίαις ἁμαρτίαις γινᾶται, ἔστι ποῖον εἶναι τὸ ἀντιφάρμακόν της;

Δ. Ἡ πορνεία εἶναι μία ἄτακτὴ ὀρεξις τῶν ἡδονῶν ἔστι καλοπαθείας τῶν σαρκῶν. οἱ ἁμαρτίαις ὅπου γινᾶται, εἶναι τυφλότης τῶν ὀφθαλμῶν, ἀβελία, ἀσυστάσια· ἐπὶ ἡ μοιχεία, ἡ ἀσέλγεια, καὶ ἀδελφονομία, καὶ πάντα ἄλλη ἀκαθαρσία. τὸ ἀντιφάρμακόν εἶναι ἡ νηστεία καὶ ἡ πρῶτον, καὶ νὰ φύγῃ πρὸς ταῖς κακαῖς συντροφίαις, διὰ τὴν μὲν τὰ φυλάσσεται ὁ ἀνδρῶπιος καθαρὸς· καὶ ἐπάνω εἰς ὅλα, νὰ μὴ παρέρχεται εἰς τὸ ἑαυτὸν του, οὔτε εἰς τὴν ἀρετὴν του, οὔτε εἰς τὴν ἀγνωσίαν του, ἀλλὰ νὰ σέκη μακρὰ ἀπὸ τοὺς κινδύνους, καὶ νὰ φυλάσῃ ταῖς αἰσθήσεις του, λογάζοντας ὅτι ἐκείνος ὁ δυνάτατος Σαυλὼν, καὶ Δαυὶδ ὁ ἀγιώτατος, καὶ Σολομὼν ὁ σοφώτατος ἐξέπεσαν εἰς τὸ τοιοῦτον κακόν, καὶ ὁ νῦν πάντες τυφλώθη, καὶ μάλιστα ὁ Σολομὼν, ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς πόσιν, ὅπου ἐπρῆσεν τὰ ἑδῶλα τῶν παλλακίδων του.

Μ. Τί πρᾶγμα εἶναι ἡ ζηλία, καὶ ποίαις ἁμαρτίαις γινᾶται ἀπὸ αὐτὴν, καὶ ποῖον εἶναι τὸ ἀντιφάρμακόν της;

Δ. Ἡ

λαὶ τὸ πρᾶγμα ὁποῦ ἔχῃ, καλὰ ἐν ἑῷ
 ἰδικόν του, καὶ νὰ μὴ τῷ πειρασθῇ. καὶ τὸ
 γνωρίζεται, ὅταν ὁ αἰθρῶπος δὲν δρίσκε-
 ται ἔτοιμος νὰ χάσῃ τὸ πρᾶγμα του, αἰῶν
 ἦ καὶ εἰς ἀνάγκης, δὲ τῷ δόξαν τῷ Θεῷ. καὶ
 δὲ τὸ λέγει ὁ ἅγιος Παῦλος, ὅτι ἡ φιλαρ-
 γυρία ἔστι ὡσάν εἰς δολοφονίαν. δὲ τὸ φι-
 λάργυρος πλέον ἀγαπᾷ τὸ πρᾶγμα ὡς τὸ
 Θεόν, ἐπειδὴ θέλει νὰ χάσῃ πρῶτα τὸν
 Θεόν ὡς τὸ πρᾶγμα. οἱ ἁμαρτάνες ὡς
 γινώσκονται ὑπὸ τὴν φυλαργυρίαν ἔστι πολ-
 λαῖς, ὡσάν ἡ κλεψία, ἡ ἀρπαγή, οἱ δόλοι
 εἰς τὰ πωλήματα καὶ τὰ χρᾶσματα, ἡ
 ἀσπλαγχνία πρὸς τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἄλ-
 λα παρόμοια. τὸ ἀντιφάρμακον ἔστι νὰ συ-
 νηθίζῃ πρὸς τὸ αὐτόν Του εἰς τὸ ἀρετῶν ἡ
 θειότητος, λογάζοντας, ὅτι ἡμεῖς εἰς τὴν
 τὴν τὴν ζωὴν ἡμεῶν ξένοι καὶ δευτέραις. καὶ
 δὲ τὸ ὠφέλιμον πρᾶγμα ἔστι νὰ μὴ φορ-
 τανομέωμεν ὑπὸ πρᾶγματα τὸ κόσμον, ἀλ-
 λά νὰ τὰ μοιράζωμεν τῶν συνζόφων τῆς
 σελῆς, δὲ νὰ μῶς τὰ βαστάσουσιν εἰς τὸ
 παρῖστα, καὶ ἡμεῖς πλέον ἡδύσθωμεν νὰ τῷ
 σωμῶν ἡ ἀφρόνεια τὸ ταξίδιμας.

Μ. Τί

ὅτι ἀφ' ἑαυτῆς τοῦ εἶναι ἐδεήσατο, καὶ πῶς ὅλον
ἐκείνο ὅπου ἔχει εἶναι χάρισμα τῷ Θεῷ· καὶ νὰ
λογιάζη, ὅτι οἱ ἄλλοι εἶναι καλλίτεροί του, ἔ-
λαττο το νὰ κρατῇ τὴν ἑαυτὴν τοῦ κατώτερον
ἀπ' ὅλους, καὶ μίση τοῦ νὰ φερωῇ πῶς εἶναι
ὁ μικρότερος, καὶ ἔξω νὰ τιμᾷ ὅλους, καθὼς
ἐγγίζει καθενός. ὠφελεῖ ἀκόμη πολλὰ νὰ
ιδῇ πινὰς, ὅτι ἡ ὑπερηφάνια κάμνει τὸν ἀν-
θρώπου ὁμοιον τῷ δαβόλῳ, ἔστι κακοφαί-
νετος ὡς αὐτὸς τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲν εἶναι γραμμύριον,
ὅτι ὁ Θεὸς αἰψέκει τὸ ὑψηλόν, καὶ περ-
σπλίνεται τῷ ταπεινῷ· ἐκείνος ταπεινώ-
νται, καὶ τοῦτους ὑψηλώνει.

Μ. Τί φάρμακον εἶναι ἡ φιλαργυρία, ἔστι ποίαις
ἀμαρτίαις γινώσκονται ἀπ' αὐτὴν, καὶ ποῖον
εἶναι τὸ ἀντιφάρμακόν της.

Δ. Ἡ φιλαργυρία εἶναι μία κακὴ καὶ ἀτακτὴ ὀ-
ρεξις τῷ πλείονι· καὶ ἐκεῖ εἰς τρία φάρμακα-
τα. πρῶτον εἰς τὸ ἐπιθυμία τοῦ ζῆναι φαρμα-
κευτικῶς, ὅταν δὲν ἀχαρισῇται πινὰς εἰς τὸ
ἐδικόν του. δεύτερον, νὰ θέλῃ πλεονεξῆσαι
ἐκείνο ὅπου τοῦ σώζει, καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ
δίδῃ τῷ πτωχῷ ἐκείνο ὅπου τὸ φέρει, καὶ
καθὼς εἶναι τὸ χρέος. τρίτον νὰ ἀγαπᾷ πολ-
λά

Μ. Διατί κρίζονται κεφαλαιακά;

Δ. Δέν κρίζονται κεφαλαιακά, ὅπῃ εἶ) θανάσιμα· ὅσατι πολλὰ κρίματα εἶ) θανάσιμα, καὶ δέν εἶ) κεφαλαιακά, ὡσάν ἡ βλασφημία, ἢ ὁ φόνος· καὶ πολλὰ εἶ) κεφαλαιακά τὰ ὁποῖα δέν εἶ) πάντοτε θανάσιμα, ὡσάν ἡ ὀργή, ἡ λαιμαργία, καὶ ἡ ὀκνηρία. κρίζονται λοιπὸν κεφαλαιακά, ὅσατι εἶ) κεφαλαῖς ἄλλων πολλῶν, ὅπου κρέμονται ἅπ' ἐκείνα ὡσάν κλάδοι ἀπὸ τῆ ρίζας, καὶ ὡς ἀποτάμια ἀπὸ τῆ μεγάλης βρύσης.

Μ. Τί πρᾶγμα εἶ) ἡ ὑπερηφανία, καὶ ποίαις ἁμαρτίαις γυνᾷ; καὶ ποῖον εἶ) τὸ ἀνιψάριμα-κόντης;

Δ. Ἡ ὑπερηφανία εἶ) ἓνα κρίμα, μὲ τὸ ὁποῖον λογιᾶζῃ ὁ αἰὼς νᾶ εἶ) φεισώτερον ὡς ὅπου εἶ), καὶ ὅσα τὸ θέλει νᾶ σέκη ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ δέν θέλῃ νᾶ ἔχη μεγαλήτε-
ρίους, ὅσοι δὲ ἴσιν τοῦ. οἱ ἁμαρτίαις ὅπου γυνᾷ, εἶ) ἡ καύχησις, καὶ τὸ νᾶ ἐπαινεῖ πινὰς ὡς καίρια τῷ ἐμαυτὸν του, ἡ μάχη μὲ τοὺς ἄλλους, ἡ ἀσυμφωνία, ἡ αὐτοπακοή, καὶ ἄλλα παρόμοια. τὸ ἀνιψάριμακον εἶ) νᾶ προσέχη πινὰς μὲ πᾶσαις ὀρθοθυμίαις εἰς τὴν ἀγίαν Ταπείνωσιν, ἢ ἴδεν,

αὐθρῶπος πρὶν κλίνει μέθλον τοῦ τὸ θέλη-
μα νὰ ἡάμῃ τ' ὡραῖζιν ἐκείνην , τότε εἶ) τὸ
κρίμα συγγνωσόν. ὅλα τ' τοῦ ὡρέπει νὰ σέκη ὁ
αὐθρῶπος ἐξυπνος, καὶ δ' οὐδ' ὅπου ξασοίξῃ τ'
κακὸν λογισμόν, ἢ τ' κακὴν ἐπιθυμίαν , νὰ
τὰ διώκῃ πρὶν κλίνει εἰς ἐκεῖνα ἢ θέλησις .

Περὶ τ' ζ'. κεφαλαιακῶν ἀμαρτημάτων .

Μ. Ἐπιθυμῶ πάρα νὰ μάθω , ποῖα εἶ) τὰ
βαρύτερα ἀπ' ὅλα τὰ κρίματα , ὅλα νὰ τὰ
τὰ φύγῃ μὲ ὡρεασότερην ἐπιθυμίαν .

Δ. Κάποια κρίματα εἶ) μεγαλήτερα , ὅλα τ'
εἶ) ὡσάν βρύσες ἔ ρίζαις πολλῶν ἄλλων , καὶ
κράζονται κεφαλαιακῶ , καὶ τέτα εἶ) ἑπτά .
ἄλλα εἶ) βαρύτερα , ὅλα τ' δυσκολώτερα
συγχωρεῖν) , καὶ κράζονται ἀμαρτίαις ἐναν-
τίον τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ εἶ) ἕξ . ἄλλα εἶ)
χειρέτερα , ὅλα τ' ἔχουσι φανερώτερην ἀσχη-
μότητα, καὶ εἶ) ἐναντία παντὶς λογαριασμοῦ .
καὶ ὅλα τ' τοῦ λέγεται , ὅτι κράζουσι καὶ ζητεῖσιν
ἐκδίκησιν ἀπὸ τ' ἑταρόν, καὶ εἶ) τέσσαρα .

Μ. Ποῖα εἶ) τὰ κεφαλαιακὰ ἀμαρτήματα ;

Δ. Ἡ ὑποσηφανία, ἢ καθὼς ἄλλοι λέγουσι, κε-
νοδοξία . ἢ φιλαργυρία . ἢ πορνεία . ἢ ζηλία .
ἢ λαιμαργία . ἢ ὀργή . καὶ ἢ ὀκνηρία .

Μ. Δια-

εἶ) ἐναντίον τ' νόμου, ἀλλ' ἔδὴ κατὰ τ' νόμον,
 ὅρατ' δὲν εἶ) ἐναντίον τῆς ἀγάπης, ἀλλ' ἔδὴ
 καὶ τ' ἀγάπην. λόβε πρῶτον δειγμα. νὰ
 κλέψῃ πινὰς πολλὰ χρήματα, εἶ) κρίμα
 θανάσιμον, ὅρατ' εἶ) ἐναντίον τῶ νόμου τῶ
 Θεοῦ, καὶ εἶ) πρῶτον βαρὺ, καὶ καὶ τ' κρίσιν
 καθενὸς σώνει νὰ δαλύσῃ τὴν φιλίαν, καὶ ἔ-
 ρι εἶ) ἐναντίον τῆς ἀγάπης. ἀμὴ νὰ κλέψῃ
 μία βελόνα, ἢ πρῶτον ὁμοιον, δὲν εἶ)
 κρίμα θανάσιμον, ἀλλὰ συγνωσὸν, ὅρατ'
 τὸ πρῶτον εἶ) ὀλίγον. καὶ καλὰ καὶ νὰ μὴν
 εἶ) κατὰ τὴν ἀγάπην, ὅμως δὲν εἶ) ἐναν-
 τὸν τ' ἀγάπης, ὅρατ' δὲν εἶ) πρῶτον ὅπου
 νὰ ἐμπορῇ μὲ δίκαιον νὰ δαλύσῃ τ' φιλίαν.
 εἰς τ' ὁμοιον τρόπον θέλωμεν εἰπεῖν δὲ τὸ ἄλ-
 λο μέρος, ὅπου εἶ) ἀναγκαῖον δὲ νὰ γνῷ
 τὸ ἀμάρτημα, ἢ γνοὺ τὸ διληματικόν. ὅ-
 ραν εἶ) πρῶτον ἐναντίον τῶ νόμου εἰς μεγά-
 λην ὑπόθεσιν, καὶ ὁ αἰθρώπος τὸ κάμνη μὲ
 σταθερὰν θέλησιν, εἶ) κρίμα θανάσιμον.
 ἀμὴ αἱ δὲν εἶ) ὅλον τὸ διλημα, ὥσταν αὐ-
 ἔλθῃ πινὸς ἕνας λογισμὸς, ἢ μία ξαφνικὴ
 ἐπιθυμία νὰ κλέψῃ, ἢ νὰ φονεύσῃ, ἢ νὰ
 βλασφημήσῃ, καὶ παρὰ τοῦ νὰ διορθωθῇ ὁ

τοῦ Θεοῦ, ἀμὴ ὅχι πόσον ὁποῦνὰ σερύζη ἄπο
τὴν χάριν τοῦ· καὶ τοῦ ἐγγίζει παίδευσις, ἀλ-
λὰ ὅχι αἰωνία.

Μ. Πῶς θέλω γνωρίσῃ, αὐτῇ τὸ κείμενον θανατάσιμον, ἢ συγγνωσόν;

Δ. Διὰ τὴν γνωρίσῃς τότε τῇ τὸ κείμενον θανατάσιμον, πρέπει νὰ ἔχῃς δύο κανόνες· ὁ ἓνας εἶναι, ὅτι τὸ ἀμάρτημα νὰ εἴῃ ἐναντίον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἢ τοῦ πλησίον· ὁ ἄλλος, ὅτι τὸ ἀμάρτημα νὰ γίνεταί μετ' ἀποφασισμένην θέλησιν τῆς ψυχῆς. Διότι αὐτὴ λείψῃ ἓνα ἄπο τῶν, δὲν εἶναι τὸ κείμενον θανατάσιμον ἀλλὰ συγγνωσόν. τότε λέγεται τὸ ἀμάρτημα ἐναντίον τῆς ἀγάπης, ὅταν εἴῃ ἐναντίον τοῦ νόμου εἰς πᾶν ἄξιόλογον, πόσον ὁποῦνὰ εἴῃ πταῖσμά ἀρκετὶ νὰ δαλύσῃ φιλίαν· ἀμὴ ὅταν εἴῃ εἰς πᾶν ἄξιόλογον, τότε δὲν εἶναι νὰ δαλύσῃ φιλίαν, τότε δὲν εἶναι ἐναντίον τῆς ἀγάπης, ἀλλὰ λέγεται ὅτι δὲν εἶναι καὶ τὴν ἀγάπην. καὶ ὁμοίως ἐκείνο τὸ ὡρῶτον ἡγοῦται τὸ θανατάσιμον, λέγεται νὰ εἴῃ ἐναντίον τοῦ νόμου, ὅτι εἶναι ἐναντίον τῆς ἀγάπης, ἢ ὅποια εἴῃ τέλος τοῦ νόμου. τὸ δὲ πᾶν, ἡγοῦται τὸ συγγνωσόν λέγεται ὅτι δὲν εἶναι

πάσους τῷ Χριστοῦ μᾶς κοινωνᾶται διὰ μέ-
σου τῆς ἁγίας βαπτίσματος, καθὼς ἔπαυον .
καλὰ κὺ δὲν ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ μᾶς σρέ-
ψῃ παρὰ τοῦ ὅλα ἐκείνα τὰ ἑπτὰ χαρίσμα-
τα, ἀλλὰ μᾶς ἐσρέψῃ τὸ καλλίπερον, ἡ γου-
τὴ χάριν τοῦ, μὲ τὴ ὁποία ἡμεῖς δίκαιοι, φί-
λοι κὺ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, κὺ κληρονόμοι τῆς ᾠδοῦ
σου. τ' ἄλλα χαρίσματα δέλομεν τὰ ᾠδο-
λάβει μὲ πολὺ κέρδος εἰς τὴ ἄλλην ζωὴν,
αὐτὴν ζήσωμεν καλὰ εἰς τούτην .

Περὶ τῆς θανάσιμης καὶ συγγνωστῆς ἀμαρτίας .

Μ. Εξήγησαί με τώρα, τί ᾠδοῦμα εἶναι ἡ ἔμ-
πρακτος ἀμαρτία, κὺ πῶς ἄλλο εἶναι θανάσι-
μον, κὺ ἄλλο ἀμάρτημα συγγνωστὸν .

Δ. Τὸ ἔμπρακτον ἀμάρτημα εἶναι ἐκεῖνο, ὁποῦ
κἀμνομεν ἡμεῖς μὲ τὸ ἴδιόν μας θίλημα,
ὅταν σώσωμεν εἰς τὴν καὶ ὅπως ὁπῃ γνωρίζομεν
τὸ καλὸν κὺ τὸ κακόν . ὡσάν εἶναι ἡ κλεψία, ὁ
φόνος, ἡ ὁπορμία, ἢ ἄλλα παρόμοια ἐναν-
τία τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ. Ἐπεὶ τὸ ἀμάρτημα εἶναι
θανάσιμον, ὅταν στείρῃ ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ,
ἡ ὁποία εἶναι ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς, κὺ κἀμνη τὸν ἀν-
θρώπου τῷ παντοῦ θανάτῳ εἰς τὴν κόλασιν .
ἀμάρτημα συγγνωστὸν εἶναι, ὅταν κακοφαίνεται

μὲ τὴν ὁποίαν σέρησιν ἤλυνάμεθα . Ὑπὸ τῇ
ὁποῖαν ἀκολουθεῖ ἡ ἀγνοσία , ἡ κακὴ ἐγ-
κλισις , ἡ δυσκολία νὰ κάμῃ πινὰς τὸ κα-
λὸν , καὶ δὲ κολῖα νὰ κάμῃ τὸ κακόν , τὸ
πάθος καὶ ἡ ἀγανάκτησις νὰ κερδαίσῃ πι-
νὰς τὸ ψωμίτου , οἱ φόβοι καὶ οἱ κίνδυνοι εἰς
τούς ὁποῖους βεβαιοῦμεθα , ὁ βέβαιος θά-
νατος τοῦ σώματος , ὁ αἰώνιος εἰς τὴν κόλα-
σιν , αὗ δὲν ἤδυσσευθῶμεν πρὶν ὑποθάνω-
μεν ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν , καὶ δὲν σεφῶμεν
πάλιν εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ .

Μ. Ποῖαν θεραπείαν ἔχομεν ἐναντίον τούτου τῆ
πνευματικοῦ ἁμαρτήματος ;

Δ. Εἶπαμεν παρεπάνω , ὅτι ἡ θεραπεία ἐστάθη
τὸ πάθος καὶ ὁ θάνατος τῆ Χριστοῦ . Ὡς πρὶν ὁ
Θεὸς ἠθέλησεν , ὅτι ἐκείνος ἀπὸ τοῦ ἔμελλε
νὰ πλερώσῃ διὰ τὴν ἁμαρτίαν τῆς Ἀδὰμ , νὰ
ἦτον ἀναμαρτήτος , μάλιστα Θεὸς καὶ ἀνθρώ-
πος , διὰ νὰ εἶναι ὁ πρὸς δικτὸς τῆς Θεοῦ χωρὶς
μίξον , καὶ νὰ ὑπακούσῃ ὅχι εἰς πρᾶγμα
δύσκολον , καθὼς ἦτον ἐκείνος , τὸ ὁποῖον εἶχεν
ὁρᾶς ὁ Θεὸς τῆς Ἀδὰμ , ἀλλὰ εἰς πρᾶγ-
μα δυσκολώτατον , οἷον εἶναι ὁ ἀπμότατος
θάνατος τῆς σαρκὸς . καὶ τούτη ἡ θεραπεία τῆ
πά-

σανεν δίχως γεωργίαν καρπούς δὲ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀρκετοὺς, ἐδὲ ἦτον πρᾶγμα ὁποῦ νὰ ἐμπόρει νὰ βλάψῃ τὸν ἀνθρώπον. ἔκτον, τοὺς ἐκαμν ἀθανάτους, ἤρουν τοῖς τοῦς, ὁποῦ δὲν ἁμαρτάνοντες δὲν ἤθελαν ἰδεῖ ποτὲ θάνατον. ἔβδομον, ἤθελε περὶ νῶντας κάποιος καιρὸς νὰ τοὺς μεταφέρῃ εἰς τὸ οὐρανὸν εἰς μίαν ζωὴν αἰώνιον καὶ μακαρίαν, οἷα ἔχουσιν οἱ ἄγγελοι. ἀλλὰ ὁ παρὼν ἀνθρώπος καὶ ἡ παρώτη γυνῆκα πλανημένοι. ὁποῦ τὸ δὲν ἐβόλον δὲν ἐφύλαξαν τὸ ἐντολὴν, καὶ ἐσφάλασιν ἐναιτίον τῷ Θεῷ, ὁ δὲν τὸ ἔχασαν ὅλα τὰ ἑπτὰ χαρίσματα ὁποῦ εἶπα. καὶ δὲν ὁ Θεὸς εἶχε τοὺς δώσῃ ἐκεῖνα τὰ χαρίσματα ὁχμόνον δὲν λόγου τους, ἀλλὰ καὶ δὲν τοὺς ἀποτόνους των ὅλας, δὲν τὸ τὰ ἔχασαν δὲν λόγου τους καὶ δὲν λόγου μας, καὶ μᾶς ἔκαμαν σωζόμενοι εἰς τὸ ἁμαρτάν τους καὶ ὅλας των ταῖς διευχαίαις, καὶ δὲν ἡδέλαμν ἥσαι σωζόμενοι εἰς τὸ χαρὲν καὶ εἰς τὰ ἄλλα τους καλὰ, ἀν δὲν ἤθελαν πῶς εἰς τὸ ἁμαρτάν. τοῦτο εἶναι λοιπὸν τὸ πνευματικὸν ἁμάρτημα, μία ἔχθρα μὲν τῷ Θεῷ, καὶ μία σέσησις τῆς χάριτός του,

P

μὲ

Περί τ' οργονικοῦ αἵματός.

Μ. Τί πρᾶγμα εἶναι τὸ οργονικὸν αἷμα;

Δ. Εἶναι ἐκείνο μὲ τὸ ὅποιον γινάμεθα, καὶ τὸ ἔχον καὶ ὀφθαλμὸν ἀπὸ τοῦ πρώτου μας πατέρα τ' Αδάμ. ὅθεν πρέπει νὰ ἡξάμεν, πῶς ὅταν ἔκαμν ὁ Θεὸς τὸν πρῶτον ἀνθρώπον καὶ τὴν πρώτην γυναῖκα, τὸ ὅποιον τὰ ὀνόματα εἶναι Αδάμ, Ἡ Εὐα, τὸ ἔδωκεν ἑπτὰ χαρίσματα: πρῶτον, τοὺς ἔδωκε τὸ χάριν σου, μὲ τὸ ὅποιον ἦσαν δίκαιοι ἔ φίλοι τοῦ Θεοῦ, καὶ παῖδά του κατὰ χάριν. δεύτερον, τοὺς ἔδωκε σοφίαν μεγάλην ὅθεν ἡξάμεν πῶς νὰ κάμωμεν τὸ καλὸν, καὶ νὰ φύγωμεν τὸ κακόν. τρίτον, τοὺς ἔδωκε μίαν ὑπακοὴν τῇ σαρκὶ πρὸς τὸ πνεῦμα, ὅθεν ἡ σὰρξ δὲν εἶχε κινήματα ἄπρεπα ἐναντίον τοῦ λογισμοῦ. τέταρτον, τοὺς ἔδωκε μίαν ἐπιμότητα καὶ δύκολίαν μεγαλωτάτην εἰς τὸ νὰ κάμωμεν τὸ καλὸν καὶ νὰ φύγωμεν τὸ κακόν. ἔπειτα τοὺς ἔδωκεν ἄλλο ὅθεν μίαν ἐπιτολήν ἐλαφροτάτην. πέμπτον, τοὺς ἔδωκεν ἡβέτητα ἀπὸ πᾶσα κόπον ἔ φόβον. ὅθεν ἡ γῆ ἐβλά-
σταιν

χυρὸν ἢ χρυσὸν , ὁμορφώτατον ἔπιμώτατον , καὶ δέισκοντας μέτα εἰς αὐτὸ ἓνα χυμὸν βρομερὸν , πόσον νὰ τ' ἐκακοφαίνετον , ὅπν νὰ ᾤριζε νὰ τζακιῶῃ , καὶ νὰ ριφῇ εἰς τ' θάλασσαν , βέβαια ἡ θύξες εἰπεῖ , ὅπ ἐκῆνος ὁ αὐθέντης μισᾷ πλλὰ τ' χυμὸν ἐκῆνον τ' βρομερὸν . ἔτ' ἔτι λοιπὸν ὁ Θεὸς ἐκαυδὺ δύο πλύνμα ἀγγῆα , ἓνα ἀργυρὸν ὅπου εἶναι ὁ αἶθερ , καὶ ἄλλο χρυσὸν ὅπου εἶναι ὁ ἄγγυος . καὶ ὅχαπ' ἤυρε τῷτον τ' βρομερὸν χυμὸν τ' ἁμαρτίας εἰς τὸ ἓνα καὶ εἰς τὸ ἄλλο , ἔτ' ἀκίσε καὶ ἔρριψεν εἰς τὸ βάθος τῷ ἁδὲ ὅχα νὰ βασανίζωνται παντοπνὰ ὅλως τοὺς ἀγγέλους ὅπου ἔπαιστα . καὶ πᾶσα ἡμέραν ρίπτει εἰς τ' ὄμριον τόπον τῆς ἀπωλείας ὅλους ἐκῆνες τοὺς ἀνδούς , ὅπου ἔδοθνήσκσι μετὴν ἁμαρτίαν . καὶ μίαν φορὰν ὅχα τὰ κείμενα τ' κόσμος ἐπεμψε τ' κατὰ κλυσμὸν , καὶ ἐπνίξεν ὅλως τοὺς ἀνθρώπους , ἔξω δὲ τ' Νῶε μετὸ σκίτη του , ὁ ὅποῖος εἶχε φυλαχθῇ δίκαιος .

Μ. Πόσων λογῶν ἁμαρτίας δέισκονται ;

Δ. Δύο . ἡ μία κρεάζεται πνευματική , καὶ ἡ ἄλλη ἔμψωρακτος . καὶ τούτη πάλιν μοιράζεται εἰς δύο , ὅχαπ' ἄλλο εἶναι τὸ θανάσιμον , ἁμάρτημα , καὶ ἄλλο τὸ συγγνώσιν .

Περί

χεῖνους τῆς ἡλικίας νὰ ἔχη γνώσιν, ἡ δὲν ἡ-
ξίωρε ὅπ ὁ λόγος ἐκείνος εἶ) βλασφημία.
εἰς τὸν τ' ἔσπον δὲν ἀμαρτάνει ὁ ἀνθρώ-
πος, διὰ τὴν δὲν ἐνεργᾷ θεληματικῶς.

Μ. Εκατό λαβα τί εἶ) ἡ ἀμαρτία · εἰπέ με τί-
ρα, τί εἶ) ἡ κακία;

Δ. Ἡ κακία εἶ) μία κακὴ ἔξις, καὶ μία κακὴ
σωήθεια νὰ ἀμαρτάνῃ πῶς, γυνήδεα δὲ
τὸ συχνὸν ἀμάρτημα · ὅθεν γίνεται, ὅπ ὁ ἀν-
θρώπος νὰ ἀμαρτάνῃ ἐκκολάττερα, καὶ μὲ
χαρὸν καὶ μεγαλήτερον ἀποκοπία. ὥσταν λό-
γε χάριν, λέγομεν, ὅπ ἕνας εἶ) βλασφημιά-
ρης ἢ παιγνιώτης, διατὴν ἔχῃ σωήθειαν νὰ
βλασφημᾷ ἢ νὰ παίζῃ. τὸ λοιπὸν νὰ βλα-
σφημῆσῃ πῶς εἶ) κείμα, νὰ εἶναι βλασφη-
μίας εἶναι κακία · καὶ ἔτι θέλομεν εἰπεῖ καὶ
διὰ τὰ ἄλλα κακά.

Μ. Εἶναι μεγάλον κακὸν ἡ ἀμαρτία;

Δ. Τὸ μεγαλήτερον ἀπ' ὅσα εἶναι · μάλιστα
ἔτο μόνον εἶναι καθευλικὰ τὸ κακὸν καὶ κακο-
φαίνεται τῷ Θεοῦ πλέον ὡς καὶ ἄλλο
πράγμα, ὅτι εἶναι φανερόν· ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Θεὸς
δὲν βλέπεται νὰ χαλάσῃ τὰ ἐμορφώτερα
τε πλάσματα διὰ νὰ παιδεύσῃ τὴν ἀμαρτίαν.
αὐτὸς ἕνας αὐθέντης νὰ εἶχεν ἕνα ἀγγεῖον ἀρ-
γυρεῖν

ἢ νὰ μὴ κάμῃ πῶγμα ὡρισμὸν • ὥσάν
 λόγον χάριν ἢ βλασφημία εἶναι ἔργον, νὰ μὴν
 ἀκούσῃ πινὰς τῆς λειτουργίας εἶναι ἀπεραξία .
 Δεύτερον, διὰ νὰ εἶναι ἁμαρτία πῶμα τὸ
 ἔργον καὶ ἢ ἀπεραξία νὰ εἶναι αἰτία τῆς νόμου
 τοῦ Θεοῦ • διὰ τὸ ὅτι νόμος τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ κα-
 νόνας τοῦ καλοῦ ἔργου, καὶ τοῦ ἡ τέχνης τῆς κτί-
 σης εἶναι ὁ κανόνας τοῦ καλοῦ κτίσματος • καὶ
 διὰ τὸ καὶ τοῦ ὁ κτίστος δὲν εἶναι καλὸς κτίστος,
 οὐδὲ κτίζῃ καλὰ, ὅταν δὲν ἐργάζεται καὶ τῆς
 τέχνης, ἔτσι ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῇ καλὰ,
 οὔτε εἶναι καλὸς ἄνθρωπος, ὅταν δὲν ἀκο-
 λουθῇ τῇ νόμον τοῦ Θεοῦ . καὶ νόμος τοῦ Θεοῦ
 δὲν γρῦνεται μόνον ἐκείνος, τὸ ὅποιον ἔδω-
 κεν ἀπὸς τοῦ, ὥσάν εἶναι οἱ δὲ καὶ ἐπιτολαῖς,
 ἀλλὰ καὶ ἐκείνος, τὸ ὅποιον μᾶς δίδει διὰ
 μέσου τῆς κεφαλῆς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τῶν ἁ-
 θυντάδων, πόσον πνευματικῶν ὥσάν καὶ κο-
 σμικῶν • διὰ τὸ ὅτι ὅλοι εἶναι ὑπηρεταὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ
 ἔχουσιν ἀπὸ ἐκείνου τὴν ἐξουσίαν . εἶτον εἶναι
 αἰάγκη ὅτι καὶ τὸ ἔργον καὶ ἢ ἀπεραξία νὰ εἶναι
 διλημματικὰ, διότι ἐκείνο ὅπου γίνεται χω-
 εῖς τὸ διῆγμα τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι ἁ-
 μαρτία • λόγου χάριν ἢ βλασφημία πινὰς
 εἰς τὸ ὕπνον τοῦ, ἢ δὲν ἴσῳσιν ἀκόμη εἰς τὴν

χερ-

καλὰ καὶ ἡ τελεία ἐλεημοσύνη δὲν καρτερεῖ τὸ κατεῖν τῆς χρεῖας, ἀλλὰ εἴς τὴν ἐτοιμὴν νὰ δίδῃ βοήθειαν καθὼς ἐμπορεῖ, καὶ ὅσων ἐμπορεῖ.

Μ. Μὲ φαίνεται ὅτι τὸ ὕστερον ἔργον τῆς ἐλεημοσύνης ἐμπορεῖσιν ὅλοι νὰ τὸ κάμωσιν, ἢ ἵδρουν νὰ ᾤδακαλοῦσι τὸ Θεὸν διὰ τὸν πλησίον.

Δ. Εἰς εἴς. ὅστις καὶ οἱ ἄλλοι ἐρημῶνται κάμνοντες τὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσύνης, ᾤδακαλῶντας τὸ Θεὸν νὰ ἀναπληρώσῃ μὲ τὸ χαεῖν τοῦ ἐκείνου ὅπου λήπονται ὅλοι οἱ χρεφάζομενοι.

Περὶ κακίας καὶ ἀμαρτίας καθόλου.

Μ. Κατεῖς εἴς νὰ μὲ διδάξης, τί πρῶγμα εἴς κακία καὶ ἀμαρτία διὰ νὰ τὰ φέρω, καθὼς μὲ ἐδίδαξες ταῖς ἀρεταῖς καὶ τὰ καλὰ ἔργα διὰ νὰ τὰ κάμω.

Δ. Ἡ ἀμαρτία δὲν εἴς ἄλλο, πρῶ μίᾳ διλημματικῇ πρᾶξις ἢ ἀπρᾶξία συνάπτον τῆ νόμου τὸ Θεοῦ. καὶ σημειῖται, ὅτι διὰ νὰ γενῇ ἡ ἀμαρτία, συντρέχουσι τρία πρᾶγματα· πρῶτον, τίποτε ἔργον, ἢ ἀπρᾶξία, ἢ ἵδρουν νὰ κάμῃ πῃνας πρᾶγμα πρᾶνομον,

ἢ

τῆς ἐλεημοσιύης ;

Δ. Εἶναι ἑῷς ἀφορμαῖς • ἡ πρώτη εἶ), ὅταν ὁ αἰὼς δὲν ἔχῃ τὸ ῥόπον νὰ τὰ κάμῃ. ἔτσι ἐκείνος ὁ καλὸς δακοναρίς ὁ Λάζαρος, ὁποῦ γράφει τὸ εὐαγγέλιον, δὲν ἔκαμε κανένα ἔργον ἐλεημοσιύης πομπικόν, διὰτὶ αὐτὸς εἶχε χρεῖαν σχεδὸν ἀπ' ὅλα ἐκεῖνα, ὅθεν διὰ τὸ ὑπομονὴν τὴν ἐσεφαιώθη. καὶ τέτη εἶ) ἡ δέταξις τοῦ Θεοῦ, οἱ πλούσιοι νὰ σώζωνται μὲ τὴν ἐλεημοσιύην, οἱ πτωχοὶ μὲ τὴν ὑπομονήν. ἔτσι ὅποιος δὲν ἔχῃ σοφίαν ἢ φρόνησιν διὰ λόγους τε, δὲν εἶ) χρεώσης νὰ διδάσκῃ ἢ νὰ συμβεβλήῃ ἄλλους. δέτερον ἀφορμὴ εἶ), ὅταν ὁ αἰὼς δευλῶν τῷ Θεοῦ μὲ ζωὴν ὑψηλότερην ὡς διὰ τὸ πνευματικὴν, καὶ διὰ τὸ δὲν τῷ βολῇ νὰ κάμῃ πολλὰ ἔργα τῷ ἀγάπης· ὥσταν οἱ ἄγγελοι ἐρημί) ὅπως εἶ) ἔγκλειστοι, εἰς τὸν ἔρημον, ἢ μέστω εἰς τὰ κελλία τους, καὶ μελετοῦσι τὰ οὐράνια, δὲν εἶ) κρατοῦντες μὲνοι ν' ἀφήσουν ἐκείνην τὴν ἀγίαν ἀσκησιν, καὶ νὰ γυρᾶσιν αὐτὸν διὰ νὰ τὴν κάμωσιν ἔργον ἐλεημοσιύης. τρίτη ἀφορμὴ εἶ), ὅταν δὲν εἰσκατατασσεται πινὰς, ὁποῦ νὰ ἔχῃ χρεῖαν ἰκανὴν διὰ τὴν ἐλεημοσιύην. διὰτὶ δὲν ἔχομεν χρεὸς νὰ βοηθοῦμεν ὡς μόνον ἐκείνους, ὁποῦ δὲν δύνουνται ἀφ' ἑαυτοῦ τους, οὔτε ἔχουσιν ἄλλους ὁποῦ νὰ θέλωσιν ἢ νὰ ἐμποροῦσιν αὐτοὺς βοηθεῖσιν.

καλὰ

κινάζε) εἰς τὸ καμῖνι. ἔτσι ὁ δίκαιος καὶ τέ-
λειος ἀνὴρ δοκιμάζε) εἰς τοὺς πειρασμούς·
Περὶ τῶν ἔργων τῶν ἐλεημοσιύης τῶν ἐπὶ τὰ σωμα-
τικῶν, καὶ τῶν ἐπὶ τὰ πνευματικῶν.

Μ. Λεῖπε) νὰ μὲ ἐξηγήσης τὰ ἔργα τῶν ἐλεημο-
σιύης, πόσον τὰ σωματικὰ, ὥσπερ καὶ τὰ πνευμά-
τικα.

Δ. Τὰ ἔργα τῶν ἐλεημοσιύης τὰ σωματικὰ εἰ-
σὶν ἐπὶ τὰ, ὅπου τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἔξω εἰς τὸ ἄγιον
ἀγγελίον· ἡ γάρ, νὰ ταχίζωμεν πύς, πύ-
νασμεν, νὰ ποτίζωμεν τὰς διψασμένας, νὰ
ἐκδύωμεν τοὺς γυμνούς, νὰ ξενοδοχοῦμεν τὰς
ξένους, νὰ παροσβλέπωμεν τοὺς ἀρρώστους, ὅ-
τι νὰ παρηγορεῖμεν τοὺς φυλακισμένους· τὸ ἔβ-
δομον, ὅπου εἰς) νὰ θάπτωμεν τοὺς νεκρούς,
καὶ τὸ ἐδιδάξεν ὁ ἅγιος Τωβίτ, καὶ ὁ ἀρ-
χάγγελος Ραφαήλ. τὰ ἔργα τῶν ἐλεημοσιύ-
ης τὰ πνευματικὰ εἰς) ὁμοίως ἐπὶ τὰ, νὰ δι-
δάσκωμεν τοὺς ἁμαρτωίους, νὰ συμβεβλήω-
μεν τοὺς ἀπόρους, νὰ παρηγορεῖμεν τοὺς πι-
νεμένους, νὰ διορθάνωμεν ἐκείνους ὅπου
σφάλουσιν, νὰ συμπαθεῖμεν τὰ πταίσματα,
νὰ ὑπομείνωμεν τὰ ἀδελφῶν μας τὰ ἐλατ-
τώματα, καὶ νὰ ὡδυνασθῶμεν τὸ Θεὸν διὰ
ζωντανούς καὶ ἀποθνήσκοντας.

Μ. Εὐερίσκειται καμία ἀφορμή, διὰ τὸ ὁποῖον
νὰ εἰς) βολεῖ, ὅτι ν' ἀφήσῃ πρὸς τὰ ἔργα

τῆς

λ), ὅπ. μακάριοι ὅσοι πεινῶσι καὶ διψῶσι ἢ
 δικαιοσύνην. καὶ εἰς τὸ πέμτον λέγει, ὅπ. μα-
 κάριοι οἱ ἐλεήμονες. εἰς τὰ ὕστερα δύο μῶς
 καλεῖ εἰς τὴν τελειότητα τὴν θεωρητικῆς ζωῆς.
 καὶ ὁρατὴ το λέγει εἰς τὸ ἕκτον, ὅπ. μακά-
 ριοι ἱκανοὶ ὅπου ἔχουσι τὴν καρδίαν καθαρ-
 ράν, ὁρατὴ αὐτοὶ θέλουσιν ἰδεῖν τὸ Θεόν, ἡ-
 γουω θέλουσι τὴν ἰδέαν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν με-
 δόξαι, καὶ εἰς τούτην θέλουσι τὴν γνωρίσθαι
 μετὰ χάριν τὴν θεωρίας. εἰς τὸ ἔβδομον λέ-
 γει, ὅπ. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὁρατὴ αὐ-
 τοὶ θέλουσιν ὀνομασθῇ παιδία τοῦ Θεοῦ. ἡ-
 γουω, μακάριοι ἱκανοὶ, ὅσοι σμίγοντας τὴν
 θεωρίαν μετὰ τελείαν ἀγάπην θύουσιν ἀνα-
 φέρει ὅλα τὰ πράγματα πρὸς τὸ Θεόν, καὶ
 θέλουσιν ἔχει εἰρηνεμένην ὅλην τὴν βασιλείαν
 τῆς ψυχῆς, καὶ ἔτι θέλουσιν εἶναι παιδία
 τοῦ Θεοῦ, ὅμοια τοῖς πατρὶ, ἁγία καὶ τέλεια.
 εἰς τὴν ὀγδόην γνώμην δὲν περιέχεται ἄλλο
 διάφορον σκαλὶ τελειότητος καὶ τὴν ἁγίον Αὐ-
 γουστίνον, ἀλλὰ εἶναι δοσμένην ἕνα φανερόν ση-
 μάδι ὁρατὴ ἀνωγειζωμῶν, ἀν' ἐφ' ὅθεν ὁ αὐ-
 θρωπος εἰς τὴν τελειότητα. καὶ τὸ τοῦ σημα-
 δι εἶναι, ἀν' πάσχη πινὰς μετὰ χαρὰς τοὺς ἀδι-
 κους διωγμῶς. ὁρατὴ καθὰ τὸ χρυσάφι δο-
 κιμά-

Μ. Εξήγηταί με εἰς βραχυλογίαν τούτην τὴν σκαλίαν.

Δ. Ο δευτέρου Χειρὸς εἰς τὰ ζῖα παρῶτα σκαλία μαῶς διδάσκει νὰ ἐκβάλωμεν τὰ ἐμπόδια τῆς τηριότητος, μετὰ τὴν ὁποίαν σὺ νομίζεις ὅτι μακαριότητα. τὰ κοινὰ καὶ καθολικὰ ἐμπόδια εἰς τὰ ζῖα, ἡ ἐπιθυμία τῆς πλῆθους, τῆς τιμῆς, καὶ τῆς τιφῆς. Διὰ τὸ ὅτι Χειρὸς μαῶς λέγει εἰς τὸ παρῶτον σκαλί, ὅτι μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνύματι, ἡ γὰρ οἱ οὖτοι θεληματικῶς καταφρονεῖσι τὸ πλῆθος. εἰς τὸ δεύτερον λέγει, ὅτι μακάριοι οἱ πενητὲς, ἡ γὰρ οἱ οὖτοι ὡδωχωροῦσι, καὶ δίδου τόπον καθενὸς, καὶ δὲν ἐκταπεινῶνται ἀντιβαλόντες πρὸς τοὺς ἐμπροσθέντας, καὶ τοὺς ἀμπαύθη ὀπίσω. εἰς τὸ τρίτον λέγει, ὅτι μακάριοι οἱ οὖτοι κλαίουσιν, ἡ γὰρ οἱ οὖτοι δὲν γυμνάζουσι ταῖς χαραῖς καὶ τῇ θυφῶντι κόσμῳ, ἀλλ' εἰς δόσμους εἰς τὴν μετάνοιαν, ὅτι κλαίει ταῖς ἀμαρτίαις των. εἰς τὰ ἄλλα δύο σκαλία μαῶς διδάσκει τὴν τελειότητα τῆς ζωῆς τῆς πενητικῆς, ἡ ὁποία δὲν εἰς ἄλλο ὡδωχὲν ἢ πλῆθος, ὅλα ἐκείνη, ὅπου χρεωστῶμεν νὰ κάμωμεν καὶ τὸ νόμον τῆς δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀγάπης. Διὰ τὸ λέγει εἰς τὸ τρίτον σκαλί,

καταλάβη μὲ τὸ χάρισμα τῆς σωτέσεως
τὰ θεϊκὰ μυστήρια . τὸ ἑβδομον ^ἔ τὸ χά-
ρισμα τῆς σοφίας, τὸ ὁποῖον ^ἔ ἡ τελείωσις .
διότι ἐκείνος ^ἔ σοφός, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὴν
πρώτην ἀρχὴν, καὶ πρὸς ἐκείνην ἀποβλέ-
ποντας κἀμνη ὁλας τοῦ ταῖς πράξεις . καὶ τῆ-
το ἄλλος δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὸ κἀμνη . ὡς δὲ ἐ-
κείνος, ὁποῦ σμίξη μὲ τὸ χάρισμα τῆς συνέ-
σεως τὴν τελείαν ἀγάπην . διὰ τὴν μὲ τὴν σιέεισιν
γνωρίζει τὴν πρώτην ἀρχὴν, ὁ μὲ τὴν ἀγάπην
ἀναφέρει καὶ τὸ πρᾶγμα πρὸς ἐκείνην, ὡ-
σάν εἰς τέλος ἀκρότατον . καὶ διὰ τὴν ἡ σοφία
συμπλῆκει τὴν ὁρεξίν μὲ τὴν νοῦν, διὰ τῆτο κρᾶ-
ζεται σοφία, ἡ ἰουὺ σιέεισις καὶ Θεὸς φιλία .

Περὶ τὸ ὅκ τὸ μακαριοτήτων .

Μ. Τί πρᾶγμα ^ἔ οἱ ὅκ τὸ μακαρισμοὶ, τοὺς
ὁποῖους μᾶς ἐδίδαξεν ὁ διαπότης Χριστός εἰς
τὸ εὐαγγέλιον ;

Δ. Εἶναι ἄλλη μία σκάλα διὰ νὰ ἀνέβῃ πινὰς
εἰς τὴν τελειότητα, ὁμοία τῇ σκάλας τῇ χαρι-
σμάτων τῇ ἀγίᾳ πνεύματος . διὰ τὴν εἰς ἐπὶ τὰ
γνώμας φερέχονται ἐπὶ τὰ σκαλῖα διὰ νὰ
σώσῃ πινὰς εἰς τὴν μακαριότητα . καὶ εἰς τὴν ὁγ-
δὸν ^ἔ γραμμὸν ἕνα σημάδι διὰ νὰ γνω-
ρίζωμεν, αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος ἀνέβῃ, ἡ δὲ ἀνέ-
βῃ τούτην τὴν σκάλαν .

ὅποιος ὀπιθυμᾷ νὰ κἀμῃ τὸ θέλημα τοῦ
 Θεοῦ, ζητᾷ ὑπὸ τῷ Θεῷ νὰ τὴν διδάξῃ ταῖς ἀ-
 γίαις τῶν ἐπιτολαῖς, καὶ ὁ Θεὸς μέγας μὲ ταῖς
 διδασκαλαῖς, μέγας μὲ τὰ βιβλία, μέγας μὲ
 φῶπσιν πνευματικὴν τὴν κἀμναι καὶ ξανοίγῃ
 ὅλον τὸν κόσμον, ὅπου εἶναι ἀναγκαῖον. τὸ τέταρτον
 σκαλὶ εἶναι ἡ ἀνδρία. διότι ὅποιος ἠξέδρει καὶ
 θέλῃ νὰ δουλεύῃ εἰς χάριτι τοῦ Θεοῦ,
 εἰσὶν πολλαῖς δυσκολίαις καὶ πειρασμοῖς,
 τῆς κόσμου, τῆς σαρκὸς, καὶ τῆς διαβόλου, καὶ
 διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς τὴν δίδει τότε τὸ χάρισμα
 τῆς ἀνδρίας, διὰ νὰ νικήσῃ ὅλως τὴν δυσκο-
 λίαις. τὸ πέμπτον σκαλὶ εἶναι ἡ βελή. διὰ τὴν
 ὁ διάβολος ὅταν δὲν ἐμπορῇ νὰ νικήσῃ βιά-
 ζοντας, ἔρχεται εἰς ταῖς πονηρίαις, καὶ γυ-
 ρᾷ νὰ βάλῃ χάριτι τὸ δίκαιον, χρωματίζον-
 τας τὸ κακὸν διὰ καλόν. ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν τὴν
 ἀφίνει, καὶ τὴν δίδει τὸ χάρισμα τῆς βελῆς,
 μὲ τὸ ὅποιον νικᾷ ταῖς πολυξυρταῖς καὶ ἐχ-
 θροῖς. τὸ ἕκτον σκαλὶ εἶναι τὸ χάρισμα τῆς σω-
 σεως. διὰ τὴν ἀφ' ἧς κἀμῃ πολλὴν ἀσκησιν ὁ
 ἀνθρώπος εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν, ἔχει
 πολλὰς φορὰς νικημῶνον τὸν διάβολον, ὁ
 Θεὸς τὴν σπικάνει καὶ τὸν ὑψάνει εἰς τὴν πνευ-
 ματικὴν ζωὴν, καὶ τοῦ δίδει νὰ νοήσῃ καὶ νὰ
 κατα-

κατα-

Δ. Εἶναι ἐκεῖνα ὅπου μᾶς ἐδίδασκεν ὁ πατριάρχης Ἡσαΐας· ἡγούμενος, σοφία, συνέσις, βελη, αἰδρία, γνώσις, δόσεβια, καὶ φόβος Θεῶ.

Μ. Εἰς τί μᾶς ὠφελῶσιν αὐτὰ τὰ χαρίσματα;

Δ. Διὰ τὴν φθάνουμιν εἰς τὴν τελειότητα τῆς χριστιανισμοῦ. διὰ τὴν εἶναι ὡσανὺ μία σκάλα, ὅπου μᾶς ἀνέβασκει ἀπὸ τῆς χαμηλότητος τῆς ἀμαρτίας μετὰ πολλὰ σκαλιά εἰς τὴν ἄκραν ὑψηλότητα τῆς ἀγιωπειῆς. ὁμῶς ἤξευρε, ὅτι ὁ πατριάρχης ἐμέτρησε τοῦτα τὰ σκαλιά καταβαίνοντας, διὰ τὴν ἐβλεπεν ὡσανὺ μίαν σκάλαν ὅπου ἤρχετον ἀπὸ τῆς ἐρανῶν. καὶ ἡμῶς θέλουμιν τὰ μετρήσας ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀναβαίνοντας, διὰ τὴν σώσωμιν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν ἐρανῶν. τὸ λοιπὸν τὸ παρῶν σκαλί εἶναι ὁ φόβος τῶν Θεῶ, ὁ ὁποῖος τὰ ἐράσκει τὸ ἀμαρτωλὸν, ὅταν λογιάζη πῶς ἔχει τὸ Θεὸν καὶ παντοδύναμον ἐχθρόν του. τὸ δὲ πρὸς σκαλί εἶναι ἡ δόσεβια· διὰ τὴν ὁποῖος φοβᾶται τὴν τιμωρίαν, ταῖς ὁποῖαις παροτρύνει ὁ Θεὸς τὸ ἀμαρτωλόν, ἀρχίζει καὶ γίνεται δόσεβος καὶ ἐπιθυμᾷ νὰ ὑπακούῃ καὶ νὰ δαδάῃ τῶν Θεῶ, ὥστε εἰς ὅλα νὰ ἐκμνητὸν τὸ ἅγιόν του θελήμα. τὸ τρίτον σκαλί εἶναι ἡ γνώσις· διὰ τὴν

μέτρον ὅπου ὀρίζῃ ὁ λογαριασμός.

Μ. Ποίαις κακίαις εἶναι παύσαι τῆς σωφροσύνης;

Δ. Εἴαι ἡ ἀκρασία καὶ ἡ ἀναισθησία . ἀκρασία εἶναι, ὅταν ὁ ἀνθρώπος δὲν κρατῆται ἀμὴ δίδεται ὅλος εἰς ταῖς ἡδοναῖς, καὶ δὲ τὸ ὑπερβαίνει εἰς τὰ φαγητὰ καὶ τὰ ποτά, εἰς τὰ ὅμοια . τὸ ὅποιον βλάπτει καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ κορμί . ἀναισθησία εἶναι, ὅταν ὁ ἀνθρώπος πύτῃ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, καὶ φάγῃ πόσιν ὅλαις ταῖς ἡδοναῖς, ὅπου δὲν θέλει νὰ φάγῃ τὰ ἀναγκαῖα δὲ τὴν ὑγίαν του, δὲ νὰ μὴ λαβῇ σκάνην τὴν ὀλίγην ἡδονὴν, τὴν ὁποίαν δίδει φυσικὰ τὸ φαγητὸν ὅπου εἶναι ἀρμόδιον . ὁμοίως εἰς τοὺς ἀνθρώπους πολλὰ κοιόμεθα εἶναι τὸ κακὸν τῆς ἀκρασίας ὡς καὶ τῆς ἀναισθησίας . καὶ δὲ τὸ ὅλοι οἱ ἄγιοι μὴ λόγια καὶ μὴ ἔργα μαζὶ ἐπαγέρθησαν νὰ ἠσθύνωμεν, καὶ νὰ πονεκρίνωμεν τὴν σάρκα.

Περί τῆς ἐπὶ ταῖς χερσίν ταν ἁγίας

Πινύματος .

Μ. Πῶς εἶναι τὰ ἐπὶ ταῖς χερσίν ταν ἁγίου Πινύματος;

Δ. Εἶ-

Δ. Η ἀνδρία εἶναι μία ἀρετὴ, ὅπου μᾶλλον κάμνει εἰσὶν οἱ νικῶντες ὅλως ταῖς δυσκολίαις, οἱ ὁποῖαις ἐμποδίζονται τὰ καλὰ ἔργα. Ἐξ ἀπλώνεται τὸ ἔργον τῆς ἀνδρίας ἕως τὸ θάνατον, ὅταν εἴη ἀναγκαῖον διὰ δόξαν Θεοῦ, ἢ διὰ νὰ μὴ λήψῃ πινὰς διὰ τὸ χρεὸς τε. ἔτι ὅλοι οἱ ἄγιοι μάρτυρες ἐνίκησαν τὰς τυρανίας μὲν τὴν ἀρετὴν. ὁμοίως ὅλοι οἱ ἀνδρῶν μέντοι στρατιῶται, ὅσοι ἐκίμασαν μεγάλης ἀνδραγαθίας εἰς τὰς δικαίας πολέμους, μὲν τὴν ἀρετὴν ἐπιμήθησαν πολλά.

Μ. Ποίαις κακίαις εἶναι οἱ ἐναντίαις τῆς ἀρετῆς;

Δ. Ο φόβος καὶ ἡ ἀποκοπία. διὰ τὸν φόβον κάμνει τὸ ἀνθρώπον νὰ υποκλῖναι πολλὰ εὐκολα, τὸ ὅποιον γινώσκοντες διὰ τὸ ὀλίγον, ἀνδρῶν. Ἡ ἀποκοπία κάμνει τὸν ἀνθρώπον νὰ βάνεται εἰς φανεράς κινδύνους, ὅταν δὲν εἴη νῆξια, τὸ ὅποιον εἰς κάποιον τρόπον εἶναι πᾶσι τῇ ἀνδρία, καὶ δὲν εἴη ἄξιος ἐπαίνου ἀλλὰ ψόγου. καὶ διὰ τὸ δὲν εἴη ἀρετὴ, ἀλλὰ κακία.

Μ. Τί πρᾶγμα εἶναι ἡ σωφροσύνη, καὶ ποῖον εἶναι τὸ ἔργον τῆς;

Δ. Η σωφροσύνη εἶναι μία ἀρετὴ, ὅπου χαλινώνει τὴν ἡδοναίαν τὴν σαρκὸς, καὶ κάμνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος νὰ μεταχειρίζεται τὰς ἡδοναίας μὲν καὶ τὸ

θρώπων • τὸ ὅποιον εἶναι θεμέλιον τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς εἰρήνης . ὁ γὰρ αὖ ἦτον πᾶσι εἰς ὁχαραρισμηλὺς εἰς τὸ ἐδικόν του , καὶ νὰ μὴ ἐζητᾷ τὸ ξένον , δὲν ἤθελεν ἦσαι ποτὲ μάχη· οὔτε ὁχφωνία .

Μ. Ποίαις εἰς οἱ κακίαις ὁποῦ ἐκκλινόμενται τῆς δικαιοσύνης ;

Δ. Δύο • ἡ μία λέγεται ἀδικία , ἡ ἄλλη ὅταν πινὰς πέρινη τὸ ξένον ὡρεᾶγμα , ἡ δὲ εἰς τὸ σωάλλαγμα νὰ διδοῖ ὀλιγώτερον ὡρεᾶ πᾶ ὡρέπει , ἡ νὰ πέρινη ὡρεῖσά τερον ὡρεᾶ πᾶ ἔρχεται . ἡ ἄλλη λέγει ἀκρεβοδικαιοσύνη· ἡ γὰρ ὅταν θέλῃ πινὰς νὰ φυλάσῃ τὸ δίκαιον μὲ πᾶσαν ἀκρίβειαν , καὶ νὰ μετᾷ τὰ ὡρεᾶγματα φιλότερον ὡρεᾶ πᾶ θέλῃ ὁ λογαριασμός . διότι πολλὰς φορὰς ὡρέπῃ νὰ σμίγῃ πινὰς τὸ ὡρεᾶ λαγχνίαν μὲ τὴν δικαιοσύνην· ὡσάν λόγου χάριν , αὖ ἕνας πτωχὸς δὲν ἔχῃ νὰ πληρώσῃ παρὰ τοῦ ὅλον τε τὸ χρέος διχως μεγάλην τε ζημίαν , ὁ λογαριασμός δὲ λει , ὡρεᾶ πᾶ ὡρεᾶγμα δίκαιον , καὶ τὸ δοθῇ ὀλιγῇ διορία· καὶ νὰ μὴ θελήσῃ πινὰς νὰ τὴν δώσῃ , πολλὴ σκληρότητα .

Μ. Τί ὡρεᾶγμα εἰς ἡ ἀνδρία , καὶ ποῖον εἰς τὸ ἔργον της ;

Δ. Η

Δ. Η ἀρετὴ πάντα σέκε εἰς τὸ μέσον, καὶ δὲ
 τὸ ἔχει δὲ κακὰ αἰτία, τὰ ὅποια σέκουσιν
 εἰς τὴν ἀκρίειαν. μία κακία ἐναντία τῇ φρονή-
 σεως εἶναι ἡ ἀγνοσία, ἡ ἰσχυρὰ ἀλογασιμότης καὶ
 ἀβελία εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν λογασι-
 ζοῦσι τί ἔχουσι νὰ κάμωσι, καὶ ἔτσι δὲν σοχά-
 ζονται τὸ ἀληθινὸν τέλος, ἢ δὲν λαμβάνουσι
 τὰ ἀληθινὰ μέσα. ἡ ἄλλη κακία εἶναι ἡ πο-
 νηρία ἢ φρονημάδα πρὸς κόσμους εἰς ἐκείνους,
 οἱ ὅποιοι μὲ πᾶσαν προθυμίαν λογασιζοῦσι
 τὸ τέλος καὶ τὰ μέσα, καὶ ἄλλον σκοπὸν δὲν ἔ-
 χουσι πλὴν τὸ ἰδίον τῆς ὀφελος, δὲ νὰ κερ-
 δαίσωσι τίποτε καλὸν πρὸς ἑαυτοὺς καὶ δὲ τὸ
 πᾶσιν ἔχουσι μὲ πολυξυμίας νὰ ἐξαπατή-
 σωσι τὸ πλησίον, δὲ νὰ φέρωσι ταῖς δακρύαις
 ἐκεῖ ὅπου θέλωσιν. ἄλλως εἰς τὸ τέλος, θύει
 γνωριθεῖν, ὅτι τέτοιας λογῆς ἀνθρώποι ἦσαν
 ἀγνωστοί, ἐπειδὴ ἔχασαν τὸ ἀκρότατον
 ἀγαθόν, ζητῶντας ἓνα μικρότατον.

Μ. Τί πρᾶγμα εἶναι ἡ δικαιοσύνη, καὶ πῶς εἶναι
 τὸ ἔργον της;

Δ. Ἡ δικαιοσύνη εἶναι μία ἀρετὴ, ὅπου διδίδει κα-
 θενός, τὸ ἐδικόν του, καὶ ἔτσι τὸ ἔργον της
 εἶναι νὰ σιζῇ τὰ πράγματα, καὶ νὰ βαίνει ἰ-
 σομεξίαν εἰς τὰ συναλλάγματα τῶν ἀν-

Ο

θρώ-

ὅλαις ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς καὶ τὰ χαρίσματα τῆ Θεοῦ.

Περὶ τῶν ἡθικῶν ἀρετῶν.

Μ. Τί προᾶγμα εἶναι ἡ φρόνησις;

Δ. Εἶναι ἡ πρώτη ἀπὸ ταύτης ἡθικῆς πένταρες ἑξοχαίς ἀρεταῖς, ὅπου εἶναι ὡσάν βρύσες τῶν ἄλλων ἀρετῶν, πῶν ἡθικῶν λέγω καὶ ἀνθρώπων. ὅτι ἡ φρόνησις κυβερνᾷ τὸ νοῦν, ἡ δικαιοσύνη τὸ θέλημα, ἡ σωφροσύνη τὴν ὀρεξιν τῆς ἐπιθυμίας, καὶ ἡ ἀνδρία τὴν ὀρεξιν τῆς ὀργῆς.

Μ. Ποῖον εἶναι τὸ ἔργον τῆς φρονήσεως;

Δ. Εἶναι ναὶ δέχνη εἰς χάριτι προᾶξιν τὸ τέλος ὅπου ὀρέπεται, καὶ τὰ ἐπιτήδεια μέσα, καὶ ὅλαις ταῖς ὀφείσασαι, ἡγῶν τὸν καιρὸν, τὸν τόπον, τὸν τρόπον, καὶ τὰ ὅμοια, ὅτι ναὶ γίνεται τὸ ἔργον σωτὴρ καὶ τέλειον· καὶ ὅτι τὸ κράζεται διδάσκαλος τῶν ἄλλων ἀρετῶν· ὅτι εἶναι ὡσάν τὸ ὄμμα τοῦ κορυμίου, ὡσάν τὸ ἄλφαι εἰς τὸ φασητὸν, καὶ ὡσάν ὁ ἥλιος εἰς τὸν κόσμον.

Μ. Ποίαις κακίαις εἶναι ἐναντίας τῆς φρονήσεως;

Δ. Ἡ

ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκείνον ὁποῦ μᾶς δι-
 δει τὸ χάριεν καὶ τὴν μακαριότητα, καλὰ ὁποῦ
 ὑπερβαίνεσι τὴν φύσιν.

Μ. Ἡθελα νὰ ἤξεύρα, αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἐξαπλώ-
 νεται καὶ εἰς τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ.

Δ. Ἡ ἀγάπη ἐξαπλώνεται καθευδικὰ εἰς ὅλους
 τοὺς ἀνθρώπους, καὶ εἰς ὅλα τὰ πλάσματα
 ὁποῦ ἔχει ὁ Θεός, μετὰ τὴν τὴν διαφο-
 ράν. ὅτι τὸ Θεὸν ὁρᾷ νὰ ἀγαποῦμεν κατ'
 ἑαυτὸν, ἐπειδὴ ἡ εἰς αὐτὸν ἀπειρον ἀγαθόν. ὅλα
 τὰ ἄλλα πλάσματα ὁρᾷ νὰ τὰ ἀγαποῦ-
 μεν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. καὶ μερικὰ
 ἔχουσιν νὰ ἀγαποῦμεν τὸ πλησίον μας, ὁποῦ
 εἰς τὸν πλάσματος εἰς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, καθὼς ἡ-
 μεῖς καὶ ἡμεῖς. ὅτι διὰ τὸν πλησίον δὲν ὁρᾷ
 νὰ γενηθῇ μόνον ὁ συγγενής, ἢ ὁ φίλος,
 ἀλλὰ καὶ αὐτὸς αἰὶς, αὐτὸ καλὰ θέλη νὰ εἰς
 ἑχθρὸς μας. διότι καὶ αὐτὸς αἰὶς εἰκόνα
 τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὁρᾷ νὰ
 τὴν ἀγαποῦμεν.

Μ. Εἶναι μεγάλη ἀρετὴ ἡ ἀγάπη;

Δ. Ἡ μεγαλύτερη ἀπ' ὅλων. καὶ εἰς πόσον κα-
 λὸν, ὅτι ὁποῖος τὴν ἔχει, δὲν ἐμπορεῖ νὰ χάσῃ
 τὴν σωτηρίαν, αὐτὸς δὲ χάσῃ πᾶν τὸν ἀ-
 γάπην. καὶ ὁποῖος δὲν τὴν ἔχει, δὲν ἐμπορεῖ
 εἰς κανένα τρόπον νὰ σωθῇ, καλὰ καὶ νὰ ἔχη
 ὅλους

ἐλπίζη ἢ αἰωνίαν μακαριότητα. Ἐξ αὐτοῦ ἕνα καλὸν τόπον ὑψηλόν, ὅπου δύναμις αἰθρωπίνη δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὸ ἐκζητήσῃ, ὅθεν τὸ μᾶς χαρίζει ὁ Θεὸς τούτην τὴν ὑπερφύσιν ἀρετὴν, ὅθεν νὰ ἔχωμεν θάρρος μετὰ αὐτήν, ὅτε ἐμπορῶμεν νὰ σώσωμεν εἰς καλὸν τόπον μεγάλον.

Μ. Ποῦ θεμελιώνεται, καὶ εἰς τὴν περὶ αὐτὴν σφείζεται τούτη ἡ ἐλπίδα;

Δ. Θεμελιώνεται καὶ σφείζεται εἰς τὴν ἀμοιβὴν ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ. καὶ ἔχομεν σμῆδρα τούτης τῆς φιλανθρωπίας βεβαιότατα· ἐπειδὴ μᾶς, ἔδωκεν ἢ ἰδίον τέτιον, καὶ ὅθεν μέσου τῆς τιμῆς τοῦ ἔχοντος ἡμᾶς ὑπὸς τὴν κατὰ χάριν, καὶ μᾶς ἔταξε ἢ κληρονομίαν τῆς βασιλείας τῶν θρανῶν, αὐτὸν καὶ ἡμῶν τὰ ἔργα μᾶς καὶ τὸ ἀξίωμα ὅπου ἐλάβομεν, καὶ μᾶς ἔδωκεν αὐτάμα χάριν καὶ βοήθειαν ἵκανὴν νὰ ἡμῶν τὰ ἔργα.

Μ. Τί περὶ αὐτὴν ἡ ἀγάπη;

Δ. Εἶναι ἡ εἰρηθευτική ἀρετὴ, ἡ ἡμεῖς ἀποβλέπουσα ἢ Θεόν. ὅθεν μὲν τούτην ὑψώνεται ἡ ψυχὴ μᾶς εἰς τὸ νὰ ἀγαπᾷ ἢ Θεόν ἐπάνω ἀπ' ὅλα τὰ περὶ αὐτὴν, ὅθεν μόνον ὡσαύτως πλάσῃ καὶ ποιητὴν πῶν φυσικῶν μᾶς ἀγα-

τὰ ἄρθεα τοῦ συμβόλου, τὰ ὁποῖα ἐξηγή-
σαμεν παρεπάνω· καὶ μάλιστα ἐκείνα τὰ ἀρ-
θεα, ὅπου ἑορτάζει ἡ ἐκκλησία τῷ Θεοῦ·
ὡσαν ἐῖς ἡ σαρκωσις τοῦ Χριστοῦ, ἡ γέννησις,
τὸ πάθος, ἡ ἀνάστασις, ἡ ἀνάληψις, ἡ πεν-
τηκοστή, καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς ἁγίας Τριάδος. ἔξω
ὑπὸ τοῦτα ὁρᾷται νὰ ἐῖς καθενας ἑτοίμος
νὰ πιστεύῃ, ὅτι τῷ ἐξηγᾷ ἡ ἐκκλησία· καὶ νὰ
μὴ δείχῃ ἐξωτερικὸν σημεῖον ἀπιστίας, λό-
γου χάριν νὰ φορῇ ἐνδυμα τοῦρκικον, ἢ ἐ-
βραϊκόν· νὰ ξώρῃ κρέας τὴν ὠδασκοφίην,
καθὼς κάμνουν οἱ αἱρετικοί, ἢ ἄλλα πα-
ρόμοια. διὰ τὴν ἐῖς ἀναγκαῖον ὅχι μόνον μετ' ἡ
καρδίαν καὶ μετ' τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἐ-
ξωτερικὰ ἔργα νὰ ὁμολογῇ πᾶς τὴν ἀληθι-
νὴν πίσιν, καὶ νὰ δείχῃ ὅτι λείπει μακριὰ
ὑπὸ πᾶσαν θρησκείαν ἐναντίαν τῆς ἐκ-
κλησίας.

Μ. Τί ὡραῖον ἐῖς ἡ ἐλπίς;

Δ. Εἶναι ἡ δούτιρα θιολογικὴ ἀρετὴ, διὰ τὴν καὶ
αὐτὴ ὑποβλέπει πρὸς τὸ Θεόν. ἐπειδὴ καὶ
καθὼς μετ' ἡ πίσιν πιστεύομεν τῷ Θεῷ, ἐτρε-
μετ' ἡ ἐλπίδα ἐλπίζομεν εἰς τὸ Θεόν.

Μ. Ποῖον ἐῖς τὸ ἔργον τῆς ἐλπίδος;

Δ. Εἶναι νὰ ὑψώνῃ τὴν θέλησίν μας εἰς τὸ νὰ
ἐλπί.

κὴ νὰ τὸ ὑψώνηται νὰ πισθῇ βέβαια ὅλον
ἐκείνο, ὅπου μᾶς φανερώνη ὁ Θεὸς διὰ μέ-
σου τῆς ἐκκλησίας, καὶ νὰ εἴῃ περὶ
μα δύσκολον, καὶ νὰ ὑπερβαίνει τὸ φυσικὸν
λογισασμὸν.

Μ. Ποία εἴῃ ἡ ἀφορμὴ, διὰ τὴν ὁποίαν πρέπει
νὰ πιστεύωμεν μὲ τὴν βεβαιωσμένην τὰ
περάγματα τῆς πίστεως;

Δ. Ἡ ἀφορμὴ εἴῃ, διὰ τὴν ἡ πίστις εἴῃ θεμελιω-
μένη εἰς τὴν ἀπλανῆ ἀλήθειαν. ἐπειδὴ ὅλον
ἐκείνο ὅπου μᾶς περὶβάλλει ἡ πίστις, εἴῃ πα-
ραδομένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Θεὸς εἴῃ αὐτὴ
ἡ ἀλήθεια. ὅθεν ἀδυσίατον εἴῃ νὰ εὐρίσκε-
ται ψέμα εἰς ἐκεῖνο ὅπου λέγει ὁ Θεός· τὸ
λοιπὸν ὅταν ἡ πίστις μᾶς περὶβάλλῃ τίποτε
περὶμα, τὸ ὁποῖον φαίνεται ἐναντίον τοῦ
λογισμοῦ, λόγου χάριν, ὅτι μία παρ-
θένος νὰ ἐγγύνησεν, πρέπει νὰ νοήσωμεν, ὅτι
ὁ λογισμὸς τὸ ἀνθρώπου εἴῃ ἀχαμνός,
καὶ εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ πλανηθῇ· ἀλλ' ὁ
Θεὸς οὔτε ἐμπορεῖ νὰ πλανηθῇ οὔτε νὰ πλανη-
θῇ.

Μ. Τί περὶμα εἴῃ ἀναγκαῖον νὰ πισθῇ πῶς
μὲ τούτην τὴν ἀρετὴν τῆς πίστεως;

Δ. Ἀναγκαῖον εἴῃ νὰ πισθῇ ἕνα πρὸς ἕνα ὅλα
τὰ

νατος νὰ νησέσῃ· καὶ αὐτὴ νησέσῃ, δὲν ἐμπο-
ρεῖ νὰ καρτερέσῃ τὸ ὥρα· καὶ φαγῇ, καὶ τὸ βρά-
δι δὲν πίνει μίαν φορὰν καὶ τὴν συνήθειαν,
ἀλλὰ θέλει νὰ κάμῃ ὥσαν ἓνα δειλινὸν τό-
σον πολὺ ὅπου παρ' ὀλίγον εἶναι δῆπνος.

Μ. Πόσαις εἶναι οἱ ἀρεταί;

Δ. Εἶναι πολλαί· ὅμως οἱ πρῶται, εἰς τὰ ὁ-
ποῖαις ἀναφέρονται ὅλαις οἱ ἄλλαις, εἶναι ἐπ-
τά, ἡ γὰρ θρησκεία, πίστις, ἐλπίς, καὶ ἀ-
γάπη· καὶ τέσσαρες ἡθικαί, φρόνησις, δικαιο-
σύνη, ἀνδρία, καὶ σωφροσύνη. καὶ τὸν ἄριθ-
μὸν εἶναι ἀκόμη ἐπὶ τὰ τὰ χαρίσματα τὰ ἁγία
Πνεύματος, καὶ οἱ μακαρισμοὶ τὰ διαγγε-
λίαι, οἱ ὅποιοι μὲν ὁδηγοῦσιν εἰς τὴν τελειότη-
τα τὴν χριστιανικῆς πολιτείας. εἶναι ἀκόμη ἐπὶ
τὰ τὰ ἔργα τῆς ὑποτακτικότητος, τὰ σωματικὰ καὶ
ἐπὶ τὰ πνευματικὰ. καὶ εἰς ὅλα τὰτα
θελῶ νὰ σοῦ δώσω εἰδήσιν μὲ βραχυλογίαν.

Περὶ τῶν θρησκευτικῶν ἀρετῶν.

Μ. Τί πρῶτον εἶναι ἡ πίστις;

Δ. Εἶναι ἡ πρῶτη τῶν θρησκευτικῶν ἀρετῶν, οἱ ὅποιας
ὑποβλέπουσι πρὸς τὸν Θεόν. Ἐπὶ ἴδιον
ἔργον τῆς πίστεως εἶναι νὰ φωτίσῃ τὸν νοῦν,
καὶ

θρωπον να εἶ καλὸς φιλόσοφος, καὶ ἡ τέχνη
 να εἶ καλὸς τεχνίτης, ἔτσι καὶ ἡ ἀρετὴ τὴν κά-
 μνει να εἶ καλὸς ἄνθρωπος. καὶ καμνὴ ἀκό-
 μη ὅπ' ὁ ἄνθρωπος να ἐργάζεται τὸ καλὸν
 με δ' οὐκ οὐκ, ἐτοιμότητα, ἔτελειότητα. ὅθεν
 ὅποιος δὲν ἔχῃ τὴν ἀρετὴν οὐκ οὐκ, καλὰ καὶ να
 ἐμποῖ καμνὴν ποιεῖν να καμνὴ τὸ καλὸν,
 ὅμως δὲν θέλει τὸ καμνὴ πᾶσι με δυσκο-
 λίαν, ἔτελειότητα. καὶ οὐκ οὐκ να σοῦ δώ-
 σω καὶ ποιοῦν πᾶσι δ' ἔργα. ἡ ἀρετὴ εἶ ὁμοία
 τῆς τέχνης καὶ τὴν ποιεῖν. βλέπεις ὅπ' ἕνας
 ὅπου ἔχῃ τὴν τέχνην ἔτελειότητα να κερύει τὴν
 κιθάραν, πῶς κερύει καλὰ καὶ με δ' οὐκ οὐκ
 μεγάλην, καλὰ καὶ να μὴ βλέπῃ ἀκόμη τὴν
 χορδαῖς. ἄλλος ὅπου δὲν ἔχῃ τὴν τέχνην ἢ τὴν
 ποιεῖν, ἐμπορεῖ να ψηλαφᾷ τὴν χορδαῖς καὶ να
 κερύει, ἀμὴ δὲν θέλει τὸ καμνὴ οὔτε γλίσσωρα,
 οὔτε καλὰ. ἔτσι λοιπὸν ὅποιος ἔχῃ τὴν ἀρετὴν,
 λόγου χάριν τῆς σωφροσύνης, με πολλὴν
 δ' οὐκ οὐκ καὶ χαρὰν νησθεῖ, ὅταν καμνὴ
 χρειᾶ, καὶ νησθεῖ τέλεια καρτερῶντας τὴν οὐκ οὐκ
 τεταγμένην ὥραν, καὶ ἐξορῶντας φαγητὰ τῆς
 πειραστικότητος, ἔτελειότητα ποιεῖν μόνον. ἐξ ἑναν-
 τίας ὅποιος δὲν ἔχῃ τούτην τὴν ἀρετὴν ἢ τὸ νη-
 στέον εἶ λαίμαργος, τὴν φαίνεται ἕνας δά-
 ναος

σὺν, καὶ εἰς ἄλλο ἕκατος, οἱ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας ἐξήγησαν, ὅτι ὁ καρπὸς τῆς θείας κόντας εἶναι τὸ γάμος, τῆς ἐξήκοντα τῆς χρείας, καὶ τῆς ἑκατὸς τῆς παρθενίας.

Περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ θύλου.

Μ. Εἰδὼς μὲν τὰ πρῶτα πέντε μέρη τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, ὅπως μὲν νὰ μάθω, αὐτὴ λείπεται τίποτε ἄλλο νὰ ἀκούσω.

Δ. Τὰ πέντε ἐκείνα ὅπου σε εἰδὼς, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ τὰ ἤξωρῃ ὁ χριστιανός. ὅμως εἶναι καὶ κάποια ἄλλα πρᾶγματα ὠφελιμώτατα πρὸς τὸ τέλος ὅπου ζητοῦμεν τῆς αἰωνίας ζωῆς, ἥρουν οἱ ἀρεταίς καὶ οἱ κακίαις, τὰ καλά ἔργα καὶ οἱ ἀμαρτίαι. διὰ τὴν καλὰ καὶ νὰ ἐμιλήσασθαι διὰ τὰ συγκεχυμένως ἐξηγῶντας τὸ σύμβολον καὶ τῆς ἐκκλησίας, ὅμως πολλὰ ὠφέλιμον θέλει ᾗσαι νὰ μιλήσασθαι μερικὰ ἐκ καθένης.

Μ. Εἰπέ μὲν τὸ λοιπὸν, τί πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀρετή;

Δ. Ἡ ἀρετὴ εἶναι μία ποιότης, ὅπου δίδεται ἡ ψυχὴ, μετὰ τὴν ὁποίαν γίνεται ὁ ἀνθρώπος καλός. καὶ καθὼς ἡ ἐπιστήμη καὶ μὲν τὸν ἀνθρώπον

καμωμένων τῶ Θεῷ τάξιμον, ἢ γοῶν παρμένον τὸ ζυγὸν τῆς παρθενίας, καὶ παρομοίου πρᾶγματος. δίδτερον, ὅταν γίνεται ἡ σύμβασις τῶ γάμου, καὶ κρίσκονται μέρτυρες, καὶ μερικὰ ὁ ἐνορέτης. εἶπον, ὅτι καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος καὶ δίδουσι τὸ θέλημα τοῦς ἐλπίσιν, καὶ ὅχι ἀναγκασμένοι ὑπὸ κανένας φόβον μεγάλον. καὶ τοῦτο τὸ θέλημα καὶ φανερώνεται μετὰ λόγον, ἢ μετὰ ἄλλο σημεῖον ὅπου καὶ ἀξίση τόσον. ὑπὸ τῆς ταῦ εἰς πρᾶγμα αὐτὸ λείπει ἓνα, δὲν ἀξίση ὁ γάμος.

Μ. Ποῖον εἶς καλλίτερον, καὶ λάβη πινὰς τὸ μυστήριον τῶ γάμου, ἢ καὶ φυλάξῃ παρθενίαν;

Δ. Ὁ ἅγιος Παῦλος μᾶλλον ἐξεδήληνε τὸ ζήτημα, γράφοντας, ὅτι ὅποιος λαμβάνει τὸν γάμον, κάμνει καλὰ. καὶ ὅποιος ἀπέχεται ὑπὸ τὸν γάμον δεῖν καὶ παρθενοῦ, κάμνει καλλίτερα. ἢ ἀφορμὴ εἶς, δεῖν ὁ γάμος εἶς πρᾶγμα ἀνθρώπινον, καὶ ἡ παρθενία ἀγγελικόν. ὁ γάμος εἶς καὶ τὸ φύσιν. ἢ ἡ παρθενία ὑπὸ τὴν φύσιν. ἢ ὅχι μόνον ἡ παρθενία, ἀλλὰ ἢ ἡ χρεῖα εἶς καλλίτερη ὑπὸ τὸν γάμον. ὅθεν λέγοντας ὁ Χριστὸς εἰς μίαν ὡδαβολὴν, ὅτι ὁ καλὸς σπόρος εἰς ἓνα χωράφι ἔκαμε καρπὸν ἑκατόν, εἰς ἄλλο δὲ ἑκατόν,

κλησίαν, καὶ καθὼς ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὴν
 κληρικὴν καὶ ἀγίαν ψυχὴν. δάπερον, διδου-
 χάειν ὅλα τὰ ἡξώρη καὶ τὰ θέλη ὁ γονὴς τὰ
 ξέφη τὰ παῖδια του εἰς τὸ φόβον τοῦ Θεοῦ. ξί-
 τον ἐνεργᾷ μίαν σιμῶδισιν τόνον σφικτὴν ἀνα-
 μέσον εἰς τὸν ἀνδρα καὶ τὴν γυναῖκα, ὅπου δὲν
 εἶ) διωχτὴ εἰς κανένα ξόπον τὰ λυθῇ, κα-
 θὼς εἶ) ἀδύατον τὰ λυθῇ ἢ σιμῶδισις ὅπου
 εἶ) ἀναμέσον εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ἐκκλη-
 σίαν. καὶ λοιπὸν τὸ γινᾶται, ὅτι δὲν ἐμ-
 πορᾷ πινὰς τὰ δώση θέλημα ἢ ἀφῆση ὁ ἀν-
 δρας τὴν πρώτην γυναῖκα, καὶ τὰ πάρη
 ἄλλην. οὕτω ἡ γυναῖκα ἢ ἀφῆση τὸν πρώτον
 ἀνδρα, καὶ τὰ λάβη ἄλλον.

Μ. Τί ποῖγμα εἶ) ἀναγκαῖον ὅλα τὰ γινῇ ὁ
 γάμος;

Δ. Τρία ποῖγματα. πρῶτον, τὰ εἶναι ἐπι-
 τήδοι ἐκείνοι ὅπως ἔχεν τὰ πνευματικὰ ἔργα,
 ἡγουν τὰ ἔχουσι πύς χρόνους τὴν ἡλικίας. τὰ
 μὴν εἶ) συγλυφῆς λοιπὸν τὸ ἐβδόμενον βαθμὸν
 καὶ ἐπᾶνω, καὶ καὶ τὸ μέγεθος τὴν δουκῆς ἐκ-
 κλησίας λοιπὸν τὸν τέταρτον καὶ ἐπᾶνω. καὶ
 ἡξώρη, ὅτι ἡ δουκὴ ἐκκλησία μετὰ τῆς
 βαθμῆς ἀπὸ δύο ποῖτωπα τόνον ὅτι ὁ
 τέταρτος τῶν δουκῶν εἶναι ὁ γάμος βα-
 θμὸς τῆς ἀνατολικῆς. τὰ μὴν ἔχουσι

Δ. Εἶναι ἓνα μυστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον λαμβάνει πινὰς ἐξουσίαν καὶ εὐία μιν νὰ ἱερεργῇ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τῆ Χειροῦ, καὶ νὰ μεταδίδῃ τὴ λαὸν τὰ ἐπίλοιπα μυστήρια, ἢ νὰ ὑποῖ ῥετᾶ μέδξακονίαν ἰδικὴν καὶ δέλωσιν ἐκείνες, ὁποῦ ἐλάβασιν τέτοιαν ἐξουσίαν. καὶ τὴν τὸ μυστήριον ἢ διπλὴ ἐκκλησίαν τὸ κράζφατῆξιν, ὅτι ἔχῃ δξαφόρος βαθμοὺς ὑπαλλήλων, οἷον λέγω, ἱερέων, δξακόνων, ἑλλων κατωτέρων. ὅμως πρὸς τοῦτου δὲν γάμνει χρῆμα νὰ εἰποῦμεν ἄλλο, ὅτι τὸ μυστήριον τὸ δὲν ἐγγίξῃ πρὸς μόνον ἀνθρώπων σοφίας καὶ ἡλικίας, οἱ ὁποῖοι δὲν χρεάζονται νὰ μάθωσι τὴν διδασκαλίαν, ἐπειδὴ τὸ ἔργον τοῦ ἐῖ) νὰ διδάσκωσιν ἄλλους.

Περὶ τοῦ γάμου.

Μ. Τί πρᾶγμα ἐῖ) τὸ μυστήριον τοῦ γάμου;

Δ. Τὸ μυστήριον τῆ γάμου ἐῖ) ἢ σύζυξ καὶ τὴν ἀνδρὸς καὶ τὴν γυναῖκα· ἢ ὁποῖα σύζυξ σημαίνει τὴν ἑνωσιν τῆ Χειροῦ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν δξα μέρους τῆς ἐκκλησίας· καὶ τὴν ἑνωσιν τοῦ Θεοῦ μετὰ τὴν ψυχὴν δξα μέρους τῆς χάριτος.

Μ. Τί ἐργαζομένη τὸ μυστήριον;

Δ. Πρᾶτον διδῇ χάριν δξα νὰ φέρῃ καλὰ ὁ ἀνδρας μετὰ τὴν γυναῖκα, ἐκ τῆς ἀγαπᾶται πινδωμένης, καὶ ὁ Χριστὸς ἀγαπᾷ τὴν ἐκ-

κλη-

πῆται, ἀναψυχὴν, καὶ ὑγίαν.

Μ. Ποῖος εἶς ὁ κρείσσος νὰ λάβῃ πινὰς τὸ μυση-
ριον τῆτο;

Δ. Εἰς τοῦτο κάμνῃσι μέγαλον σφάλμα πολ-
λοὶ, ὅσοι δὲν θέλῃσι τῷ τὸ μυσηριον, ὡς δὲ
ὅταν ἔρχεται ἡ ὥρα νὰ ξεψυχήσωμεν· ὁ ἀλη-
θινὸς κρείσσος νὰ τὸ λάβῃ πινὰς εἶς, ὅταν κρεί-
νῃσιν οἱ ἰατροὶ, ὅτι σέκῃ εἰς κίνδυνον ὁ ἄρρω-
στος, καὶ δὲν φαίνεται ὅτι νὰ σῶνται τὰ ἰα-
τρικὰ νὰ δώσωμεν τὴν ὑγίαν, ὅθεν τότε παρο-
φθαλμίζῃ πινὰς καὶ τὴν βοήθειαν τῷ Θεῷ. εἰς συμ-
βαίνει ὅτι ὁ ἄρρωστος νὰ λαμβάνῃ τὴν ὑγίαν
μὴ τὸ ἄξιον ἔχελαιον. ὅθεν τῆτο ὅταν δὲν
εἶς κίνδυνος θανάτου, δὲν πρέπει νὰ διδε-
ται τῆτο τὸ μυσηριον. καὶ δὲ πάλιν πρέπει
νὰ καρτερῇ πόσον πινὰς, ὅτι νὰ μὴν εἶς ὁλως
ἐλπίδα. καὶ τούτῃ εἶς ἡ ἀσφοδμή, ὅθεν τινὲς
ὅποιας τὸ μυσηριον τῷ δὲν διδεται τῷ ἀν-
θρώπῳ ὅπου θανατῶναι ἢ δικαιοσύνη, ὅθεν
τὴ σκύνει οὐτε εἶς ἄρρωστοι, οὐτε ἔχουσιν ἐλ-
πίδα ζωῆς.

Περὶ τῆς ἱεροσυνῆς.

Μ. Τί παρᾶγμα εἶς ἡ ἱεροσυνή;

Ν 3

Δ. Εἶναι

ἰσχάτῳ ἀλειψιν, ὅρα πὶ ἀλείφεῃ ὁ ἄρρωστος
 μὲ τὸ ἄγιον ἔλαιον, λέγοντας ὁ ἱερεὺς κά-
 ποιας δόχαις, καὶ ὅπ τούτῃ εἶη ἡ ὑπερὶ ἀλφ-
 ψις μετὰ εἰς ὅλα τὰ ἀλείματα τῷ μυσθέρῳ
 τῷ ἐκκλησίας. ὅρα πὶ ἡ πρώτη δίδεται εἰς τὸ
 βάπτισμα, ἡ δεύτερα εἰς τὸ χριστομύει-
 σμα, ἡ τρίτη εἰς τὴν ἱεροπυῶν, ἡ ὑπερὶ εἰς τὸ
 ἀρρώστῳ. λέγεται ἀκόμη ὑπερὶ ὅρα πὶ δί-
 δεται εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς.

Μ. Τί ἐργαζοῖτο τὸ τὸ μυσθέρῳ;

Δ. Τρία καλὰ. πρῶτον, λήσῳ τῶν ἀμαρ-
 τῶν, οἱ ὁποῖαι καμῖαν φορὰν μὴ μὴ
 τὰ ἄλλα μυσθέρῳ ἡ γου ἐκείναις ὁποῦ ἤν-
 σμόνησεν, ἡ δὲ ἐν γνωρίζῃ ὁ αὐτῶν, καὶ
 αὐτὸς ἐγνώριζεν, ἡ γὰρ ταῖς ἐνθυμῶν, καὶ
 χαρῶν ἡ θελεν μετανόησιν, καὶ ἡ θελε τὸ ὅμο-
 λογηθῇ. δεύτερον, δίδῃ χαρὰν τῷ ἀρ-
 ρώστῳ, καὶ τὸ δυναμῶν εἰς ἐκείνῳ τῷ καίρῳ
 ὁποῦ δίδεσκειται βαρεμῶνς ἀπὸ τῷ ἀρρώστῳ
 καὶ ἀπὸ τοὺς πειρασμῶνς τῷ διαβόλῳ. τρίτον,
 χαρίζει υἰάν τῷ σώματος, αὐτὸς τῷ τῷ ὡ-
 φέλιμον ὅρα τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν τῷ ἀρρώ-
 στῳ. καὶ τὰ τὰ τρία καλὰ σημαίνει τὸ λά-
 δι, ὁποῦ μεταχειρίζεται ὁ ἱερεὺς εἰς τοῦτο
 τὸ μυσθέρῳ. ὅρα πὶ τὸ λάδι δίδει στερεό-
 τητα,

καλλίπερον· ἢ νὰ ἀπέχη ὑπὸ κρείας, τυφλῶν,
ὡὰ, ἢ ἄλλα θαλαπρά.

Μ. Εἶναι καλλίπερον νὰ λάβῃ πινὰς τὸ κανόνα-
του κέκοντος τέτα τὰ ἔργα, ἢ νὰ λάβῃ τὸ
συγχωρητικόν;

Δ. Καλλίπερον εἶναι νὰ κἀμῃ τὸ κανόνα. ὁ κατὰ
μὲ τὸ συγχωρητικὸν πλερώνει μόνον τὸ χρέος
τῷ κανόνος, καὶ μὲ τέτα τὰ ἔργα πλερώνει
τὸ χρέος, ὅ ἀντάμα κἀμνει τὴν ἀγαθοεργίαν,
ὅ γίνεται ἄξιος νὰ λάβῃ μισθὸν εἰς
τὸ οὐρανόν. ὅμως τὸ καλλίπερον ἀπ' ὅλα
εἶναι νὰ δουλεύεται πινὰς καθεπερᾶγμα εἰς
σωτηρίαν του, κέκοντος τὸ κανόνα ὅσον εἶναι
δωαπὴν, ἢ λαμβανόντας ἀκόμη καὶ τὰ
συγχωρητικά.

Περὶ τοῦ Ευχέλαιου.

Μ. Τί περᾶγμα εἶναι τὸ Ευχέλαιον;

Δ. Τὸ Ευχέλαιον εἶναι μυθήριον, τὸ ὁποῖον
ἐνομοθέτησεν ὁ Χεῖσος διὰ τοὺς ἀρρώστους.
καὶ γίνεται ἀλείφοντες τὸ ἀρρώστον μὲ τὸ ἄ-
γιον ἔλαιον, λέγοντάς του κάποιαις ὁχαῖς.
Ἡ δουτικὴ ἐκκλησία κερᾶζει τὸ τοῦ μυθῆριον

σευχήν εἰς τὴν νηστείαν, καὶ τὴν ἐλεημοσύνην, καθὼς τὸ ἐδίδαξε τοῦ Ἰωβὶτ, ὁ ἄγγελος Ραφαήλ. ἡ αἰτία εἶπ', ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἐχρὶ ψυχὴν καὶ κορμὶ, καὶ τὰ ἔξω καλὰ. ὅθεν μὲ τὴν προσευχὴν προσφέρει τῷ Θεῷ ὑπὸ τὰ καλὰ τῆς ψυχῆς, μὲ τὴν νηστείαν ὑπὸ τὰ καλὰ τῆς κορμῆς, μὲ τὴν ἐλεημοσύνην ὑπὸ τὰ ἔξω καλὰ. καὶ μὲ τὴν προσευχὴν γενομένην ταῖς ἐργαίαις τῆς δούλαβείας, ἡ ἀκούσις πινὰς λειτουργίαι, ὁρθεῖν, ἐπειρεῖν, νὰ δαβάσῃ ψαλμοὺς, καὶ ἄλλα παρόμοια. μὲ τὴν νηστείαν γενομένην ὅλαις οἱ κακοπαθείαις τοῦ σώματος, λόγου χάριν νὰ φορῇ τινὰς ξίχνον σάκκον, νὰ δέρεται, νὰ κοιμᾶται εἰς τὴν γλῶτταν, νὰ ξενιτεύῃ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄλλα παρόμοια. μὲ τὴν ἐλεημοσύνην γενομένην πᾶσα ἄλλη φιλανθρωπία καὶ δούλωσις, ὅπου κάμνει πινὰς τῷ πλησίον του διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Μ. Τί πρᾶγμα εἶπ' ἀναγκαῖον διὰ νὰ νηστέωσιν πινὰς καλὰ;

Δ. Εἶναι ἀναγκαῖα τρία. νὰ φάγῃ μίαν φοράν μόνον τὴν ἡμέραν. καὶ τὸ πρὸς τὸ μεσημῆρι, καὶ ὅσον πλέον ἀργῇ, τόσον εἶπ' καλ-

τί ἐστὶ ἀναγκαῖον ;

Δ. Να ἐστὶ ὁ ἀνθρώπος εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ . καὶ διὰ τοῦτο ἀνδρίσκεται εἰς κλήματα , νὰ τὰ ἐξομολογηθῇ , καὶ νὰ κάμῃ ὅπ ὁρίζει ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ συγχωρησικόν .

Μ. Πόσον συχνὰ ἐστὶ ἀναγκαῖον νὰ ἐξομολογῇται πινάς ;

Δ. Ἡ ἐκκλησία ὁρίζει νὰ ἐξομολογῇται καθένας τὸ ὀλιγώτερον μίαν φορὰν τὸν χρόνον . ὅμως ἀναγκαῖον ἐστὶ ἀκόμη νὰ ἐξομολογῇται πινάς πᾶσαν φορὰν ὅπου θίγῃ νὰ κοινωνήσῃ , αὐτὴ τῇ φαίνεται νὰ ἔχῃ τίποτε κρέμα θανάσιμον . ὁμοίως ὅταν ἀνδρίσκεται εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του , ἢ βάλλεται νὰ κάμῃ τίποτε ἔργον , εἰς τὸ ὁποῖον ξέχῃ κίνδυνος θανάτου . ἔξω δὲ τὰ καλὸν καὶ θεάρεστον ἐστὶ νὰ ἐξομολογῇται πινάς συχνὰ , καὶ νὰ κρατῇ τὴν σωείδησίν του καθαράν . μάλιστὰ ὅπ ὅποιος δὲν ἐξομολογῇται συχνὰ , μὲ μεγάλην δυσκολίαν ἐμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ ὡσὰν ὀρέπει .

Μ. Λέπει ἀκόμη νὰ σέ ἐρωτήσω , ποῖα ἐστὶ τὰ καλὰ καὶ θεάρεστα ἔργα , μὲ τὰ ὁποῖα πλεονόμην τὸ χρεὶς τοῦ ἀμαρτωῦ ;

Δ. Ὅλα ἀγαθὰ ἐστὶ εἰς ξία , ἡρωὺς εἰς τὴν πορ-
N σεύχην ,

ἀφορισμὸς εἶ) μία βαρυτάτη πημωρία, ἡ ὁποία μαῶς χωρίζει καὶ σερρίζει ἀπὸ ταῖς ὁρ-
σευχαῖς τῆς ἐκκλησίας, κάμνει νὰ μὴν ἔμπο-
ρεῖται νὰ λάβωμεν κανένα μυστήριον, νὰ μὴν
ἔχωμεν ἀνάστροφον μετὰ τοὺς χριστιανούς, καὶ
νὰ μὴν ἔχωμεν ταφὴν εἰς τόπον ἀγιασμέ-
νον. λοιπὸν ἀπὸ πόσον φοβερὸν ἐπιτίμιον
μαῶς ἡ ὁδοῦ τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολο-
γήσεως καὶ τῆς ἐξουσίας, ὅπου ἔχουσιν οἱ πνεύ-
ματικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς. καὶ ἡ λύ-
σις τῆς ἀφορισμοῦ ἔμπορεῖ νὰ δοθῇ καὶ ἔξω
ἀπὸ τὸ μυστήριον, καὶ ἀπὸ τῆς ὁρωσιῶτα, αὐ-
τὸν εἶ) καὶ ἱερδός. ὁ τέταρτος ὁ ὕστερος καρ-
πὸς εἶ), ὅτι ἔμπορεῖται νὰ λάβωμεν τὰ
συγχωρητικά, μάλιστα σκῆνα ὅπου διδου-
σι συχνὰ οἱ ἀρχιερεῖς τῆς Ρώμης.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ συγχωρητικόν;

Δ. Συγχωρητικόν εἶ) μία δωρεὰ καὶ χάρισμα
ὅπου καμνὶ-ὁ Θεὸς τῶν χριστιανῶν δὲ μίση
τῆς τοποτηρητῆς του, συγχωρῶντας τὴν ὁρ-
σκαίαν κατόνα, ἡ ὁλοῖ, ἡ μέρες, τὴν ὁποῖον
ἐχρεωτοῦσαν νὰ κάμωμεν δὲ τὰ σφάλμα-
τά τους εἰς τούτην τὴν ζωὴν, ἡ εἰς τὴν πόσον τὴν
καθάρσεως.

Μ. Διὰ νὰ λάβῃ πινὰς τὸ συγχωρητικόν,
τί

Δ. Ὅπ' ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ ἔχη ὀρεξίν νὰ κάμῃ τὴν μετάνοιαν, Ἐ νὰ δεχθῇ μὴ χάρις ἐκείνου τὸ ὀπίμιον ὅπου τὴ δίδει ὁ πνύμαπκός, Ἐ νὰ τὸ κάμῃ τὸ γλιωρότερον · λογιάζοντας, ὅπ' ὁ Θεὸς τὴ κάμνῃ μεγάλην χάριν συμπαθεύοντας τοῦ τὴν αἰώνιον κόλασιν, καὶ θέλοντας ἀπ' ἐκεῖνον μίαν πωρόσκαριν παίδωσιν, πολλὰ μικροτέραν ὅπ' ἐκείνην ὅπου τὴ ἐγγίζει διὰ τῆ ἁμαρτίας τε.

Μ. Εἰπέ μου πόσα, ποῖον καρπὸν φέρε τὸ μυστήριον τῆτο;

Δ. Τέσσαρες πολλὰ μεγάλους καρπούς · ὁ πρῶτος εἶ ἐκεῖνος ὅπου εἴπαμεν, ὅπ' ὁ Θεὸς μαῶς συλχαρᾷ τὰ κρίματα, ὅπου ἔχαμεν καμωμένα μὴ τὸ βάπτισμα, καὶ μαῶς ἀλλάσει τὴ αἰώνιον κόλασιν εἰς μίαν πωρόσκαριν παίδωσιν, τὴν ὁποῖαν ὀρέπει νὰ λάβωμεν εἰς πύπν τὴν ζωὴν, ἢ εἰς τὸν τόπον τῆ καθάρσεως · ὁ δεύτερος καρπὸς εἶ, ὅπ' μὲ τῆτο τὸ μυστήριον ξανακαρδαίνουμεν ἐκεῖνα τὰ καλὰ ἔργα, ὅπου ἔχαμεν καμωμένα διεσκόμμενοι εἰς τὴ χάριν τῆ θεῶ, καὶ ὕστερον τὰ ἐχάσαμεν ἁμαρτάνοντας · ὁ τρίτος εἶ, ὅπ' αἱ ἴσως καὶ ἔχαμεν κανένα ἀφορισμὸν, τῆτο τὸ μυστήριον μαῶς τᾶναι · διὰ τὴν χάριν νὰ ἡξάρησιν ὅπ' ὁ ἀφο-

μαρτάνη· πλέον.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ ἑξομολόγησις;

Δ. Οὐδ' ἔχοντες ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ ἔχῃ τὴν συν-
 ἑσβὴν, ἀλλὰ νὰ ὑπάγῃ ἀκόμη νὰ πέσῃ
 εἰς τὰ πόδια τοῦ πνύματικοῦ, καὶ ὡς ἔπε-
 σεν ἡ Μαγδαληνὴ εἰς τὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ,
 καὶ νὰ ἑξομολογηθῇ τὰ κρίματά του μετ' ἀ-
 λήθειαν, μὴ βάνοντας ἢ ὀργάνοντας τίπο-
 τε, μὴ δὲ σμίζοντας κανένα ψέμα, ἀλλὰ
 μετ' ἀπλότητα, διχως νὰ ῥίπτῃ τὰ πταισί-
 ματά του εἰς ἄλλους, ἢ νὰ πολυλογᾷ·
 μόνον λέγοντάς τα ὅλα ἀκέραια, καὶ δὲν
 ἀφίνοντας τίποτε ὑπὸ ἐνδοπήν· καὶ λέ-
 γοντας πόσαις φοραῖς ἔπεσεν εἰς πᾶσι κρί-
 μα· καὶ ἑξομολογώντας ἀκόμη τὰς βα-
 ρυτέρας πειρασμοὺς εἰς ὅσον ἐμπορεῖ νὰ
 ἐκδυμῇ, ἢ ἢ ἢ τὸν τόπον, τὸν χρό-
 νον, τὸν καιρὸν, τὸν σκοπὸν, καὶ τὰ
 ὅμοια· καὶ λέγοντας τὰ ἁμαρτήματά του
 μετ' πικρίαν τῆς καρδίας καὶ μετ' ταπει-
 νώσιν, ὅχι ὡς τὴν νὰ διηγᾶτον μίαν ἰσο-
 εἶαν, ἀλλ' ὡς τὰν πειρασμὰ ἐνδοπῆς, καὶ
 ἀνάξια ἐνὸς χριστιανῆ, καὶ ζητῶντας ταπεινὰ
 τὴν συγχώρησιν.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ κανόνας;

— ἢ ἢ

Δ. Οὐ

Θεὸς ἔσωθεν διὰ μέσου τῷ λόγων τῷ πνεύμα-
 πκοῦ λύει τὴν ψυχὴν ἐκείνην ἀπὸ τὰ δεισμά
 τῶν ἁμαρτιῶν, ὅπου τὴν ἐκρατοῦσαν δεμένην,
 καὶ τῆς μεταδίδει τὴν χάριν τοῦ, ἑ τὴν ἐλπί-
 διράνει ἀπὸ τὸ χρέος ὅπου ἔχει νὰ κρεμνη-
 θῇ εἰς τὴν ἁγίαν.

Μ. Τί πρᾶγμα εἶναι ἀναγκαῖον διὰ νὰ λυβή-
 νηαι τὸ μυσῆριον τῷ;

Δ. Τεῖα πρᾶγματα εἶναι ἀναγκαῖα· συν-
 τριβή, ἐξομολόγησις, ἑ ὁ κανόνας. τὰ ὅ-
 ποῖα εἶναι τὰ τεῖα μέρη τῆς μετανοίας.

Μ. Τί δὲ νὰ εἴπῃ σωτρεῖβή;

Δ. Ὅτι ἡ σκληρὰ καρδία τοῦ ἁμαρτωλοῦ νὰ
 ἀπαλύνῃ, ἑ εἰς κάποιον τρόπον νὰ τζακι-
 διῇ μὴ τὴν πόνον, ὅτι πταῖται τῷ Θεῷ. μερι-
 κῶς περὶ δύο πρᾶγματα ἡ σωτρεῖβή,
 καὶ τὸ εἶναι διενσῶναι διχῶς τὸ ἄλλο. πρῶτον,
 ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ γευκᾷ πόνον ἀληθινὸν διὰ
 τὰ κείματα ὅπου ἔκαμε μὴ τὸ βάπτισμα·
 καὶ διὰ τὸ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐξιτάσῃ καλὰ,
 καὶ νὰ σοχαδῇ ὅλαις τοῦ ταῖς πρᾶξεις καὶ τὰ
 ἔργα, ἑ νὰ τὴν ποιῇ πῶς εἶναι τὰ ἔκαμε καὶ
 τὸν ἄγιον νόμον τοῦ Θεοῦ. δεύτερον, νὰ ἔχη
 κατωμένην εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὁ ἁμαρτω-
 λὸς μίαν σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ μὴν ἁ-

μαρ-

δεύτερον, μετάνοιαν κεύθου, ἢ παίδευσιν
 καὶ ἢ θλίψιν ὅπου λάμβανει θεληματικῶς ὁ
 ἄνθρωπος διὰ κανόνα τῷ πταισμάτι του.
 ἔτσι λέγουμεν, ὅτι ὁδεῖνα κάμνει μεγάλην
 μετάνοιαν, διὰ τὴν ψεύει ὡς εἰς ἀ καὶ πᾶσιν
 ἄλλαις σκληρωγῶναις. ἔτιον, μετάνοια
 σημαίνει ἓνα μυστήριον νομοθετημένον διὰ
 τῆς Χειρὸς διὰ συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὅπου
 γίνονται μὴ τὸ βάπτισμα, διὰ ταῖς ὁποίαις
 ὁ ἄνθρωπος χάνει τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ με-
 τανοῶντας ἐπιθυμεῖ νὰ τὴν ξανακερδαίῃ.

Μ. Εἰς τί πρῶτον γίνεται ἡ δυνάμις τοῦ τῆς
 μυστηρίου;

Δ. Εἰς δύο πρῶτα, εἰς τὴν ἑξομολόγησιν τῆς
 ἁμαρτωλῆς, καὶ τὴν συγχώρησιν τῆς πνευμα-
 τικοῦ. διότι ὁ Χεὶρ ἀφῆκε τοὺς ἱερεῖς νὰ
 κρίνουν ταῖς ἁμαρτίαις ὅπου γίνονται μὴ τὸ
 βάπτισμα καὶ θῆκε, ὅτι νὰ ἔχουν ἐξου-
 σίαν νὰ ταῖς λύσιν διὰ μέρεος του, μόνον
 νὰ ταῖς ἐξομολογᾶται ὁ ἁμαρτωλός, ὅτι
 κρίνεται ἐποικασμῶς καθὼς πρέπει.
 τὸ λοιπὸν εἰς τὴν τῆς μυστηρίου, ὅτι κα-
 θὼς ὁ ἁμαρτωλὸς μετὰ τὸ σῶμα ἐξομολογᾶ-
 ται τὰ κρίματά του, καὶ ὁ ἱερεὺς περφέρει
 καὶ αὐτὸς μετὰ τὸ σῶμα τὴν συγχώρησιν, ἔτσι ὁ

Θεός

νῆ τὸ κέντημα τῆ λόγης. τὸ Ο ἄμωδες τῷ θεῷ,
σημαίνει τὴν θρηῖνον τὴν γυναικῶν εἰς τὸ ὄποκα-
θῆλωσιν τῷ Χρῆστῳ. Ἡ κοινωνία τῷ ἱερέως, ση-
μαίνει τὴν ἐνταφιασμόν. Ἡ μὲν τὴν κοινωνίαν ὄ-
χῃ, ὅπου ψάλλεται μετὰ χαρᾶν, σημαίνει τὴν
ἀνάστασιν. τὸ, Ἀπέλθετε, ἡδη τετέλεσται, ση-
μαίνει τὴν ἀνάληψιν. Ἡ ὄλογία τῷ ἱερέως, ση-
μαίνει τὴν ἐλθόν τὴν ἁγίαν Πνύματος. τὸ Ευα-
γγέλιον εἰς τὸ τέλος τῆ λειτουργίας, σημαίνει τὸ
κῆρυγμα τῶν ἁγίων ὁποσόλων, ὅτε γεμάτοι
ὁ Πνύμα ἄγον ἤρχεταν νὰ κηρύσσου τὸ
ὄαγγέλιον εἰς ὄλον τὸ κόσμον, καὶ κηρύσσον-
τας ἔδωκαν ἀρχὴν τῆς ὁπισθοφῆς τῶν ἐθνῶν.

Περὶ μετανόιας.

Μ. Ἀκολουθεῖ τὸ τέταρτον μυήριον, τὸ ὁποῖον
κράζεται μετάνοια. Ὑψήνηται μετὰ πρᾶγ-
μα εἶ) τοῦτο τὸ μυήριον;

Δ. Ἡ μετάνοια σημαίνει ἑῖς πρᾶγματα. πρῶ-
τον σημαίνει μίαν ἀρετὴν, μετὰ τὴν ὁποῖαν ὁ αἰ-
θρῶπος μεταγινώσκει, ὅτι ἡμάρτευσεν· καὶ τὸ
ἐναντίον τούτης τῆς ἀρετῆς εἶ) ἡ ἀμετανοή-
σία, ἡ ὅπου νὰ μὴ θέλῃ ὁ αἰθρῶπος νὰ με-
τανοήσῃ, ἀλλὰ νὰ σέκεται εἰς τὴν ἁμαρτίαν.

ὁ δὲ τῷ.

τοῦ περὶ δρόμου . τὸ, Ευαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἀ-
 ναγινώσκεται εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ἀγίας
 τραπέζης, σημαίνει τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ
 ὁποῖος μᾶς μεταφέρει ἀπὸ τὸ ζεῖν μέρος
 εἰς τὸ δεξιὸν, ἡγοῦν ἀπὸ τὰ περὶ σκαμνίον εἰς
 τὰ ἀνώγεια, καὶ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν εἰς τὴν
 χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ φέρονται ἀντάμα αἱ λαμ-
 πάδες καὶ τὸ θυμιατόν, ὅθεν ἀκαταλάβωδον,
 ὅτι τὸ ἄγιον εὐαγγέλιον ἐφώτισεν τὸν κόσμον,
 καὶ ἡ ἐγένεσεν ἀπὸ καλὴν μενοειδήσαντος τοῦ
 Θεοῦ . τὸ, Πιστεύω, σημαίνει τὴν ἐπιστε-
 φάν τοῦ ἀγίων ἀποστόλων, ὅτι ἄλλων τοῦ Χρι-
 στοῦ μαθητῶν . οἱ ὅχαις οἱ μυστικαῖς καὶ τὸ
 πιστεύω, σημαίνουσι τὰ κρυφὰ συμβέβηκα τῶν
 Ἰουδαίων ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ . Ἡ περὶ σκαμνίον
 ὅθεν ὅπου φάλλεται μεγαλοφώνως, καὶ
 ἡ λειώνει εἰς τὸ, ὡς ἀντιπαραστήσει τοῖς ὑψίστοις, ση-
 μαίνει πῶς ἐμπήκεν ὁ Χριστὸς μὲν δόξαν εἰς
 τὰ ἱεροσόλυμα καὶ ἡμέραν τοῦ βαΐων . Οἱ μυ-
 στικαῖς ὅχαις ὅπου ἀκολουθοῦσι, σημαίνουσι
 τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ . Ἡ ὑψώσις τοῦ ἀγίου ἀρ-
 του, σημαίνει τὴν ὑψώσιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ σταυ-
 ρόν . τὸ, Πάτερ ἡμῶν, σημαίνει τὴν περὶ σκαμνίον
 τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἔκαμε κρεμᾶμα εἰς
 τὸ σταυρὸν . Ὁ κρεμᾶμας τοῦ ἀγίου ἀρτου, σημαί-

σιν . γίνεται κ' ταῦτα ὁ μείσιμος τοῦ θείου
 ἄρτου , κ' ἡ μεταλήψις , ὅπου σημαίνει τὴν
 ταφὴν , κ' εἴ' ὁ καρπὸς ὅλου τ' μυστηρίου .
 ἐπειδὴ ὁ Θεὸς δὲ τὸ ἐκινδυνώπησε δὲ νὰ
 δωδοῦμεν ἡμῖν . κ' ὑστερον ὁ ἱερεὺς λέγει
 φανερά μίαν δόχην , ἡ ὁποία εἴ' ὡσὲν ἐπι-
 λογὴς ὅλων τ' περασμένων πορευτῶν . καὶ
 ἡ ἐσχάτη δόχια τ' ἱερέως , ὅπου σημαίνει
 τ' ἔλθωσιν τ' ἁγίᾳ Πνεύματος . Ὁ τὸ ὅλον
 γενοῦνται κ' τὴν σωτήριαν τ' αἰατολικῆς
 ἐκκλησίας . ὅσον εἰς τ' σωτήριαν τ' δουρικῆς
 ἐκκλησίας , Ἡ ἔσοδος τῆς λειτουργίας , ση-
 μαίνει , τ' ἐπιθυμίαν τ' ἁγίων πατέρων , ὅπου
 ἔχασιν ἀναμένοντας τὸν Χριστόν . τὸ , Κύριε ἐ-
 λήσον , σημαίνει ταῖς φωναῖς τ' ὁμοίων πά-
 τερων κ' πορευτῶν , ὅπου ἐζητοῦσαν ἀπὸ
 τ' Θεὸν τὴν τ' ἔλθωσιν πρὸ Χριστοῦ τὸσον και-
 ρὸν ἐπιθυμημένη . τὸ , Δόξα ἐν ὑψίστοις , ση-
 μαίνει , τ' γέννησιν τῆς Χριστοῦ . Ἡ δόχη ὅπου
 ἀκολουθεῖ , τ' ὑπαπαντήν . Ὁ ὑπόστολος ὅπου
 αἰαγνώσκει εἰς τὸ ζεῖβὸν μέρος τ' ἁγίας
 ἑραπίνης , σημαίνει τὸ κήρυγμα τ' πορδρό-
 μης , ὅπου ἐπεσκέπη τοὺς ἀνθρώπους πρὸς
 τ' Χριστόν . τὸ αὐτίφωνον ὅπου ἀκολουθεῖ , ση-
 μαίνει τ' ἐπιστροφήν τοῦ λαοῦ δὲ τὸ κήρυγμα
 τῆ

ὅτι ὁ ἱερεὺς ἐπικαλεῖται τὸ ἄχρον Πνεῦ-
 μα, καὶ νὰ ἀγάσῃ ἀκόμη τὴν ἱερέα. καὶ νὰ
 κάμῃ ὅπῃ τὰ ἅγια νὰ εἶναι ἅγια τοῖς μετα-
 λαμβάνουσι, καὶ ὅχι κρέμα ἢ κατάνημα.
 Καὶ ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον μυστήριον εἶναι
 καὶ εἰς ἱλασμόν ὅτι ταῖς ἁμαρτίαις, καὶ εἰς
 εὐχαριστίαν ὅτι ταῖς ὁεργασίαις τοῦ Θεοῦ,
 ὅτι τὸ ἀκολουθῶντας ὁ ἱερεὺς ὁμοδοῦναι ὅτι
 τοὺς ἁγίους, καὶ μάλιστα ὅτι τὴν ὑπεραγίαν θεο-
 τόκον. καὶ μὴ τὸ ζητᾶ χάριν ὅτι ζωντανὸς
 καὶ ὑποθαμβήεις. μὴ ταῦτα ὅλως οἱ δέοντες
 γίνονται εἰς πρῶτον ὁμοδοῦναι καὶ ἐτοιμασίαν
 τῆς μεταλήψεως. καὶ ὁμοδοῦναι πάλιν ὁ
 ἱερεὺς ὡς τὴν ἀγαθὴν πνεύμα δώρων,
 ὅχι ὅτι τὰ δῶρα, ἀλλὰ ὅτι τοὺς μέλλοντας
 κοινωνῆσαι. πρὸς τὸ τοιοῦτον τέλος λέγεται καὶ
 τὸ, Πάτερ ἡμῶν. ὅτι ὅποιος ἐγέννηκεν ὁ-
 μοῖος τοῦ Θεοῦ, ἐμπορεῖ νὰ κρᾶξῃ πατέρα τὸν
 Θεόν, καὶ εἶναι ἄξιός τινος μυστηρίων.
 Οθεν ἐπιμαρτύρεται ὁ ἱερεὺς ὅτι λέγει. τὰ
 ἅγια τοῖς ἁγίοις. ἤθουν, αὐτὸ βλέπεται κα-
 θύνας. ἐγὼ θέλω δώσει τὴν κοινωνίαν, πᾶσαι
 εἰς αὐτὴν ἐξετάσῃ τὴν σωείδυσίν του. τότε ὑψώ-
 νει τὸν πῦμον αὐτόν, καὶ σημαίνει ἢ ὑψώσις
 τὴν ὑψώσιν τῆς σαυρῆς, καὶ αὐτὰμα τὴν ἀνάστα-

σιν.

μυσῆρια τὸ ἐξοχώτατον εἶ) τοῦ σώματος
 καὶ τοῦ αἵματος τῷ Χριστοῦ, ὅθεν τοῦτο ἔρχε-
 ται μερικώτερον εἰς ἐκείνον· καὶ ὡσάν εἰπῇ
 διηγηματικῶς, ὅτι ὁ Χριστὸς ὡχάρευσεν,
 ὡς λόγησεν, ἔδωκε τὸ ἀγίον ὑποπόδιον· τότε
 μετ' ὡς λάβειν κλίνοντας τὴν κεφαλὴν, ὡς
 λογῶντας, μετ' ὡς φωνὴν μεγάλην λέγει τὰ λό-
 για τῷ Χριστοῦ, λάβετε, φάγετε, τὸ μέτρον τοῦ
 σώματος, ἐνεργητικῶς, ὅχι ἀπλῶς διηγηματι-
 κῶς. ὡς πρὸς τὸ ὅτι λαὸς ὑποκρίνεται, ἀμήν,
 ἦγεν ἀληθῶς. ὡς παρὰ τοῦτο ἀπὸ τὰ λόγια τῷ
 Χριστῷ ὁ ἱερὸς χάμνη τὸ συμπέρασμα, καὶ
 λέγει· μεμνημένοι τοίνυν ἦγεν, ὡς Χρι-
 στὸν ἀνὰ χάμνωμεν τὸ τὸ μυστήριον ὅπου ἀφη-
 κες εἰς ἀνάμνησίν σου· ἡμεῖς τὸ λοιπὸν τὸ ἐ-
 χάμνωμεν, καὶ ὡς προσφέρωμεν τὰ σὰ ἐκ τῶν
 ἐκείνων δηλονότι ὅπου μᾶς ἔδωκες. καὶ ὡς
 σφύροντάς τα, πάλιν λέγει· Ἐπὶ προσφέρωμεν
 τὴν λογικὴν ταύτην καὶ αἰαίμακτον λαβρίαν. ὡς
 αἰαίμακτος λαβρία εἶ) τὸ ἀληθινὸν σῶμα καὶ
 αἷμα τῷ Χριστοῦ. καὶ ὅθεν νὰ δείξῃ ἡ ἐκκλησία,
 ὅτι ὁ ἀγασμὸς τῷ ἄρτου καὶ τῷ οἴνῳ εἶ) ἔργον
 τῷ ἀγίου Πνεύματος, καθὰ εἰς τὴν ἀρ-
 χὴν ἢ σάρκασις τῷ Χριστοῦ εἰς τὴν γαστέρα τοῦ
 Θεοτόκου ἦσαν ἔργον τῷ ἀγίου Πνεύματος

ἔχουσιν ὑστερὰ τὰ ἀγαθὰ εἰς τὴν ἀγίαν ἑσ-
 πεζαν· καὶ σημαίνει, πῶς τὸ καίρὸν τὸ πά-
 θος ὁ Χριστὸς ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ εἰς τὰ ἱε-
 ροσόλυμα δὲ τὰ σαυρωθῇ. καὶ καθὼς τότε
 τὰ παῖδιά τῶν ἑβραίων ὑμνήσαν τὸν Χριστόν,
 ἔττι καὶ ἡ ἐκκλησία ψάλλει τὸ χερυβικόν ὑμ-
 νον, ὡς καὶ αὐτὰς τὸ λαὸν τὸν περὶ τὴν
 εὐαγγελίαν εἰς τὰ μέλλοντα μυστήρια, ἐπι-
 δὴ μέλλει τὰ δεχθῆναι τὴν βασιλείαν τοῦ ὁ-
 λου. δὲ τὸ δὲν ὁρᾷται τὸ λογιάζειν, ὅτι εἰς τὴν
 μεγάλην ἑσόδον τὴν ἐν τῇ παρῶν αὐτὸς ὁ βα-
 σιλεὺς. ἀφ' ἧς βαλθούσι τὰ τίμια δῶρα εἰς
 τὴν ἀγίαν ἑσπεζαν γίνεται δέησις πρὸς ἐτοι-
 μασίαν τῶν μυστηρίων· καὶ ἐκφωνεῖται τὸ ἄγιον
 σύμβολον, ὡς αὖτε συμφωνία τῆς πίστεως, δι-
 χως τὸ ὅποῖον δὲν ἀκολουθεῖ ἡ κοινωνία τῆς
 ἀγάπης, τὸ ὅποῖον ἐργάζεται ἡ κοινωνία τῆς
 σώματος τοῦ Χριστοῦ· καὶ κληθῶνται οἱ θύραις
 τῆς ἀγίας βήματος, τὸ ὅποῖον ἀναφέρει τὴν νύ-
 κτα ἐκείνην τῆς παροδοσίας καὶ τοῦ πάθους τοῦ
 Χριστοῦ, καθὼς ἡ ἀνοιγίσι σημαίνει τὴν ἐρχομέ-
 νην ἡμέραν· εὐχεται μυστικὰ ὁ ἱερεὺς, καὶ
 μιμνῶντας μετὰ τὸ Θεὸν διηγῶνται τὰ μυσ-
 τήρια, ὅσα ἔκαμψεν ὁ Θεὸς δὲ σαπτεῖαν
 τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἐπειδὴ μέσα εἰς πύλας τὰ

μυ-

εἰς τὸ κόσμον ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ λαὸς τὸ πρῶτον
 σκυῶ λέγοντας, Δεῦτε προσκυνήτωμεν καὶ
 προσάσωμεν Χριστῷ. καὶ ἀκολουθεῖ τὸ ἱε-
 ράριον, εἰς μίμησιν τῆς δοξολογίας τῶν ἀγ-
 γέλων, καὶ τῆ δαυροφορίας τοῦ μαργαρίτου. ὁ δὲ
 καθὼς οἱ μαργαρίτοι ἐπὶ τὸν Χριστὸν χερ-
 σὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν, ἔτρεψεν ἡμῶν τὴν
 προσφύεσθαι πίστιν, ἐλπίδα, καὶ ἀγάπην.
 λέγοντας, ἅγιος ὁ Θεὸς, τὴν πίστιν· λέγοντας,
 ἅγιος ἰσχυρὸς, τὴν ἐλπίδα· λέγοντας, ἅγιος
 ἀθάνατος, τὴν ἀγάπην· ὑμνῶντας ἀντάμα
 τὴν ἁγίαν Τριάδα, καὶ καθάπερ πρὸς τὸν Θεόν.
 ὁ δὲ πρὸς τοὺς σημαίνοντες, πῶς ἔκραξεν ὁ Χριστὸς
 τοὺς ἀποστόλους ὡς ναὶ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέ-
 λιον, ἡγοῦναι ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἡ αὐ-
 τοπροσώπων, καὶ ὡς τὸ βοᾶν ὁ λαὸς, δόξα
 σοι κύριε. Οἱ δὲ χαίρειν μὴ τὸ εὐαγγέλιον, ση-
 μαίνειν καὶ καλεῖν ὅλον τὸ ἱεράριον χερσίων, εἰς
 τοὺς ὁποίους ὁ Χριστὸς ἐδίδαξε ὡς ἐκήρυξε τὸ
 βάπτισμα· καὶ τότε γίνεται μνήμη τοῦ κατι-
 χουμίστου, οἱ ὁποῖοι ὡς ἀσέκουσιν ἕως ὅτε
 ἀρχίσῃ ἡ λειτουργία τοῦ πνεύματος· ὅθεν ὁ ἱερεὺς
 λέγει, ὅσοι πρὸς τὸν κύριον δεηθῶμεν. Ἡ
 μεγάλη εἰσοδος, εἴη μία μετὰ δευτέρας πρὸς τὴν
 ἁγίαν Τριάδα τὸ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, ὁποῦ

ἔλατ' ἢ τὸ θέλω με ὠφελέσθ' ἔλα' νὰ σέσω μὲ .
 ὡφειστοτέραν δ' λάβειαν , καὶ νὰ περσέχω
 πλέον , ὅταν ἀκούω τὴν λειτουργίαν .

Δ. Θέλω σοῦ τὸ εἰπεῖ εἰς ὀλίγα λόγια . Ἡ περ-
 σις , ὅπου γίνεται ἡ περσομιθῆ , σημαί-
 νει πρὸς τόπους τ' ἰσθμίας , εἰς τοὺς ὁποίους
 ἐγληνῆθη , ἐξάρθη , ἐβαπτίσθη , ἐδίδαξεν ὁ Χρι-
 στὸς ἕως τ' καιρὸν τ' πάθους . ἀρχίζ' ἡ λει-
 τουργία ἀπὸ τ' δοξολογίας τ' ἁγίας ξιάδος ,
 διαπὶ τὸ μυστήριον τ' ξιάδος μᾶς τὸ ἐδίδα-
 ξεν ἡ ἐκκλησία τ' Χριστοῦ . Ἐμὴ τοῦτο
 παρῶδες ζητᾷ ὁ ἱερὸς μὲ τ' λαὸν τ' εἰρήνην ,
 δίχως τ' ὁποῖαν ἐδεμία περσευχή ὠφεῖ .
 Τὰ αἰτήφωνα ὅπου ψάλλονται , σημαίνουσι
 ταῖς φωναῖς τ' περσῶν , καὶ τὰ ξοπάεια
 περσέχουσι ταῖς φωναῖς τ' νέας ἑκκλησίας .
 ἔλατ' ἡ ἐκκλησία συμπεριλαμβαί' τὰ πα-
 λαιὰ καὶ τὰ νέα , ἔλα' νὰ δείξῃ ὅτι ἓνας εἶ' ὁ
 Θεὸς ὅπου ἐνομοθέτησε καὶ τοῦτα καὶ ἐκείνα .
 τὸ , Ὁ μονογενὴς Υἱὸς καὶ λόγος ἄγρουςιν ὅτι
 τὸ ἑκαμὲν ὁ βασιλεὺς Ἰσπανικὸς εἰς τὴν ἡν
 ἐγληνῆσεως καὶ τοῦ πάθους τ' Χριστοῦ , βάλλον-
 τας ἐκεῖνα τὰ λόγια , εἰς ὧν τ' ἁγίας ξιά-
 δος , ἐκείνη τ' αἰρέσεως , τ' Νεστοριανῶν . Ἡ
 ἡσόδος τ' ἀγγελίας σημαίν' , πῶς ἦλθεν

εἰς

Δ. Κάμεινὰ ἐν θυμῷ μερῶς τὴν πόσιν ὡς ἐργα-
 σίας, καὶ μᾶς ὡς ἀκινεῖν τὰ ἀνταγαπήσωμεν
 ἕνα ὅπου μᾶς ἠγάπησα πόσιν. καὶ ὅτι τὸ
 κατὰ τὸν ἡθέλησεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν παλαιὰν ὁλο-
 θύκην, ὅτι ὅχι μόνον τὰ φάγωσιν οἱ ἔβραῖοι
 τὸ μῖνον ὅπου τοὺς ἔβρεξεν ἀπὸ τοῦ οὐρανόν,
 ἀλλὰ καὶ τὰ φυλάξωσιν ἕνα ἀγγέλιον γεμά-
 τον ἀπὸ κείνου τὸ μῖνον εἰς μνήμην ὅλων τῶν
 ἐργασιῶν ὅπου τοὺς εἶχε κάμει, ὅτι τοὺς
 ἕλθοντες ἀπὸ τὴν αἰγυπτὸν· ἔτσι ἡθέ-
 λησεν ὁ Χριστὸς ὅχι μόνον τὰ καταλαμβάνειν
 τὸ πᾶν τὸ ἀνώτατον μυστήριον, ἀλλὰ καὶ
 τὰ τὸ φυλάσσωμεν εἰς τὴν αἰώνιον. Ἐὰν περὶ
 καὶ καὶ τὴν σιμῆθαι τὴν διπλῆς ἐκκλησίας
 τὰ τὸ ἀντιφάσσωμεν ἕνα καμία φορὰν μὴ τι-
 μέτω μὴ μάλιν καὶ λιθνεῖαι, ὅτι τὰ ἐν θυμῷ
 μερῶς καὶ φορὰν ὅπου τὸ βλέπωμεν, τὴν
 ἀμετρίαν ἀγάπην ὅπου ἔχει πρὸς ἡμᾶς.
 καὶ ἔτι ἡ θεία λειτουργία μετὰ μίαν
 κοινὴν ἐπιτομὴν ὅλης τῆς ζωῆς τοῦ Χρι-
 στοῦ, ὅτι τὰ μὴ λείψῃ ποτὶ ἀπὸ τὸν
 νοῦν μας.

Μ. Ἐπιθυμῶ τὰ μάθω, πῶς ἔτι ἐπιτομὴ ὅ-
 λης τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ ἡ λειτουργία.

Μ. 2.

Μ. Εἰς ὅσον εἶ ἔραφὶ τῆ ψυχῆς, πῶς ἐργάζῃ;

Δ. Ἐκείνο ὅπου κάμνει ἡ σωματικὴ ἔραφὶ εἰς τὸ κορμὶ, ὅθεν δίδεται εἰς εἶδος φωμῖν. Ὁρᾷ καὶ τὸ φωμὶ φυλάσσει τὴ φυσικὴν θερμότητά, ὑπὸ τὴν ὁποίαν κρέμεται ἡ σωματικὴ ζωή. ἔτσι τὸ τοῦ θεϊοτάτου μυστήριον, αἱ κοινωνήσῃ τινὰς ἀξίως φυλάσσει καὶ αὐξάνει τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία εἶ ὑγία τῆ ψυχῆς.

Μ. Εἰς ὅσον εἶ ἑνυσία, πῶς ἐργάζῃ;

Δ. Ἡμερώνει τὴν ὀργὴν τῷ Θεῷ, καὶ προσφέρει πολλὰς χάριτας, ὅχι μόνον ὅλα τοὺς ζωντανούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑποταμένους, ὅσοι θέλουν εἰς βάσανα καθαρὰ καὶ ὑπὲρ σωτηρίας. εἰς τὸ κατεῖν τὴ παλαιὰ νόμον καὶ προσφέρνται τῷ Θεῷ πολλὰς θυσιὰς ζώων, ἀπὸ εἰς τὸ κατεῖν τὴ νέαν ὁλοκλήρην, εἰς τὸ ποιεῖν ὅλων ἐκείνων τῶν θυσιῶν ἡ κολλήθουσι ἡ θυσία τῆ θείας λειτουργίας, εἰς τὴ ὁποίαν ὑπὸ τῆ χάριτος τῶν ἱερέων προσφέρεται τῷ Θεῷ θυσία ὡς ὁ προσδεκτός, τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τῆ Τιῆς τοῦ, τὴ ὁποίαν προσήμηναν ὅλαις ἐκείναις οἱ θυσιῶν τῆς παλαιᾶς ὁλοκλήρης.

Μ. Τί ἔργοι κάμνεις, εἰς ὅσον εἶ ἐνθύμησις, καὶ σημάδι τῆς ἀγάπης τῷ Χριστῷ πρὸς ἡμᾶς;

Δ. Κά-

Θρέψῃ καὶ νὰ αὐξήσῃ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ.
 Δάτερον, εἴῃ ἀναγκαῖον νὰ εἴῃ πῖνας ὁ λό-
 πλαιησικὸς, ἥτοι οὔτε καὶ ἀπὸ τὸ μεσά-
 νυχτον νὰ μὴν ἐκατάπει τίποτε φαγητὸν, ἢ
 ποτὸν, οὔτε ὀλιγάκι νερό. Ξίτον, νὰ ἡξά-
 ρῃ τὴ κάμνῃ, καὶ νὰ φέρῃ ἀλάβαν τόσον μα-
 γάλει μυστηρίαι. καὶ ὅλα τὰ τοῦ δὲν δίδεται τὸ
 μυστήριον τὰ τοῦ ἀνθρώπων ἀγνώστον καὶ ἀνοή-
 των, καὶ κατὰ τὸ σωήθηαι τὸ δουκῆς ἐκ-
 κλησίας ἔτε τὸ βρεφῶν.

Μ. Πόσον συχνὰ ὥρεται νὰ κοινωνῇ;

Δ. Ἡ ἐκκλησία ὁρίζει, ὅτι πᾶσα ἑνας νὰ κοινω-
 νᾷ καὶ μίαν φοράν τὸν χρόνον, ἥτοι τὸ πᾶ-
 σχα, ὅμως ὥρεται νὰ γίνεταί συχνότερα
 καὶ πρὸ συμβολῆν τὸ πνευματικῶν.

Μ. Εξήγησαί μου τώρα τὸν καρπὸν ὅπου λαμ-
 βάνει πῖνας ἀπὸ τῆς τοῦ μυστήριον, καὶ τὸ τί-
 λος ὅλα τὸ ὅποιον εἰδύθη.

Δ. Διὰ τῆς ἀφορμαῖς ἔδωκεν ὁ Χριστὸς τὸ τοῦ
 τιμιώτατον μυστήριον. ὡρῶτον, ὅλα νὰ εἴῃ
 τροφή τῆς ψυχῶν. Δάτερον, ὅλα νὰ εἴῃ θυ-
 σία τῆς νέας ὁλοκλήρης. Ξίτον, ὅλα νὰ εἴῃ
 μία παντοπνὴ ἐσθύμῃς τοῦ παίδους, καὶ ἵνα
 ἀκραιβάτατον σημεῖον τὸ ἀγάπης ὅπου ἔδει-
 ξε πρὸς ἡμᾶς.

Μ

Μ. Εἰς

κἀμνη ὅπῃ μία ψυχὴ νὰ δέισκε) ὅλη εἰς τό-
σα καὶ τὸσον δ' ἄφορα καὶ διεσηκότα μέρη τ' σώ-
ματος; λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος,
εἰς τ' ἐπιτάφιον λόγον, ὅπως ἔκαμιν εἰς τ' πα-
τέρας τ' Γρηγόριον, ὅπῃ δέεισκετον ἄρρωστος
πολλὰ τ' ἐορτ' τ' πάσχα ὁ πατέρας του, καὶ
ὁμῶς καὶ θαυματουργίαν τῆ Θεοῦ ἐσηκώθη
ἀπὸ τὸ κρεβάτι, καὶ ἔκαμιν τ' ἱερεργίαν, καὶ
δ' λόγησε τ' λαὸν, ὅτι δέειθη αὐτάμα καὶ εἰς
τὸ σπῆν του καὶ εἰς τ' ἐκκλησίαν. αὐτὸ τὸ ἐμ-
πόρεσε νὰ καμῇ ὁ Θεός, πῶς δ' ἐν ἐμ. πορεῖ νὰ
καμῇ, ὅπῃ ὁ Χριστὸς νὰ εἴ) εἰς πολλοὺς ἁγίους
ἀρτους ὑποκρίτω ἀπὸ τὸ σχῆμα τ' ἄρτου;

Μ. Εἰπέ μου σὲ ὡδρακαλῶ, μιστεύει ὁ Χριστὸς
ἀπὸ τ' οὐρανὸν ὅταν ἔρχεται εἰς τ' ἄρτον, ἢ
καὶ ἀκόμη καὶ εἰς τ' οὐρανόν;

Δ. Τὸ ὡρῶτον ὅπου ὁ Χρ. δέεισκε) εἰς τ' ἁ-
γιον ἄρτον, δ' ἐν μιστεύει ἀπὸ τ' οὐρανόν, ἀλλὰ
ἀπὸ θεϊκὴν δυνάμιν δέεισκε) αὐτάμα εἰς
τ' οὐρανόν καὶ εἰς τ' ἄρτον. λείβε τὸ ὡδρακαλῶ-
μα τ' ψυχῆς μας. ἕνα βρέφος ὀλίγων ἡμε-
ρῶν εἴ) μικρότατον, καθὼς βλέπεις· καὶ αὐτὸ
μεξήσης, θύεις τὸ εὖρ' λόγῳ χάριν μιᾶς σπι-
θαμῆς· ὕστερα αὐξάνοντας μετὰ λαὸν ὅσον ἡ-
τον ὡρῶτα τὸ διπλὸν· καὶ αὐτὸ μεξήσης, θύεις
τὸ

μα τοῦ Χριστοῦ . καὶ διδωσούνα πνεῦμα
 διὰ τὴν κατάληψιν . ἔχοντες ἀκουσάν, ὅτι ἡ γυ-
 ναῖκα τοῦ Λωτ ἐξάπηκεν εἰς ἄγαλμα ἁλα-
 τος . λοιπὸν ὅποιος ἐβλεπεν ἐκείνο τὸ ἄγαλ-
 μα , ἐβλεπε τὸ σχῆμα τοῦ γυναικὸς τοῦ Λωτ,
 ὅμως ἐκείνο δὲν ἦτον πλέον ἢ γυναικα τοῦ
 Λωτ , ἀλλ' ἦτον ἄλλας εἰς σχῆμα γυναι-
 κὸς · καθὼς τὸ λοιπὸν εἰς ἐκείνην ἔμετα-
 βολὴν ἠλλαξεν ἡ οὐσία ἡ ἰσχωρική , καὶ ἐμενε
 τὸ σχῆμα τὸ ἐξωτερικόν · ἐτις εἰς τοτὸ
 μυστήριον ἡ ἰσχωρική οὐσία τοῦ φωμὶς ῥέ-
 πεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ , καὶ μετὰ ἀπέ-
 ξω τὸ σχῆμα τοῦ φωμὶς ὅπου ἦτον παρῶτα .
 τὸ ὄμοιον λέγω καὶ διὰ τὸ ποτήριον , ἡ γυναι-
 κα μὲν τὸ σχῆμα , τὸ χρῶμα , ἡ γυναικίς .
 καὶ ἡ μυρωδία τοῦ κρασίου , ὅμως δὲν εἶναι ἡ οὐ-
 σία τῆς κρασίς , ἀλλὰ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ ὑ-
 ποκάτω ἀπὸ τῆς θωρείας ἐκείνης τοῦ κρασίς .

Μ. Μέγα πνεῦμα μοῦ φαίνεται ; ὅτι ἕνα κορ-
 μι μέγαλον ὡσάν ἐκείνο τοῦ Χριστοῦ , καὶ ἐμ-
 πορῇ καὶ εἶναι ὑποκάτω ἀπὸ ἕνα σχῆμα τό-
 σον μικρόν, ὅσον εἶναι τοῦ μαργαρίτου .

Δ. Βέβαια μέγα πνεῦμα εἶναι, ἀλλὰ μεγάλη
 εἶναι καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ , ἡ ὁποία ἐμπορεῖ
 καὶ ἡμεῖς πνεύματα μεγαλύτερα πνεύμα
 ἐκείνα ,

καὶ ὕστερα ἀπέβησαν τόσον ἄσχημοι ὥσ-
τάται.

Περί τῆς Ὀχαρισίας.

Μ. Εξήγηταί με τώρα τὸ ξίτον μυσήριον ὡρᾶ-
τα πὶ θάλει νὰ εἰπῇ Ὀχαρισία.

Δ. Εὐχαρισία λέγεται, ὅρα πὶ μὲ τοῦτο τὸ μυ-
σήριον μνημονύεται, καὶ δίδεται Ὀχαρι-
σία τῷ Θεῷ ὅρα τὴν ἀνέξικασον βεργεσίαν
τῷ Θεοῦ τοῦ πάθους τῷ Χριστοῦ· καὶ ὅρα πὶ ἀκό-
μη εἰς τοῦτο τὸ μυσήριον λαμβάνοντας τὸ
ἀληθινὸν σῶμα καὶ αἷμα τῷ Χριστοῦ, χρεω-
σοῦμεν τῷ Θεῷ μίαν Ὀχαρισίαν παντοπνήν.

Μ. Εξήγησαί με ξεκαθαριστὰ ὅλον ἐκεῖνο ὅπου
ὡλεῖχαι τοῦτο τὸ ἄγιον μυσήριον, ὅρα νὰ ἴμ-
πορῶ ὡλεασότερον νὰ τὸ πμῶ, γνωρίζον-
τας τὴν μεγαλωσύνην του.

Δ. Τὸ ψωμὶ ἢ ἐνζυμον κατὰ τὴν ἀνατολικὴν
ἐκκλησίαν, ἢ ἄζυμον κατὰ τὴν δυτικὴν,
ὅπου βλέπεις εἰς τὴν ἀγίαν ξάπτεζαν,
ὡρὶν ἀγαθὴν, δὲν εἶν' ἄλλο ὡρᾶ κομμά-
τι ψωμὶ ἀμὴ παρ' αὐτοῦ ἀφ' οὗ εἰπῇ ὁ ἱερεὺς
τὰ δεωοτικὰ λόγια, ὁρίσκειται εἰς ἐκεῖνο
τὸ

ἀρχίζε να ὁμολογῇ τὴν πίσιν, κὺνὰ χρεάζεται σερέωσιν κὺ βεβαιότητα εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ.

Μ. Τί ἄλλο κάμνει εἰς τὴν ψυχὴν μας ἢ το τὸ μυστήριον ἔξω ἀπὸ τὴν σερέωσιν;

Δ. Αφίνει ἓνα σημάδι τυπωμένον εἰς τὴν ψυχὴν, τὸ ὁποῖον δὲν λειώνειται ποτέ. Ἐξ αὐτοῦ δὲν ἐμπορεῖ να λάβῃ πινὰς δύο φορὰς τὸ τὸ μυστήριον.

Μ. Τί χρεὶα κάμνει να τυπώνεται εἰς τὴν ψυχὴν ἄλλον ἓνα σημάδι, ἀν' ἐμπορῇ να σώσῃ ὁκαῖνο τὸ βαπτίσματος;

Δ. Τυπώνεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦτο τὸ δεύτερον σημάδι μετὰ καλὴν αἰτίαν. ὁκατὶ μετὰ τὸ πρῶτον γνωρίζεται μόνον ὁ πῶς ἀνθρώπος ἔστι χριστιανός, ἢ οὐκ ἓνας ἀπὸ τὴν λαὸν τοῦ Χριστοῦ. κὺ μετὰ τὸ δεύτερον γνωρίζεται, ὅτι ἔστι σεραπῶτης τοῦ Χριστοῦ. ὁκατὶ τὸ βασίλειον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ τοῦ σημείου τοῦ σεραπῶτου, καθὼς εἰς τοῦτον τὸ κόσμον τὸ βασίλειον οἱ σεραπῶται εἰς τὸ ῥέχον τους. καὶ ὅσοι ἀφ' ἑ ἐλάβασιν τὸ τὸ μυστήριον, θέλῃσι κολασθῇ, πολλὰ θύμην ἦσαι ἐν ῥοπασμῶν. ὁκατὶ καθεὶνας θέλῃσι βλέπει, ὅτι ἐσαθήκασιν σεραπῶται τοῦ Χριστοῦ, καὶ

ἡ χρίσμα, τὸ ὁποῖον εἶ) τὸ δ' ἄτερον μυστή-
ριον.

Δ. Τὸ δ' ἄτερον μυστήριον λέγεται ἄγιον μύ-
ρον, ὅρατι μ' ἐκείνο βεβαιώνει) μέσα ἡ ψυ-
χή εἰς τ' ἴσιν, καθὼς δέλοιδμ εἰπεῖ. λέ-
γεται ἀκόμη χρίσμα, ἡ γου αἰμαμα,
ὅρατι μετὸ ἄγιον μύρον ἀλείφεται τὸ μέτω-
πον ἐκείνου ὁποῦ δέχεται τ' το τὸ μυστήριον.
καθὼς εἰς τὸ βάπτισμα πλύνεται μένε-
ρὸ ἐκείνος ὁποῦ βαπτίζεται, καὶ τὸ πλῦμα
σημαίνει, ὅτι ἡ χάρις τ' θεῖ πλύνει τ' ψυ-
χήν του ὑπὸ ταῖς ἀπασρίαις ὅλων τ' ἀμαρ-
τιῶν. ἔτσι μετὸ χρίσμα ἀλείφεται εἰς τὸ
μέτωπον, καὶ σημαίνει ὅτι ἡ χάρις καὶ θεοῦ ἀ-
λείφει τ' ψυχήν, καὶ βεβαιώνει, καὶ τ' σπείρει,
ὅρατι εἰς τὴν διώαμιν νὰ πολεμᾷ ἐναντίον τῷ
δραβόλῃ, καὶ νὰ ὁμολογῇ παρρησία τ' ἀγία-
σιν, διχως φόβον τ' βασάνων καὶ αὐτ' τῷ
θανάτου.

Μ. Πότε πρέπει νὰ λάβῃ πινὰς τὸ μυστήριον
τοῦτο;

Δ. Ὅτε ὑπὸ τὸ βάπτισμα, ὅρα νὰ στερωθῇ
καὶ νὰ βεβαιωθῇ εἰς τ' χάριν τ' θεῖ, ἡ δυτι-
κή ἐκκλησία τὸ δίδει εἰς τ' καιρὸν, ὅτε λαμ-
βάνει ὁ ἀνθρώπος τὴν δέξιαν. ὅρατι τὸ
ἀφ-

Δ. Συνήθεια εἶ) τ' ἐκκλησίας παλαιά, ὅταν βαπτίζεσθαι πναί, νὰ σωξέχη ἕνας αἰθρωπος, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται σιώτεκνος, ἤ ἡριου ὡσάν δ' ἄλλος πατέρας τ' παιδῖς. καὶ καμίας φορὰν μία γυναικα, ἡ ὁποία ὀνομάζεται σιωτέκνησα, ἤ ἡριου ὡσάν δ' ἄλλη μητέρα. καὶ τῆτοι οἱ δύο, ἡ ἕνας ἄπο τούτους κρατῖ τὸ βρέφος ὅταν βαπτίζεται, καὶ ἄποκρίνεται δι' ἐκεῖνο, ὅταν ὁ ἱερός ἐρωτᾷ τὸ βρέφος. αἱ δὲ τὴν νὰ βαπτισθῇ, καὶ αἱ πιδῇ τὰ ἄρθρα τῆς πίστεως, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἐὖ ὅταν ἀνξήσῃ τὸ παιδίον, εἶ) κρατούμενοι ὁ σιώτεκνος καὶ ἡ σιωτέκνησα νὰ τὸ διδασκαλῶσιν εἰς τὰ πράγματα τῆς πίστεως, καὶ ταῖς καλαῖς τέξας, αἱ φαῖσιν ἀμυῖς εἰς τὸ ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα. καὶ εἰδυμὲ ὅτι ἄπο τὸ βάπτισμα ἡνᾶται μία συγχρόνια πνῶματικὴ εἰς τὸ βαπτισμένον, καὶ τοὺς γονεῖς τοῦ πρὸς ἐκεῖνον ὁποῦ ἐβάπτισε, καὶ ἀκόμη πρὸς τοὺς σιωτέκνους.

Περὶ τοῦ ἀγίου μύρου.

Μ. Εἵπαμεν ἀρκετὰ διὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα. εἰπὲ με πῶρα, τί δελεῖ νὰ εἰπῇ ἅγιον μῦρ ?

ἢ

Μ. Θαυμάζω ὅτι τὸ βάπτισμα νὰ δίδεται ἡ
 νηπίων, ὅπου σχεδὸν ἀκόμη δὲν εἶναι ἡγνημέ-
 να, ἐδὲ γνωρίζουσι τὴ λαμβάνουσι.

Δ. Τὸ βάπτισμα εἶναι πόσον ἀναγκαῖον, ὅπου
 αὐτὸν ἀποθάνῃ δι' ἡρώς ἐκείνου, ἢ δι' ἡρώς ἐπι-
 θυμίας νὰ τὸ λάβῃ, δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ
 εἰς τὴν ἡλικίαν. καὶ διὰ τὰ νήπια διρί-
 σκονται εἰς μεγάλον κίνδυνον τῆς ζωῆς, ἐδὲ
 εἶναι ἐκείνους νὰ ἔχουσιν ὅτι θυμίας τὸ βάπτι-
 σματος, διὰ τὸ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ βαπτίζον-
 ται τὸ γλιτωρότερον. καὶ αὐτὸν δὲν γνωρίζουσι
 τὴ λαμβάνουσι, εἰς τοῦτο ἀναπληρῶναι ἡ εκ-
 κλησία, ἡ ὁποία διὰ μέσου τοῦ σωτήριου
 ἢ τῆς συντέκνησας ἀποκρίνεται, καὶ ταύτης
 δι' ἐκείνην καὶ τοῦτο σάντ. διὰ τὴν καὶ διὰ
 μέσου τοῦ Ἀδάμ ἐπέσσαντες εἰς τὴν ἁμαρ-
 τίαν, καὶ ἐγενήκαμεν ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ, κα-
 εἰς νὰ ἐξάρωμεν τίποτε, ἐτρεῖς ὁ Θεὸς δι' ἡ-
 εἰσεῖται, ὅτι μὲν τὸ βάπτισμα ἐστὶν τὸ μέ-
 σον ἢ ἐκκλησίας νὰ ἔχωμεν ἡδυνεῖαν ἀπὸ
 τὴν ἁμαρτίαν, καὶ νὰ σρέψωμεν εἰς τὴν χάριν του,
 καλὰ καὶ ἀποίμας νὰ μὴ τὸ γνωρίζωμεν.

Μ. Τί σημαίνει ὁ λόγος ἐκείνος ὅπου εἶπες,
 σύντεκνος, καὶ συντέκνητα. καὶ ποῖον εἶναι τὸ
 ἔργον;

L 4

Δ. Συ-

ππομα ὡς ἂν μίαν φορὰν μόνον , διότι
 δὲν χάνεται ποτὲ , μένοντας πάντα τυπω-
 μένον εἰς τὴν ψυχὴν τὸ σημεῖον ἐκείνου τῆς
 βαπτίσματος . εἶτον , μὲ τὸ βάπτισμα
 ὁ αἰθρωπος ἐμπαίνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν ,
 καὶ μετέχῃ ἀπ' ὅλας τῆς τὰ καλὰ , ὡ-
 σάν παιδί τῆς ἐκκλησίας . καὶ ὁμολογᾷ
 ὅτι εἶναι χριστιανός , καὶ ὅτι θέλει νὰ ὑπο-
 τάσσεται ἐκείνων , ὅπου κυβερνεῖσι τὴν ἐκ-
 κλησίαν εἰς τὸν τοῦ Χριστοῦ .

Μ. Τίνος ἐγγίζει καθολικῶς νὰ δίδῃ τὸ ἄγιον
 βάπτισμα ;

Δ. Τοῦ ἱερέως ὡς ἰδιόν του ἔργον , καὶ μάλιστα
 ἐκείνου ὁποῦ ἔχῃ ἐνορίαν . καὶ αὐτὸν δὲν εἶναι ἱερεὺς
 ἐγγίζῃ τῶν δακόνων καὶ εἰς καιρὸν ἀνάγκης ἡ-
 γουῶν ὅταν εἶναι κίνδυνος νὰ μὴν δοθῇ τὸ
 βρέφος ἀβάπτιστον , ἐγγίζει καθενὸς , πόσον
 ἱερέως ὡσάν καὶ λαϊκοῦ , πόσον ἀνδρὸς ὡσάν
 καὶ γυναικός . ὅμως πρέπει πάντοτε νὰ φυ-
 λάσσεται ἡ τάξις ὅτι γυναικὰ νὰ μὴ βα-
 πτίζῃ , αὐτὴ ἐμπορῇ νὰ τὸ κάμῃ ἄνδρας .
 Ὁ λαϊκὸς νὰ μὴ βαπτίζῃ , αὐτὸν δὲν παρὼν αἰ-
 θρωπος ἐκκλησιαστικός . καὶ εἰς τοὺς ἐκ-
 κλησιαστικούς ὁ μικρὸς νὰ δίδῃ τὸν τοῦ
 μεγαλητέρου .

Μ. Θαι-

τον τὸ κορμὶ ἔχ' ἡγάποιαν ἀπασρίαν, ἥθελε
 χάμει μίαν βαρυτάτην ἀμαρτίαν, καὶ ἐκεί-
 νος ὁ πτωχὸς ἥθελε μείνει ἀβάππτος.

Μ. Τίς ἐργα εἰς τὸ ἀνθρώπον τὸ βάππσμα;

Δ. Τεῖα χαλά. πρῶτον, ἀνανεώνει τὸ ἀν-
 θρώπον τέλεια, δίδοντάς του τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ,
 μετὰ τὴν ὁποίαν ὑπὸ ἑξάβλυστος γίνεται ὑπὸ
 τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπὸ ἀμαρτωλὸς γίνεται δίκαιος.
 καὶ πλυθεὶς τὴν ψυχὴν ὅχι μόνον ὑπὸ πᾶσαν
 ἀκαθαρσίαν ἀμαρτίας, ἀλλὰ τὴν ἐλθόντων
 ἐκ ὑποπᾶσαν πτωρείαν, αἰώνιον καὶ πω-
 σεως· εἰς τόσον ὅτι αὐτὸς ἕνας ἀπέστησκεν ὁ-
 θύς μετὰ τὸ βάππσμα, δίχως ἐμπόδιον ἡ-
 θελεν ὑπόγει εἰς τὸ πῦρ εἰσελθεῖν, ὡς αὐτὸς
 μὴν εἶχε χάμει ποτὲ τοῦ ἀμαρτίας. δίδτε-
 ρον, τὸ βάππσμα ἀφίνει εἰς τὴν ψυχὴν ἕνα
 ἡγάποιον σημάδι πνευματικόν, τὸ ὁποῖον δὲν
 ἐμπορεῖ εἰς κανένα τρόπον νὰ λειωθῇ· καὶ με-
 τὰ τοῦ θέλει γνωρίζεσθαι πάντα ὁ ἀνθρώπος,
 ἀκόμη καὶ κολασμένος εἰς τὴν αἰδὴν, ὅτι ἐπα-
 ράλαβε τὸ ἅγιον βάππσμα, καὶ ἐξάσθῃ πω-
 σεως τῷ Χριστῷ· καὶ ὡς μετὰ τὸ βέλωμα
 γνωρίζομεν εἰς τὸν τὸ κόσμον, πίνος εἶναι ὁ
 σκλάβος, ἢ τὰ ζῶα· καὶ τούτῃ εἶναι ἡ ἀφορ-
 μὴ, ὅτι δὲν ἐμπορεῖ νὰ λαβῇ πινὰς τὸ βά-

πλῦμα. καὶ ἠθέλησεν ἡ ἐκκλησία νὰ μω-
ταχθεῖσθῃ τὸ τοῦ ὀνόματος εἰς διαφοράν τῶν
ἄλλων κοινῶν πλυμάτων, διὰ νὰ εἴη μὲν ἓνα
ἴδιον ὄνομα καλλίτερον γνωρισμὸν καὶ τι-
μημένον τὸ τοῦ μυήριον.

Μ. Τί κάμνει χρὲς διὰ νὰ γῇ τὸ βάπτισμα;

Δ. Κάμνει χρὲς καὶ εἰς πρᾶγματα. Ὁ μω-
ταχτα καλὰ, διὰ τὴν εἰς κάποιαις ἀνάγκαις,
αἵσαν θέλωμεν εἰπεῖ, καθένως ἐμπορῇ νὰ
βαπτίσῃ. καὶ διὰ τὸ εἶη καλὸν νὰ ἡξίωσθῃ
καθεὶς νὰ τὸ κάμῃ. πρῶτον εἶη ἀναγκαῖον,
νερὸ ἀληθινὸν καὶ φυσικόν, καὶ μὴ ἐκείνο πρέ-
πει νὰ βραχῇ ὅποιος βαπτίζεται. δεύτερον,
ὅτι ἐκεῖνος ὅπου βαπτίζεται, εἰς τὸ ὅμοιον και-
ρὸν ὅπου χύνει τὸ νερὸ, νὰ προσφέρῃ τὰ λόγια
τῆς βαπτίσεως. ὁ δὲ. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πα-
τρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. ἢ
κατὰ τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, ἐγὼ σε βα-
πτίζω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ
τοῦ ἁγίου Πνεύματος. τρίτον εἶη ἀναγκαῖον,
ὅτι ὅποιος βαπτίζεται, νὰ ἔχῃ ἀληθινὰ σκο-
πὸν νὰ βαπτίσῃ, ἢ ἡμεῖς νὰ δώσῃ τὸ μυή-
ριον ὅπου ὁ Χριστὸς ἐνομοθέτησεν, καὶ ἡ ἐκ-
κλησία διδῇ ὅταν βαπτίζῃ. διὰ τὴν αὐτὴν εἶχε
μόνον πρᾶξ σκοπὸν νὰ παύσῃ, ἢ νὰ πλύνῃ μό-

ὅλα εἶ) τὸ ἀνώτατον μυστήριον τῆς κοινω-
νίας, ὅτι διὰ τοῦτο εἶ) βρύσιν τῆς χάριτος καὶ
ὅλων τῶν καλῶν, ἡγοῦν αὐτὶς τὴν διαπότιν Χρι-
στὸν καλὰ καὶ ὅσον εἰς τὴν ἀνάγκην, τὰ ἀναγ-
καϊότερα ἀπ' ὅλα εἶ) τὸ βάπτισμα καὶ ἡ-
μετανοία. ὅσον εἰς τὸ ἀξίωμα ἐκείνων ὅπου
ἔχουσιν ἐξουσίαν νὰ δώσουν τὰ μυστήρια, τὰ
ἀξιώτερα εἶ) τὸ ἅγιον μύρον, καὶ ἡ ἱερωσύνη·
ὅτι τούτα τὰ δύο μυστήρια δὲν ἔμπορῃ
καθολικῶς ὡς ἂν ἴδιος οἰκονόμος νὰ τὰ δώσῃ
ἄλλος ὡς δὲ ὁ ἐπίσκοπος· ὅσον εἰς τὴν δό-
ξαν, τὸ δὲ κολλώτερον μυστήριον εἶ) τὸ δό-
χμα, ὅτι μὲν ἐκεῖνο συγχωροῦνται τὰ
ἁμαρτήματα χωρὶς κόπον μετανοίας. ὅσον
εἰς τὸ σημαίνον, τὸ μεγαλύτερον εἶ) ὁ-
γάμος, ὅτι σημαίνει τὴν ἑνωσιν τοῦ Χρι-
στοῦ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν.

Περὶ τοῦ βαπτίσματος.

Μ. Ἀρχισε αὖ σου φαίνεται, νὰ ἐξηγήσῃς τὸ
πρῶτον μυστήριον. Εἰπέ με πρῶτα, ὅτι
κεάζεται βάπτισμα;

Δ. Τὸ τοῦ ὀνόματος εἶ) ἑλληνικόν, καὶ σημαίνει

μέσα, ὅπου ἐκομμάτευσεν ὁ Χριστός.

Μ. Αγάπουν νὰ ἤξωρα, αὐτὴ ἦσαν μυστήρια εἰς τὸ
καίρὸν τῷ παλαιῷ νόμῳ, καὶ αὐτὴ ἦσαν τόσον ἐξο-
χα ὥσταν τὰ ἐδικά μας.

Δ. Εἰς τὸ παλαιὸν νόμον ἦσαν μυστήρια πολλὰ,
ἀμὴν ἐδιδάσκον διὰ τὰ ἐδικά μας εἰς τέσ-
σερα περάγματα. α'. ἐκεῖνα ἦσαν περὶ
σοφίας ὡς τὰ νέα. καὶ διὰ τοῦτο ὁ παλαιὸς
νόμος ἦτον δυσκολώτερος ὡς τὸ νέον.
β', ἐκεῖνα τὰ μυστήρια ἦσαν δυσκολώτερα
νὰ τὰ φυλάξῃ πᾶς ὡς τὰ ἐδικά μας.
γ'. ἐκεῖνα ἦσαν σκοτεινότερα, ὅθεν ὀλίγοι
ἐκαταλαμβάνον τὴν σημασίαν τους. ἀμὴν
τὰ ἐδικά μας ἔχουσι τὴν σημασίαν τόσον φα-
νεράν, ὅπου καθεὶς ἐμπορεῖ νὰ τὴν κατα-
λάβῃ. δ', ἐκεῖνα δὲν ἐδίδασκε χάριν, κα-
θὼς δίδουσι τοῦτα, ἀλλὰ μόνον ἦσαν τύ-
πος καὶ ἐπαγγελία τῆς χάριτος. τόσον ὅτι
τὰ παρὲντα μυστήρια εἶναι πολλὰ ἐξοχώτε-
ρα, διὰ τὴν ὀλιγώτερά, ἀκολώτερα, φα-
νερώτερα, καὶ ἐνεργητικώτερα ἀπὸ ἐκεῖνα.

Μ. Ἡ δευτέρα ὁκὸμη νὰ ἤξωρα, ποῖον διὰ τὰ ἐπὶ
τὰ τοῦτα μυστήρια εἶναι τὸ μεγαλύνει;

Δ. Ὅλα εἶναι μεγάλα, καὶ καθὼς ἔχει τὴν ἰδίαν
τοῦ μεγαλωσύνης. τὸ μεγαλύνει ἀπὸ
ὅλα

μα τῷ Χριστῷ . κὶ δίδωσιν ἓνα πνεῦμα ὁ-
 δὲ νὰ καταλάβῃς . ἔχῃς ἀκουσόν, ὅπῃ γυ-
 ναῖκα τῷ Λῳτῷ ἔξάπηκεν εἰς ἄγαλμα ἄλα-
 τος . λοιπὸν ὅποιος ἔβλεπεν ἐκείνο τὸ ἄγαλ-
 μα, ἔβλεπε τὸ σχῆμα τῷ γυναικὸς τῷ Λῳτῷ,
 Ἐὼς ἐκείνο δὲν ἦτον πλέον ἢ γυναικα τῷ
 Λῳτῷ, ἀλλ' ἦτον ἄλλας εἰς σχῆμα γυναι-
 κὸς · καθὼς τὸ λοιπὸν εἰς ἐκείνην τὴ μετα-
 βολὴν ἥλλαξεν ἡ οὐσία ἡ ἐσωτερικὴ, κὶ ἐμφνε
 τὸ σχῆμα τὸ ἐξωτερικόν · ἐτὶ ἔτι εἰς τὸ τοῦ
 μυστήριον ἡ ἐσωτερικὴ οὐσία τῷ φωμὶς ῥέ-
 πεται εἰς τὸ σῶμα τῷ Χριστῷ, κὶ μέχρι ἀπέ-
 ξω τὸ σχῆμα τῷ φωμὶς ὅπου ἦτον πρῶτα .
 τὸ ὅμοιον λέγω κὶ ὁμοίον τὸ ποτήριον, ἡ γυναι-
 κὴ μὲν τὸ σχῆμα, τὸ χρῶμα, ἡ γυναικίς .
 κὶ ἡ μυρωδία τῷ κρασί, ὅμως δὲν εἶναι ἡ οὐ-
 σία τῷ κρασί, ἀλλὰ τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ ὑ-
 ποκάτω ὑπὸ τῷ θωρείᾳ ἐκείνην τῷ κρασί .

Μ. Μὲγα πνεῦμα μου φαίνεται; ὅπῃ ἓνα κορ-
 μὶ μετὰ ὅσον ἐκείνο τοῦ Χριστοῦ, νὰ ἐμ-
 πορῇ νὰ εἶναι ὑποκάτω ὑπὸ ἓνα σχῆμα τό-
 σον μικρόν, ὅσον εἶναι τῷ μαργαρίτου .

Δ. Βέβαια μὲγα πνεῦμα εἶναι, ἀλλὰ μεγάλη
 εἶναι κὶ ἡ δυνάμις τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐμπορεῖ
 νὰ κάμῃ πνεύματα μεγαλύτερα πνεύ-
 μα, ἐκείνα,

τὸ φαινόμενον φωμί ἢ ἀληθινὴ σάρκα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι τὸ ἀληθινὸν σῶμα τῷ Χριστοῦ εἶναι ζωντανόν, ἔνωμένον μὲν τῇ θεότητι εἰς τὸ πρῶτον τῷ Υἱῷ τῷ Θεῷ ὅτι τὸ ἀντάμα μὲν τῇ σάρκι δίδσκεται καὶ τὸ αἷμα, καὶ ἡ ψυχὴ ἔν τῇ θεότητι, καὶ μὲν τοῦτο ὅλος ὁ Χριστὸς Θεὸς καὶ ἄνθρωπος. ὁμοίως καὶ εἰς τὸ ποτήριον πρὶν ἀγαθῇ δὲν εἶναι ἄλλο τίποτε παρὰ μόνον ὀλίγον κρασί μὲν ὀλιγάκι νερό· καὶ παρὰ τοῦτο ἀφ' ἑ ἀγαθῇ, δίδσκεται μίσα εἰς τὸ ποτήριον τὸ ἀληθινὸν αἷμα τῷ Χριστοῦ. καὶ ὅτι τὸ αἷμα τῷ Χριστοῦ δὲν εἶναι ἔξω ὑπὸ τὸ κορμὶ, ὅτι τὸ δίδσκεται μίσα εἰς τὸ ἅγιον ποτήριον ἀντάμα μὲν τὸ αἷμα τὸ σῶμα, καὶ ἡ ψυχὴ, ἔν τῇ θεότητι τῷ Χριστοῦ, καὶ μὲν τοῦτο ὅλος ὁ Χριστὸς Θεὸς ἔν τῷ ἄνθρωπος.

Μ. Εἰς βλέπω, ὅτι τὸ φωμί ἀφ' ἑ ἀγαθῇ, ἔχει θεωρίαν φωμὶς ὡσανεὶ πρῶτα. ἔν τῷ κρασί ὅπου εἶναι εἰς τὸ ποτήριον, ἔχει θεωρίαν κρασί καὶ νερό καὶ πρῶτα.

Δ. Εἰς εἶναι, ὅτι ὑπομνή τὸ σχῆμα, τὸ χεῖμα, καὶ ἡ γυνὴ τῷ φωμὶς ὅπου ἦτον πρῶτα, ἀμὴν εἶναι ἡ εἰσα τῷ φωμὶς ὅπου ἦτον πρῶτα. ὅθεν ὑπομνή τὸ σχῆμα τοῦ φωμὶς δὲν εἶναι φωμί, ἀλλὰ τὸ σῶμα

κα

καὶ ὕστερα ἀπέβησαν τόσον ἀσχημοὶ ὅσοι
σάται.

Περὶ τῆς ὁχαρισίας.

Μ. Εξήγηταί με τώρα τὸ ξίτον μυθήριον ὡρᾶ-
τα πὶ θάλει νὰ εἰπῇ ὁχαρισία.

Δ. Εὐχαρισία λέγεται, ὅρα πὶ μὲ τοῦτο τὸ μυ-
θήριον μνημονύεται, καὶ δίδεται ὁχαρι-
σία τῷ Θεῷ ὅρα τὴν ἀνέξικασον ὀφειλόμεν
τῷ Θεοπατέρει πάντες τῷ Χριστῷ καὶ ὅρα πὶ ἀκό-
μη εἰς τοῦτο τὸ μυθήριον λαμβάνοντας τὸ
ἀληθινὸν σῶμα καὶ αἷμα τῷ Χριστοῦ, χρεω-
σοῦμεν τῷ Θεῷ μίαν ὁχαρισίαν παντοπνήν.

Μ. Εξήγησάι με ξεκαθαρισὰ ὅλον ἐκείνο ὅπου
ὠρεῖται τοῦτο τὸ ἅγιον μυθήριον, ὅρα νὰ ἐμ-
πορῶ ὠρεσώτερον νὰ τὸ πρᾶξω, γνωρίζον-
τας τὴν μεγαλωσύνην του.

Δ. Τὸ ψωμὶ ἢ ἔνζυμον κατὰ τὴν ἀνατολικὴν
ἐκκλησίαν, ἢ ἄζυμον κατὰ τὴν δυτικὴν,
ὅπου βλέπεις εἰς τὴν ἀγίαν ῥάπτειαν,
ὡρὶν ἀγιαθῇ, δὲν εἶν' ἄλλο ὡρᾶ κομμά-
τι ψωμὶ ἢ ἀμὴ παρῶδες ἀφ' ἧς εἰπῇ ὁ ἱερεὺς
τὰ θεωποτικὰ λόγια, ὁρίζεται εἰς ἐκείνο
τὸ

ἀρχίζε να ὁμολογῇ τῷ πίνι, κὴ να χρειάζεταιαι σερέωσιν κὴ βεβαιότητα εἰς τῷ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

Μ. Τί ἄλλο χάμνη εἰς τὴ ψυχὴν μας ἥ το τὸ μυστήριον ἐξω ἀπὸ τὴ σερέωσιν;

Δ. Αφῆνε ἓνα σημάδι τυπωμένον εἰς τὴ ψυχὴν, τὸ ὁποῖον δὲν λειώνεται ποτέ. Ἐξ αὐτοῦ δὲν ἐμπορεῖ να λάβη πινὰς δύο φορὰς τὸ τὸ μυστήριον.

Μ. Τί χρειὰ χάμνει να τυπώνεται εἰς τὴ ψυχὴν ἄλλον ἓνα σημάδι, αὐτὸ ἐμπορεῖ να σώσῃ ὁκαῖνο τὸ βαπτίσματος;

Δ. Τυπώνεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦτο τὸ δεύτερον σημάδι μετὰ καλὴν αἰτίαν. ὁτι μετὰ τὸ πρῶτον γνωρίζεται μόνον ὁ πῶς ἀνθρώπος εἶναι χριστιανός, ἢ γινώσκῃς ἀπὸ τὴ λαὸν τὸ Χριστοῦ· κὴ μετὰ τὸ δεύτερον γνωρίζεῖ, ὅτι εἶναι σωτηρίας τὸ Χριστοῦ. ὁτι τὸ βασίλειον εἰς τὴ ψυχὴν τοῦ τοῦ σημείου τὸ σωτηρίου, καθὼς εἰς τοῦτον τὸ κόσμον τὸ βασούσιν οἱ σωτηρῶνται εἰς τὸ ὅριον τους. καὶ ὅσοι ἀφ' ἑ ἐλάβασιν τὸ τὸ μυστήριον, θέλουν κολαθῇ, πολλὰ θύγαν ἦσαν ἐν ὁμοπασμῶν. ὁτι καὶ θείας θέλει βλέπει, ὅτι ἐσαθήκασιν σωτηρῶνται τὸ Χριστοῦ, καὶ

ἡ χρίσμα, τὸ ὁποῖον εἶ) τὸ δ' ἄτερον μυστήριον.

Δ. Τὸ δ' ἄτερον μυστήριον λέγεται ἄγιον μύρον, ὁπότε μ' ἐκείνο βεβαιώνεται) μέσα ἡ ψυχὴ εἰς τὴν πίσιν, καθὼς δέλομαρ εἰπεῖ. λέγεται ἀκόμη χρίσμα, ἡ ζωὴ ἄλειμμα, ὁπότε μὲν τὸ ἄγιον μύρον ἀλείφεται τὸ μέταλλον ἐκείνου ὁποῦ δέχεται τὸ τὸ μυστήριον. καὶ καθὼς εἰς τὸ βάπτισμα πλύνεται μὲν ἐκείνος ὁποῦ βαπτίζεται, καὶ τὸ πλῆμα σημαίνει, ὅτι ἡ χάρις τῷ θεῷ πλύνει τὴν ψυχὴν τοῦ ὑπὸ ταῖς ἀπασρίαις ὄλων τῶν ἁμαρτιῶν. ἔτι μὲν τὸ χρίσμα ἀλείφεται εἰς τὸ μέταλλον, καὶ σημαίνει ὅτι ἡ χάρις καὶ τοῦ ἀλείφει τὴν ψυχὴν, καὶ βεβαιώνει, καὶ τὴν σπείρει, ὁπότε ἐχὴ διώμαρ νὰ πολεμᾷ ἐναντίον τῶν ὁμολογῇ παρρησιᾶ τῶν ἀγίων πιστῶν, διὼς φόβον τῶν βασάνων καὶ αὐτὸ τὸ θανάτου.

Μ. Πότε πρέπει νὰ λάβῃ τις τὸ μυστήριον τοῦτο;

Δ. Ὅτε ἐκ τῶν βάντων, ὁπότε νὰ στερωθῇ καὶ νὰ βεβαιωθῇ εἰς τὴν χάριν τῷ θεῷ, ἡ δουλικὴ ἐκκλησία τὸ δίδει εἰς τὸν καιρὸν, ὅπως λαμβάνει ὁ ἀνθρώπος τὴν ὁλοκλήρην. ὁπότε τὸ ἄ-

Δ. Συνήθεια ἔστι τὸ ἐκκλησίᾳ παλαιὰ, ὅταν
 βαπτίζεται πῦς, νὰ σωζέχη ἕνας αἰθρω-
 πος, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται σιώτεκνος, ἢ ῥου-
 ῶσαν δ' ὅτερος πατέρας τὸ παιδίον· καὶ κα-
 μίαι φορὰν μία γυνῶκα, ἡ ὁποία ὀνομά-
 ζεται σιωτέκνησα, ἢ ῥου ῶσαν δ' ὅτερη
 μητέρα. καὶ τῆτοι οἱ δύο, ἡ ἕνας ὑπὸ τού-
 τος κρατῇ τὸ βρέφος ὅταν βαπτίζεται, καὶ
 ὑποκρίνεται δι' ἐκεῖνο, ὅταν ὁ ἱερεὺς ἐρωτᾷ
 τὸ βρέφος. αὐτὴ δὲ νὰ βαπτισθῇ, καὶ αὐτὴ πί-
 σθῇ τὰ ἄρθρα τῆς πίστεως, καὶ ἄλλα παρό-
 μοια. Ἐὐὲν ἂν ἐξήσῃ τὸ παιδίον, ἔστι κρα-
 τούμενοι ὁ σιώτεκνος καὶ ἡ σιωτέκνησα νὰ τὸ
 διδασκαλῶσιν εἰς τὰ πράγματα τῆς
 πίστεως, καὶ ταῖς καλῶς τάξεις, αὐτὴ φαῖσιν
 ἀμύεις εἰς τὸ ὅ πατέρας καὶ ἡ μητέρα. καὶ
 ἐνθυμῶν ὅτι ὑπὸ τὸ βάπτισμα γυνᾶται μία
 συγχρόνεια πνευματικὴ εἰς τὸ βαπτισμένον,
 καὶ τοὺς γονεῖς πῦς πρὸς ἐκεῖνον ὅπου ἐβά-
 πτισε, καὶ ἀκόμη πρὸς τοὺς σιωτέκνους.

Περὶ τοῦ ἀγίου μύρου.

Μ. Εἵπαμεν ἀρκετὰ διὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα. ἐ-
 πί με πῦς, τί δεῖται νὰ εἰπῇ ἅγιον μῦρ

ἢ

Μ. Θαυμάζω ὅπ' τὸ βάπτισμα νὰ δίδεται τῇ νηπίῳ, ὅπου σχεδὸν ἀκόμη δὲν εἶναι γνησίμω, ἐδὲ γνωρίζει τί λαμβάνει.

Δ. Τὸ βάπτισμα εἶναι πόσον ἀγαθόν, ὅπου αὐτὴν ἀποθάνη δι' ἡμέρας ὅσον, ἢ δι' ἡμέρας ἐπιθυμία νὰ τὸ λάβῃ, δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἡλικίαν. καὶ ὅλα τὰ νήπια ἀνέσονται εἰς μέγαλον κίνδυνον τῆς ζωῆς, ἐδὲ εἶναι ἱκανὰ νὰ ἔχουσιν ὅτιθυμία τὸ βάπτισμα, ὅλα τὰ εἶναι ἀγαθὸν νὰ βαπτίζονται τὸ γλιτωρότερον. καὶ αὐτὸν γνωρίζει τί λαμβάνει, εἰς τοῦτο ἀναπληρῶναι ἡ ἐκκλησία, ἡ ὁποία ὅλα μέσου τοῦ σωτήριου ἢ τῆς συντέκνης ἀποκρίνεται, καὶ ταύται δι' ἑαυτά καὶ τοῦτο σάν. ὅλα καὶ ὅλα μέσου τοῦ Ἀδάμ ἐπέσταν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, καὶ ἐγένετο ἡμεῖς ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ ἔσώσῃ τίποτε, ἐστὶν ὁ Θεὸς ὁ ὅλος εἰσεῖται, ὅπ' μὲν τὸ βάπτισμα ὅ μὲν τὸ μέσον τῆς ἐκκλησίας νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ νὰ σρέψωμεν εἰς τὴν χάριν του, καλὰ καὶ αἰτίμας νὰ μὴ τὸ γνωρίζωμεν.

Μ. Τί σημαίνει ὁ λόγος ἑαυτός ὅπου εἶπες, συντέκνος, καὶ συντέκνητα, καὶ πάντες εἶναι τὸ ἔργον;

ππομα ὡς δὲ μίαν φασὶν μόνον, διότι
δὲν χάνεται ποτὲ, μένοντας πάντα τυπω-
μένον εἰς τὴν ψυχὴν τὸ σημεῖον ἐκείνο τοῦ
βαπτίσματος. εἶτον, μὴ τὸ βάπτισμα
ὁ αἰθρωπος ἐμπαίνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν,
καὶ μετέχῃ ἀπ' ὅλας τῆς τὰ καλὰ, ὡ-
σάν παιδὶ τῆς ἐκκλησίας. καὶ ὁμολογᾷ
ὅτι εἶς χειριστὸς, καὶ ὅτι θέλει νὰ ὑπο-
τάσσεται ἐκείνων, ὅπου κυβερνεῖσι τὴν ἐκ-
κλησίαν εἰς τὸν τοῦ Χριστοῦ.

Μ. Τίνας ἐγγίζει καθολικὰ νὰ δίδῃ τὸ ἄξιον
βάπτισμα;

Δ. Τοῦ ἱερέως ὡς ἰδίον του ἔργον, καὶ μάλιστα
ἐκεῖνος ὅπου ἔχῃ ἐνορίαν. καὶ αὐτὸν εἶς ἱερεὺς
ἐγγίζει τὰ δακόντας καὶ εἰς καθεὶν ἀνάγκης ἡ-
ρωῦ ὅταν εἶς κίνδυνος νὰ μὴν ἀποθάνῃ τὸ
βρέφος ἀβάπτιστον, ἐγγίζει καθενὸς, πόσον
ἱερέως ὡσάν καὶ λαϊκοῦ, πόσον ἀνδρὸς ὡσάν
καὶ γυναικός. ὅμως πρέπει πάντοτε νὰ φυ-
λάσσεται ἡ τάξις ὅτι γυναῖκα νὰ μὴ βα-
πτίζῃ, αὐτὴ ἐμπορῇ νὰ τὸ κάμῃ ἄνδρας.
Ὁ λαϊκὸς νὰ μὴ βαπτίζῃ, αὐτὸν εἶς παρὼν αἰ-
θρωπος ἐκκλησιαστικός. καὶ εἰς τοὺς ἐκ-
κλησιαστικούς ὁ μικρὸς νὰ δίδῃ τὸν τοῦ
μεγαλητέρου.

Μ. Θαι-

τον τὸ κορμὶ ἔχ' ἡγόισαν ἀπασρίας, ἤθελε
 χάμει μίαν βαρυτάτην ἀμαρτίαν, καὶ ἐκεῖ-
 νος ὁ πτωχὸς ἤθελε μείνει ἀβάπτιστος.

Μ. Τίς ἐργα εἰς τὸ ἀνθρώπον τὸ βάπτισμα;

Δ. Τεῖα καλὰ. πρῶτον, ἀνανεώνει τὸ ἀν-
 θρώπον τέλεια, δίδοντάς του τὸ χάριν τοῦ Θεοῦ,
 μετὰ τὴν ὁποίαν ὑπὸ ἁβόλης ἡδὺς γίνεται ἡδὺς
 τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπὸ ἀμαρτωλὸς γίνεται δίκαιος.
 καὶ πλυθεὶς τὴν ψυχὴν ὅχι μόνον ὑπὸ πᾶσαν
 ἀκαθαρσίαν ἀμαρτίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν περὶ
 τοῦ ὑποκόσμου πτωχείαν, αἰώνιον καὶ ἀεὶ-
 σκαμεν· εἰς τόσον ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπέθνησκεν ὡ-
 θύς μετὰ τὸ βάπτισμα, δίχως ἐμπόδιον ἡ-
 θελεν ὑπόγειος εἰς τὸ ὕδωρ εἶσθαι, ὡς ἂν νῦν
 μὴν εἶχε χάμει ποτέ του ἀμαρτίαν. δίδτε-
 ρον, τὸ βάπτισμα ἀφίνει εἰς τὴν ψυχὴν ἕνα
 ἡγόισον σημάδι πνευματικόν, τὸ ὅποιον δὲν
 ἔμπορεῖ εἰς κανένα τρόπον νὰ λειωθῇ· καὶ με-
 τὰ τοῦτο θέλει γνωρίζεσθαι πάντα ὁ ἀνθρώπος,
 ἀκόμη καὶ κολασμένος εἰς τὸ ἄδην, ὅτι ἐπα-
 ράλαβε τὸ ἅγιον βάπτισμα, καὶ ἐτάθη πρὸς
 βαπτισμὸν τοῦ Χριστοῦ· καὶ ὡς μετὰ τὸ βάπτισμα
 γνωρίζομεν εἰς τὸν κόσμον, τίνος εἶναι ὁ
 σκλάβος, ἢ τὰ ζῶα· καὶ τούτῃ εἶναι ἡ ἀφορ-
 μὴ, ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ λαβῇ πιας τὸ βά-

πλῦμα . καὶ ἡθέλησεν ἡ ἐκκλησία νὰ μεταχειρῇ τὸ τοῦ ὀνόματος εἰς διαφοράν τῶν ἄλλων κοινῶν πλυμάτων , διὰ νὰ εἴῃ μὲν ἓνα ἴδιον ὄνομα καλλίτερον γνωρισμὸν καὶ πημμένον τὸ τοῦ μυστήριον .

Μ. Τί κάμνει χρεῖα διὰ νὰ γῇ τὸ βάπτισμα;

Δ. Κάμνει χρεῖα καὶ εἷς παράγγελμα· Ὁ μάρτυς καλὰ , διὰ τὴν εἰς κάποιαις ἀνάγκαις , εἰσὶν δέλομαι εἰπεῖ , καθέναι ἐμπορῆν βαπτίσῃ . καὶ διὰ τὸ εἶναι καλὸν νὰ ἡξίωσιν καθεὶς νὰ τὸ κάμῃ . πρῶτον εἶναι ἀναγκαῖον , νερὸ ἀληθινὸν καὶ φυσικόν , καὶ μὴ ἐκείνο πρὸς τὸ νὰ βαπτίσῃ ὁποῖος βαπτίζεται . δεύτερον , ὅτι ἐκεῖνος ὅπου βαπτίζει , εἰς τὸ ὅμοιον καί ῥον ὅπου χύνει τὸ νερὸ , νὰ προσέρῃ τὰ λόγια τῆς βαπτίσεως . ὁ δὲ . Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς , καὶ τοῦ Υἱοῦ , καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ἢ κατὰ τὴν διπλὴν ἐκκλησίαν , ἐγὼ σε βαπτίζω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς , καὶ τοῦ Υἱοῦ , καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος . εἶπον εἶναι ἀναγκαῖον , ὅτι ὁποῖος βαπτίζει , νὰ ἔχῃ ἀληθινὰ σκοπὸν νὰ βαπτίσῃ , ἢ ἡτοῦ νὰ δώσῃ τὸ μυστήριον ὅπου ὁ Χριστὸς ἐνομοθέτησεν , καὶ ἡ ἐκκλησία διδῇ ὅταν βαπτίζῃ . διὰ τὴν αὐτὴν εἶχε μόνον τινὰ σκοπὸν νὰ παίξῃ , ἢ νὰ πλύνῃ μό-

ὅλα εἶ) τὸ ἀνώτατον μυστήριον τῆς κοινω-
νίας, διὰ τὴν ὁρίεσθαι τὴν βρύσιν τῆς χάριτος καὶ
ὅλων τῶν καλῶν, ἡγοῦν αὐτὴ τὴν διασώτην Χρι-
στὸν κατὰ καὶ ὅσον εἰς τὴν ἀνάγκην, τὰ ἀναγ-
καϊότερα ἀπ' ὅλα εἶ) τὸ βάπτισμα καὶ ἡ-
μετανοία. ὅσον εἰς τὸ ἀξίωμα ἐκείνων ὅπου
ἔχουσιν ἐξουσίαν νὰ δώσουν τὰ μυστήρια, τὰ
ἀξιώτερα εἶ) τὸ ἅγιον μύρον, καὶ ἡ ἱερωσύνη·
διὰ τὴν τοῦτα τὰ δύο μυστήρια δὲν ἐμπορεῖ
καθολικῶς ὡς ἀνὴρ οἰκονόμος νὰ τὰ δώσῃ
ἄλλος ὡς οὐκ ὁ ἐπίσκοπος· ὅσον εἰς τὴν δόκ-
λειαν, τὸ ἐκκολώτερον μυστήριον εἶ) τὸ δό-
χμα, διὰ τὴν μὲν ἐκεῖνο συγχωροῦνται τὰ
ἁμαρτήματα χωρὶς κόπον μετανοίας. ὅσον
εἰς τὸ σημαίνον, τὸ μεγαλύτερον εἶ) ὁ-
γάμος, διὰ τὴν σημαίνει τὴν ἑνωσιν τοῦ Χρι-
στοῦ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν.

Περὶ τοῦ βαπτίσματος.

Μ. Ἀρχιερεὺς σου φαίνεται, νὰ ἐξηγήσῃς τὸ
πρῶτον μυστήριον. Ἐάντις με πρῶτα, διὰ τὴν
κεράζεται βάπτισμα;

Δ. Τὸ τοῦ ὀνόματος εἶ) ἑλληνικόν, καὶ σημαίνει

L 2

πλῆ-

μίται, ὅπου ἐνομοθέτησεν ὁ Χριστός.

Μ. Αγάπουν νὰ ἤξωρα, αὐὴ ἦσαν μυστήρια εἰς τὴν
καίρῳ τῷ παλαιῷ νόμῳ, καὶ αὐὴ ἦσαν τόσον ἐξο-
χα ὥσταν τὰ ἐδικά μας.

Δ. Εἰς τὸν παλαιὸν νόμον ἦσαν μυστήρια πολλὰ,
ἀμὴν ἔδωκεν ἅπαντας ἀπὸ τὰ ἐδικά μας εἰς τέσ-
σερα περάγματα. α'. ἐκεῖνα ἦσαν περὶ
τοῦ νόμου. ὡς τὰ νῦν. καὶ ὅτι τὸ ὁ παλαιὸς
νόμος ἦτον δυσκολώτερος ὡς τὸ νῦν.
β', ἐκεῖνα τὰ μυστήρια ἦσαν δυσκολώτερα
νὰ τὰ φυλάξῃ πᾶς ὡς τὰ ἐδικά μας.
γ'. ἐκεῖνα ἦσαν σκοτεινότερα, ὅθεν ὀλίγοι
ἐκαταλαμβάνουσιν τὴν σημασίαν τους. ἀμὴν
τὰ ἐδικά μας ἔχουσιν τὴν σημασίαν τόσον φα-
νεράν, ὅπου καθένας ἐμπορεῖ νὰ τὴν κατα-
λάβῃ. δ', ἐκεῖνα δὲν ἐδίδασιν χάριν, κα-
θὼς δίδουσι τοῦτα, ἀλλὰ μόνον ἦσαν τύ-
πος καὶ ἐπαγγελία τῆς χάριτος. τόσον ὅτι
τὰ παρὸντα μυστήρια εἶναι πολλὰ ἐξοχώτε-
ρα, ὁλίγωτερα, ἀκολώτερα, φα-
νερώτερα, καὶ ἐργητικώτερα ἀπὸ ἐκεῖνα.

Μ. Ἡ δευτέρα ὁ νόμος νὰ ἤξωρα, ποῖον ἀπὸ τὰ ἑσ-
τὰ ταῦτα μυστήρια εἶναι τὸ μεγαλήτερον;

Δ. Ὅλα εἶναι μεγάλα, καὶ καθένας ἔχει τὴν ἰδίαν
τοῦ μεγαλωσύνης. τὸ μεγαλήτερον ἀπὸ
ὅλα

ἀρματώνεται ὁ αἰθρῶπος ἐναντίον τῆς δόξης
 βόλου ὅπου μᾶς πολεμεῖ τότε πῶς ἀσώπρον,
 καὶ τὸ γίνεται μὲ τὸ δόχῃαιον. ἔκτον, πρέ-
 πει ὅτι νὰ εἶ) εἰς τὴν ἐκκλησίαν κυβερνῆται
 τούτης τῆς πινύματικῆς ζωῆς, καὶ τὸ γίνεται
 μὲ τὴν ἱερωσιάν. ἑβδομον, πρέπει ὅ-
 λως νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἡ πολλα-
 πλασίασις τῶν αἰθρῶπων μὲ τὴν δόλογίαν τῆς
 Θεῆς, δὲ νὰ αὐξάνῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν χριστι-
 ανῶν, καὶ τὸ γίνεται μὲ τὸ μυήριον τῆς
 γάμης.

Μ. Τίς εὗρηκε καὶ ἐνομοθέτησε τὸσον θαυμάσια
 πρᾶγματα;

Δ. Δὲν ἐμπόρειν ἄλλος πινὰς νὰ εὗρη μυήρια
 τὸσον θαυμαστά, ὡς καὶ ἡ σοφία τῆς Θεῆς. ἔστι
 νὰ τὰ νομοθετήσῃ ἄλλος ὡς καὶ ὁ Θεός, ὅπου
 ἐμπόρει νὰ δώσῃ τὴν χάριν. τὸ λοιπὸν ὁ δε-
 σπότης Χριστὸς, ὁ ὁποῖος εἶ) Θεὸς καὶ αἰθρῶ-
 πος, τὰ ἤνυρε ὡς καὶ ἐνομοθέτησεν. ἔξω δὲ
 τοῦτο ὅλα τὰ μυήρια εἶ) ὡς καὶ κάποια σω-
 ληνάεια, δὲ μέσου τῶν ὁπίων κραταβαίνει
 εἰς ἡμᾶς ἡ δουλία μὲ τὰ πάθους τῆς Χριστοῦ.
 καὶ βέβαιον εἶ), ὅτι δὲν ἐμπόρειν πινὰς νὰ δόξ-
 μοιράσῃ τὴν θησαυρὸν τοῦ πάθους τῆς Χριστοῦ,
 ὡς καὶ μὲ ἐκείνον τὸν τρόπον, καὶ μὲ ἐκείνα τὰ

L

μίστα,

πύτη· ὅρατ' ὁ θεὸς διδόντάς μας τὴν πνύ-
 ματικὴν ζωὴν, ἥδελησεν ἐν φυλάξει τὴν τά-
 ξιν ἐκείνην, ὅπου κρατεῖ διδόντάς μας τὴν
 σωματικὴν. εἰς τὴν σωματικὴν ζωὴν πρῶτα
 ὠφέλει νὰ γνηνηθῇ πινὰς, δεύτερον νὰ αὐξή-
 σῃ, τρίτον νὰ τρέφεται, τέταρτον ὅταν ἀρ-
 ρωθήσῃ νὰ ἰαφείσθῃ, πέμπτον ἔχοντας νὰ
 πολεμήσῃ νὰ ἀρματωθῇ, ἕκτον ὠρέπει ὅτι
 οἱ ἄνθρωποι οἱ γνηνημένοι καὶ ἀναθρεμμένοι
 νὰ ἔχουσι κεφάλιν νὰ τοὺς κυβερνᾷ, ἑβδομον
 ὠρέπει νὰ μὴ λείπουσιν αἱ θρώποι, ὅπου νὰ
 πληθεύουσιν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· ὅρατ' ὅπο-
 θνήσκοντας οἱ γνηνημένοι, αὐτὸ δὲν ἀκολουθοῦ-
 σαν ἄλλοι, τέλος ἡθέλεν ἔχει τὸ γένος τῶν
 ἀνθρώπων. τὸ ὅμοιον ἔσπον καὶ εἰς τὴν πνύ-
 ματικὴν ζωὴν, πρῶτον, ὠρέπει νὰ γνηνη-
 θῇ εἰς ἡμᾶς ἡ χάρις τοῦ θεοῦ, τὸ ὅποιον γίνεταί
 μὲ τὸ βάπτισμα· δεύτερον, ὠρέπει νὰ αὐ-
 ξήσῃ ἡ νὰ στερεωθῇ ἡ χάρις ἐκείνη, τὸ ὅ-
 ποιον γίνεταί μὲ τὸ ἄγιον μύρον· τρίτον, ὠρέ-
 πει νὰ τρέφεται καὶ νὰ ὀποκρατῆται, καὶ τοῦ-
 το ἐνεργᾷ ἡ ἀγία κοινωνία· τέταρτον, ὠρέ-
 πει ὅταν χαθῇ πάλιν νὰ ἀρίσκειται, καὶ τῷ-
 το γίμεται μὲ τὴν ἰαφείαν τῆς μετάνοίας.
 πέμπτον, ὠρέπει εἰς τὸ ἄρα τὸ θανάτου νὰ
 ἀρμα-

κάμνη ἡ χάρις μέσα . λόγου χάριν , τὸ ἄγιον βάπτισμα , τὸ ὁποῖον εἶναι ἄπο τὰ μυστήρια τῆς ἐκκλησίας, γίνεται πλυίνοντας τὸ κορμὶ μὲ τὸ νερὸ , καὶ ἐπιβαλὼντας αὐτά-
 τινι ἁγίαν ξιδάδα. Διὰ μέσου τοῦ πλύμμα-
 τος ἐκείνου ὁ Θεὸς δίδει τὴν χάριν του, ἵνα τὴν
 βαίνει εἰς τὴν ψυχὴν τῷ ἀνθρώπου ὅπου βα-
 πτίζεται . καὶ μᾶς κάμνη νὰ γευκῇσιν αὐτὴν,
 ὅτι καθὼς ἐκείνο τὸ νερὸ πλύνει τὸ κορμὶ ,
 ἔτσι ἡ χάρις πλύνει τὴν ψυχὴν, ἵνα τὴν καθα-
 ρίσῃ ἄπο πάντων ἁμαρτιῶν.

Μ. Ἀν ἐγεύκησα καλὰ, ξία πρᾶγματα εἶναι
 ἀναγκαῖα διὰ νὰ γεύῃ τὸ μυστήριον . πρῶ-
 τον , νὰ γίνεται ἕνα ἔργον ὁμοεικὸν
 καὶ φαινόμενον . ὁμοίωτον , ὅτι διὰ μέσου τῷ
 ἔργου τούτου ὁ Θεὸς νὰ χαρίζῃ τὴν χά-
 ριν του . ξίον , ὅτι τὸ ἔργον ὅπου γίνεται
 ἀπ' ἐξω , νὰ ἔχῃ ὁμοιότητα μὲ ἐκείνο ὅπου
 γίνεται μέσα , καὶ ἔτσι νὰ εἶναι εἰκόνα του καὶ
 σημεῖον αἰδιότητος .

Δ. Καλῶτατα ἐκατάλαβες . ἡξεύρε ἀκούη,
 ὅτι ὅλα τὰ μυστήρια εἶναι ἑπτά . ἡτοιμα Βά-
 πτισμα , ἄγιον μύρον ἢ χρίσμα , Κοινωνία ,
 Μετανοία , Ευχέλαιον , Ιερωπυῖη , καὶ
 γάμος . ἡ ἀφορμὴ ὅτι νὰ εἶναι ἑπτά , εἶναι
 ὅτι

χάριν τῷ Θεοῦ, τὸ φυλάσσομεν, καὶ τὴν αὐ-
ξάνομεν, καὶ αὐτὴν λάβῃν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ
τὴν ἀμαρτίαν, πάλιν τὸ ἀναλαμβάνομεν.
Θεὸς τοῦτο θέλω νὰ σοῦ ἐξηγήσω τί πρᾶγ-
μα εἶναι τὸ μυστήριον, πόσα εἶναι τὰ μυστήρια
τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας, καὶ ἡ ἀποκάλυψις ἄλλα
πρᾶγματα. καὶ ὅσοι θέλομεν ἔλθει εἰς
τὴν μερικὴν ἐξηγήσιν καθενὸς μυστηρίου.

Μ. Ἀρχὴ νὰ μὲ ἐξηγήσης τί πρᾶγμα εἶναι
τὸ μυστήριον, ὅτι ἐπιθυμῶ πολλὰ νὰ τοῦ
ῥηκῇ.

Δ. Μυστήριον εἶναι σημαίνει ἄγνον, μὴ τὸ ὅ-
ποιον ὁ Θεὸς μᾶς δίδει τὴν χάριν Του, καὶ
μᾶς ἐκονίζει ἐξωπρεπὰ τὸ ἔργον ἐκείνου, ὅπως
ἐργάζῃ ἡ χάρις ἀοράτως μέσα εἰς τὴν ψυ-
χὴν μας. ὅτι αὐτὴ ἡμεῖς ἡθέλωμεν εἶναι
πνέοντες διχως κορμὶ, καθὼς εἶναι οἱ ἄγ-
γελοι, μᾶς ἡθέλει δίδει τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ
πνευματικῶς. ἀλλ' ἐπειδὴ ἡμεῖς κατω-
μῆροι ὑπὸ ψυχὴν καὶ κορμὶ, ὅτι τὸ ὅ Χρι-
στὸς συγκαταβαίνοντας πρὸς τὴν φύσιν μας,
μᾶς δίδει τὴν χάριν Του ὅτι μέσα ἡμῶν
ἐργάζονται πνευματικῶς. τὰ ὅποια, καθὼς εἶ-
πα, αὐτὰ μὴ ἡμῶν οὐμοιότητις ἐξω-
πρεπῶς μᾶς φανεραῖναι τὸ ἔργον, ὅπου
καμνῇ

βάλλει ἡ ὑποταγή. καὶ διὰ τὴν ἀκόμην ὁ αὐ-
 θρωπος δὴν ἔχει ὡς ἀξίαν λογῶν καλὰ,
 ἡγοῦν ψυχὴν, κορμὶ, καὶ τὰ ἔξω πρᾶγμα-
 τα, διὰ τὸ χαρίζοντας τῷ Θεῷ τὰ ἔξω κα-
 λὰ μὲν τῷ πτωχείαν, τὸ κορμὶ μὲν τῷ σωφρα-
 σιῶν, καὶ τῇ ψυχῇ μὲν τῇ ὑποταγῇ, ἔρχεται
 καὶ κἀμνη τῷ Θεοῦ μίαν θυσίαν ἀπ' οὗ, π καὶ
 αὐτὸς ἔχει. καὶ γίνεσθαι ὁπιτήδειος νὰ τε ληφ-
 θῇ εἰς τὴν ἀγάπην, ὅσον εἶναι βολετὸν εἰς τὴν
 παρῶσαν ζώην.

Εξηγήσεις τῶν μυστηρίων τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ
 ἐκκλησίας.

Μ. Εκατάλαβα μὲν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὰς ξίας
 ὡρῶτα μέρη τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.
 λείπει νὰ μὲν ἐξηγήσης. τὸ τέταρτον, τὸ
 ὁποῖον αὐτὸ καλὰ θυμῶμαι, ὡς εἶχεν τὰ ἑσπέρια
 μυστήρια τῆς ἐκκλησίας.

Δ. Τὸ τὸ μέρος τῆς διδασκαλίας εἶναι ὡφελι-
 μώτατον, καὶ διὰ τὸ ὡς εἶναι νὰ τὸ μάθης
 μὲν πολλὴν φροσύνην. τὸ λοιπὸν ἡξίωρε,
 ὅτι δέξομαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶναι θη-
 σαυρὸς μέγας, ἡγοῦν τὰ ἅγια μυστήρια,
 διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἡμεῖς κερδαίνομεν τὴν
 χάριν

ἄγιον εὐαγγέλιον . Ἐνὰ βουλῇ ὑποκρί-
 τε ἀπὸ τὸ θελήμα τ' ὡρεσῶτος εἰς πᾶσα
 ὡρεῶμα, ὅπου νὰ μὴν εἶ^ῃ ἐκασίον τῷ θεῷ .
 καὶ τούτην τ' συμβαλὴν τὴν ἐδίδαξεν ὁ Χρι-
 στὸς καὶ μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον ὑπακούοντας
 εἰς πᾶσα ὡρεῶμα τ' πατρὸς του τῷ ἐρανίᾳ,
 καὶ ὑποτασσόμενος ὅτε ἦτον παιδίον τῆς μη-
 τρός τ' τ' Θεοτόκου, Ἐ τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ, τ' ὁ-
 ποῖον ἐκράτει ὁ κόσμος διὰ πατέρα του,
 διὰ τὴν ἦτον μνήτωρ τ' Θεοτόκου . καλὰ Ἐ νὰ
 μὴν ἦτον ἀληθινὰ πατέρας Του, ἐπεὶ δὴ ὁ
 Χριστὸς ἐχρημάθη ἀπὸ μίαν μητέρα, ὅπου δὴν
 ἔχασε ποτὲ τ' παρθενίαν τῆς . καὶ τούτη εἶ^ῃ
 ἡ ξίτη συμβαλὴ, ὅπου ταῖς σκῆσι οἱ μονα-
 χοὶ νὰ φυλάξου .

Μ. Διατὶ εἶ^ῃ ξαῖς οἱ μεγαλήτερας συμβε-
 λαῖς, καὶ ὅχι ὡρεσώτερας;

Δ. Διατὶ οἱ μεγαλήτερας συμβελαῖς δου-
 λῶν διὰ τὴν ἐκβάλλουσι τὰ ἐμπόδια τῆς
 τελειότητος, ἡ ὁποία σέκεται εἰς τ' ἀγά-
 πην . καὶ τὰ ἐμπόδια εἶ^ῃ ξία . ἡ γουὶ ἡ ἀγά-
 πη τῷ πρεῶματος, τὸ ὁποῖον ἐκβάλλει ἡ
 πεποχεία . ἡ ἀγάπη τ' σαρκικῆς ἡδονῆς,
 τὸ ὁποῖον ἐκβάλλει ἡ σωφροσύνη . καὶ ἡ ἀ-
 γάπη τῆς πρῆς Ἐ τ' ὀξείας, τὸ ὁποῖον ἐκ-
 βάλλει .

βάλλει ἡ ὑποταγή. καὶ διὰ τὴν ἀκόμην ὁ αὐ-
θροπος δὴν ἔχει ὡς ἀξίαν λογῶν καλὰ,
ἡγουται ψυχὴν, κορμὶ, καὶ τὰ ἔξω πρᾶγμα-
τα, διὰ τὸ χαρίζοντας τῷ Θεῷ τὰ ἔξω κα-
λὰ μὲν τῷ πτωχείαν, τὸ κορμὶ μὲν τῷ σωφρα-
σιῶν, καὶ τῷ ψυχὴν μὲν τῷ ὑποταγῇ, ἔρχεται
καὶ κάμνει τῷ Θεοῦ μίαν θυσίαν ἀπ' οὗ, π καὶ
αὐτὸς ἔχει. καὶ γίνεταί ὁ πιστὸς εἰς τὸ τελειω-
θῆναι εἰς τὴν ἀγάπην, ὅσον ἔστι βολετὸν εἰς τὴν
παρεῖσταν ζῶν.

Εξηγήσεις τῶν μυστηρίων τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ
ἐκκλησίας.

Μ. Εκατάλαβα μὲν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὰς εἰς
ὧν ὅλα μέρη τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.
λείπει νὰ μὲν ἐξηγήσης, τὸ τέταρτον, τὸ
ὅποιον αὐτὸ καλὰ θυμῶμαι, ὡς εἶχεν τὰ ἑσπέραια
μυστήρια τῆς ἐκκλησίας.

Δ. Τὸ τὸ μέρος τῆς διδασκαλίας ἐστὶν ὡφελι-
μώτατον, καὶ διὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ τὸ μάθῃς
μὲν πολλὴν περὶ θυμίας. τὸ λοιπὸν ἡξίωρε,
ὅτι δέσμεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶναι δι-
σταυρὸς μέγας, ἡγουται τὰ ἅγια μυστήρια,
διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἡμεῖς κερδαίνομεν τὴν
χάριν

ἄγιον διαγγέλιον . Ἐνὰ βυλθῇ ὑποκρί-
 τω ὁπὸ τὸ θελήμα τ' ὡρεσῶτος εἰς πᾶσα
 πρᾶγμα, ὅπου νὰ μὴν εἶ) ἐκαστόν τ' εἶ.
 καὶ τούτῃ τ' συμβεβλήν τὴν ἐδίδαξεν ὁ Χρι-
 στός καὶ μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον ὑπακούοντας
 εἰς πᾶσα πρᾶγμα τ' πατρὸς του τ' ἐρανίς,
 καὶ ὑποτασσόμενος ὅτι ἦτον παιδίον τῆς μη-
 τρὸς τ' τ' Θεοτόκου, Ἐ τοῦ ἀγίου Ἰωσήφ, τ' ὁ-
 ποῖον ἐκράτει ὁ κόσμος ὡς πατέρα του,
 ὡς π' ἦτον μνήτωρ τ' Θεοτόκου . καὶ Ἐ νὰ
 μὴν ἦτον ἀληθινὰ πατέρας Του, ἐπειδὴ ὁ
 Χριστός ἐχρημάθη ὁπὸ μίαν μητέρα, ὅπου δὲν
 ἔχασε ποτὲ τ' παρθενίας της . καὶ τούτῃ εἶ)
 ἡ εἴτη συμβεβλή, ὅπου τάσσειν οἱ μοι-
 χοὶ νὰ φυλάξουσιν .

Μ. Διαπὶ εἶ) εἴς οἱ μεγαλήτερας συμβε-
 λαῖς, καὶ ὅχι ὡρεσώτερας;

Δ. Διαπὶ οἱ μεγαλήτερας συμβελαῖς δου-
 λᾶς π' ὡς νὰ ἐκβάλλουσιν τὰ ἐμπόδια τῆς
 τελειότητος, ἡ ὁποία σέκεται εἰς τ' ἀγά-
 πην . καὶ τὰ ἐμπόδια εἶ) εἴα . ἦρουν ἡ ἀγά-
 πη τ' πρᾶγματος, τὸ ὁποῖον ἐκβάλλει ἡ
 πτωχεία . ἡ ἀγάπη τ' σαρκικῆς ἡδονῆς,
 τὸ ὁποῖον ἐκβάλλει ἡ σαρκομανία . καὶ ἡ ἀ-
 γάπη τῆς τιμῆς Ἐ τ' ὀχρύας, τὸ ὁποῖον ἐκ-
 βάλλει

γιοι ἄποστολοι τὴν ἐφύλαξαν, καθὼς ἔολοι οἱ ῥωῶτοι χριστιανοί, ὅπου ἐκατοικοῦσαν τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκκλησίας. τούτην τὴν συμβεβλην τὴν θεληματικῆς πτωχείας τάσασσι τὸ θεὸς νὰ φυλάξεν ὅσοι λαμβάνουσιν τὴν μοναχικὴν ζωὴν.

Μ. Τί πρᾶγμα ζητᾷ ἡ συμβουλή τῆς σοφροσύνης;

Δ. Νὰ θέλῃ πινὰς εἰς τὴν ἑαυτὸν του παντοπνὴν καθαρότητα, φύροντας ὁχμόνιον πᾶσαν ἀμαρτίαν σαρκικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν γάμον. Ἐτούτην ἀκόμη τὴν συμβεβλην μᾶς τὴν ἐδίδαξεν ὁ Χριστὸς μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον. Ἐτὴν ἀκολούθησαν ἡ Θεότοκος, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ ἐν τῷ ὄρει, καὶ ὅλοι οἱ ἄποστολοι, ἀφ' ὧν τοὺς ἐκάλεσεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς. καὶ ὅλοι οἱ μοναχοὶ τάσασσι μαρτυρῶντες τὸν Χριστοῦ νὰ φυλάξεν τούτην τὴν συμβεβλην. καθὼς καὶ οἱ κοσμικοὶ ὑποδύκονοι, ἱερεῖς, καὶ τὴν τάξιν τῆς διπλῆς ἐκκλησίας.

Μ. Τί πρᾶγμα ζητᾷ ἡ συμβεβλην τῆς ὑποταγῆς;

Δ. Νὰ ἀπαρνηθῇ πινὰς τὴν ἰδίαν του λογισμὸν, καὶ τὴν ἰδέαν του ὀρεξίν. τὸ ὅποιον κηρύσσεται ἀπαρνήσεις τῆς ἑαυτοῦ του εἰς τὸ ἄγιον

ζωὴν αὐτοῦ ἐπὶ ἄλλο, μέρος ὅθεν ἐστὶν ἡ κο-
λαίς, μέρος ὅπου ὁδοῦνται ὁδηγῶντες τὰ
ἅγια μυστήρια, θέλοντες μιλήσαι ὅθεν ἡ λη-
τουργία, ὅθεν ἡ ὁμολόγησις, καὶ ἡ κοινω-
νία, καὶ ἀκόμη ὅθεν τὴν νησίαν.

Εξήγησε τὴ συμβολὴν τῆς Βαγ-
γελίης.

Μ. Επιδυμῶν ἡ μάθη, αὐτὸς ὁ ἕως ὑπὸ ταῖς ἐντο-
λαῖς ἔδωκεν ἀκόμη ὁ Θεὸς καὶ ποταμὸν συμ-
βολαῖς ὅθεν ἡ σωτηρία πᾶσι εἰς μίαν ζωὴν τα-
λαιότατην.

Δ. Ἐδωκεν ὁ Θεὸς πολλὰς ἀγιώταταις συμ-
βολαῖς καὶ ὁφθαλμώταταις, ὅθεν ἡ φυλάσ-
σων ἡ καλλίτερη οἱ ἐντολαῖς. ὑπὸ ἐκείναις,
τοῖς ἐστὶν οἱ μεγαλήτεροι, πτωχεῖα διλη-
ματική, σωφροσύνη, καὶ ὑποταγή.

Μ. Τί πρᾶγμα ζητᾷ ἡ συμβολὴ τῆς πτωχείας;

Δ. Νὰ μὴν ἔχη πᾶσι πρᾶγμα ἐδικόν του, ἀφ'
ὃ ἔδωκε τῇ πτωχῶν ὅλην του τὴν ἐστίαν, ἢ τὴν
ἐβαλεν εἰς τὸ κοινόν, ὅπου ἄλλο δὲν ἐστὶν πα-
ρεῖν ἢ δῶσθαι τῇ πτωχῶν, καὶ τούτην τὴν συμ-
βολὴν ἐδίδαξεν ὁ Χριστὸς ὅχι μόνον μετὰ
τοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ. καὶ μετὰ τὸν Χριστὸν οἱ ἄ-

λαῖς νὰ ταῖς φυλάσσωμεν .

Δ. Εἶναι οἱ ἐπιτολαῖς τῆς ἁγίας τῆς Θεοῦ ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖαις εἶ) οἱ κἀποστολὴν .

α'. Νὰ ἀκούη καὶ θέναι λειτουργίαν ταῖς ἐορταῖς ὅπου φυλάσσονται .

β. νὰ νησεύῃ τὴν πενταετησίαν, καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς διπλῆς ἐκκλησίας τὰ πέντε αἵμα ἑξήμερα τῆς χρόνου, καὶ ταῖς ὡραῖαις, καὶ ἄλλαις νησεύαις ὅπου θέλει ἡ ἐκκλησία, Ἐ νὰ ἀπέχη ἀπὸ κρέας τὴν τετάρτην καὶ τὴν ὡρασίαν καὶ τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, Ἐ κατὰ τὴν διπλὴν, ὡρασίαν καὶ σάββατον .

γ'. Νὰ ἐξομολογῇται καὶ μίαν φορὰν τὸν χρόνον .

δ'. Νὰ κοινωνῇ καὶ τὴν λαμωρὰν ἐορτὴν τῆς πάσχα .

ε. Νὰ πλερώνῃ τὸ δέκατον τῆς ἐκκλησίας .

ς. Νὰ μὴν καὶ ἐορτάσιμον γάμον καὶ ποῖον καιρὸν τῆς χρόνου, ἡγοῦν κατὰ τὴν τάξιν τῆς διπλῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς πρώτης κυριακῆς ὅπου νὰ εἶ) συμώτερη τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου ἀνδρέως ἕως τὰ φῶτα . Ἐ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς πενταετησίης ἕως τῆς κυριακῆς τῆς Θεοῦ .

Ὁμῶς διὰ τούταις ταῖς ἐπιτολαῖς δὲν λογιᾶται
ζω

τῆς ὀπιθυμίας τῷ φόνει · τὸν ὁποῖον τῷ περισ-
σώτραις φεραῖς δὲν ὀπιθυμᾷ ὁ ἀνθρώπος ,
ὡς δὲ μόνον διὰ τὴν σῶσιν , ἢ τὴν κερδαίσει
πράγμα , ἢ τὴν λάβῃ ἡδονῇ .

Μ. Ἐπιθυμῶν τὰ μάθω , διὰ ποίαν ἀφορμὴν οἱ
νόμοι τῷ ἀνθρώπῳ δὲν ἐμποδίζουσι ποτὲ τῷ
ἐπιθυμῶν , καθὼς κέμνει ὁ Θεὸς εἰς τὴν
τὸν νόμον .

Δ. Φανερόν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀφορμή . διὰτι οἱ
ἄνθρωποι , αἱ εἶναι ἄκριτοι ἀρχιερεῖς , ἢ βασιλεῖς ,
ὅπως δὲν βλέπουσι ταῖς καρδίαις τῶν ἀν-
θρώπων , ἀλλὰ μόνον τὰ ἔξω πράγματα .
καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχοντας ἐμπόρεσιν τὰ κρί-
νει τοὺς λογισμὸς καὶ ταῖς ὀπιθυμίαις , ἐπεὶ
ἐμπόρεσι τὰ ταῖς παιδύουσιν · ὅθεν δὲν
πρέπει τὰ βάλλωνται εἰς τέτοιαις νομοθε-
σίαις . ἀλλὰ ὁ Θεὸς ὅπου διακρίνει ταῖς καρ-
δίαις ὅλων τῶν ἀνθρώπων , ἐμπόρεϊ τὰ παι-
δύσει τοὺς κακοὺς λογισμοὺς καὶ ταῖς ὀπι-
θυμίαις · καὶ διὰ τὸ εἰς τὸ ἄγιον τοῦ νόμου
ὁρίζεσθαι τὰ μὴ γίνονται .

Εξήγησις τῶν ἐπολῶν τῆς ἐκκλησίας .

Μ. Ἡθίλα τὰ ἡζώρα , αἱ εἶναι ἄλλαις ἐπο-
λαῖς

λαῖς νὰ ταῖς φυλάσσωμεν.

Δ. Εἶναι οἱ ἐπιτολαῖς τῆς ἁγίας τῆς Θεοῦ ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖαι εἰς οἱ κἀποδοτε.

α'. Νὰ ἀκούη καὶ θέναι λειτουργίαν ταῖς ἐορταῖς ὅπου φυλάσσονται.

β. νὰ νηστεύη τὴν πενταετησίαν, καὶ καὶ τὴν ταξίν τῆς διπλῆς ἐκκλησίας τὰ πέντε ἑξήμερα τῆς χρόνου, καὶ ταῖς ὡραῖαις, καὶ ἄλλαις νηστείαις ὅπου θέλει ἡ ἐκκλησία, ὅτι νὰ ἀπέχη ἀπὸ κρέας καὶ τετράδα καὶ τῆς ὡραῖαις καὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ὅτι κατὰ τὴν διπλὴν, ὡραῖαις καὶ σάββατον.

γ'. Νὰ ἐξομολογῇται καὶ μίαν φορὰν τὸν χρόνον.

δ'. Νὰ κοινωνῇ καὶ τῆς λαμπρᾶς ἐορτῆς τῆς πάσχα.

ε. Νὰ πληρώνη τὸ δέκατον τῆς ἐκκλησίας.

ς. Νὰ μὴν καὶ ἐορτάσιμον γάμον καὶ ποιοῦν καὶ τὸν χρόνον, ἢ γοῦν κατὰ τὴν ταξίν τῆς διπλῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς πρώτης κυριακῆς ὅπου νὰ εἶναι συνώπριον τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου ἀνδρέως ἕως τὰ φῶτα. ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς πενταετησίης ἕως τῆς κυριακῆς τῆς Θεωρίας.

Ὅμως διὰ τούτοις ταῖς ἐπιτολαῖς δὲν λογιάζω

τῆς ἐπιθυμίας τῷ φόνει · τὸν ὁποῖον τῷ περισ-
σπηρεαί φεραῖς δὲν ἐπιθυμᾷ ὁ ἀνθρώπος ,
ὡς δὲ μόνον ὅλγ᾽ ἐνὰ σῴσῃ , ἢ ἐνὰ κερδαίσει
πράγμα , ἢ ἐνὰ λάβῃ ἡδονῇ .

Μ. Ἐπιθυμῶ ἐνὰ μάθῃ , ὅλγ᾽ ποίαν ἀφορμὴν οἱ
νόμοι τῷ ἀνθρώπῳ δὲν ἐμποδίζουσι ποτὲ τῷ
ἐπιθυμῇ , καὶ τὸς κέρμει ὁ Θεὸς εἰς τῷ-
τον τὸν νόμον .

Δ. Φανερόν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀφορμή . ὅλγ᾽ οἱ
ἄνθρωποι , αἱ εἶναι ἄκροι ἀρχεῖς , ἢ βασιλεῖς ,
ὅμως δὲν βλέπουσι ταῖς καρδαίαις τῶν ἀν-
θρώπων , ἀλλὰ μόνον τὰ ἔξω πρᾶγματα .
καὶ ὅλγ᾽ τοῦτο δὲν ἔχοντας ἐμπόρουν ἐνὰ κρί-
νει τοὺς λογισμοὺς καὶ ταῖς ἐπιθυμῇαις , ἐδὲ
ἐμπόρουν ἐνὰ ταῖς παρδύουσιν · ὅθεν δὲν
πρέπει ἐνὰ βάλλωνται εἰς τέτοιαις νομοθε-
σίαις . ἀμὴ ὁ Θεὸς ὁποῦ ὅλγ᾽ κρίνει ταῖς καρ-
δαίαις ὅλων τῷ ἀνθρώπων , ἐμπόρουν ἐνὰ παρ-
δύσει τοὺς κακοὺς λογισμοὺς καὶ ταῖς ἐπι-
θυμῇαις · καὶ ὅλγ᾽ τῷτο εἰς τῷ ἄγιον τοῦ νόμον
ὁρίζῃ ἐνὰ μὴ γίνωνται .

Εξήγησις τῷ ἐπολῶν τῷ ἐκκλησίαις .

Μ. Ἡθιλα ἐνὰ ἡζύρα , αἱ εἶναι ἄλλαις ἐπο-
λαῖς

ζοντας τὸ πλεόντων μας οὔτε με ἔργον, οὔτε με λόγον, ἀλλ' ἐδὲ με λογισμόν ἢ ἐπιθυμίαν.

Μ. Θυμάσῃ, πῶς ὁ θεὸς ὁποῦ ᾤρισε νὰ μὴ γίνῃ ὁ φονικὸν, μοιχείαν, κὲ κλεψίαν, δὲν ὀρίζεται νὰ δάξωμεν τὴν ἐπιθυμίαν τὸ φόνου, καθὼς ᾤρισε νὰ δάξωμεν τὴν ἐπιθυμίαν τὴν μοιχείας καὶ τὴν κλεψίας.

Δ. Ἡ ἀφορμὴ εἶναι τούτη. ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἄλλο δὲν ἐπιθυμᾷ ἢ ὅτι τὸ καλὸν, ὅπου τοῦ διδῶν πίπτετε καλὸν ἢ ἀληθινὸν ἢ φαινόμενον. ἔτι ἐπιθυμᾷ τὴν μοιχείαν, ὅτι τὸ διδῶν ἡδονήν· ἐπιθυμᾷ τὴν κλεψίαν, ὅτι τὸ διδῶν ὠφέλειαν. μετὰ τὸν φόνον δὲν κερδαίνει τίποτε καλὸν, ὅτι τὸ κανεὶς δὲν ἐπιθυμᾷ κατ' ἑαυτὸν του, ἀλλὰ μόνον ὅτι νὰ σώσῃ λόγου χάριν νὰ μοιχῶσιν, ἢ νὰ κλέψῃ, ἢ νὰ φέρῃ εἰς ἔργον ἄλλον του λογισμόν. ὅτι τοῦτο καλὸν καὶ νὰ εἶναι κρίμα μεγαλῶτατον ἢ ἐπιθυμία τὴν φόνου, ὅμως δὲν φαίνεται τῷ θεῷ νὰ δώσῃ δι' αὐτὸ ἐπιτολήν μερικὴν, ὅτι ἐμπόριον νὰ γρυκῇ τῇ νομοθετημένῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιτολήν ὅπου ὀρίζει νὰ μὴ γίνεταί φόνος· καὶ ὅτι ἀφ' ἑξῆς ἐσφάλισεν τὴν θύραν τῆς ἀσχημῆς ἐπιθυμίας τῇ ἡδονῇ, καὶ τῇ ὠφελίμων πραγμάτων, τὴν ἐσφάλισιν ἀκόμη

κακῆς ἐπιθυμίας, ὅποι ἤγουν ἡ ξαθνητὴ καὶ αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος ἀνίστασθαι παρὰ τοῦ τούτης τῆς πειρασμῶς, ἤγουν τὸ πείρασμῶς, τότε δὲν ἀμαρτάνει, μάλιστα ἔχει μετὰ τὸν συμαίει τὸ Θεόν. καὶ αὐτὸς περάσῃ ὁ πειρασμός εἰς τὸ ἡδονὴν τὴν αἰσθησεως, καὶ ὅμως ὁ νῦν καὶ ἡ θέλησις νὰ μὴ συμπίσῃ, τότε ὁ ἀνθρώπος ἔκαμει κάποιον κρίμα συγγνωστὸν. ἀμὴν ὅταν ἔλθῃ ὁ πειρασμός καὶ ἡ ἡδονή, καὶ συμπίσῃ ὁ νῦν καὶ ἡ θέλησις, καὶ γνωρίζῃ ὁ ἀνθρώπος ἐκείνο ὅτι λογιάζει καὶ ἐπιθυμᾷ, καὶ θελήματι καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ἐπιθυμίαν καὶ εἰς ἐκείνον τὸν λογισμόν, τότε καί μιν κρέμα θανάσιμον. ὅτι τὸ εἶδος ἐκείνο, τὸ ὅπῃον καθολικὰ ἡ ἐπιτολή τούτη ὀρίζει νὰ μὴ γίνεταί.

Εξήγησις τῆς ἐπιτολῆς.

Μ. Τί φερείται ἡ δεκάτη ἐπιτολή;

Δ. Νὰ μὴν ἐπιθυμᾷ πινὰς τὸ ξένον παρὰ τὸν ἑαυτοῦ ἀκίνητον, λόγου χάριν, ἀμπελία, ἀπίπα, χωράφια ὡς κίνητον, λόγου χάριν, χρήματα, ζῶα, καρπούς, καὶ ἄλλα ὅμοια καὶ ἐπιζητεῖται ἡ ἀληθινὴ δικαιοσύνη, δὲν ὑβρίζοντες

εἰς τὸ ἄνδρα . τὸ λοιπὸν αὐτὸν ὀρίξῃ ὁ νόμος νὰ μὴν ὀπιθυμᾷ ὁ ἄνδρας τὴν ξένην γυναῖκα , βέβαια θέλει ἀκόμη, ὅτι ἡ γυναῖκα νὰ μὴν ὀπιθυμᾷ τὸν ξένον ἄνδρα .

Μ. Εἶπες παρεπ' αὐτῷ , ὅτι ὀρίζοντας ὁ νόμος νὰ μὴ γίνεταί ἡ μοιχεία , γενομένη νὰ μὴ γίνω-
ται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κρίματα τὰ σαρκικά .
ὀπιθυμῶ νὰ μάθω , αὐτὴν ὁρέπῃ νὰ γενοῖται
τὸ ὅμοιον καὶ ὅλα τὰ ὀπιθυμίας .

Δ. Χωρὶς ἀμφιβολίας ὅποιος θέλει νὰ μὴ γί-
νεται ἡ ὀπιθυμία τῆς μοιχείας, γενομένη νὰ μὴ
γίνεταί καὶ ἡ ὀπιθυμία τῆς πορνείας, καὶ κά-
θε ἄλλης ἀμαρτίας σαρκικῆς· ὅλα τὰ εἰς ὅλα
τοῦτα τὰ κρίματα εἶναι ὁμοίος λογαριασμός .

Μ. Ἦθελα νὰ ἤξωρα , αὐτὸς ὅστις καὶ πᾶσα ὀπι-
θυμία τῆς ξένης γυναίκας εἶναι ἀμαρτία ,
καλὰ καὶ μὲ τὴν θέλησίν του ὁ ἄνθρωπος νὰ
μὴ δέχεται τίποτε ὀπιθυμίας .

Δ. Ο ἅγιος Γρηγόριος ὁ δάκρυος μᾶς ἐδίδα-
ξεν , ὅτι εἰς τὴν κακὴν ὀπιθυμίαν εἶναι καὶ τὰ
ξένη ζῆλον . τὸ πρῶτον κινεῖται πρὸς βολὴν ,
τὸ δεύτερον ἡδονή, τὸ τρίτον συγκατάθεσις .
πρὸς βολὴν εἶναι , ὅταν ὁ δάκρυος μᾶς βά-
λῃ εἰς τὸ νοῦν μας ἵνα κακὸν λογισμὸν , ὁ
ὅποιος εἶναι ἀνυποφυσισμὸς μὴ μίαν ἀρχὴν

Δ. Νὰ μὴν ἐπιθυμᾷ πινὰς τὴν γυναῖκα τῆς πλη-
σίον του . διατί καλὰ καὶ εἰς τὴν ἑκτὴν ἐστο-
λὴν ὥρισεν ὀνόμος νὰ φάγῃ καθεύας τὴν μοι-
χείαν . ὁμῶς ἡθέλησεν ὁ Θεὸς ξεχωριστὰ νὰ
κόψῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μοιχείας, διὰ νὰ κα-
ταλάβωμεν ὅτι τὰτα εἶναι δύο κρείματα
διαφορετά .

Μ. Φαίνεται, ὅτι τούτῃ ἡ ἐστολὴ νὰ μὴν ἐμπο-
δίξῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μοιχείας, ὅπου ἔχῃ ἡ
γυναῖκα μὲ ξένον ἀνδρα, ἀλλὰ μόνον τὴν
ἐπιθυμίαν τῆς μοιχείας, ὅπου ἔχῃ ὁ ἀν-
δρας μὲ ξένην γυναῖκα . ἐπειδὴ λέγει, μὴν
ἐπιθυμῆσης τὴν ξένην γυναῖκα .

Δ. Δὲν εἶναι ἔτσι . διὰτὶ ἡ ἐστολὴ πόσον ὀρίζει τὸν
ἀνδρα ὡσὺν καὶ τὴν γυναῖκα νὰ φάγῃ τὴν
ἐπιθυμίαν τῆς μοιχείας . καὶ αὐτὴ καλὰ λέγει ,
μὴν ἐπιθυμῆσης τὴν ξένην γυναῖκα, ὁμῶς
ἐκείνο ὅπου λέγει τὸν ἀνδρὸς, γενοῦνται ὅτι τὸ
λέγει καὶ τὴν γυναικὸς, διὰτὶ εἰς τὸν ἀνδρῶπον
ὡσὺν βίβλικώτερον φερέχεται ἢ ἡ γυναῖ-
κα . ἔξω δὲ τὸ τοῦτο πᾶσα εἰς ἡμέραν, ὅτι
καὶν συμὰ εἰς τὸν κόσμον ἡ μοιχεία τῆς
γυναικὸς εἶναι ἀσχημότερη ὡς τὴν μοιχείαν
τῆς ἀνδρὸς . καθεὺς ἡ τιμὴ καὶ ἡ σωφροσύνη
εἶναι πλέον ἐπαγεμένη εἰς τὴν γυναῖκα ὡς τὴν
ἄνδρα

λὸν ὄνομα, μὲ δυσκολίαν μεγάλην τὸ ἀπο-
κτήσῃ. καὶ ὁμῶς ἐκείνος ὁποῦ τὸ ἐπῆρε μὲ
τὴ κακολογίαν του, εἴῃ χρεώσης νὰ τὸ γυρίσῃ.
εἰς τὸς ὅπως ὠφελιμωτάτη συμβεβλήῃ, νὰ
λέγῃ πᾶς πάντα καλὸν διὰ ὅλους, ἔμπο-
ρῶτας μὲ ἀλήθειαν καὶ αἰεὶ δὲν ἔμπορῇ, νὰ
σιωπᾷ.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ, κατάρρα;

Δ. Κατάρρα εἴῃ, ὅταν ἓνας καταρᾶται τὴ πλη-
σίον του λέγοντας αὐτὴν κατηραμένος· ἢ πα-
ρακαλεῖ νὰ τῇ ἔλθῃ τίποτε κακόν, λέγοντας.
νὰ σ' ὤρῃ τὸ δεῖνα, ἢ τὸ δ' εἶνα κακόν. καὶ τὸ
εἴῃ κείμενον μεγάλωτατον, ὅταν γίνῃ με μί-
σος, καὶ με ἐπιθυμίαν ὅτι τὰ κακὰ ἐκείνα νὰ
ἔλθουσιν ἀληθινὰ εἰς τὴν πλησίον του. ἀλλ' ὅταν
γίνεται χωρὶς μῖσος καὶ κακὴν ἐπιθυμίαν,
παίζοντας, ἢ διὰ κάποιαν ὑαφότητα, ἢ διὰ
ξαφνικὴν ὀργὴν, δι' ἧς νὰ καλολογήσῃ πᾶς
ἐκεῖνος ὁποῦ λέγῃ, εἴῃ ὀλιγώτερον κακόν, ὁ-
μῶς πάντα εἴῃ κακόν. διὰ τὸ διὰ τὸ σῶμα ἑνὸς
χριστιανῆ ὁποῦ εἴῃ υἱὸς καὶ χάριν τῇ θεῷ, δὲν
ἔωρεπεν νὰ ἀγαίνῃ ἄλλο ὡς ἀλόγια.

Εξήγησις τῆς ἐνάτης ἐπολῆς.

Μ. Τί ἐξεῖχεν ἡ ἐνάτη ἐπολή,

Κ 2

Δ. Να

ποιος ἢ πῆ τοῦ πλησίον, μωρὲ, ἤρουν λα-
λὲ, εἶ) ἄξιος τῆς κολάσεως. καὶ εἶπα,
αὐτὰ λέγει πινὰς μὲ γνώμην νὰ ἐξυβρίσῃ.
διότι λέγοντάς τα εἰς παίγνιον, ἡ δὲ νὰ
διδάξῃ πινὰς καὶ νὰ διορθώσῃ κανένα, ὥσπερ
κάνει ὁ πατέρας μὲ τὸ παιδί, ἡ ὁ διδάσκα-
λος μὲ τὸν μαθητὴν, δίχως λογισμὸν νὰ ὑ-
βρίσῃ, τότε δὲν κρίζεται ὑβρισία, οὔτε εἶ)
ἁμαρτία, ἡ μόνον ἐλαφρεία.

Μ. Τί θέλεις ἀεὶ πῇ κακολογία;

Δ. Η κακολογία εἶ, νὰ πάρῃ πινὰς τ' φήμιν τῶ
 πλησέν λέγοντας κακὸν δι' ἐκείνον· καὶ τε-
 το γίνεται, ἢ λέγοντες κακὸν χωρὶς ἀλή-
 θειας, ἢ λέγοντάς το ἀληθινὸν ἀμὴ κρυφόν,
 καὶ κáμνοντας μὲ τετο νὰ χάσῃ τὸ καλὸν
 ὄνομα ὁποῦ εἶχε συμὰ εἰς ἐκείνας, ὁποῦ δὲν
 ἤξ' ἔραπὶ τὴν ἀμαρτίαν τοῦ. καὶ τούτῃ ἡ κα-
 κολογία εἶ εἰς τοὺς ανθρώπους ἕνα σφάλ-
 μα πολλὰ συχνόν, Ἐ πολλὰ βαρὺ, καὶ ὀπι-
 κίνδυνον. διότι τὸ καλὸν ὄνομα ἀξίζει πλέον
 πῶρὰ τὰ πωρᾶγμα, καὶ κάποιος τὸ ψηφῆσι
 πωρᾶστότερον ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦς. διὰ τοῦτο
 κακὸν μεγáλον εἶ νὰ τὸ πάρῃ πινὰς. ἔξω ἀ-
 πὸ τοῦτο εὐκολον εἶ εἰς τ' ἄλλα κακὰ νὰ ὀ-
 ρεθῇ ἰαφεία, ἀμὴ ὥσάν χάσῃ πινὰς τὸ κα-
 λόν

πρωτον ἔσπον οὐδεὶς καθολικὰ ἢ ἐπολὴ
 νὰ φάγωμεν. διὰ τὴ ἐκείνη ἡ μαρτυρία δὲν εἶναι
 μόνον ψευδολογία, ἀλλὰ καὶ ἀδικία, καὶ
 ἁμαρτημα βαρύντατον. οἱ ἄλλοι δ' οὗτο ἔσ-
 ποι καλὸς καὶ δὲν ὡς ἐκείνη ἀδικία, οὔτε
 εἶναι κρίματα πόσον μεγάλα ὥσπερ τὸ πρωτον,
 ὅμως εἶναι ἀληθινὰ κρίματα, καὶ συγγνω-
 στα, ἡ ἡρωικὴ λαφρά. διὰ τὴ δὲν εἶναι βολετὸν
 νὰ λέγῃ πινὰς τὸ ψέμα διὰ κανένα πρεσβυ-
 μα τοῦ κόσμου.

Μ. Ἡ ἐπολὴ τούτη ὡς ἐκείνη ἄλλο τίποτε ἔξω
 ὑπὸ τοῦτο;

Δ. Περιέχῃ, νὰ μὴ γίνωνται ἄλλων ξιῶν λο-
 γιῶν κρίματα, ὅπου καὶ μὴ πινὰς μὲν τὴν ἑλῶσ-
 σαν, καὶ εἰς κάποιον ἔσπον ἀναφέρονται εἰς
 τὴν ψευδομαρτυρίαν· καὶ τοῦτα εἶναι ἡ ὑβρι-
 σία, ἡ κακολογία, καὶ ἡ κατάρα.

Μ. Τί θέλει νὰ εἴπῃ ὑβρισία;

Δ. Ἡ ὑβρισία εἶναι λόγος ὅπου προσφέρεται εἰς
 ἀπμίαν τοῦ πλησίον· ὥσπερ ὅταν ἕνας κρᾶζῃ
 τὸν ἄλλον, ἀμαθὴν, ἀνόητον, χονδρὸν, ἄτυ-
 χον, καὶ ἄλλα παρόμοια. Καὶ ὅτι τοῦτο νὰ
 εἶναι κρίμα μέγαλον, ἀνὰ τὰ λέγῃ πινὰς μὲν
 γνώμην νὰ ὕβριση, τὸ διδάσκει ὁ Χριστός
 εἰς τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ὅπου λέγῃ· ὅτι ὁ

Κ

ποιος

Εξήγησις τῆς ἡ' ἐντολῆς.

Μ. Τί ὠφελεῖ ἡ ὀγδόη ἐντολή;

Δ. Εμιλήσαμεν ἕως τῶρα διὰ ταῖς ὑβρεις ὅπου γίνονται τοῦ πλησίον με' ἔργον· ἀκόλουθον εἶναι νὰ εἰποῦμεν διὰ ταῖς ὑβρεις ὅπου γίνονται με' λόγια. καὶ διὰ τοῦτο ἡ ὀγδόη ἐντολή ὀρίζεται νὰ φάγωμεν τὴν ψευδομαρτυρίαν, ἡ ὁποία εἶναι ὑβρις μεγαλωτάτη διὰ τὸ ἐκείναις ὅπου γίνονται με' λόγια.

Μ. Καί μιν πιναὶ ἐναντίον εἰς τούτην τὴν ἐντολήν, αὐτὴ εἶπῃ τὸ ψέμα διχως νὰ βλάβῃ καμμίνα;

Δ. Τὸ ψέμα λέγεται εἰς τρεῖς ῥόπους. πρῶτον, με' ζημίαν τῷ πλησίον· ὥσπερ αὐτὸς ἕνας ψευδομαρτυρήσῃ εἰς τὴν κρίσιν, ὅπῃ ὁ δ' αὖτε ἐκλεψεν, ἢ ἐφόνευσεν, ξέροντας ὅτι δὲν εἶναι ἀλήθεια· καὶ τοῦτο κεράζεται ψέμα πονηρὸν καὶ κακοποιόν. δεύτερον, με' ὠφέλειαν τῷ πλησίον· ὥσπερ αὐτὸς ἕνας εἶπῃ τίποτε ψέμα διὰ νὰ ἡσυχασθῇ ἄλλον πρὸς διὰ κακίαν κίνδυνον· καὶ τὸτο κεράζεται ψέμα φιλικόν. τρίτον, χωρὶς βλάβην ἢ ὠφείλειαν πινός· καὶ τὸτο κεράζεται ψέμα ὀνηρὸν. τὸν

πρῶτον

ὄνομά του τὰ κοινὰ, χάμηνι νὰ μὴ δελῶν-
ται οἱ ἄλλοι τὸ ᾠθεῖμα τους .

Μ. Αγαπῶ νὰ μάθω , ἀν' ἐξ' ἡ κλεψία κεί-
μα μεγάλον .

Δ. Ολα τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα ἐμπορεῖς
νὰ τὰ εἰπῇς μεγάλα , δεχτὶ σερρίζοσι τ' αὐ-
θροπον δὲ τὴν αἰώνιον ζωὴν . ὁμως ἡ κλε-
ψία ἔχ' ἴστο δεχὰ μερικόν , ὅπ' οὐρνετ' αὐ-
θροπον εἰς μεγαλῶτατα κακὰ . ἔτ' βλέ-
πομην , ὅπ' ὁ Ἰῆδας ἐπειδὴ ἦτον μαθητὴς
νὰ κλέπτῃ , πέρνοντας δεχὰ ὄνομά του σκεῖ-
νο ὅπου τὸ ἐδίδετον δεχὰ δ' ἐκλῶσιν κοινήν τοῦ
Χριστοῦ καὶ τ' ἀποστόλων , εἰς τὸ τέλος ἔπεσε καὶ
ἐπαρόδωκε τ' διδάσκαλόν του . καὶ καθεμε-
ρινὰ βλέπομην , ὅπ' οἱ ληστὰδες βάνονται νὰ
φονεύσιν ἀνθρώπους ὅπου δὲν εἶδασι ποτὲ,
ἐδ' ἔχουσιν μὲ ἐκείνους ἔχθραν ἢ μῖσος , ἀλ-
λὰ μόνον δεχὰ ὀπιθυμία νὰ τοὺς κλέψιν
ἐκείνο τὸ ὀλίγον ὅπου βισοῦσι . καὶ ὁ θεὸς
ὡδραχωρεῖ, ὅπ' ὁποῖος πέρνει τὸ ξένον ᾠθεῖ-
μα, ὀλίγον νὰ τὸ χαίρεται . καθὼς ὁ Ἰῆ-
δας ἐκρεμάσθηκεν ἀφ' ἑαυτοῦ του . Ὁ οἱ κλέ-
πταις τὸ ᾠθεῖμα πύτουσιν εἰς τὰ χέ-
ρια τ' δικαιοσύνης .

Εξή-

το, ὅτι νὰ τὰ γυρίσῃ ὅποιος τὰ ἔλαβε μὲ τὸ-
 σον ὡφεισσότερον· καὶ τὸ ἀναφέρεται εἰς τὴν
 ἀρπαγὴν· διότι ὅποιος χάμψ ζούραν, γυρῶν
 φανερά πλέον ὡρᾷ ἐκείνο ὅπου ἔδωκε. τρί-
 τον ὅλας οἱ ζημίαις, ὅπου γίνονται τὲ πλη-
 σίον, καλὰ ἔνὰ μὴ κερδαίνει τίποτε ἐκεῖ-
 νος ὅπου χάμψ τὴν ζημίαν, καθὼς αὖ ἕνας
 καύσῃ πνὸς τὸ σῶπι· ἔ τοῦτο χαμίαν φο-
 ρᾶν ἀναφέρεται εἰς τὴν κλεψίαν, χαμίαν ἄλ-
 λην εἰς τὴν ἀρπαγὴν, καθὼς γῆν ἢ ζημίαν ἢ
 κρυφὰ ἢ φανερά· τέταρτον, ὅποιος δὲν γυ-
 ρίζει ἐκείνο ὅπου χρεωστῇ, ἀμαρτάνει ἐναν-
 τίον εἰς τούτην τὴν ἐπιτολήν, καὶ εἴ ὥσταν νὰ
 ἔκλεπτε, ὅρα πὶ κρατεῖ τὸ ξένον περὶ γὰρ σα-
 ρικῶς τὲ οἰκοκύρι· πέμπτον, ἀμαρτάνει
 ἐναντίον εἰς τὴν παροῦσαν ἐπιτολήν καὶ κλέπτην,
 ὅποιος εἰρίσκει περὶ γὰρ ὅπου νὰ ἔχασε π-
 νὰς, ἔ το πέρνει ὅρα λόγου του· καὶ λέγω ὅτι
 ἄλλος νὰ τὸ ἔχασε, ὅρα πὶ δὲν εἴ ῥ κρέμα νὰ
 πάρῃ πνὰς ἐκεῖνα ὅπου δὲν ἔχασιν αὐτὴν-
 τιν, καθὼς εἴ οἱ ἀπίμνταις πέτραις, ὅπου
 χαμίαν φορᾶν δεισκονταὶ εἰς τὸ ὡφειστέ-
 λι· ἕκτον, ἀναφέρεται εἰς τὴν κλεψίαν, ἢ εἰς
 τὴν ἀρπαγὴν, αὖ χάμψ πνὰς ἔδικά του τὰ
 κοινὰ περὶ γὰρ· ὅρα πὶ ὅποιος πέρνει ὅρα

Μ. Εἰς πόσους ἑόπους ὠδραβαίνει πινὰς τούτην
τὴν ἐβδόμην ἐντολήν;

Δ. Εἰς δύο, εἰς τῆς ὁποίας ὡσάν πρῶτους ἀνα-
φέρων ὅλοι οἱ ἄλλοι ὁ πρῶτος ἑόπος εἶ) αὐ-
τὴν πινὰς τὸ ξένον ὠδραγμα κρυφὰ, καὶ
τὸ κράζεται καὶ δορικὰ κλεψία. ὁ δὲ ἄλ-
τερος ἑόπος εἶ), αὐτὴν πινὰς τὸ ξένον ὠδραγ-
μα φανερά, καὶ ὡς κάμνουν οἱ ληστὰς,
καὶ τοῦτο κράζεται ἀρπαγή. καὶ καλὰ ἔστι ἐν-
τολή τῇ Θεῷ νὰ μιλήσῃ διὰ τὸ πρῶτον, λέγον-
τας, μὴ κλέψῃς, ὅμως χρυκεῖται καὶ διὰ τὸ
δύτερον· διότι ὁποῖος θέλει νὰ μὴ γίνηται
τὸ ὀλιγώτερον κακόν, βέβαια θέλει ἀκόμη
νὰ μὴ γίνηται τὸ μεγαλύτερον.

Μ. Ποίαις εἶ) οἱ ἀμαρτίαι, ὅπου ἀναφέρονται
εἰς τὴν κλεψίαν καὶ τὴν ἀρπαγὴν, καὶ ὁρίζῃ ἡ πα-
ρῶσα ἐντολή νὰ μὴ γίνωνται;

Δ. Εἶναι τούταις. πρῶτον, ὅλαις οἱ πονηρίαις
ὅπου γίνονται πουλῶντας καὶ ἀγοράζοντας,
καὶ εἰς ἄλλαις ἀλλαγίαις, ἔστι τούτη ἡ ἀμαρ-
τία ἀναφέρεται εἰς τὴν κλεψίαν· διὰ τὴν ὅποιοις
κάμνῃ τέτοιαις ἀδικίαις, πίνει κρυφὰ
διὰ τὸν πλησίον του πλέον ὠδρα σκεῖνο
ὅπου τοῦ ἐρχεται. δύνειον, ὅλαις οἱ ζέρας
ὅπου γίνονται δανείζοντας χρήματα μετὰ

το,

μοιχείαν, ἢ πορνείαν. λόγου χάριν νὰ μὴ σωτηρεῖς πινὰς ταῖς γυναικες; νὰ φύγῃ τὰ ἀδελφάνθρωπα φιλήματα, καὶ ἄλλα παρόμοια πρᾶγματα. ἔτσι μᾶς ἐδίδασκεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸ ἄγιον β' αγγελιον, ὅπου ἐξηγῶντας τούτην τὴν ἐκτὴν ἐπιτολὴν, λέγει· ὅτι ὅποιος ἰδῇ μίαν γυναικα μετὰ κακὴν ὀρεξιν, ἔκαμε τὸ κρίμα τῆς μοιχείας εἰς τὴν καρδίαν του. καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, ὅποιος θέλῃ νὰ φύγῃ ἀληθινὰ τέτοια ἁμαρτήματα, νὰ φυλάσῃ μετὰ σεβασμίου ταῖς αἰθισέσιν του, καὶ μάλιστα τὰ μάτια, ὅπου εἶ) ὡσὰν πόρταις, ὅθεν ἐμπαίνει ὁ θάνατος τὴν ψυχῆς.

Εξήγησις τῆς ζ' ἐπιτολῆς.

Μ. Τί περιέχει ἡ ἐβδόμη ἐπιτολή;

Δ. Περιέχει νὰ φύγῃ καθεὶς τὴν κλεψίαν, ἥρουν νὰ μὴ πάρῃ ξένον πρᾶγμα ἔξω ἀπὸ τὸ δῶλμα τοῦ οἰκοκύει. καὶ μετὰ καλὴν τάξιν ἀφ' ἧς ἐμίλησε διὰ τὸ φονικόν, καὶ τὴν πορνείαν, ὁρίζει ὁ νόμος νὰ μὴ γίνεταί ἡ κλεψία, διὰ τὸ ἀπὸ τὰ καλά τοῦ κόσμου τούτου πρῶτα εἶ) ἀγαπητοτέρα ἡ ζωὴ, δ' ἄπειρον ἡ τιμὴ, καὶ ὑπερὸν τὸ πρᾶγμα.

Μ. Εἰς

εἶχεν ἦσαι νύμφη του, ὅρα πὲρ εἰς τὸν καιρὸν
 ὁποῦ ἦτον χίρα, ὥρεθη γαστριμύκη. ὅθεν
 φαίνεται, ὅτι πρὶν δοθῇ ὁ νόμος τοῦ Μωυ-
 σῆ, μὲ φυσικὴν ἀγκρίσιν οἱ ἀνθρώποι ἐγνώ-
 ριζαν, πῶς εἴη κρίμα ἡ πορνεία. ὁ νόμος
 τῆ Μωϋσέως εἰς πολλοὺς τόπους ὀρίζει νὰ
 φάγεται ἡ πορνεία. Ἐ εἰς ταῖς ἐπιστολαῖς
 τῆ ἀγίας Παύλου πολλὰς φορὰς δευβάζο-
 μιν, ὅτι οἱ πόρναι δὲν θέλουσιν ἰδεῖ τὴν δόξαν
 τῆ ὡδοδείσου. Καὶ δὲν εἴη ἀληθινόν, ὅτι ἡ
 πορνεία νὰ μὴν κάμνη πνὸς ζημίαν ἢ ὑβριν.
 δευτὲρ ζημιῶν ἢ γυναικα εἰς τὴν τιμὴν.
 ζημιῶναι τὸ παιδί ὁποῦ γυνάται καὶ δὲν εἴη
 βλοσυρὸν. ὑβρίζει τὸν Χριστὸν, ἢ ὁποῖα
 ὅλοιμας ἡμεῶτα μέλη, ὅθεν ὅποιος πορ-
 νῶει, κάμνει τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ μέλη τῆς
 πόρνῆς. καὶ τέλος κάμνει ὑβριν ἢ πνῶμα-
 τος τῆ ἀγίας. δευτὲρ τὰ κορμιά μας εἴη ναοὶ
 τῆ ἀγίας πνῶματος. Ἐ δευτὲρ τοῦτο ὅποιος
 μαγαρίζει τὸ κορμί του μὲ τὴν πορνείαν, μα-
 γαρίζει ἢ ναὸν τοῦ ἀγίας πνῶματος.

Μ. Τέτη ἢ ἕκτη ἐντολὴ ὀρίζει νὰ μὴ γίνωνται
 ἄλλης λογῆς ἀμαρτίας ὡς ὅσαις εἶπες;

Δ. Θέλει ἀκόμη νὰ μὴ γίνωνται ὅλα τὰ ἄ-
 σχημα ἔργα, ὁποῦ σέρεται τὸν ἄνθρωπον εἰς

μοι-

ται σκάναις οἱ ἁμαρτίαις , εἰς ταῖς ὁποίαις
 φανερώτερα γίνεται ἡ ἀδικία , καὶ οὕτως γί-
 νεται μὲ τὴν μοιχείαν . ὅμως ὀρίζῃ ἀκόμη
 τούτῃ ἡ ἐπιτολὴ ἔξω ἀπὸ τὴν μοιχείαν νὰ μὴ
 γίνωνται ὅτ' ἄλλα κρίματα τὰ σαρκικά .
 ὥσπιν ἐῖ) ἡ σαρκικὴ ἱεροσυλία , αὐτὴ πείσῃ πι-
 ναὶς μὲ ἀνθρώπον ἐκκλησιαστικόν . ἡ αἰμομι-
 ξία , αὐτὴ πείσῃ μὲ συγγρηῖ του . ἡ παρθενο-
 φθορία . ἡ πορνεία αὐτὴ πείσῃ μὲ γυναῖκα
 ἀπαρθενονκὴ ἐλθούσαν , λόγου χάριν , μὲ
 χήραν , ἢ πολιτικὴν . καὶ ἄλλης λογῆς κρί-
 ματα πλέον συχαντερά , τὰ ὁποῖα δὲν ἔ-
 πρεπεν οὔτε νὰ ὀνομάζωνται ἀπὸ τοὺς χρι-
 στιανοὺς .

Μ. Ἀν καλὰ πείσω νὰ ἐῖ) ἀληθινὸν ὅσον εἶπες ,
 ὅμως μὴ χαρᾶς ἤθελα χερυκῆσθ , διὰ ποῖαν
 αἰφορμὴν ἐῖ) κρίμα ἢ πορνεία . ἐπειδὴ φαί-
 νεται , ὅτι δὲν ζημιάνει , ἐδὲ ὑβρίζῃ κανέ-
 να , αὐτὴ πείσῃ τινας εἰς ἀπλήν πορνείαν .

Δ. Ὅτι ἡ πορνεία νὰ ἐῖ) ἁμαρτία , τὸ μαρτυ-
 ρῶσιν ὅλοι οἱ νόμοι . ὁ νόμος τῆς φύσεως , ὁ
 νόμος ὁ παλαιὸς , καὶ ὁ διαγγελικὸς . εἰς τὸν
 νόμον τῆς φύσεως δέοισκομιν , ὅτι ὁ πατρίαρ-
 χῆς Ἰάδας ἤθελεν νὰ δώσῃ θάνατον μιᾷς
 γυναικὸς , ὅπου εἶχεν ὄνομα Θάμαρ , καὶ
 εἶχεν

ἔβειν εἰς τὴν ζωὴν, ἢ εἰς τὸ κορυμνὸν τὸ πλησίον.
 μάλιστα ὁ Χεῖτος εἰς τὸ ἄγιον βιβλίον ἐρ-
 μηνύοντας τούτην τὴν ἐντολὴν, ὀρίζεται
 φύλακα ἀκόμη τὴν ὀργὴν, τὸ μῖσος, τὴν μνη-
 σिकाκίαν; ταῖς ὑβρίσιν, καὶ ἄλλα ὁμοία
 πάθη ἢ λόγια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὡσάν ἀπὸ
 ἀφορμαῖς καὶ ρίζαις γυνῶνται οἱ ἴσθμοι, καὶ
 εἰς ἐκείνης θέλει νὰ ἡμεῖς παῖδες καὶ ἡμε-
 ροί, ἵνα γυμνώμεθα τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὁμό-
 νοιαν μετ' ὅλους.

Εξήγησις τῆς ἑκτῆς ἐντολῆς.

Μ. Τί δεῖται ἡ ἑκτὴ ἐντολή;

Δ. Πρῶτα δεῖται νὰ μὴ γίνεταί μοιχεία, ἡ-
 γουν νὰ μὴν ἀμαρτάνῃ τις μετὰ γυναῖκα
 ὑπανδρον. Ἐπειδὴ μὲν τὴν ζωὴν ἢ τὴν πμὴν τὸ
 ἀκριβώτερον περὶ ἡμᾶς ὅπου νὰ ἔχη ὁ ἀν-
 δρως, διὰ τοῦτο μὲν τὴν ἐντολὴν νὰ μὴ φο-
 νέσῃ τις, μετὰ πολὺ δίκαιον ὀρίζει ὁ νόμος
 νὰ μὴ γίνεταί μοιχεία, μετὰ τὴν ὁποῖαν χάνει
 ἡ πμὴ.

Μ. Διατί εἶπες ἐκείνον τὸν λόγον, πρῶτα;

Δ. Διατί οἱ δέκα ἐντολαὶ ὅπου εἶναι νόμος τῆς
 δικαιοσύνης, πρῶτα ὀρίζονται νὰ μὴ γίνω-
 νται

φονδύσης, γρυκᾶται μεῖ ἰδικήν σου ἔξου-
σίαν.

Μ. Δέν ἡξάτω αὖ τούτη ἡ ἐντολὴ, καθὼς ὀρί-
ζει νὰ μὴ φονδύσῃ πινὰς ἄλλον, ἔτ' ἐμπο-
δίζῃ νὰ μὴ φονδύσῃ ὁ αὐθρῶπος τὸν ἑαυτὸν
του.

Δ. Βέβαια ἡ ἐντολὴ τούτη ἐμποδίζῃ ἀκόμη νὰ
μὴ φονδύσῃ πινὰς τὸ ἑαυτὸν του· διὰτὶ ἐδυνα-
εῖ οἰκοκύρις τὴ ζωῆς του, ἐπειδὴ καὶ δέν ἐγι-
νεν ὁ αὐθρῶπος διὰ τὸ ἑαυτὸν του ἀλλὰ διὰ
τὸ θεόν. Ἐὰν τὸ δέν εἶναι βολετὸν πινὰς με-
ἰδικήν του ἔξουσίαν νὰ θανατώσῃ τὸ ἑαυτὸν
τῷ· Ἐὰν πινὰς ἅγιος ἢ ἁγία τὸ ἔγκλημα διὰ νὰ
μὴ χάσῃ τὴν πίσιν ἢ τὴν σωφροσύνην, ὥστε
νὰ λογιᾶσθωμεν, ὅτι εἶχεν εἰς τὸ φωτισμὸν
μερικὸν καὶ φανερόν τὸ θεῖον, διὰτὶ εἰς ἄλλον
τρόπον ἢ θελὲν ἦσαι βαρύτερον κείμενον. Διό-
τι ὅποιος φονδύῃ τὸ ἑαυτὸν του, φονδύῃ ἑνὸς
αἰθρῶπον, Ἐὰν καὶ κἀκεῖ φονικόν, ὅπου εἶναι
αἰμαρπία, τὸ ὅποιον ὁ ὡρῶτος σκοπὸς τούτης
τὴ πέμπτῃς ἐντολῆς ὀρίζῃ νὰ μὴ γίνεταί.

Μ. Διατὶ λέγῃς, ὁ ὡρῶτος σκοπός;

Δ. Διατὶ δέν ὀρίζει μόνον νὰ μὴ γίνεταί φόρος,
ἀλλὰ Ἐὰν μὴ λαβώσῃ πινὰς, καὶ νὰ μὴ
ῤαβδίσῃ, ἢ νὰ κἀκεῖ καὶ τοῦ λογῆς ἄλλην
ὑβριν

ὅλα ἄλλον ἄνῳ. ἀλλὰ ὅλα τὸ θεόν. ὅλα πῦτο
 ἕνας ἄνῳ δὲν ὁρίζῃ τὴν ζωὴν τῆ ἄλλου. ὅθεν
 δὲν ἔχῃ ἔξουσίαν νὰ τὴν φονεύσῃ.

Μ. Ἡμεῖς βλέπομεν, ὅτι οἱ ἀνθρώποις καὶ ὅσοι
 κυβερνεῖσι ταῖς χώραις, πέρνεσι τὴν ζωὴν τῶν
 κλέπτων καὶ ἄλλων κακῶν ἀνθρώπων. καὶ ὅ-
 μως δὲν λέγῃ πῶς, ὅτι εἰς τὴν νὰ χάμνοι
 κακὸν ἀλλὰ καλόν.

Δ. Οἱ ἀνθρώποις καὶ ὅσοι κυβερνεῖσιν ἔχοντας
 ἔξουσίαν ἀνθρωπικὴν δίδουσι θάνατον τῶν
 κακῶν ἀνθρώπων, ὅχι ὅλα νὰ εἶναι εἰς τὸ χέ-
 ρι τοῦ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπειδὴ
 εἶναι ὑπηρετῇ τῆς δικαιοσύνης τοῦ θεοῦ, κα-
 θὼς λέγῃ ὁ ἅγιος Παῦλος. ὅλα τὸ θεὸς θέ-
 λει καὶ ὁρίζῃ νὰ εἶναι παιδεμῶν οἱ κακοί, καὶ
 ἀνὰ τοὺς ὁρίζῃ, νὰ θανατώνονται, ὅλα νὰ
 ἔχουσιν οἱ καλοὶ ἀνθρώποι ἀνάπαυσιν, καὶ
 ζωὴν εἰρηνικὴν. ὅλα τοῦτο ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς
 τὸ χέρι τῶν ἀνθρώπων, καὶ κυβερνητῶν
 τὸ πᾶσι ὅλα νὰ χάμνοι δικαιοσύνην, δι-
 φενδεύοντας τοὺς καλοὺς, καὶ παιδεύοντας
 τοὺς κακοὺς. ὅθεν ὅταν ἕνας ἄτυχος θά-
 νατώνεται μὲν ἔξουσίαν ἀνθρωπικὴν, τοῦτο
 δὲν λέγεται φονικὸν ἀλλὰ δικαιοσύνης
 ἔργον. καὶ ὅταν λέγῃ ἡ ἐντολὴ τοῦ θεοῦ, μὴ

τιμῶσι, θέλουν ἔχειν ἕξω ἀπὸ ταῖς ἄλλαις τιμωρίαις καὶ τούτην μερικὰ νὰ εἶναι ὀλιγοῦ χρόνοι. καὶ ἀρμύζει πολλὰ τούτη ἡ τιμωρία· διότι δὲν σέκει καλὰ νὰ εἶναι πολύχρονος, ὅποιος ἀτιμάζει ἑαυτὸν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔλαβε τὴν ζωὴν.

Μ. Ἐρχεταιί με νὰ ζητήσω Ἐ τοῦτο δεῖ ὕστερον. ἀν' σκεῖνο ὅπου ἔπαυον δεῖ τὸ πατέρα καὶ τὴν μητέρα, γευῖται ἀκόμη καὶ δεῖ τοὺς ἄλλους παρωεσῶτας, ὅπου ἔχουσι τόπον γονέων παρὸς ἡμᾶς.

Δ. Καλὰ τὸ ἐλόγησας· διότι τούτη ἡ ἐντολὴ παρίκει νὰ ἐξαπλώνει εἰς ὅλους τοὺς παρωεσῶτας, τόσον ἐκκλησιαστικούς, ὡσὰν καὶ κοσμικούς.

Εξήγησις δ' ε' ἐντολῆς.

Μ. Εξήγησαί με τώρα τὴν πέμπτην ἐντολήν.

Δ. Ἡ ἐντολὴ τούτη ὁρίζει παρῶντον νὰ μὴ γίνετο φόνος ἀνθρώπου. καὶ δὲν ἐμποδίζει νὰ μὴ σφάζωνται τὰ ἄλλα ζῶα, δεῖται τὰ ζῶα τὰ ἐπλασέν ὁ Θεὸς δεῖ τὸ ἄνθρωπον, καὶ ὅταν. ἐκείνος χρειάζεται νὰ δελεάσῃ τὴν ζωὴν τοὺς, ἐμπορεῖ νὰ τὰ σφάζῃ. ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπλασθήκεν
δεῖ

να βοηθοῦν, να δίδωσιν, καὶ να εἴ-
 ῃ ὑπήκοα τῷ γονέων, ἔτι καὶ οἱ γονεῖς εἴ-
 τούμφοι ὅχι μόνον να παροβλέπουσι δὲ τῷ
 σοφὴν καὶ τὸ ἐνδυμα τῶν παιδίων, ἀλλὰ καὶ
 να τὰ παιδίσκας, εἰ να τὰ διδασκαλίας-
 σιν. διὼς ἡ ἀγάπη τῇ γονέων πρὸς τὰ παι-
 δία εἴ- πόσον ἴδια καὶ φυσικὴ, ὅπου δὲν ἦτον
 χρεία να δοθῇ νόμος γραμμῶς δὲ να ἐ-
 θυμίζῃ τοὺς γονεῖς τὸ χρέος ὅπου ἔχουσι πρὸς
 τὰ παιδία. Ἐξ ἐκείνης βλέπομεν πολλὰς
 φορὰς, ὅτι τὰ παιδία δὲν ἔχουσι πρὸς τοὺς
 γονεῖς ἐκείνην τὴν ἀγάπην ὅπου ὁρεῖται. καὶ
 δὲ τὸ ἦτον ἀναγκαῖον μετὰ τούτην τὴν ἐπιτολὴν
 να μάθουσι τὸ χρέος τους. καὶ δὲν ἠθέλησεν
 ὁ Θεὸς να δώσῃ γυμνὴν τὴν ἐπιτολὴν, ἀλλὰ
 ἔσμιξε τί τάσῃ, εἰ πῶς φοβερίζῃ. δὲ να
 φυλάσσεται ὁ νόμος.

Μ. Αγαπῶ να μάθω, τί τάσῃ ὁ Θεὸς, καὶ πῶς
 φοβερίζῃ.

Δ. Εἰς τούτην τὴν τετάρτην ἐπιτολὴν ἔσμιξεν ὁ
 Θεὸς τοῦτα τὰ λόγια· δὲ να ζήσης πολὺν
 καιρὸν ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. θέλοντας να εἰπῇ,
 ὅτι ὅποιοι τιμοῦσι τὸν πατέρα καὶ τὸν μητέρα,
 θέλωσι λάβει τούτην τὴν ἀνταμοιβὴν, να
 ζήσω πολλοὺς χρόνους. καὶ ὅποιοι δὲν τὰς

λέγει ὁ ἅγιος Παῦλος, εἰς πάντα πρεσβυτέρα καὶ κύριω ἤγουν, εἰς πάντα πρεσβυτέρα ὅπῃ ἀρέσῃ τῷ Θεῷ. διότι ὅποιαν φορὰν ὁ πατήρ καὶ ἡ μητέρα νὰ μᾶς ὠρίξει πρεσβυτέρα ἐκαιτίον τῆς θελήματος τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁρῶν περὶ τῆς ἐπιτολῆς τῷ Χριστῷ νὰ μισήσωμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, ἤγουν νὰ μὴ τὰς ἐπακούωμεν, εἰδὲνὰ τοὺς γενοῦμεν, ὥσταν νὰ ἦσαν ἐχθροὶ μας. ὕστερον ἡμεῖς κρατούμενοι νὰ φέρωμεν δὲ λάβαν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς, καὶ νὰ τοὺς τιμῶμεν μετὰ λόγον καὶ μετὰ ἔργα ὁσιωπρικὰ, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς νὰ φυλάσσεται πόσον, ὅπου ὠρίξει νὰ χάσῃ τὴν ζωὴν, ὅποιος ἡθέληεν ἀποκτήσει νὰ κακολογήσῃ τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα.

Μ. Δὲν ἠξιώσω, διὰ ποίαν ἀφορμὴν ὁ νόμος τῷ Θεῷ οὐρίζει τὰ παιδιά νὰ βοηθοῦσι τὸν γονεῶν τους, καὶ δὲν οὐρίζει ἀκόμη τοὺς γονεῖς νὰ βοηθοῦσι τὰ παιδιά, πάλιν ὅταν εἶπεν μικρὰ καὶ ἔχουσι χρεὶα βοηθείας.

Δ. Αληθινὰ τὸ χρεὶς εἶπεν πόσον εἰς τὰ παιδιά πρὸς τοὺς γονεῖς, ὅσον εἰς τοὺς γονεῖς πρὸς τὰ παιδιά. Ὁ καθὼς τὰ παιδιά χρεώσονται νὰ

Δ. Οἱ ἐπιτολαῖς τῆ δευτέρας πλάκας ἐγγρίζουσι τῷ πλησίον, καθὼς οἱ ἐπιτολαῖς τῆς πρώτης ἐγγρίζουσι τῷ Θεῷ. καὶ ὅλα τὰ ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅπου μᾶς εἶ) πλησίον δὲν εἶ) ἄλλοι σημότεροί μας, ἐδὲ ὅπως νὰ τοὺς ἡμεῖς πλῆον χρεώσται, ὥσταν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα, ὅλα τοὺς ὁποῖας ἡμεῖς εἰς τὸ κόσμον, ὅτι ἔχομεν τὴν ζωὴν, ὅπου εἶ) τὸ δαμνέλιον ὅλων τῶν κόσμων τῶν καλῶν, ὅλα τοῦτο μὲν πάντα δίκαιον ἀρχίζει ἡ δεύτερα πλάκα ἀπὸ τὴν πρῶτην τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς.

Μ. Εἰς τί πρᾶγμα τέκεται τούτη ἡ πρῶτη ὅπου χρεώσται μὲν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς;

Δ. Εἰς τὰ πρᾶγματα, βοήθειαν, ὑπακοὴν, καὶ ἀγάπην. πρῶτα ἔχομεν χρεὸς νὰ δώσωμεν βοήθειαν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς εἰς ταῖς ἀνάγκαις. καὶ τούτη ἡ βοήθεια εἰς τὴν θείαν γραφὴν κεράζεται πρῶτα καὶ πάντα λογαριασμός δέλε, ὅπως τὰ παῖδια ὅπου ἔχουσιν τὴν ζωὴν ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, νὰ γράβουσι καὶ αὐτοὶ νὰ φυλάσσου τὴν ὁμοίαν ζωὴν τῶν γονέων τους. ἔχομεν ἀκόμη χρεὸς νὰ ὑπακούωμεν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς, καθὼς

ἡρώτη τὰ φαγητὰ, διότι ὅλα τούτα εἶναι ἔργα δελικὰ.

Δ. Ἡ ἐτολὴ νὰ μὴν χάμνη πινὰς ἔργα δελικὰ, γρυῖται μὲ τούτα τὰ δύο· πρῶτον, νὰ μὴν εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ζωὴν τῆ ἀνθρώπου· διὰ τοῦτο εἶναι συγχωρεῖσθαι νὰ μαγειρῶσιν πινὰς, νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ φαγεῖν, καὶ νὰ χάμνη ἄλλα παρέρμοια, τὰ ὅποια δὲν βόλει νὰ γρυῖσι τὴν περὶ τὴν ἡμέραν. δευτέρον, νὰ μὴν εἶναι ἀναγκαῖα διὰ δέλωσιν τὸ θεῶν· ὅθεν εἶναι συγχωρεμένου νὰ βαρέσῃ πινὰς τὸ σήμαντον, καὶ νὰ χάμνη ἄλλαις δελικαῖς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου δὲν ἐμπορεῖται νὰ γρυῖν ἄλλην ἡμέραν. ἔξω δὲ τούτα ἐμπορεῖ ἀκόμη πινὰς νὰ χάμνη ἔργα δελικὰ τὴν ἡμέραν τὴν ἑορτῆς, ὅταν εἶναι θέλημα τὸ ὡρεῖσθαι μὲ καλὴν ἀφορμὴν.

Βεβαίως τὸ δὲ ἐτολῆς.

Μ. Ἀκολουθεῖ ἡ τετάρτη ἐτολὴ, ἡ ὁποία εἶναι, νὰ τιμᾷ πινὰς τὸ πατέρα καὶ τὸ μητέρα. ἐπιθυμῶν νὰ μάθω, διὰ ποίαν ἀφορμὴν οἱ ἐτολαῖς τῆς δευτέρας πλάκας ἀρχίζουσιν ἀπὸ τὴν μὴν τῆ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς.

Δ. Οἱ

καθὼς ἔπαμψεν, ἐβάλθηκεν ἡ κυριακή.

Μ. Τί πρέπει νὰ κάμνη πινὰς διὰ νὰ φυλάσῃ ταῖς ἑορταῖς;

Δ. Δύο πράγματα εἶναι ἀναγκαῖα· τὸ πρῶτον, νὰ ἀπέχη ὑπὸ τὰ δειλικά ἔργα, ἢ ἡσυχίαν ὅπου κάμνουν οἱ δούλοι, καὶ οἱ τεχνίταις, οἱ ὅποιοι δὲν κοπιᾷ ἐπὶ τῷ ἔργῳ καὶ τῷ κορμῷ. διὰ τὴν ταῖς ἔργα ὅπου τὸ πλεον γίνονται μὴ τὸν νοῦν. δὲν τὰ ὀνομάζομεν δειλικά, καλὰ καὶ διὰ βοήθειαν τοῦ νοῦς νὰ κινήται καὶ ἡ γλῶσσα, ἡ τὸ χέρι, ἢ ἄλλο μέλος σωματικόν. τὸ δεύτερον εἶναι, ὅτι ταῖς ἑορταῖς ὅπου ὀρίζεται ἡ ἐκκλησία, ἡμεῖς κρατούμενοι νὰ ἀκούσωμεν λειτουργίας. καὶ καλὰ καὶ δὲν ἔχομεν ἄλλο βάρος ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ὅμως εἶναι πολλὰ πρέπει νὰ ἐξοδύνηται πινὰς ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς; ἢ τὸ πλεονάζον μέρος εἰς προσευχὴν καὶ ἀνάγνωσιν πνευματικὴν, ἢ νὰ ἀκούῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ κάμνη ὅμοια καλὰ ἔργα διὰ τὸ εἶναι τὸ τέλος, διὰ τὸ ὅποῖον ἐδόθησαν οἱ ἑορταῖς.

Μ. Ἄν δὲν ἐμπορῇ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς νὰ γένηται κανένα ἔργον δειλικόν, τὸ λοιπὸν δὲν εἶναι βολετὸν πινὸς νὰ βαρέσῃ τὸ σῆμαίνον, ἢ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ξάπεζαν, ἀλλὰ εὖτε νὰ μα-

εἰς τὸ λάκκον τοῦ ἄδου· καὶ ἡ κυριακὴ σημαί-
νει τὴν δόξαν, ὅπου ἔχουσιν τὸ σήμερον οἱ ψυ-
χαῖς τῶν ἁγίων, καὶ ὅσπερ θύκῃ ἔχῃ τὰ καρ-
μια εἰς τὸ οὐρανόν. καὶ διὰ τοῦτο οἱ Εβραῖοι
ἐορτάζαν τὸ σάββατον, διότι ἀποθνήσκον-
τας σκατεβαίνασιν εἰς τὴν ἀνάπαυσιν τῆς λαί-
κης· ἀμὴν οἱ χριστιανοὶ ὀρέσκει νὰ ἐορτάζουσιν τὴν
κυριακὴν, διὰ τὴν ἀποθνήσκοντα· ὑπάγου-
σιν εἰς τὴν μακαρίαν δόξαν τῆς ὡραίας εἰσευ-
αλίας, αὐτοὶ ἔχουσιν καὶ μωμερία καλὰ ἔργα καὶ τὸ ἅγιον
νόμον ὅπου τοῦ ἐδωκεν ὁ Θεός.

Μ. Εἶναι αἰάγκη νὰ φυλάσῃ πρὸς ἄλλαις ἐορ-
ταῖς ἔξω ἀπὸ τῆς κυριακῆς;

Δ. Ἀνάγκη εἶναι νὰ φυλάσσονται ἀκόμη πολ-
λαῖς ἄλλαις ἐορταῖς, τὸσον διαποητικαῖς,
ὡσάν τὴν Θεοτόκον καὶ τῆς ἁλλων ἁγίων· ἡ-
γρου ὅλαις ἐκείναις, ὅπου ὁρίζει ἡ ἐκκλη-
σία τῆς Θεοῦ. ὁμῶς ἐμιλήσαμεν μερικὰ
διὰ τὴν κυριακὴν, ἐπειδὴ εἶναι ἡ παλαιότερη, καὶ
ἐορτάζεται συχνότερα ὡρὰ τῶν ἄλλαις· κα-
θὼς ἔχουσιν καὶ οἱ Εβραῖοι πολλὰς ἐορτὰς, ἀμὴν
ἡ παλαιότερη καὶ συχνότερη καὶ μεγαλήτερη
ἀπὸ ὅλαις ἦτον τὸ σάββατον. καὶ διὰ τοῦτο
εἰς ταῖς δέκα ἐπιτολαῖς δὲν ἀναφέρει ὡρὰ
μόνον τὸ σάββατον, εἰς τὰ ὅποιον τὸ τόπον,

κα-

Δὴ εἴ) πόσον καλαῖς ἀφορμαῖς ὅτι νὰ ἑορτά-
ζεται;

Δ. Ο Θεὸς μὲ πολλὴν σοφίαν μᾶς ἤλλαξεν τὸ
σάββατον εἰς τὴν κυριακὴν, καθὼς καὶ τὸ πε-
ριτομὴν εἰς τὸ βάπτισμα, ὃ τὸ ἀρνίον ὁποῦ
ἐθυσιάζετον τὸ πάσχα εἰς τὸ ἅγιον κοινω-
νίαν, καὶ ὅλα τ' ἄλλα καλὰ πρᾶγματα
τῆς παλαιᾶς διαθήκης εἰς ἄλλα καλλίτε-
ρα τῆς νέας. ὅθεν αὖ ἑορτάζετον τὸ σάβ-
βατον εἰς μνήμην τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου,
διὰ τὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐτελείωθη τὸ ἔργον
τῆς δημιουργίας, μὲ καλλίτερον ἀφορ-
μὴν ἑορτάζεται ἡ κυριακὴ εἰς μνήμην τῆς
ὁμοίας δημιουργίας, ἐπεὶ δὲ ἡ κυριακὴν
ἡμέραν ἤρχισε νὰ κτίζεται ὁ κόσμος. καὶ
αὖ οἱ Εβραῖοι ἐδίδασκον τῷ Θεῷ τὴν ἕτε-
ρην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, καλλίτε-
ρα οἱ χριστιανοὶ τοῦ διδῶσι τὴν πρώτην.
ἔξω λοιπὸν τοῦτο τὴν κυριακὴν μνημονόον-
ται τρία μεγάλα μυστήρια τῆς σωτηρίας
τῶν αἰθρώπων. διότι ὁ Χεῖσος κυρια-
κὴν ἐγεννήθη, καὶ κυριακὴν ἀναστήθη, καὶ
κυριακὴν ἐπεμύνη εἰς τοὺς ἀποστόλους τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἀκόμη τὸ σάββατον ἐση-
μαδῶσε τὴν ἀνάπαυσιν, ὅπερ ἔχασιν οἱ ψυχαῖς

εἰς

Μ. Διατί ὤρισεν ὁ Θεὸς τὴν Ἑβραίων νὰ φυλάσ-
σεν τὸ σάββατον πλέον παρὰ ἄλλην ἡμέραν;

Δ. Δύο εἶδη οἱ μεγαλήτεραις ἀφορμαῖς ἡ μία, ὅτι ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου ἐτε-
λείωσε τὸν κόσμον, ὅθεν τὸ ἡθέλησε νὰ
ἀγιάζει τὴν ἡμέραν εἰς μνήμην τῆς με-
γάλης τούτης ἔργασίας, ὅπου ἐκτίσθη ὁ κό-
σμος. καὶ τοῦτο ἐδέχθη ἀκόμη ὅτι νὰ διορ-
θῇ τὸ σφάλμα καποίων φιλοσόφων, ὅπου
ἐλέγασιν ὅτι ὁ κόσμος ἦτον παντοπινός·
διότι ἐορτάζοντας ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς μνή-
μην τῆς πλάσεως τοῦ κόσμου, ἐφαίνετον μία
ἐξαμολόγησις, ὅτι ὁ κόσμος ἔλαβεν ἀρ-
χήν. ἡ δὲ ἄλλη ἀφορμή εἶναι ἐπεὶ ὁ ἄν-
θρωπος καμνύει καὶ κοπιᾷ (καὶ οἱ δούλοι καὶ οἱ
δούλαι καὶ τὰ ζῶα ταῖς ἑξῆς ἡμέραις τῆς
ἐβδομάδος, ἡ θέλησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν
τὴν ἐβδόμην, ἥτοι τὸ σάββατον, νὰ ἀνα-
παύωνται οἱ δούλοι, καὶ οἱ δούλαι, καὶ τὰ ζῶα·
ὅθεν νὰ μαθαίνωσιν οἱ οἰκοδεσπόται νὰ λυ-
ποῦνται τοὺς ἐργάτας, καὶ νὰ μὴν εἶναι ἄ-
σπλαγχοι, ἀλλὰ ἐλεήμονες ὡς πρὸς τὰ
ζῶα.

Μ. Καὶ ὅτι ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ ἐν φυλάσσο-
μεν τὸ σάββατον κατὰ τοὺς ἑβραίους, ἐπι-
δίδωμι.

Εξήγησις τῆς γ. ἐπιτολῆς .

Μ. Εξηγήθησα ταῖς δύο πρώταις ἐπιτολαῖς .
ἐπιθυμῶ νὰ μὲ ἐξηγήσης τὴν τρίτην .

Δ. Ἡ τρίτη ἐπιτολή ὅπου εἶπ' ὅτι νὰ ἀγιάζωνται οἱ ἑορταῖς, διαφέρει καμπόσον ἀπὸ ταῖς ἄλλαις . διότι ὅλαις οἱ ἄλλαις, ἤγουν οἱ δύο πρώταις, καὶ οἱ ἑπτὰ ὅπου ἀκολουθοῦσιν, εἶπ' ὁλόπιλα φυσικαῖς, ὁ σφίγγουσι ὅχι μόνον τοὺς χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ Εβραῖους καὶ Ἕλληνας . ἀμὴ τούτη ἡ τρίτη εἰς μέρος εἶπ' φυσικὴν, καὶ σφίγγει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὁ εἰς μέρος δὲν εἶπ' φυσικὴν, καὶ δὲν σφίγγει ὅλους . διότι νὰ ἀγιάζη πρὸς τὴν ἑορτήν, ἤγουν νὰ ἔχη καμία ἡμέραν ὅχι ἁγίαν, καὶ νὰ τὴν ἐξοδηλάζη εἰς ἑργα ἁγία, καὶ μάλιστα εἰς πρὶν τοῦ Θεοῦ, εἶπ' ἐπιτολὴ φυσικὴν, ὅτι ὁ φυσικὸς λογαριασμὸς τὸ διδάσκει ὅλων τῶν ἀνθρώπων . ὅτιν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου φυλάσσεται καμία ἡμέρα ἑορταστικὴ . ἀλλὰ νὰ εἶπ' διωρισμένη τίττοι ἡμέρα, ἤγουν μία πλεον ὥστε τὴν ἄλλην, τὴν δὲν εἶπ' φυσικόν . ἔτσι ἔχασιν οἱ Εβραῖοι τὸ σάββατον ὅχι μεγάλην ἑορτήν, καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἔχουσιν τὴν κυριακὴν .

Μ. Δια-

Δ. Εἶναι τὸσον μεγάλον, ὅπου εἰς κάποιον ἑόπον ἔῃ τὸ μεγαλύτερον ἀπ' ὅλα. τοῦτο φαίνεται ὑπὸ τὴν πτωρίαν, ὅπου τὴν ἔῃ δόσμενη. ὠρίζεν ὁ θεὸς εἰς τὸ παλαιὸν νόμον, ὅτι οἱ βλάσφημοι παρὰ τοῦ ναὶ λυδοβολοῦν ἀπ' ὅλον τὸν λαόν. καθὼς ἀκόμη οἱ πολιτικοὶ νόμοι παιδῶνσι μὲ θάνατον τοὺς βλασφήμους. Καὶ ὁ ἄγιος Γρηγόριος ὁ ὁμιλοῦν γράφει, ὅτι ἓνα παιδίον πέντε χρόνων ἔχε μάρτυρὰ νὰ βλασφημᾷ τὸ Θεόν, καὶ δὲν τὸ καταδικάζοντας ὁ πατήρ του, ἀπέθανεν εἰς ταῖς ἀγκάλαις τοῦ πατρὸς του, καὶ ἐφάνησαν ὀφθαλμοφανῶς τὰ δαιμόνια, ὧς ἐπῆρας τὴν ψυχὴν του εἰς τὴν κόλασιν. ὡραῖον μα ὅπου δὲν εὐρίσκομεν νὰ ἐγίνηκε δι' ἄλλον ἀμάρτημα. ἀναγκαῖον ἔῃ τὸ λοιπὸν μὲ πᾶσα προθυμίαν νὰ φυλάσσεται καθένας πόσα φοβερὸν ἀμάρτημα. καὶ πόσον ἐκολώτερα ἔωρεπε νὰ τὸ φάγη πᾶσα εἰς, ὅσον ἀπ' αὐτὸ δὲν πέρνει χαμίαν ὠφέλειαν ἢ χαρὰν, καθὼς ὑπὸ κάποια ἄλλα ἀμαρτήματα, μόνον τὸ ζημίαν ὅπου φέρει τὸ ἀμάρτημα. καλὰ καὶ δὲν ὥρεπει ποτε νὰ γνηῖ ἀμαρτία, εἰ ἢ τον ἀκόμη νὰ ἐκέρδαινε πνῆς πᾶσα λογικῆς χαρὰν ἢ ὠφέλειαν.

Εξή-

Τον, ὅταν δίδῃ πινὰς τῷ Θεῷ ἐκείνῳ ὅπου δὲν
 ἔγγιζει· λόγου χάριν, ἀνὰ ἐπὶ τὸ κέρατον
 τῷ Θεῷ, ἢ ἄλλην ἀπορέπειαν. Δῶτερον, ὅταν
 δὲν δίδωμεν τοῦ Θεῷ ἐκείνῳ ὅπου τῷ ἐγγί-
 ζει, ὡσὰν διώαμιν, σοφίαν, δικαιοσύνην,
 ἢ ἄλλο τίποτε περὶ ἄγαθον· ὡσὰν
 νὰ ἐπὶ πινὰς, πῶς ὁ Θεὸς δὲν διέειπεν ἡμῶν
 καὶ δὲν βλέπει τὰ περὶ ἡμῶν, ἢ δὲν εἶ-
 δικαίος. Τρίτον, ὅταν δίδῃ πινὰς τῷ πλάσματος
 τὸ ἴδιον τῷ Θεῷ· καὶ τὸς ἡμῶν ἐκείνοι ὅπως
 λέγουσιν, ὅτι ὁ δόξολος ἡξάρεται τὰ μέλλον-
 τα, ἢ ὅτι ἐμπορεῖ νὰ ἡγήσεται θαύματα ἀλη-
 θινά. Τέταρτον, ὅταν κατὰ ἄρᾳ πινὰς τῷ Θεῷ,
 ἢ τῇς Θεοτόκου, ἢ ἄλλων ἁγίων. πέμπτον,
 ὅταν ὀνομάζῃ πινὰς ἡμῶν μὴ τοῦ Χριστοῦ,
 ἢ τῶν ἁγίων εἰς ὑβριν· ὡσὰν τέτοια μέλη
 νὰ ἦσαν εἰς ἐκείνους μὲν ἀσχημίαν, καὶ τὸς
 εἰς ἡμᾶς· ἔκτον, ὅταν ὀνομάσῃ πινὰς ἡμῶν
 ἡμῶν μέλη τῷ Χριστῷ ἢ τῷ ἁγίῳ δόξαι παίγνιον·
 ὡσὰν ἡμῶν ἐκείνοι ὅπως λέγουσιν, εἰς τὰ
 γράμματα τῷ Χριστῷ, ἢ τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ, ἢ ἄλλῳ λό-
 γῳ παρόμοιῳ, ὅπου ἦεν ὁ φθόνος τῷ δόξαι
 βόλῳ ἢ ἡ κακία τῶν ἀνθρώπων.

Μ. Επισυμῶ νὰ μάθω, πόσον μεγάλον κρίμα
 νὰ εἶναι ἡ βλασφημία.

Δ. Εἶ-

λ' ἀπμία, κὶ ἐμαρτάνῃ ὁ ἀνθρώπος ἐσπ-
 πιον εἰς τούτην τὴν δ' αὐτέραν ἐντολήν. καθὼς
 ἀκόμη κριματίζεῃ πολλὰ ἐναντίον εἰς τ' ὁ-
 μοίαν ἐντολὴν ἑνας, ὅπου χάμη τάξιμον, κὶ
 δὲν τὸ ἑλφώνῃ τὸ γλιωρίτερον ὅπου νὰ ἐμ-
 πορῇ. διὰ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς οὐρίζει εἰς τ' ἑνὴν γρα-
 φὴν, ὅτι ὅποιος χάμη τάξιμον, ὅχι μόνον
 νὰ θυμᾷ ἢ νὰ τὸ πληράσῃ, ἀλλὰ κὶ νὰ μὴν
 ἀργῇ νὰ τὸ τελώσῃ.

Μ. Εξήγηταί με τὸ ὑπερον μέρος διὰ τ' ἔπαινον
 τῆς θεῆς ὅτι βλασφημία.

Δ. Ορίζει ὁ Θεὸς εἰς τὸ ὑπερον μέρος τέτης τ' δ' αὐ-
 τέρας ἐντολῆς νὰ μὴ βλασφημῇ πινὰς, μάλι-
 νὰ ἐπαινῇ καὶ νὰ εὐλογῇ τὸ ἅγιόν του ὄνομα.
 καὶ ὅσον εἰς τ' ἔπαινον, δὲν εἶῃ καμία δυσκο-
 λία· ἐπειδὴ εἶῃ φανερόν, ὅτι λαμβάνοντας
 ἀπὸ τ' Θεὸν πᾶσα καλόν, ὅποιε τὰ ἔργα εἶῃ
 γεμάτα ἀπὸ σοφίας, δικαιοσύνης, κὶ ἐλεη-
 ροσύνης, ὁ δίκαιος λόγος δέλε νὰ εἶναι εἰς
 πᾶσα ὡρεῖγμα ἐπαινευδύος κὶ εὐλογηυδύος.
 ὅσον εἰς τ' βλασφημία, ὡρέπει νὰ ἡξέρις
 ὅτι ἡ βλασφημία δὲν εἶῃ ἄλλο, ὡρεῖ μία
 ὑβρις ὅπου γίνεται τοῦ Θεοῦ μὲ λόγια ἢ εἰς
 αὐτὸν τ' Θεόν, ἢ εἰς τοὺς ἁγίους του. κὶ εὐ-
 ρίσκονται ἔξη λογῶν βλασφημίαις. ὡρεῖ-
 τον,

παγκαῖον ἐὰν τὸ πῶς ἐκκαθαριστῇ μὴ τὸ σῶ-
 μα , ἢ καὶ μὴ τὸ καρδία . δῶτερον , ἔχει
 ἐὰν λογιάσῃς , ὅπ' τοῦτο γίνεται τοῦ Θεοῦ , τοῦ
 ὁποῖον καθολικὰ ἐγγίξῃ τὰ τασίματα .
 Ὅταν ἀκούῃς καὶ λέγουσιν , ὅπ' γίνοντ' ἡ τασ-
 σίματα τῷ Θεοτόκου ἢ τῷ ἁγίῳ , λέγας ὅπ'
 ἐκείνα τὰ τασίματα γίνονται καθολικὰ τῷ
 Θεῷ εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου , ἢ τῷ ἁγίῳ , εἰς
 τοὺς ὁποῖους ὁ Θεὸς κατοικῇ μ' ἓναν τρόπον
 μερικώτερον καὶ ὑψηλότερον ὡς εἰς τὰ
 ἄλλα του πλάσματα . λοιπὸν τὸ τάσιμον
 ὅπου γίνεται τοῦ ἁγίου , δὲν εἶναι ὡς εἶνα
 τάσιμον καμωμένον τῷ Θεῷ διὰ τὴν τιμὴν
 ἢ μνήμην τοῦ ἁγίου μὴ τίποτε δόσιμον καὶ τὸ
 εἶναι ἐὰν πᾶς πᾶς τὸν Θεὸν εἰς τὸν ἁγίον του .
 τρίτον ἡξῶμεν , ὅπ' τὸ τάσιμον δὲν ἐμπορεῖ ἐὰν
 γνῇ ὡς εἰς πρᾶγμα καλὸν , ὅπου ἡ ἀρέ-
 σι τοῦ Θεοῦ , λόγου χάριν εἰς παρδινίαν , ἢ
 δουλειαν πικρὴν πτωχείαν , ἢ τὰ ὅμοια . ὅταν
 αὖ ἐταξῇ πᾶς ἐὰν καμὴ καποῖον ἁμαρτήματα ,
 ἢ ἐργασίαν ὅπου ἐὰν μὴν εἶναι εἰς δόξαν τοῦ
 Θεοῦ , ἢ καὶ τίποτε καλὸν πρᾶγμα , το ὁποῖον
 οὕτως ἐὰν ἐμποδίζῃ ἄλλο μεγαλήτερον κα-
 λὸν , δὲν ἐταξῇ πρᾶγμα ὅπου ἡ ἀρέσι τοῦ
 Θεοῦ καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι τιμὴν τοῦ Θεοῦ ἄλλο

Λ α π -

γον παῖγμα, ἀκόμη παίζοντας, ὁμνύουσιν. οἱ ὅποιοι μὲ τούτην τὴν κακὴν συνήθειαν τὸ συχνὸν ὄρκον εὐκόλως πύπτουσιν εἰς τὸ ψευδορκίαν, ὅπως εἶ) μία ἀπὸ ταῖς πολλὰς μεγάλας ἀμαρτίας. ὅθεν ὁ Χρῆστος εἰς τὸ εὐαγγέλιον, καὶ ὁ ἅγιος Ἰάκωβος εἰς τὴν ἐπιστολὴν του, μάς ὁρίζει νὰ μὴν ὁμνύωμεν, ἢ χωρὶς ἀνάγκης. καὶ διδουσι οἱ ἅγιοι τὸν λογαριασμόν. διότι ἐπειδὴ ὠρέθη ὁ ὄρκος διὰ θεραπείαν τῆς ὀλιγοπιστίας ὅπου ἔχουσιν ἀναμεσὸν τοὺς οἱ ἄνθρωποι, διὰ τὸ δύσκολον πιστεύειν ἑναὶ τοῦ ἄλλου, διὰ τὸ τοῦ ὁρέπει νὰ δεσφώμεθα τὸν ὄρκον, καὶ τὸς ἁμνομεν εἰς τὰ ἱατρικὰ, τὰ ὅποια δὲν τὰ πέρινομεν συχνὰ, ἀλλὰ τὸ ὀλιγώτερον ὅπου ἐμπορεῖμεν.

Μ. Εξήγηταί με τὸ τρίτον μέρος τῆς ἐπιστολῆς διὰ τὰ θαύματα.

Δ. Τὸ τάτισμον εἶ), ὅταν λάβῃ πινὰς ἐπάκουτε ἑνα χρόνος νὰ πληρώσῃ τῷ Θεῷ τίποτε καλὸν καὶ δάρεσον παῖγμα. ὅπου ὁρέπει νὰ λογιώσῃς τρία παῖγματα. παῖγτον, ὅπου τὸ γίνεται τάσσοντας. ὅθεν δὲν σὸνδ νὰ ἔνῃς μόνον εἰς τὸν νοῦν σου, ἢ νὰ ἔχῃς ὅρεξιν νὰ ἁμνῇς τίποτε παῖγμα, ἀλλὰ εἶ) ἀναγ-

ψέματα, ἢ καὶ δὲν ἤξούρουπιν αὐτὸ εἶναι ἀληθινά. ὁμοίως ἀμαρτάνεσσι ἐκῆνοι, ὅπου τάσσει με ὅρκον παῖγμα ὅπου δὲν ἔχουσιν εἰς τὸν νοῦν τους καὶ τὸ κάμωσιν.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ, νὰ ὁμώσῃ πινὰς με δικαιοσύνην;

Δ. Θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι νὰ μὴ τάσῃ πινὰς με ὅρκον παῖγμα ἐκῆνο, τὸ ὅποιον εἶναι δίκαιον καὶ ὠφέλιμον. καὶ ὅλα τοῦτο ἀμαρτάνεσι πολλὰ ἐκῆνοι, ὅπου τάσσει με ὅρκον νὰ ἐκδικήσουσι ταῖς ὕβρεις, ἢ νὰ κάμωσιν ἄλλο ἥ ποτε ἀπὸ δὲν ἀρέσει τοῦ Θεοῦ. καὶ τέτοιας λογῆς τασίσματα δὲν ὠφείλει νὰ φυλάσσων, ἐπεὶ εἶναι εἰς κανένα ἔοπον χρεώσης ὁ ἀνθρώπος ταῖς πληρώσει. ὅλα τὰ εἶναι παῖγμα δὲν εἶναι ἀνθρώπον εἰς τὸ κακόν, ἐπεὶ δὲ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ μᾶς ἐμποδίζει νὰ τὸ κάμωμεν.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ, νὰ ὁμώσῃ πινὰς με κρίσιν;

Δ. Θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι ὁ ὅρκος νὰ γίνεταί με γνώσιν ἔμμε φεινιμάδα. λογιζόμενος, πῶς δὲν ὠφείλει νὰ κρᾶζῃ πινὰς τὸν Θεὸν εἰς μαρτυρίαν, ὡς μόνον εἰς παῖγματα ἀναγκαῖα καὶ μεγάλα, καὶ μὴ φόβοι πολὺν καὶ ἀλάβειαν. καὶ ὅλα τὰ ἀμαρτάνουσιν ἐκῆνοι, ὅπου ὅλα πάντα ὀλί-

ἀληθείας. καὶ οὕτως γίνεται καλὰ, ὥρπει
 νὰ εἶ) σιωποφιασμένος ἀπὸ ξία πρᾶγμα-
 τα, ἀλήθειαν, δικαιοσύνην, καὶ κρίσιν, κα-
 θὼς μᾶς διδάσκει αὐτὸς ὁ Θεὸς μετὰ τὸ σῶμα
 τοῦ πνεύματος Ἱερεμίου. καὶ καθὼς μετὰ τὸ ὄρκον,
 ὅταν γίνεται καθὼς ὥρπει, πᾶται ὁ Θεός,
 ἐπειδὴ μετὰ τούτο μαρτυρεῖται ὅτι βλέπει
 πάντα πρᾶγμα, καὶ εἶ) ἀληθινώτατος, καὶ
 ἐκδικητὴς τῆς ἀληθείας. ἔτσι πάλιν ὁ αὐ-
 τὸς Θεὸς πολλὰ ἀπμάζεται, ὅταν γίνῃ ὁ
 ὄρκος χωρὶς ἀλήθειαν, ἢ χωρὶς δικαιοσύνην,
 ἢ χωρὶς κρίσιν. διότι ὅποιος κἀμνει τέτοιον
 ὄρκον, δέχνη ἢ πῶς ὁ Θεὸς δὲν ἡξώρει τὰ
 πρᾶγματα, ἢ ὅτι ἀγαπᾷ τὰ ψέματα καὶ
 τὴν ἀδικίαν.

Μ. Εξήγηταί με μερικώτερος, τί θέλῃ νὰ εἰπῇ,
 νὰ ὁμώσῃ πινὰς μετὰ ἀλήθειαν.

Δ. Διὰ νὰ ὁμνύῃ πινὰς μετὰ ἀλήθειαν, εἶ) χρεῖα
 νὰ μὴ βεβαιώῃ μετὰ ὄρκον ὡς μόνον σκεῖ-
 νο, ὅπου ἡξώρει καλὰ ὅτι εἶ) ἀληθινόν.
 καὶ νὰ μὴ τάσῃ μετὰ ὄρκον, ὡς μόνον
 ἐκείνο ὅπου ἀληθινὰ θέλει νὰ κἀμῃ.
 ὅθεν ἐπορκοῦσι, καὶ ἀμωρτάνησι βαρύ-
 τατα, ὅσοι μετὰ ὄρκον βεβαιώνουσι τὰ
 πρᾶγματα, ὅπου ἡξώρουσιν ὅτι εἶναι

ψέ-

Θεοφόρον, καὶ τοὺς ἁγίους, ἐμπορῆν ἂν γρηῃ
καλὰ καὶ κακὰ· διότι ἐκεῖνοι ὅπου ἀγαποῦ-
σι τὸν Θεὸν πολλὰ, συχνὰ τ' ἐνθυμουῦνται, καὶ
συχνὰ μιλεῖσι δι' αὐτὸν, καὶ τὸ κἀμυκοῖ μὴ
ἀλάβηται ἡ ἀγάπην, καθὼς φαίνεται εἰς
ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ ἁγίου Παύλου, εἰς ταῖς ὁ-
ποῖαις εἶ) τόσον πυκνὰ ὀνομασμένον τὸ ὄνο-
μα τῆ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τὴν καθὼς ὁ ἅγιος
Παῦλος εἶχε τὸ Χριστὸν εἰς τὴν καρδίαν του,
ἔτρεπε τὸν εἶχε καὶ εἰς τὸ σῶμα του. ἄλλοι εἶ) οἱ
ὁποῖοι ἀπὸ μίαν κακὴν συνήθειαν, ἢ ὅταν
εἶ) ὀργισμένοι, ἢ παίζοντας, καὶ δὲν λογι-
ζοντας ἐκεῖνο ὅπου λέγουσιν, ὀνομάζουσι τὸν
Θεὸν, ἢ πινὰ ἄξιον, διὰ τὸ ἄλλο δὲν τοὺς ἔρ-
χεται εἰς τὸν νοῦν τους· καὶ τοῦτο εἶ) κακόν,
διὰ τὸ εἶ) μία καταφρόνησις τοῦ ὀνόματος τοῦ
Θεοῦ. τὸ ὁποῖον ἡ θεὸς ἡσται, διὰ τὸ ναὶ τοῦ θε-
οῦ ἕνα ὡς ἀνάδειγμα, καλὰ ἔστι δὲν εἶ) ὁ-
μοιον, ὡς εἶ) ἕνας ἔχοντας ἕνα ῥῆμα πρῶτα-
τον τὸ δὲ λείπον εἰς πάντα τόπον καὶ και-
ρὸν, διὲς καμίας φύλαξιν.

Μ. Εξήγηταί με πῶς τὸ δάπερον μέρος, ὅπου
ἐγγίζει τὸ θεῖον.

Δ. Ὁ ὅρκος δὲν εἶ) ἄλλο, ὡς ὅτι ὁ ἄνθρω-
πος ἀνακεῖται τὸν Θεὸν εἰς μαρτυρίαν τῆς

Εξήγησις τῆ β'. ἐπολῆς.

Μ. Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἐπολὴν · ἡ δέ λεινὰ ἐπῆ, μὴν πάρης τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ εὐχαίρα;

Δ. Τύτης τῆς ἐπολῆς ἡ ὑπόθεσις ἐστὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀπμῖα, ὅπου γίνεται τοῦ θεοῦ μετὰ λόγια· ἡ γουὶ ὅπου ἔχομεν ὁρισμὸν ναὶ πμᾶται ὁ θεός, καὶ ὡδραγγλίαν ναὶ μὴν ἀπμᾶζεται. Ἐμπορεῖ ναὶ μεριδῇ τούτῃ ἡ ἐπολὴ εἰς τέσσαρα μέρη, διότι εἰς τέσσαρας τρόπους πμᾶται ἡ ἀπμᾶζεται μετὰ λόγια ὁ Θεός. πρῶτον, πμᾶται, ὅταν πινὰς τὸν ὀνομάζη συχνὰ ὑπὸ ἀγάπην καρδιακὴν, καὶ ἀπμᾶζεται ὅταν τὸν ὀνομάζη συχνὰ δι' ἄλλου χρείαν. δευτέρον, πμᾶται μετὰ τὸν ὄρκον, καὶ ἀπμᾶζεται μετὰ τὴν ὁπορκίαν. τρίτον, πμᾶται καμνοντάς του τασίματα, καὶ πάλιν ἀπμᾶζεται δὲν πληράνοντας τὸ τασίμον. τέταρτον, πμᾶται ἐπικαλῶντας καὶ ἐπαινῶντας τον, καὶ ἀπμᾶζεται βλασφημῶντας καὶ κακολογῶντας τον.

Μ. Εξήγηταί μου τὸ πρῶτον μέρος.

Δ. Ναὶ ὀνομάσῃ πινὰς ἀπλῶς τὸν θεόν, ἢ καὶ τὸ
Θεο-

ζι ζωγραφίζεται ἡ πίστις ὡσάν μίαν γυναῖ-
κα ὅπου κρατεῖ ἓνα δισκοπότηρον· ἡ ἀγά-
πη ζωγραφίζεται μὲ πολλὰ βρέφη ξιγύρε-
της· ἡ ὁμολογία καὶ ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι γυναῖκες ἀλλ' ἀρεταίς. ὁ-
μοίως τὸ λοιπὸν ἐμπορεῖται νὰ εἰπωμεν, ὅτι
ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ζωγραφίζεται ὡσάν ἓνα
γέροντα, δὲ νὰ καταλάβωμεν, ὅτι εἶναι πα-
λαιότατος, ἡ γυνὴ αἰώνιος καὶ πρωτότερος
ἀπ' ὅλα τὰ κτίσματα· καὶ τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ζωγραφίζεται εἰς ὁμοίωμα ὡσεὶ
εἰς, δὲ νὰ μᾶς σημαδύσῃ τὰ χαρίσματα
τῆς ἀκακίας, τῆς καθαρότητος, καὶ τῆς
ἐγκρίτης, τὰ ὅποια ἐργάζεται εἰς ἡμᾶς τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον· καὶ οἱ ἄγγελοι ζωγραφί-
ζονται ὡσάν νέοι, δὲ νὰ ἔχουσι μίαν παντο-
πνίην καὶ ἀνθηραν ὁμορφίαν· ζωγραφί-
ζονται μὲ πτέρυγας, διαπὶ εἶναι ὀγλίγωροι
νὰ δράμουν ὅπου ἀρέσῃ τοῦ Θεοῦ· καὶ μὲ
ἁπλᾶ εἰδόμενα, καὶ μέρῃ χαίερα, δὲ νὰ
πῶμεν καθαροί, ἡ ἁκακοί, ἡ δόκονοι τῆ
Θεοῦ.

ὡσάν ἕνα ὄψιν, καὶ τοὺς ἀγγέλους ὡσάν
 νέες μετὰ τὰς πτέρυγας, αἱ εἶδ' ὁ θεὸς καὶ οἱ
 ἄγγελοι πνώματα, ἃ δὲν ἔχουσι σχῆμα
 σωματικόν, τὸ ὁποῖον νὰ ἐμπορῇ ὁ ζωγρά-
 φος νὰ μιμηθῇ, καθὼς κάμνει εἰς τοὺς ἀν-
 θρώπους.

- Δ. Ὅταν ὁ θεὸς ὡς πατὴρ ζωγραφίζεται ὡσάν
 ἕνας γέροντας, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡσάν
 ὄψιν, ἢ οἱ ἄγγελοι ὡσάν νέοι, δὲν ζω-
 γραφίζονται καθὼς εἶδ' καθολικῶς, ἀλλὰ
 καθὼς εἶπες, εἶδ' πνώματα χωρὶς κορ-
 μί· ἀλλὰ ζωγραφίζονται εἰς σκῆνον τὸν
 ἑσώτερον, ὅπου ἐφάνηκασι κάμειαν φορὰν· ὁ-
 δὲν ζωγραφίζεται ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ὡσάν
 ἀνθρώπους γέροντας, ἀλλὰ εἰς τέτοιαν μορ-
 φὴν ἐφάνη μετὰ ὁπτασίαν πρὸς Φίλιππον Δα-
 νιήλ, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡσάν ὄψιν
 ὡς εἶδ' εἰς τοῦτο τὸ σχῆμα ἐφάνη πάντως
 εἰς τὸν Χριστόν, ὅταν ἐβαπτίσθη ἀπὸ τὸν ἁγί-
 ον Ἰωάννην, καὶ οἱ ἄγγελοι ὡσάν νέοι,
 ἀλλὰ ἐξ ἐφάνηκασι πολλαῖς φορῶς. ἤξω-
 ρε ἀκόμη, ὅτι πολλὰ θεάγματα ζωγρα-
 φίζονται ἀλλὰ κατὰ λάβωμιν ὅχι ποῖα νὰ
 εἶδ' αὐτὰ εἰς τὴν φύσιν τους, ἀλλὰ ποῖον
 ἰδίωμα ἔχουσι, ἢ τὴν ἔργον κάμνουσιν, ἔτ-

σιν, πῶς κέμνησι τὸ λοιπὸν τόσα θαύματα
ἐκείνων, ὅπου τοὺς ὠθαδίδονται ;

Δ. Ολα τὰ θαύματα τὰ κέμνη ὁ Θεός. ὁμῶς
πολλῶς φορᾷς τὰ κέμνη δὲ μεσιτείας τῶν
ἀγίων, καὶ μάλιστα τῆς παναγίας. Ἐσυχνὰ
τὰ κέμνη ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔμπεραν τῶν
λείψανων ἢ τῶν εἰκόνων ἐπηχαλουῦνται τοὺς
ἀγίους. καὶ χαμίαν φορὰν ἐνεργᾷ τὰ θαύμα-
τα δὲ μέσου τῶν λείψανων καὶ τῶν εἰκόνων, θέ-
λοντας νὰ μᾶς δῇξῃ, ὅτι τοῦ ἀρέσκει ἡ ὄ-
λάβρα ὅπου ἔχοντες πρὸς τοὺς ἀγίους, καὶ
εἰς τὰ λείψανα, καὶ ταῖς εἰκόνες.

Μ. Τὸ λοιπὸν ὅταν λέγωμεν, ὅτι ὁ δεῖνα ἐπα-
ραδόθη εἰς τὴν δεῖνος ἀγίης τὸ λείψανον, ἢ
τὴν εἰκόνα, καὶ ἐπὶ ὠθαλαβε τὴν χάριν, πρέπει
νὰ λογιάζωμεν, ὅτι ἐπὶ ὠθαδόθη εἰς ἐκείνον
τὸν ἅγιον, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ λείψανον, ἢ τὸ
εἰκόνισμα. Ἐπὶ ὁ Θεὸς δὲ τὴν μεσιτείαν
ἐκείνου τοῦ ἀγίου, καὶ δὲ μέσου ἐκείνου τοῦ λεί-
ψανου ἢ τῆς εἰκότος τῶν ἑκαμὲν τὴν χάριν ;

Δ. Εἰς εἶναι, καὶ χαίρομαι πῶς ἐκατάλαβες
καλὰ ὅ, τι σοῦ εἶπα.

Μ. Ἡθελα ὑπερον νὰ ἤξωρα, δὲ ποίαν ἀφορ-
μὴν ζωγραφίζεις τὸν θεὸν τὸν πατέρα ὡς ἂν
ἄνθρωπον γέροντα, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον

Η

ὡσάν

Δ. Ναί· ὁρατὶ ταῖς εἰκόνες τῷ Χριστῷ, ὃ θεοτό-
 κε, ὃ τῶν ἁγίων δὲν ταῖς κρατοῦμεν διὰ θεός.
 καὶ διὰ τὸ δὲν ἐμπορεῖ πναεῖ γὰ ταῖς ὀνομά-
 ση εἶδωλα, καθὼς ἦσαν ἐκάναις τῶν ἐλλή-
 νων· ἀλλὰ ταῖς κρατοῦμεν διὰ εἰκόνες,
 οἱ ὁποῖαις μᾶς ἀναφέρουσι τὴν μνήμην τῷ Χρι-
 στοῦ, ὃ παναγίας, καὶ τῶν ἁγίων· ὃ δουλεύου-
 σι διὰ βιβλία τῶν ἀνθρώπων ὅπου δὲν ἤξού-
 ρουσι γράμματα· διότι διὰ ταῖς εἰκόνες
 μανθάνουσι πολλὰ μυστήρια τῆ πίστεώς μας,
 καὶ ζωῆς καὶ θανάτους πολλῶς ἁγίων· ὃ τὴν
 τιμὴν ὅπου διδομένη τῶν εἰκόνων, δὲν τὴν διδο-
 μεν διὰ τὴν εἶ) ζωγραφισμένης εἰς χαρτὴ ἢ
 εἰς μάταλλον, ἢ διὰ τὴν εἶ) καλὰ χρωματι-
 σμένης, καὶ ἐπιτήδεια καμωμένας· ἀλ-
 λά διὰ τὴν μᾶς ἀναθυμίζουσι τὸν Χριστὸν, τὴν
 Θεοτόκον, καὶ τοὺς ἄλλους ἁγίους· καὶ διὰ τὴν ἡ-
 ξούμεν, ὅτι οἱ εἰκόνες δὲν ἔχουσι ζωὴν, ὅ-
 τι αἰσθῶσιν, ἐπεὶ δὴ ἐγερθήκασι διὰ ἀνθρώ-
 που χερί, δὲν ζητοῦμεν διὰ ἐκάναις τίποτε,
 ἀλλὰ σέκοντες ἐμφορεῖν τοὺς, ὡς κα-
 λῶμεν ἐκάναις, τοὺς ὁποῖους αὐταῖς μᾶς
 ἀναφέρουσιν, ἡγοῦν τὸν Χριστὸν, τὴν Θεοτό-
 κον, καὶ τοὺς ἄλλους ἁγίους.

Μ. Ἀντὰ λείψανα ὃ οἱ εἰκόνες δὲν ἔχουσιν αἰσθῶ-
 σιν,

εἶ) ὡδάζεον, ἀνδίδεται τῶν ἀγίων, ὅπου βασιλεύοσι μετ' Χριστὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἐκκλῖ-
νο ὅπου δίδεται κάποιων ἀνθρώπων εἰς τὴν
γῆν.

Μ. Καὶ τί θέλομεν εἰπεῖν δὲ τὰ λείψανα τῶν
ἀγίων, τὰ ὅποια δὲν ἔχουσιν αἰδοῖσιν, καὶ
ὅμως τὰ προσκυνοῦμεν, καὶ κἀμνομεν εἰς
ἐκκλῖνα προσευχήν.

Δ. Δὲν κἀμνομεν προσευχήν εἰς τὰ λείψανα,
τὰ ὅποια ἐξέρομεν πῶς εἶ) ἀνάσθηται, ἀλ-
λὰ πρὸς τὰ ἅγια λείψανα, ὡσάν ἐκκλῖ-
να ὅπου ἰσαθήκασι δοχεῖα ψυχῶν ἀγίων,
καὶ ὑποῦρηταν εἰς πολλὰ καλὰ ἔργα, καὶ
θέλουν εἶσαι εἰς τὸν καιρὸν τοῦ σώματος
ζωντανὰ καὶ ἰνδοῦσα· καὶ πέρα τὰ ἔχοντες ἡ-
μεῖς ὡσάν ὑπόχρεα σημεῖα τῆς ἀγάπης
ὅπου μᾶς ἐφέρουσι ἐς τέρμασιν οἱ ἅγιοι. καὶ
δὲ τὴν προσευχόμεθα ἔμ προσθεν αὐτῶν
τῶν ἀγίων λειψάνων, ὡς καλεῖσθαι τοὺς
ἀγίους δὲ τὰ τίμια τοῦτα σημεῖα ὅπου
τὸς κρατοῦμεν, καὶ μᾶς θυμοῦνται, καὶ καὶ
μᾶς βοηθοῦσι, καθὼς ἡμεῖς θυμούμεθα
καὶ τοὺς θυμούμεν.

Μ. Ἐμποροῦμεν ταῖχα καὶ εἰποῦμεν τὸ ὅμοιον ἐ
δὲ ταῖς εἰκόσι;

Δ. Ναί

τῶν ἁγίων, ἔτι τῶν λαϊκῶν, καὶ τῶν ἐκόνων τους.
 ὅτι φαίνεται, ὅτι ἡμεῖς τὰ πνευματικὰ
 ὅλα πύτα, κλίνοντάς τας τῇ κεφαλῇ μας,
 καὶ γονατίζοντας καὶ τῇ σωήθειαν τῆς εὐπικῆς
 ἐκκλησίας, καὶ κἀμνοντάς πνευματικὴν, κα-
 θὼς κἀμνομεν καὶ τοῦ θεοῦ.

- Δ. Ἡ ἁγία ἐκκλησία ἐστὶν νύμφη τοῦ θεοῦ, καὶ ἔχει
 διδάσκαλον τὸ ἅγιον πνεῦμα. ὅθεν δὲν ἐστὶν
 κίνδυνος ὅτι νὰ σφάλῃ, ἢ νὰ κἀμῃ, ἢ νὰ δι-
 δάξῃ πρᾶγμα, ὅπου νὰ ἐστὶν ἐναντίον τῆς ἐπι-
 τολῆς τοῦ θεοῦ. Ἐπεὶ νὰ ἐλθῶμεν εἰς τὸ με-
 ρικόν· ἡμεῖς πνευματικὴν καὶ ἐπικαλέμεθα τὴν
 ἁγίαν ὡς φίλην τοῦ θεοῦ, ὅπου ἐμπορεῖσι
 νὰ μᾶς βοηθήσουσι μετὰ τὰ καλὰ τους ἔργα,
 ἔτι ταῖς πνευματικαῖς τους πρὸς τὸν θεόν. ἀ-
 μὴ δὲν τοῖς κρατοῦμεν ὅτι θεοῦς, ἐπεὶ τοὺς
 πνευματικῶν ὡς τὸν θεόν. ἐπεὶ εἶναι
 πρᾶγμα ἀφρεπόν· ἂν κλίνωμεν τὴν κε-
 φαλήν μας, ἢ ἂν γονατίζωμεν· ὅτι τούτη
 ἡ πνευματικὴ δὲν δίδεται μόνον τοῦ θεοῦ,
 ἀλλὰ καὶ τῶν πλάσμάτων, ἂν εὐείσκηται
 εἰς πολλὰ μεγάλον ἀξίωμα, λόγου χάριν
 τὴν πάντα· καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς εὐπικῆς
 ἐκκλησίας πολλοὶ ὑποτακτικοὶ γονατίζου-
 σιν ἐμπροσθέν των πνευματικῶν. λοιπὸν δὲν
 ἐστὶν

καλὸν ἕως χίλιας γηραῖς ;

Δ. Ο Θεὸς παιδύει ἕως τὴν τετάρτην γηραῖαν ,
 ὅθεν τὸ πλεόν ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῇ , ὡς
 ὅσον νὰ ἰδῇ παιδία τῶν γρόνων του , ἢ τὸ πε-
 ρισσότερον τὰ ἱθρονα τῶν ἱθρόνων τε· καὶ δὲν θέ-
 λει νὰ παιδύσῃ ὡς εἰς ἐκείνας τοὺς ἡπο-
 γρόνας , ὅπου αὐτὸς ὁ ἁμαρτωλὸς ἐμπορεῖ νὰ
 ἰδῇ . ἀμὴν ἀνταμείβοντας ὅσα πλῶνε) ὁ θεὸς
 ὅχι μόνον ἕως τῆς τετάρτης γηραῖας , ἀλλὰ καὶ
 εἰς χίλιας , αὐτὴ ἦσαν πόσαις . ὅθεν ὁ Θεὸς
 κλίνει πλεόν εἰς τὴν ἀνταμείβειν ὡς εἰς τὴν
 παίδευσιν . διότι ἡ αὐταμοιβὴ ἐρχεται ἀπὸ
 τῆς καλοσύνης του , καὶ τὴν διδίδει πολλὰ μετα-
 χαρὰς , ἀμὴν ἡ παίδευσις ἐρχεται ἀπὸ ταῖς
 ἁμαρτίαις μας , καὶ τὴν διδίδει ὡς αὐτὸν βια-
 σμένος , ἥτοι ἀναγκασμένος ἀπὸ ταῖς
 ἀτυχίαις μας .

Μ. Διατί φοβερὶζέτε καὶ τάσθε ὁ Θεὸς εἰς τὴν πρώ-
 τιν ἐντολὴν μόνον ;

Δ. Διατὶ τούτῃ (ἔ) ἡ μεγαλήτερος καὶ ἀναγκαιό-
 τερος καὶ πρώτη ἐντολή . καὶ ἐκεῖνο ὅπου λέ-
 γομεν ὅτι τούτῃ , ἐμπορεῖ νὰ γευκῇ τὴν
 ὅλην ταῖς ἀλλοῖς .

Μ. Επιδυμῶ νὰ μάθω , πῶς δὲν (ἔ) ἐναντίον
 εἰς τοὺς τὴν ἐντολὴν ἢ πρὸς ὅπου κἀμενομεν
 τῇ

ἐναντίον εἰς ἐκείνους, ὅπου ὡρᾶβαινεσι τὴν
 τὴν τὴν ἐπιτολήν, καὶ ἕνα μέγαλον τάσιμον
 ὡρᾶς ἐκείνους ὅπου τὴν φυλάσσει. διὸ ἀφ'
 ἔἰδωκεν ὁ θεὸς τὴν ἐπιτολήν τούτην, εἶπε
 τοῦτα τὰ λόγια· ἐγὼ εἶμαι ἕνας θεὸς ζηλω-
 τὴς, ὁ ὅποιος παιδίσκῳ ὅχι μόνον ἐκείνους ὅπῃ
 δὲν μὲ θέλεισι καλὸν, ἀλλὰ ἔτι τὰ παῖδιά
 τοὺς ἕως τὴν τετάρτην γενεάν· καὶ χάριν
 καλὴν ἐκείνων ὅπου μὲ θέλεισι καλὸν ἕως
 γένους γενεᾶς. Καὶ κατὰ λαβὴν, ὅτι λέγει,
 πῶς εἶ) ἕνας θεὸς ζηλωτὴς· διὰ τὴν κατὰ-
 νοήσωμεν, ὅτι ἐμπορεῖν αὐτὴν παιδίσκῃ φοβε-
 ρώτατα, ἐπειδὴ εἶ) θεός· καὶ ὅτι θεὸς αὐτὴν
 παιδίσκῃ φοβερώτατα, διαπερὶ) ζηλωτὴς,
 ἡρουν ὅτι θέλει τὴν πρὸν του, ἔτι το δίκαιον,
 καὶ τὸ ὀρθόν· διὰ τοῦτο δὲν ἐμπορεῖ νὰ βά-
 σῃ τὴν ἀσέβειαν, καὶ τὴν ἀνομίαν. καὶ τοῦτο
 εἶ) ἐναντίον εἰς ἐκείνους, ὅπου ἀμαρτάνουσι
 καθημερινὰ, καὶ ὁμῶς χαίρουσι τὴν ζωὴν
 τοῦς, ὡς αὐτὴν νὰ μὴν ἐβλεπεν ὁ θεός· καὶ σὺ
 θεωρεῖς, ὅτι εἶχ' ἔννοιαν καὶ βλέπει ὁ θεός, καὶ
 τὸ θέλει δείξει εἰς καιρόν.

Μ. Δια ποίαν ἀφορμὴν παιδίσκῃ ὁ Θεὸς ἐκεί-
 νον ὅπου ἀμαρτάνει ἕως τὴν τετάρτην γε-
 νεάν, καὶ ἀνταμείβει ἐκείνον ὅπου καμῇ τὸ
 κα-

λαῖς ἁμαρτίαις, καὶ εἰς τὸ τέλος τοὺς κἀμὴν
 Ἐχάνκοι τὴν ψυχὴν τες, καὶ πολλαῖς φο-
 ραῖς ἀκόμη καὶ τὸ κορμί.

Μ. Εξήγησαί με τὸ εἶπον μίρος.

Δ. Εἰς τὸ εἶπον μίρος, ἔξω ὑπὸ ὅσον εἶπαμεν,
 ἤρουν νὰ μὴ κρατοῦμεν διὰ θεὸν τὰ ποιή-
 ματά του, ὁρῶν ὁ θεὸς νὰ μὴν κἀμνω-
 μεν ἄλλο χροῖον, ἤρουν χρεοποίητα,
 διὰ νὰ τὰ κρατοῦμεν Ἐ νὰ τὰ προσκυνοῦ-
 μεν ὡς αὐτὸν θεόν, καὶ θῶς ἐκάμασιν οἱ ἔλ-
 ληνες, ὅπου ἦσαν πόσον τυφλοὶ, ὅτι πλάσ-
 σοντες ἔδωκα χρυσᾶ, ἢ ἀργυρᾶ, ἢ ξύ-
 λινα, ἢ μαρμαρίνα, ὅτις τευαν ὅτι ἐκῆνα
 ἦσαν θεοί· μάλιστα ἐμπαύνηντας οἱ διὰ-
 βολοὶ καμίαν φορὰν εἰς ἐκῆνα, καὶ κἀ-
 μνοντάς τα νὰ μιλοῦσιν, ἢ νὰ κινουῦ-
 νται. ὅθεν ἐκῆνοι πῶν ἐπερόσφεραν θυ-
 σίας, καὶ τὰ ἐπεροσκυνῆσαν ὡς αὐτὸν θεόν.
 καὶ διὰ τὸ οἱ ἄγιοι μάρτυρες δὲν ἤθελαν
 κατ'όλου νὰ κἀμοιεν τὸ ὅμοιον σφάλ-
 μα, τοὺς ἐθανατώνασι μὲ βάσανα φο-
 βερῶτατα.

Μαθ. Εἶναι τίποτε ἄλλο εἰς τούτην τὴν ἐπι-
 λήν;

Δ. Εἶναι ἓνας πολλὰ μεγάλος φοβερισμὸς
 εἶαν-

καὶ ἐκείνοι ὅπου πμῦσι τοὺς ἀθρώπους ὡσάν τ' θεόν, ἢ πλέον τῷ θεῷ τὸν Θεόν.

Μ. Εξήγηταί με τὸ δεύτερον μέρος τ' παρέσης ἐπολῆς.

Δ. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ὁ θεὸς θέλει καὶ ὀρί-
ζει νὰ μὴν κρατοῦμεν κανένα πλάσμα δὲ
Θεόν· καὶ εἰς τοῦτο ἱσφαλαν τὸν παλαιὸν
καιρὸν οἱ Ἕλληνες, μὴ γνωρίζοντας τὸν ἀ-
ληθινὸν θεόν, κρατῶντας καὶ ποροσκυῶν-
τας διάφορα πλάσματα δὲ Θεόν, ὡσάν
τὸν ἥλιον, ἢ τὸ φεγγάρι, ἢ κάποιους ἀν-
θρώπους νεκροὺς. εἰς τοῦτο τὸ ὅμοιον ἀμαρ-
τάνεσιν οἱ εἰργλοὶ καὶ οἱ εἰργλαις, καὶ ὅσοι
κάνουσι τὰ μαγικά, νεκρομάντες, καὶ
ὅσοι μαντεύουσιν· οἱ ὅποιοι δίδουσι τοῦ δια-
βόλου ἐκείνην τὴν πμῆν, ὅπου ἐγγίζει τοῦ
θεοῦ· ἐπνές ἀπ' αὐτοὺς τὸν κρατοῦσι καὶ
ποροσκυῶσι δὲ Θεόν τους, καὶ λομάζε-
σι μὲ τὴν βοήθειάν του νὰ ποροβλέπουσι τὰ
μέλλοντα, ἢ νὰ ῥέξουσι θησαυροὺς, ἢ νὰ
πληρώσουσιν ἄλλαις τους χακαῖς ὀρεξέες.
Ὁ δὲ διὰ τὸν δὲ βολοὺς εἶναι ἐχθρὸς θανάσι-
μος τοῦ γένους τῆς ἀνθρώπων, δὲ τοῦτο
παίζει πύτους τοὺς πτωχοὺς, ἐ μὲ ἀ-
νόηταις ἐλπίδεσ τοὺς κατακρημνίζῃ εἰς πολ-
λαῖς

Θεοτόκον, καὶ τοὺς ἁγίους, ἐμπορεῖν ἀγαθῶν
καλὰ καὶ κακὰ. Διότι ἐκείνοι ὅπου ἀγαπῶ-
σι τὸν Θεὸν πολλὰ, συχνὰ τὸ ἐκθυμουῦνται, καὶ
συχνὰ μιλεῖσι δι' αὐτὸν, καὶ τὸ κἀμνησι μὴ
ἀλλάβησαν ἐ ἀγάπην, καὶ οὕτως φαίνεται εἰς
ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ ἁγίου Παύλου, εἰς ταῖς ὁ-
ποῖαις εἶπεν πόσον πυκνὰ ὀνομασμένον τὸ ὀνο-
μα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁρατὶ καὶ οὕτως ὁ ἅγιος
Παῦλος εἶχε τὸ Χριστὸν εἰς τὴν καρδίαν του,
εἰς τὸν εἶχε καὶ εἰς τὸ σῶμα του. ἄλλοι εἶπεν οἱ
ὅποιοι ἀπὸ μίαν κακὴν συνηθίαν, ἢ ὅταν
εἶπεν ὀργισμένοι, ἢ παίζοντας, καὶ δὲν λογι-
ζοντας ἐκείνοι ὅπου λέγουσιν, ὀνομάζουσι τὸν
Θεόν, ἢ πινὰ ἅγιον, ὁρατὶ ἄλλο δὲν τοὺς ἔρ-
χεται εἰς τὸν νοῦν τους. καὶ τοῦτο εἶπεν κακόν,
ὁρατὶ εἶπεν μία καταφρόνησις τοῦ ὀνόματος τοῦ
Θεοῦ. τὸ ὅποῖον ἢ θελεῖν ἢσαι, ὁρατὶ ἐν σοὶ δὲ-
σιν εἶνα ὡς ἀδελφόν, καλὰ ἐ δὲν εἶπεν ὁ-
μοιον, ὡς εἶνα ἔχοντας εἶνα ῥῆχο τιμωτά-
τον εἶνα τὸ δαλδῆτον εἰς πᾶσα τόπον καὶ και-
ρὸν, διχως καμίας φύλαξιν.

Μ. Εξήγηταί με τίνα τὸ δαλδῆτον μέρος, ὅπου
εἰργίξεν τὸ ὄρατον.

Δ. Ὁ ὄρκος δὲν εἶπεν ἄλλο, ὡς ἀδελφόν ὁ ἀνθρώ-
πος ἀνακράξεν τὸν Θεόν εἰς μαρτυρίαν τῆς

Εξήγησις τ' β'. ἐπολῆς.

Μ. Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν δευτέραν ἐπολὴν · πὶ
θέλει νὰ εἰπῇ, μὴν πάρης τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ
εὐχαιρα;

Δ. Τύτης τῆς ἐπολῆς ἡ ὑπόθεσις εἴη ἡ πμὴ καὶ
ἡ ἀπμία, ὅπου γίνεται τοῦ Θεοῦ μὲ λόγια·
ἤτοι ὅπου ἔχομεν ὁρισμὸν νὰ πμᾶται ὁ
Θεός, καὶ ὡς ἀγγελίαν νὰ μὴν ἀπμάζε-
ται. Ἐμφορὴ νὰ μεριδῇ τούτῃ ἡ ἐπολὴ
εἰς τέσσαρα μέρη, διότι εἰς τέσσαρας ῥόπους
πμᾶται ἡ ἀπμάζεται μὲ λόγια ὁ Θεός.
ἄρῳτον, πμᾶται, ὅταν πινὰς τὸν ὀνομάζῃ
συχνὰ διὰ ἀγάπην καρδιακὴν, καὶ ἀπμά-
ζεται ὅταν τὸν ὀνομάζῃ συχνὰ διὰ χρείαν.
δεύτερον, πμᾶται μὲ τὸν ὄρκον, καὶ ἀπμά-
ζεται μὲ τὴν ὁπιορκίαν. τρίτον, πμᾶται κα-
μνοντάς του τασίματα, καὶ πάλιν ἀπμά-
ζεται διὰ πληρώνοντας τὸ τάσιμον. τέταρ-
τον, πμᾶται ἐπικαλῶντας καὶ ἐπαινῶντας
τον, καὶ ἀπμάζεται βλασφημῶντας καὶ κα-
κολογῶντας τον.

Μ. Εξήγηταί μου τὸ ἄρῳτον μέρος.

Δ. Νὰ ὀνομάσῃ πινὰς ἀπλῶς τὸν Θεόν, ἢ καὶ τὸ
Θεο-

σιν, πῶς κέμνησι τὸ λοιπὸν τόσα θαύματα
ἐκείνων, ὅπου τοὺς ὠθαδίδονται ;

Δ. Οὐα τὰ θαύματα τὰ κέμνη ὁ Θεός. ὁμοίως
πολλαῖς φοραῖς τὰ κέμνη δὲ μοσιτεῖαν τῷ
ἀγίῳ, καὶ μάλιστα τῆς παναγίας. Ἐσυχνά
τὰ κέμνη ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐμπεραθεν τῷ
λείψανων ἢ τῷ εἰκόνων ὀπικαλουῦται τοὺς
ἀγίους. καὶ καμίαν φορὰν ἐνεργᾷ τὰ θαύμα-
τα δὲ μέσου τῷ λείψανων καὶ τῷ εἰκόνων, θέ-
λοντας νὰ μᾶς δῇξῃ, ὅτι τοῦ ἀρέσκει ἡ ὄ-
λάβρα ὅπου ἔχοντες πρὸς τοὺς ἀγίους, καὶ
εἰς τὰ λείψανα, καὶ ταῖς εἰκόνες.

Μ. Τὸ λοιπὸν ὅταν λέγωμεν, ὅτι ὁ δεῖνα ἐπα-
ραδόθη εἰς τὴν δεῖνος ἀγίῃ τὸ λείψανον, ἢ
τὴν εἰκόνα, καὶ ἐπὶ δέλαβε τὴν χάριν, πρέπει
νὰ λογιάζωμεν, ὅτι ἐπὶ δαδόθη εἰς ἐκεῖνον
τὸν ἅγιον, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ λείψανον, ἢ τὸ
εἰκόνισμα. Ἐπὶ ὁ Θεὸς δὲ τὴν μοσιτεῖαν
ἐκείνη τοῦ ἀγίου, καὶ δὲ μέσον ἐκείνης τοῦ λεί-
ψανος ἢ τῆς εἰκόνης τῷ ἔκαμνη τὴν χάριν ;

Δ. Εὐξί εἶναι, καὶ χαίρομαι πῶς ἐκατάλαβες
καλὰ ὅ, τι σοῦ εἶπα.

Μ. Ἡ θειὰ ὑπερὸν νὰ ἡξῶρα, δὲ ποίαν ἀφορ-
μὴν ζωγραφίζεσι τὸν Θεὸν τὸν πᾶτερα ὅσον
ἄνθρωπον γέροντα, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον

Η

ὥσάν

Δ. Ναί· ὁρατὶ ταῖς εἰκόνες τῷ Χριστῷ, τῷ Θεοτόκῳ, ἔτ' ἁγίων δὲν ταῖς κρατοῦμεν ὁρᾷ θεοὺς. καὶ ὁρᾷ τὸ δὲν ἐμπορεῖν πινὰς γὰρ ταῖς ὀνομάσῃ εἰδῶτα, καθὼς ἦσαν ἐκείναις τῷ ἑλλήνων. ἀλλὰ ταῖς κρατοῦμεν ὁρᾷ εἰκόνες, οἱ ὁποῖαις μᾶς ἀναφέρουσι τὴν μνήμην τῷ Χριστῷ, τῷ παναγίᾳ, καὶ τῷ ἁγίῳ. Ἐδουλεύουσι ὁρᾷ βιβλία τῶν ἀνθρώπων ὅπου δὲν ἤξευρουσι γράμματα· διότι ἀπὸ ταῖς εἰκόνες μανθάνουσι πολλά μυστήρια τῆ πίστεώς μας, καὶ ζωῆς καὶ θανάτους πολλῶς ἁγίων. Ἐτὴν τιμὴν ὅποι διδομένη τῷ εἰκόνων, δὲν τὴν δίδομεν ὁρᾷ γὰρ εἶ) ζωγραφισμέναις εἰς χαρτὴ ἢ εἰς μέταλλον, ἢ ὁρᾷ εἶ) καλὰ χρωματισμέναις, καὶ ἐπιτίθεια καμωμέναις· ἀλλὰ ὁρατὶ μᾶς ἀναθυμίζουσι τὸν Χριστὸν, τὴν Θεοτόκον, καὶ τοὺς ἄλλους ἁγίους. καὶ ὁρατὶ ἤξευρομεν, ὅτι οἱ εἰκόνες δὲν ἔχουσι ζωὴν, ἔτι αἰσθῆσιν, ἐπεὶ δὲ ἐγερθήκασι ἀπὸ ἀνθρώπου χερί, δὲν ζητοῦμεν ἀπὸ ἐκείναις τίποτε, ἀλλὰ σέκοντες ἐμφοροῦν τοὺς, ὡς ἀκαλῶμεν ἐκείνας, τοὺς ὁποῖαις αὐταῖς μᾶς ἀναφέρουσιν, ἡγοῦν τὸν Χριστὸν, τὴν Θεοτόκον, καὶ τοὺς ἄλλους ἁγίους.

Μ. Ἀντὰ λείψανα Ἐοἱ εἰκόνες δὲν ἔχουσιν αἰσθῆσιν,

ἐξ ὧν ᾤδαντες, αὐτὸν δίδεται τῶν ἁγίων, ὅπου βασιλεύουσιν μετ' Ἰησοῦν εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα ἴδωμεν ὅπου δίδεται καὶ τοῖς ἀνθρώποις εἰς τὴν γῆν.

Μ. Καὶ τί θέλομεν εἰπεῖν ὅτι τὰ λείψανα τῶν ἁγίων, τὰ ὅποια δὲν ἔχουσιν αἰσθησιν, καὶ ὅμως τὰ προσκυνοῦμεν, καὶ κλῖνοντες εἰς ἑκείνα προσευχόμεθα.

Δ. Δὲν κλῖνοντες προσευχόμεθα εἰς τὰ λείψανα, τὰ ὅποια ἔχουσιν πῶς ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ πρὸς τὰ ἅγια λείψανα, ὡς ἂν ἵνα ὅπου ἐσαθήκασι δοχεῖα ψυχῶν ἁγίων, καὶ ὑποῦργηται εἰς πολλὰ καλὰ ἔργα, καὶ θέλων ἵνα εἰς τὸν καιρὸν τοῦ σώματος ζωντανὰ καὶ ἰνδοῦνται. καὶ τῶρα τὰ ἔχοντες ἡμεῖς ὡς ἂν ὑπόχρεα σημεῖα τῆς ἀγάπης ὅπου μᾶς ἐφέρουσι ὅτι φέρουσιν οἱ ἅγιοι. καὶ ὅτι τὸ προσευχόμεθα ἔμμενον αὐτῶν τῶν ἁγίων λειψάνων, ὡς καλεῖται τοὺς ἁγίους ὅτι τὰ τίμια τοῦτα σημεῖα ὅπου τὴν κρατοῦμεν, καὶ μᾶς θυμολογεῖται, καὶ καὶ μᾶς βοηθοῦσι, καὶ τὴν ἡμεῖς θυμολογεῖται καὶ τοὺς τιμολογεῖται.

Μ. Ἐμποροῦμεν ταῖς καὶ εἰποῦμεν τὸ ὅμοιον ὅτι ὅτι ταῖς εἰκόνας;

Δ. Ναί.

τῶν ἁγίων, ἔτι τῶν λαφάνων, καὶ τῶν ἐκόνων τοὺς.
 διὰ τὸ φαίνεται, ὅτι ἡμεῖς τὰ προσκυνοῦμεν
 ὅλα τῷ τα, κλίνοντάς τας τῇ κεφαλῇ μας,
 καὶ γονατίζοντας καὶ τὴν σωήθειαν τῆς δουτικῆς
 ἐκκλησίας, καὶ χάρινοντας προσευχήν, κα-
 θὼς χάρινοντες καὶ τοῦ θεοῦ.

- Δ. Ἡ ἁγία ἐκκλησία εἶναι νύμφη τοῦ θεοῦ, καὶ ἔχει
 διδάσκαλον τὸ ἅγιον πνεῦμα. ὁθεν δὲν εἶναι
 κίνδυνος ὅτι νὰ σφάλῃ, ἢ νὰ χάμῃ, ἢ νὰ δι-
 δάξῃ πρᾶγμα, ὅπου νὰ εἶναι ἐναντίον τῆς ἐπι-
 λῶν τοῦ θεοῦ. Ἐὰν νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ με-
 ρικόν· ἡμεῖς τιμωμεν καὶ ἐπικαλέμεθα τὰς
 ἁγίας ὥσπερ φίλους τοῦ θεοῦ, ὅπου ἐμπορεῖσι
 νὰ μᾶς βοηθήσουσι μετὰ τὰ καλά τοὺς ἔργα,
 ἔτι ταῖς προσευχαῖς τοὺς πρὸς τὸν θεόν. ἀ-
 μὴ δὲν τοῖς κρατοῦμεν διὰ τοῦ θεοῦ, ἐπεὶ τοὺς
 προσκυνοῦμεν ὥσπερ τὸν θεόν. ἐπεὶ εἶναι
 πρᾶγμα ἀφρεπὸν ἀνὰ κλίνωμεν τὴν κε-
 φαλήν μας, ἢ ἀνὰ γονατίζωμεν· διὰ τὸ τούτη
 ἡ προσκύνησις δὲν δίδεται μόνον τοῦ θεοῦ,
 ἀλλὰ καὶ τῶν πλασμάτων, ἀνὰ κρίνωμενται
 εἰς πολλὰ μέγαλον ἀξίωμα, λόγου χάριν
 τῷ πάπα· καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς δουτικῆς
 ἐκκλησίας πολλοὶ ὑποτακτικοὶ γονατίζου-
 σιν ἐμπροσθεν τῶν πρεσβυτέρων. λοιπὸν δὲν
 εἶναι

καλὸν ἕως χίλιας ἡμερᾶς ;

Δ. Ο Θεὸς παιδύει ἕως τὴν τετάρτην ἡμερᾶν, ὅρα πὶ τὸ πλεόν ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῇ, ὡρᾶ ὅσον νὰ ἰδῇ παιδία τῶν γρόνων του, ἢ τὸ περισσότερον τὰ ἱθρονα τῶν ἱθρόνων τε κὶ δὲν θέλει νὰ παιδύσῃ ὡρᾶ εἰς ἐκείνας τοὺς ὀπρόνους, ὅπερ αὐτὸς ὁ ἁμαρτωλὸς ἐμπορεῖ νὰ ἰδῇ. ἀμὴ ἀνταμείβοντας ὅξα πλῶνε) ὁ θεὸς ὅχι μόνον ἕως τῆς τετάρτης ἡμερᾶς, ἀλλὰ κὶ εἰς χίλιας, αὐτὴ ἦσαν πόσαις. ὅρα πὶ ὁ Θεὸς κλίνει πλεόν εἰς τὴν ἀνταμοιβὴν ὡρᾶ εἰς τὴν παίδευσιν. διότι ἡ ἀνταμοιβὴ ἔρχεται ἀπὸ τῆς καλοσύνης του, κὶ τὴν διδίδ πολλὰ μεταχαρᾶς, ἀμὴ ἡ παίδευσις ἔρχεται ἀπὸ ταῖς ἁμαρτίαις μας, καὶ τὴν διδίδ ὡσάν διασμένος, ἡγοῦν ἀναγκασμένους ἀπὸ ταῖς ἀτυχίαις μας.

Μ. Διατί φοβερὶζέει, κὶ τάσσει ὁ Θεὸς εἰς τὴν πρώτην ἐντολὴν μόνον ;

Δ. Διατί τούτῃ (ἔ) ἡ μεγαλύτερη κὶ ἀναγκαιότερη κὶ πρώτη ἐντολή. κὶ ἐκείνο ὅπου λέγομεν ὅρα τούτην, ἐμπορεῖ νὰ γευκῇ τὴν ὅρα ταῖς ἁλλοαῖς.

Μ. Επιδυμῶ νὰ μάθω, πῶς δὲν (ἔ) ἐναντίον εἰς τοῦτην τὴν ἐντολὴν ἡ τιμὴ ὅπου κέμενομεν
 τῷ

ἐναντίον εἰς ἐκείνους, ὅπου ὡδραβαίνουσι τῇ-
 την τ' ἐπιτολήν, καὶ ἕνα· μετὰ τὸν τῆς αἰσεμον
 πρὸς ἐκείνους ὅπου τ' φυλάσσουσι. διότι ἀφ'
 ἧς ἔδωκεν ὁ θεὸς τὴν ἐπιτολήν τούτην, εἶπε
 τοῦτα τὰ λόγια· ἐγὼ εἶμαι ἕνας θεὸς ζηλω-
 τῆς, ὁ ὅποῖος παιδίσκῳ ὅχι μόνον ἐκείνους ὅτι
 δὲν μὲ θέλῃσι καλὸν, ἀλλὰ ἔτι τὰ παιδία
 τοὺς ἕως τὴν τετάρτην γενεάν· καὶ χάμω
 καλὸν ἐκείνων ὅπου μὲ θέλῃσι καλὸν ἕως
 χίλιας γενεαῖς. Καὶ κατὰ λαβὴν, ὅτι λέγει,
 πῶς εἶ) ἕνας θεὸς ζηλωτῆς· ὅτι νὰ κατα-
 νοήσωμεν, ὅτι ἐμπορεῖ νὰ παιδίσκῃ φοβε-
 ρώτατα, ἐπειδὴ εἶ) θεός· καὶ ὅτι θελεῖ νὰ
 παιδίσκῃ φοβερώτατα, διαπῇ) ζηλωτῆς,
 ἡρουν ὅτι θέλει τὴν τιμὴν του, ἔτι τὸ δίκαιον,
 καὶ τὸ ὀρθόν· ὅτι τοῦτο δὲν ἐμπορεῖ νὰ βα-
 σάξῃ τὴν ἀσέβειαν, καὶ τὴν ἀνομίαν. καὶ τοῦτο
 εἶ) ἐναντίον εἰς ἐκείνους, ὅπου ἀμαρτάνουσι
 καθημερινὰ, καὶ ὅμως χαίρουσι τὴν ζωὴν
 τοὺς, ὡς τὴν νὰ μὴν ἐβλεπεν ὁ θεός· καὶ σὺ
 θεωρεῖς, ὅτι ἔχει ἔννοιαν καὶ βλέπει ὁ θεός, καὶ
 τὸ θέλει δείξαι εἰς χαῖρόν.

Μ. Διὰ ποίαν ἀφορμὴν παιδίσκει ὁ Θεὸς ἐκεί-
 νον ὅπου ἀμαρτάνει ἕως τὴν τετάρτην γε-
 νεάν, καὶ ἀνταμείβει ἐκείνον ὅπου χάμω τὸ
 κα-

λαῖς ἁμαρτίαις, καὶ εἰς τὸ τέλος τοὺς κἀμνῆς
 ὧς χάνουσιν τὴν ψυχὴν τες, καὶ πολλαῖς φο-
 ραῖς ἀκόμη καὶ τὸ κορμί.

Μ. Εξήγησαί με τὸ τρίτον μέρος.

Δ. Εἰς τὸ τρίτον μέρος, ἔξω ὑπὸ ὅσον εἶπαμεν,
 ἤκουε νὰ μὴ κρατοῦμεν ὅλα θεὸν τὰ ποιή-
 ματά του, ὁρᾷ ὁ θεὸς νὰ μὴν κἀμνω-
 μεν ἄλλο χροῖον, ἤκουε χροῖον, ὅλα
 νὰ τὰ κρατοῦμεν ὧς νὰ τὰ περὶ κινου-
 μεν ὡς θεὸν, καὶ ὡς ἐκἀμασιν οἱ ἔλ-
 ληνες, ὅπου ἦσαν πόσον τυφλοὶ, ὅτι πλάσ-
 σοντες ἔδωκα χρυσᾶ, ἢ ἀργυρᾶ, ἢ ξύ-
 λινα, ἢ μαρμαίνα, ὅτις τευαν ὅτι ἐκείνα
 ἦσαν θεοί. μάλιστα ἐμπάντας οἱ ὅλα-
 βολοὶ καμῖαν φορὰν εἰς ἐκείνα, καὶ κἀ-
 μνοντάς τα νὰ μιλοῦσιν, ἢ νὰ κινουῦ-
 νται. ὅθεν ἐκείνοι πᾶν ἐπερὶ σφαιρὰν θυ-
 σίας, καὶ τὰ ἐπερὶ κινῶν ὡς θεός.
 καὶ ὅλα οἱ ἄγιοι μάρτυρες δὲν ἤθελαν
 καὶ ὅλου νὰ κἀμνω τὸ ὅμοιον σφάλ-
 μα, τοὺς ἐθανατώσαντες μὲ βάσανα φο-
 βερῶτατα.

Μαθ. Εἶναι τίποτε ἄλλο εἰς τούτην τὴν ἐπι-
 λήν;

Δ. Εἶναι ἓνας πολλὰ μεγάλος φοβερισμὸς
 ἐν-

κὶ ἐκείνοι ὅπου πμῶσι τοὺς ἀθρώπους ὡσάν τ' Θεόν, ἢ πλέον ὡς τὸν Θεόν.

Μ. Εξήγησαί με τὸ δ' ἄτερον μέρος τ' παρήσης ἐπιτολῆς.

Δ. Εἰς τὸ δ' ἄτερον μέρος ὁ Θεὸς θέλει κὶ ὀρί-
ζει νὰ μὴν κρατοῦμεν κανένα πλάσμα ὡς
Θεόν· καὶ εἰς τοῦτο ἱσχυαλιαν τὸν παλαιὸν
καιρὸν οἱ Ἕλληνες, μὴ γνωρίζοντας τὸν ἀ-
ληθινὸν Θεόν, κρατῶντας κὶ προσκυμῶν-
τας διάφορα πλάσματα ὡς Θεόν, ὡσάν
τὸν ἥλιον, ἢ τὸ φεγγάρι, ἢ κάποιους ἀν-
θρώπους νεκροὺς. εἰς τοῦτο τὸ ὅμοιον ἀμαρ-
τάνουσιν οἱ σρίγλοι κὶ οἱ σρίγλαις, κὶ ὅσοι
κάνουσι τὰ μαγικά, νεκρομάντες, κὶ
ὅσοι μαντεύουσιν· οἱ ὅποιοι δίδουσι τοῦ δια-
βόλου ἐκείνην τὴν πμῆν, ὅπου ἐγγίζει τοῦ
Θεοῦ· ἔπινες ἀπ' αὐτοῦ τὸν κρατοῦσι κὶ
προσκυμῶσι ὡς Θεόν τοὺς, κὶ λογιάζου-
σι μὲ τὴν βοήθειάν του νὰ προβλέπουσι τὰ
μέλλοντα, ἢ νὰ ἔρξαι θησαυροὺς, ἢ νὰ
πληρώσουσιν ἄλλαις τοὺς κακαῖς ὀρεξέας.
Ἐξαιτὶ ὁ διάβολος εἶ) ἐχθρὸς θανάσι-
μος τοῦ γένους τῆς ἀνθρώπων, ὡς τοῦτο
παίζει πύτους τοὺς πτωχοὺς, ἔμὲ ἀ-
νόηταις ἐλπίδαις τοὺς κατακρημνίζει εἰς πολ-
λαῖς

ἐλπίζει εἰς τὸ θεόν, κρατεῖ τὸ θεὸν διὰ θεόν,
 διότι τὸν ἔχει διὰ πιστότατον, καὶ ἐλεημονέ-
 σατον, καὶ δυνάτατον, ἔχοντας θάρρος εἰς
 τὴν δυνάμιν καὶ δύσπληχίαν του, πῶς θέ-
 λει βοηθήσῃ εἰς πάντα χροῖαν. καὶ εἰς τοῦτο
 σφάλλουσιν ὅσοι ἀπελπίζουσι τὸ ἐλεημοσύνην
 τοῦ θεοῦ, ἢ ἐλπίζουσι πλέον εἰς τοὺς ἀνθρώ-
 πους ὥσθ' εἰς τὸ θεόν, ἢ τόσον εἰς τοὺς ἀν-
 θρώπους ὅσον καὶ εἰς τὸ θεόν. ὅποιος ἀγα-
 πᾷ τὸ θεὸν πλέον ἀπ' ὅλα τὰ πράγματα,
 κρατεῖ τὸ θεὸν διὰ θεόν, διότι τὸ ἔχει διὰ τὸ
 ἀκρότατον ἀγαθόν. καὶ εἰς τοῦτο σφάλλου-
 σιν ὅσοι ἀγαποῦσι κανένα πλάσμα τὸ θεοῦ
 πλέον ὥσθ' τὸν θεόν, ἢ τόσον ὅσον καὶ τὸ θεόν.
 καὶ ὡς εὐσώτερον ἀμαρτάνουσιν ἐκείνοι, ὅπου
 μισοῦσι τὸν θεόν. τελωταῖον, ὅποιος σέβε-
 ται τὸ θεὸν μὲ ἀκρατοῦς λάβειν, καὶ οὕτως
 μᾶλλον διδάσκει ἡ ἀρετὴ τῆς ἀσεβείας, ἐκεί-
 νος ἔχει τὸ θεὸν διὰ θεόν, διότι τὸν κρατεῖ
 διὰ πρῶτην ἀρχὴν καὶ κτίσιν ὅλων τῶν πραγ-
 μάτων. καὶ εἰς τοῦτο σφάλλουσιν ἐκείνοι,
 ὅπου φέρουσιν ὀλίγην ἀλάβειαν τοῦ θεοῦ, καὶ
 τὸ πρᾶγμα τὸ ὅπου τὸ εἶναι ἀφιερωμένα,
 οἷα εἶναι οἱ ἐκκλησιασταί, τὰ ἱερά σκεύη, οἱ ἱερεῖς,
 καὶ παρόμοια πράγματα σφάλλουσιν ἀκόμη
 καὶ

τὴν γῆν τῆς αἰγύπτου, ὑπὸ τὸ σῶπιν τῆς δουλείας· διότι ἔξω ὑπὸ ἄλλα πολλὰ χρήσιμα, καὶ τοῦτο δὲ ἀχαριστίας. ἐπεὶ δὲ ὁ Θεὸς μᾶς ἤδωκεν ὑπὸ τῇ σκλαβίᾳ τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀμαρτίας, τὴν ὁποίαν σκλαβίαν ἐσημάδωκεν ἐκείνη δὲ αἰγύπτου καὶ τοῦ Φαραὼ, ὑπὸ τῇ ὁποίᾳ ὁ αὐτὸς Θεὸς ἐλδύερωσε τὴν λαὸν τῶν ἑβραίων.

Μ. Εξήγησαί με τώρα τὴν πρώτην ἐπιτολήν.

Δ. Ἡ πρώτη ἐπιτολή ἔχει τρία μέρη. τὸ πρῶτον εἶπεν, ναὶ ἔχωμεν τὸν Θεὸν ὡς Θεόν. τὸ δεύτερον, ναὶ μὴν κρατοῦμεν τίποτε ἄλλο πρὸς τὸν Θεόν. τὸ τρίτον, ναὶ μὴν ἡμῶν εἰδῶμεν, ἢ γινώσκωμεν τὰ ὅποια ναὶ κρατοῦμεν ὡς Θεὸς καὶ ναὶ μὴν πωροῦμεν τὰ πωροῦμεν εἰδῶμεν.

Μ. Εξήγησαί με τὸ πρῶτον μέρος.

Δ. Ὁ Θεὸς θέλει ναὶ τὸ κρατοῦμεν δι' ἐκείνον ὅπου εἶπεν, ἡγοῦμαι ἀληθινὸν Θεόν. τὸ ὅποιον γίνεσθαι μετέσχαρες ἀρεταῖς ὅπου ἀναφέρονται εἰς αὐτὸν, ἡγοῦμαι πίσιν, ἐλπίδα, ἀγάπην, καὶ ὡσεύθει. ὁποῖος πιστεύει εἰς τὸν Θεόν, κρατεῖ τὸν Θεὸν ὡς Θεόν, ὡς τὸ ἔχει ὡς ἄκραν ἀλήθειαν. Ὁ εἰς τοῦτο σφάλουσιν οἱ ἀρεπικοὶ, ὅπου δὲν τοῦ πιστεύουσιν. ὁποῖος ἐλπίζει

Μ. Α' εἰλθομένη πέρα εἰς αὐταῖς ταῖς ἐπολαῖς·
 καὶ διδάξέ με πρῶτον τὰ ὅμοια λόγια, κα-
 θὼς ἐγραφήκασιν ὑπὸ τῷ Θεῷ εἰς ἐκείναις τῇ
 πλακῆς.

Δ. Τὰ λόγια εἶπ' τοῦτα. Εγὼ εἶμαι κύριος ὁ
 Θεός σου, ὁ ὁποῖος σὲ ἐλὼθέρευσεν ὑπὸ
 τὴν γῆν τῆς αἰγύπτου, ὑπὸ τὸ σῶμα τῆς
 δουλείας.

α'. Δὲν θύλῃς ἔχ' ἄλλον Θεὸν ἑμπεραθεῖν με.

β'. Δὲν θέλῃς λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εὐκαιρα.

γ'. Ενθυμῆναι ἀγαθῆς ταῖς ἐορταῖς.

δ'. Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.

ε. Μὴ φονεύσης.

ς'. Μὴ μοιχεύσης.

ζ'. Μὴ κλέψης.

η'. Μὴ ψευδομαρτυρήσης ἐναντίον τοῦ πλησίον
 σου.

θ'. Μὴν ἐπιθυμήσης τὸ ξένην γυναῖκα.

ι'. Μὴν ἐπιθυμήσης τὸ ξένον πρᾶγμα.

Μ. Τί σημαίνουσιν ἐκεῖνα τὰ λόγια, ὅπου εἶπ'
 πρῶτα ὑπὸ ταῖς ἐπολαῖς;

Δ. Εἰς ἐκεῖνα τὰ λόγια φερέχονται πέντε
 λογαριασμοί, καὶ μᾶς δείχνουσιν ὅτι ὁ Θεὸς
 ἐμπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ νόμον, καὶ ἡμεῖς ἡμε-
 ῶτα κρατούμενοι νὰ τὸν φυλάξωμεν. ὁ πρῶ-

πρὸς τὰς αἰσ ἑπτά ἐπιτολὰς, καὶ
 μᾶς διδάσκει τὸ χεῖρος ὁποῦ ἔχουμι μὲ τὸν
 πλησίον μας. καὶ ἡξάρει, ἔπειτα καὶ εἰς τὴν
 μίαν πλάκα νὰ μὴν ἦσαν ὡς αἱ ἑπτὰ ἐπιτο-
 λαίς, καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἐπτά, ὁμοίως καὶ οἱ
 δύο πλάκες ἦσαν ὁμοίαις, καὶ ὅσαι γεμά-
 ταις ἀπὸ γραμματα. διότι οἱ ἑπτὰ ἐπιτολὰς
 γὰρ γραμμένα ὡς αἱ ἑπτὰ ἐπιτολὰς, καὶ οἱ
 ἄλλαι ἐπτά ὀλιγώτερα. ὅθεν ὅσον εἰς τὴν
 γραφὴν οἱ ἐπτά ἐπιτολὰς οἱ κοντότεραις ἦσαν
 ὁμοίαις μὲ ταῖς ἑπτὰ ἐπιτολὰς ταῖς μακρό-
 τεραις.

Μ. Διὰ ποίαν ἀφορμὴν εἶναι ἑπτὰ οἱ ἐπιτολὰς
 τὴν πρώτην πλάκα;

Δ. Διότι μᾶς διδάσκει νὰ ἀγαποῦμεν τὸν
 Θεὸν μὲ τὴν καρδίαν, μὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ
 μὲ τὰ ἔργα.

Μ. Διατί ἐπὶ ἐπτά οἱ ἐπιτολὰς τὴν δευτέραν
 πλάκα;

Δ. Διότι μία ἐπιτολὴ μᾶς διδάσκει νὰ ἀγαποῦ-
 μεν τὸν πλησίον μας. οἱ ἄλλαι μᾶς δι-
 δάσκει νὰ μὴν τὴν βλάβωμεν, ὡς ὅταν εἰς
 τὸ ἴδιόν του ἐπὶ ὁποῦ, ὅσον εἰς τὴν πρῶτην,
 εἰς τὸν πρῶτον ἐπὶ ὁποῦ. καὶ τοῦτο οὕτως μὲ ἔρ-
 γον, ἢ τὴν μὲ λόγον, ἢ τὴν μὲ τὴν καρδίαν.

καὶ οἱ Ἕλληνες, ἄνδρες ἔγωγάς, πλείστοι
καὶ πτωχοὶ, αὐθένταις καὶ δοῦλοι, σοφοὶ καὶ
ἀμαθῆς. τέταρτον, ὅτι τοῦτος οὐδέποτε ἔστι
ἀμετακίνητος, καὶ δὲν ἐμπορεῖ νὰ σβεθῇ, ἢ
οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐξουσίας νὰ μὴν φυλα-
χθῇ. πέμπτον, ὅτι τοῦτος ἔστι ἀναγκαῖος
καθὼς οὐκ ἔστι νὰ σωθῇ, καθὼς ὁ χρεὶς μᾶς
τὸ ἐδίδαξε πολλὰς φορὰς εἰς τὸ ἄγχι θάλα-
σσαν, καὶ τέλος, διὰ τὴν ἐκκλήσιν μὲ με-
γάλην παρρησίαν εἰς τὸ ὄρος τὸ σινᾶ μὲ κρού-
σματα βελκίων ἀγγαλιῶν, μὲ βρονταῖς
φοβεραῖς ἔσπραπαῖς ὑπὸ τῷ ἔρανον ἐμπρο-
σθεν ὅλων τοῦ λαοῦ τῶν Ἑβραίων.

Μ. Πρὶν νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν μερικὴν ἐξήγησιν τῶν
ἐντολῶν, ἀγάπου νὰ μάθω εἰς κοντολα-
γίαν τὸ κεφάλαιον, καὶ τὴν τάξιν τούτων τῶν
ἐντολῶν.

Δ. Ὅλων τῶν ἐντολῶν τὸ τέλος ἔστι ἡ ἀγάπη τοῦ
Θεοῦ, καὶ τῆς πληστον· διότι ὅλαις μᾶς δι-
δάσκουσιν νὰ μὴν παύσωμεν τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ
ἀδελφοῦ μας. καὶ οὐκ ἔστι ἐμοιρασθῆναι
εἰς δύο μέρη, καὶ ἐξαφῆκασι, καθὼς εἶπα,
εἰς δύο πλάκας μαρμαρέναις τὸ πρῶτον μέ-
ρος τοῦ ἐντολῶν, ἔκως διδάσκει
τὸ χρεὶς ὅπου ἔχομεν μὲ τὸ Θεόν. τὸ δεύ-
τερον

λας τοῦ νόμου τῷ Θεῷ · διότι τὸ εἶναι ὑπὸ
τὰ ὥρῳτα τὸ εἶναι μέρος τῆς διδασκαλίας,
καθὼς μὲν εἶπες εἰς τὴν ἀρχὴν ·

Δ. Δίκαιον εἶναι νὰ μάθῃς καὶ νὰ καταλάβῃς
κατὰ τὰς δίκαι ἐντολὰς τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ,
διότι ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπίς χωρεῖ τὴν ἀγάπην,
καὶ χωρεῖ τὴν φύλαξιν τοῦ νόμου διενσώμεν
ὅπως νὰ σωθῇ πᾶς.

Μ. Τί θέλεις νὰ εἰπῇ ὁ ἔχοντας ὁ κόσμος καὶ ἡ
ἐκκλησία τόσους νόμους καὶ τόσους ὁρισμούς,
τῆτος ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος φερέει τὰς δίκαι
ἐντολὰς, εἶναι ἑξοχώτερος ἀπ' ὅλους τοὺς
ἄλλους;

Δ. Πολλὰς λογαριασμοὺς ἔχει, ὁποῖος θέλεις νὰ
δείξῃ, πόσον εἶναι ημερώτερος τοῦτος ὁ νόμος.
διότι ὥρῳτον, τοῦτος ὁ νόμος ἐδόθηκεν ὑπὸ
τὸν Θεὸν, καὶ ἐγράφη τὴν ἀρχὴν εἰς ταῖς
καρδίαις τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἔπειτα εἰς
δύο πλάκες μαρμαρίναις. Διούτερον, ὅ-
τι ὁ νόμος τοῦτος εἶναι παλαιότερος ἀπ'
ὅλους, καὶ ὡσὰν μία βρύσις ὅλων τῶν
ἄλλων. εἶπον, ὅτι τοῦτος εἶναι ἕνας
νόμος ἑξαπλωμένος πλεον ὡς οἱ τοὺς
ἄλλους, καὶ σφίγγει νὰ τὸν φυλάσσω
ὅχι μόνον οἱ χριστιανοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἑβραῖοι

Θεῷ καὶ τῷ ἁγίῳ, ἐπειδὴ ὁρίσκομεθα εἰς
τὸ μέσον τῷ ἐχθρῶν μας φαινομένων καὶ
μὴ φαινομένων· καὶ ὅτι δὲν σώνει νὰ πορ-
οφάγωμεν εἰς τὰ ἄρματα τῆς ποροσευχῆς
ὅταν εἶ) ἡ ἀρχὴ τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ εἰς
τὴν μέσσην, καὶ εἰς τὸ τέλος. εἶ) ἀκούη ἄλ-
λον ἕνα μυσῆριον, ὅτι τὸ ὁποῖον ζῆς πο-
ρεῖς δίδεται τὸ σημάδι τοῦ χαιρετισμοῦ·
καὶ εἶ) ὅτι ἡ ἁγία ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ θέλει
νὰ μᾶς ἐνθυμίζη παντοπινὰ τὰ ζῖα μεγα-
λήτερα μυσῆρια τῆς σωτηρίας μας, τὴν
σάρκασιν, τὸ πάθος, καὶ τὴν ἀνάστασιν· καὶ
ὅτι τοῦτο θέλει νὰ χαιρετοῦμεν τὴν διοτό-
κον τὸ ταχὺ εἰς μνήμην τῆς ἀναστάσεως τοῦ
Χριστοῦ, τὸ μεσημέρι εἰς μνήμην τοῦ πά-
θους, καὶ τὴν νύκτα εἰς μνήμην τῆς ἐναν-
θρωπήσεως. διότι καθὼς εἶ) βέβαιον, ὅτι
ὁ Χριστὸς ἐσαυρώθη τὸ μεσημέρι, καὶ ἀνα-
στήθη τὸ ταχὺ, ἔτσι πιστεύομεν ὅτι ἐσαρκώ-
θη τὴν νύκτα.

Εξήγησις τῷ δέκα ἐπολῶν τοῦ Θεοῦ.

Μ. Επειδὴ ἤκουσα τὴν ἐξήγησιν τοῦ συμβόλου,
τοῦ Πάτρ' ἡμῶν, καὶ τὸ Θεοτόκε παρθένε·
ὅπου θυμῶν μὲ ἐξηγήσης τὰς δέκα ἐπο-
λας

ἀγῶς Παῦλος, ὅλα τοῦτο ἡ μητέρα τοῦ ἔξω δι-
λογημένη ὁχι μόνον εἰς τὸ γένος τῆς γυναι-
κῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ Θεοῦ τὰ πλάσμα-
τα, πόσον εἰς τὴν γῆν, ὡσὰν ἔειπεν εἰς τὸν ἕρανόν.

Μ. Εξήρηται με τὸ ὁπίλοιπον τῆς χαιρετισμοῦ
καὶ τὴν σωήθειαν τῆς δουκῆς ἐκκλησίας,
ὅπου λέγῃ· ἁγία Μαρία μητέρα Θεοῦ ὡρέ-
σθαι ὑπὲρ ἡμῶν τῆς ἀμαρτωλῶν, νυνὶ καὶ
ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς θανάτου ἡμῶν.

Δ. Εἰς τὰτα τὰ λόγια ἡ ἐκκλησία τῆς Θεοῦ ἐ-
παναφέροντας τὸ ἀξιώτερον ἱπαμνον τῆς θεοτό-
κος, ἡ γενναῖα ἔξω μητέρα τῆς Θεοῦ· ἔδειχον-
τας μὲν τὸ, ὅτι ἐμπορεῖ ἡ θεοτόκος νὰ ἔχη
ὑπὸ τῆς Θεοῦ ὅσαις χάριτες θέλει· τὴν ὡρε-
καλῇ νὰ μεσιτεύσῃ δι' ἡμᾶς, ὅτι ἔχομεν
μεγάλην χρείαν, ὅλα τὰ ἡμεῶν ἀμαρτωλοῖ
καὶ νὰ μᾶς βοηθῇ πάντοτε εἰς τὴν τὴν τὴν
ζωὴν, ἔδειχεν εἰς τὴν ὥραν τῆς θανάτου,
ὅτι περνοῦμεν τὴν μεγαλήτερον κίνδυνον.

Μ. Επιθυμῶ νὰ μάθω, ὅλα τὴ σημαίνουσα φῆ-
σις τῆς ἡμέραν ὅλα τῆς χαιρετισμὸν τῆς Θεοτό-
κου, ἡ γούμ τὸ ταχὺ, τὸ βράδι, καὶ τὸ με-
σημέρι.

Δ. Διὰ νὰ καταλάβωμεν, ὅτι χρεία ἔξω νὰ
προσφύγωμεν συχνὰ εἰς τὴν βοήθειαν τῆς

τὸ ἔροπον ὁ Χριστὸς μόνον εἶναι παιδίτης, ἀλλὰ
 καὶ μίσου τὴν ἀγάπης καὶ μητρικῆς ἀσπασ-
 χίας, ὅπου ἔχει ἡ παναγία πρὸς ὅλους.
 τὸ λοιπὸν μὲν πάντα δίκαιον κράζει ὁ λο-
 γηρέτης ἀπὸ ὅλων ταῖς γενναῖαις. ἀλλὰ οἱ
 ἄλλοις ἢ ἔχουσι τὴν δόξαν τὴν παρθενίας χω-
 ρίς τὴν παιδογονίαν, ἢ ἔχουσι τὴν δόξαν τῆς
 παιδογονίας χωρὶς τὴν παρθενίαν. μόνη ἡ θεο-
 τίκος ἔχει τὴν χάριν ὅπου τὴν ἔκαμεν ἔξω ἀπὸ
 τὴν κοινὸν νόμον ὁ θεὸς, καὶ χαίρεται τὴν μὴν
 τὴν τελείας παρθενίας, καὶ τὴν δόλογίαν μιᾶς
 ἁκρας καὶ εὐτυχισμένης παιδογονίας.

Μ. Τί θέλει νὰ εἴπῃ, Καὶ δόλορημένος ὁ καρ-
 πὸς τῆς κοιλίας σου;

Δ. Τὸ εἶναι εἶναι ὁ τέταρτος ἔπαμος, ὅπου δίδομεν
 τῆς θεοτόκου· ὅτι ὠρέπεται νὰ πηγαῖται ὁ ἄνθρω-
 πος καὶ ὅπου ἔχει εἰς τὴν ἑαυτὴν τῆς, ἀλ-
 λά καὶ ὅπου ἔχει εἰς τὴν καρπὸν τὴν κοι-
 λίας τῆς. διότι ὁ ἔπαμος πῦν καρποῦ ἀνα-
 φέρεται εἰς τὸ δένδρον, καὶ ἡ δόξα τοῦ παι-
 δὸς ἀναφύεται εἰς τὴν μητέρα. καὶ ἀλλὰ ὁ
 Χριστὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἀληθινὸς ἀνθρώπος, καὶ
 δόλορημένος ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους,
 ἀλλὰ καὶ θεὸς δόλορημένος ἐπάνω εἰς ὅλα
 τὰ πλάσματα, καὶ τὴν μᾶς διδάσκει ὁ

φεντίζοντάς την . τούτη εἶ) ἡ αἰτία, ὅτι ὁ
 ποῖον δὲν ἔκαμεν ποτὲ κακὸν ἁμάρτημα,
 οὔτε μὲ λογισμὸν, οὔτε μὲ λόγον, οὔτε μὲ ἔρ-
 ρον . ὅθεν ὁχι μόνον ἐσόλισε τούτην τὴν πανα-
 γίαν παρθένον ὁ θεὸς μὲ ὁλαίς τῇ χαρίτις,
 ἀλλὰ ἡθέλησεν ἀκόμη νὰ εἶ) πάντοτε μὲ
 ταύτην, ὥσπερ φύλαξ θυσαυρῶν τόσον μακάριος.

Μ. Τί θέλεις νὰ εἰπῇ, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί;

Δ. Τοῦτος εἶ) ὁ ἔπίτιμος ἔπαινος ὁποῦ δίδομεν τῇ
 θεοτόκῃ καὶ σημαίνει, ὅτι δὲν εἶ) μόνον γαμέ-
 τη ἀπ' ὁλαίς τῇ χαρίτις, ὁποῦ ἐμπορεῖ νὰ
 ἔχη μία παρθένος, ἀλλὰ ὅτι ἀπ' ἐκείνης ὁ-
 ποῦ ἐμπορεῖ νὰ ἔχη μία γυναικα ὑπαν-
 δρος. ὅθεν εἰς καθεὶν ἑξόπον ἡ θεοτόκος ὑπερ-
 βαίνει ὁλαίς τῇ γυναικὶς ὁποῦ εἶχεν ὁ περα-
 σμῆρος καιρὸς, καὶ θέλει ἔχει ὁ μίλλων ἡ δι-
 λογία τῇ ὑπ' ἀνδρῶν γυναικῶν εἶ) ἡ παι-
 δογονία, καὶ τούτη δὲν ἔλφει τῇ θεοτόκου,
 ἐπειδὴ ἐγέννησεν ἓνα παιδὶ, ὅπερ ἀξίζει
 πλεόν ὡς μυριάδες παιδίων· ἐμπορεῖ
 τίνας ἀκόμη νὰ εἰπῇ, ὅτι εἶναι μητέρα
 πολλῶν παιδίων, διότι ὅλοι οἱ καλοὶ χρι-
 στιανοὶ εἶναι ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅτι
 τοῦτο εἶναι παιδία τῆς θεοτόκου, ὅχι ὅτι νὰ
 παρ' ἐγέννησεν αὐτὴ φυσικὰ, ὅτι εἰς τὸν

τόν

πολλαῖς φοραῖς ἤκουσα, ὅτι ὁ ἅγιος Στέφανος καὶ ἄλλοι ἅγιοι ἦσαν γεμάτοι διὰ χάριν.

Δ. Καλὰ ἐνὰ λέγωμεν, ὅτι καὶ ἄλλοι ἅγιοι νὰ ἦσαν γεμάτοι διὰ χάριν, ὅμως ἡ θεοτόκος ἔλαβε ωφεισσότερην ἀπ' ὅλης, διότι ὁ θεὸς τὴν ἑκαμυ δεκτικὴν ωφεισσοτέρας χάριτος ὥστε καὶ θεὸν ἄλλον ἅγιον. καθὼς λόγου χάριν, αὐτὴν γέμισεν πῖνας διὰ βάλασμον πολλὰ ἀγγελία, ἓνα μεγαλήτερον διὰ τὸ ἄλλο, ὅλα θέλει ἦσαι γεμάτα, ὅμως τὸ μεγαλήτερον θέλει ἔχει ωφεισσότερον βάλασμον διὰ τ' ἄλλα. ἡ ἀφορμὴ ἐστίν, ὅτι ὁ θεὸς καίμεν τοὺς ἀνθρώπους χωρητικούς μεγαλητέρας ἢ μικροτέρας χάριτος καὶ τὰ ἐπιχρηήματα ὅπου τοὺς δίδει. καὶ διὰ τὸ μεγαλήτερον ἔργον ὅπου νὰ ἔδωκεν ποτὶ ὁ θεὸς πλάσματος ἀπλοῦ, ἐσαύθηκε νὰ εἶναι μητέρα τοῦ θεοῦ, διὰ τὸ ἡ θεοτόκος ἔγινε δεκτικὴ ἐν γεμότη διὰ ωφεισσοτέραν χάριν ὥστε καὶ θεὸν ἄλλον ἀπλὸν πλάσμα τοῦ θεοῦ.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ, ὁ κύριος μετὰ σοῦ;

Δ. Τοῦτός ἐστιν ἓνας ἐξοχώτατος ἱπταίνος τοῦ θεοτόκου. καὶ σημαίνει, ὅτι ὁ θεὸς ἦτον μετὰ θεοτόκον, ἀφ' οὗ τοῦ ἐγασρώθη ἡ μητέρα της, ὥστε ἔκγοντας, κυβερνῶντας, στρατεύοντας, καὶ δια-

φεν-

τὸ εἶπε τὰ ὅμοια λόγια· ἢ χαίρεται ἀκόμη
 νὰ τὸ σκευμεύμεθα καὶ ἡμεῖς, ἢ νὰ ἡμεῖς
 ὡχάριστοι πρὸς τὸ Θεὸν ὅλγ' τόσοι μεγάλην
 λειτουργίαν.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ, κεχαριτωμένη;

Δ. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ κἀμὲν εἶναι μεγάλη καλὰ
 εἰς τὴν ψυχὴν μας. πρῶτον, λειώνει ταῖς ἀ-
 μαρτίαις, ὅπου εἶναι ὡσανύ μολυσμὸς καὶ ἀ-
 πασεία τῆς ψυχῆς. δεύτερον, σολίζει τὴν ψυ-
 χὴν μετὰ τὰ χαρίσματα εἰς ταῖς ἀρεταῖς. εἶ-
 τον, τὸ δίδει δύναμιν νὰ ἐργάζεται ἔργα ἀ-
 ξία μὲθ' αὐτῆς καὶ ἀρετὰς τοῦ Θεοῦ. ἡ Θεοτόκος εἶναι
 γεμάτη διὰ χάριν, διότι ὅσον εἰς τὸ πρῶ-
 τον, αὐτὴ δὲν εἶχε ποτὲ κανένα μολυσμὸν
 ἀμαρτίας, οὐτ' ὀρθονικῆς, οὐτ' ὀρθοπ-
 κῆς ἢ θανασίμου ἢ συγχωρητικῆς. ὅσον εἰς
 τὸ δεύτερον, ἡ Θεοτόκος εἶχε ὅλας ταῖς ἀ-
 ρεταῖς καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου πνεύματος
 εἰς μίαν ἀκροτάτην τελειότητα. ὅσον εἰς τὸ
 εἶπον, ἔκαμιν ἔργα τόσοι καλὰ καὶ θαύρε-
 σα, ὅπου ἀξιώθηκε νὰ ὑψωθῇ ἐπάνω εἰς
 ὅλους τοὺς χερυτοὺς τοῦ ἀγγέλων ψυχικὰ καὶ
 σωματικὰ.

Μ. Δὲν φαίνεται νὰ εἶχε ἡ Θεοτόκος ὀρθω-
 τήν χάριν διὰ τοὺς ἄλλους ἁγίους; ὅλγ' ὅλγ'.

πολ-

μέ τὸ σῶμα τοῦ ἀποκρισάριτου. ἐκεῖνα τὰ
 ἄλλα λόγια, καὶ ὁ λογιμὸς ὁ καρπὸς τῆς
 κοιλίας σου, τὰ εἶπεν ἡ ἀγία Ελισάβετ, γα-
 μάτη ἀπὸ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οὕτως μαρτυ-
 ρῇ Δεχθεὶς ὁ ἅγιος διαγαλιστής· ὁ δὲν εἶ-
 φανερόν, ὅτι τὰ εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μέ-
 τὰ σῶμα τῆς ἀγίας Ελισάβετ. τὸ ὅτι λοιπόν
 τὸ ἔσμιξεν ἡ ἐκκλησία τῷ Θεῷ, τὸ ὅποιον κυ-
 βερνᾷ ὁ διδάσκει τὸ αὐτὸ ἅγιον πνεῦμα.
 Διὰ τοῦτο μέδικαιον λέγουμεν, ὅτι μὴ τὸ Πά-
 τερ ἡμεῖς, τὸ ὅποιον μαῶς ἐδίδαξεν ὁ Χριστὸς
 μέ τὸ ἴδιόν του σῶμα, εἶ-
 τὸ Θεοτόκε παρ-
 δένε, ἡ ἐξοχώτερη. θεωσευχή ὅπου νὰ δι-
 εἴσκει, ἐπειδὴ ἡ ἐσιώπησεν αὐτὸς ὁ Θεός,
 καὶ μαῶς τὸ ἐδασκάλωσε μέ τὸ σῶμα τῷ
 δέλων του.

Μ. Ας ὕψωμεν εἰς τὸ ἐξήγησιν· διὰ τὸ λέγουμεν,
 Θεοτόκε παρδένε χαίρει;

Δ. Τούτη εἶ-
 μία χαιρέτησις ὅπου τὸ δίδομεν,
 διὰ νὰ δείξωμεν ὅτι ἡμεῖς φίλοι καὶ γνώρι-
 μοι, καὶ διὰ τοῦτο ἀποκατοῦμεν νὰ τὸ μι-
 λήσωμεν· καὶ πέρνομεν τὰ λόγια τῆς ἀγγελίας,
 ἡ ἐξείρνοντας ὅτι ἡ Θεοτόκος λαμβάνει μεγά-
 λην χαρὰν ὅτι ἀκούει συχνὰ ἐκεῖνο τὸ καλὸν
 μήνυμα ὅπου τὸ ἔφερεν ὁ ἀρχάγγελος, ὅταν
 τῆς

ριτωμένη, καὶ τὰ ἐξῆς.

Μ. Τὸ θεῖον νὰ εἰπῇ καὶ μὲν τὸ, Πάτερ ἡμῶν,
λέγοντον τὸ, Θεοτόκε παρθένε, πλέον ὡς
πᾶσαν ἄλλην δύσιν;

Δ. Διότι δὲν ἔχοντες μεσίτην ἢ βοηθὸν διω-
τώτερον σιμά εἰς τὸ Χειρὸν ὡς τὸ μητέρα
του. καὶ ὅθεν τὸ ὡσάν εἰποῦμεν τὸ προσευ-
χὴν ὅπου μᾶς ἐδίδαξεν ὁ Χριστός, σρεφόμε-
σθα πρὸς τὴν μητέρα ὅθεν νὰ μᾶς βοηθήσῃ
μεσιτεύοντας νὰ λάβωμεν ἐκείνο ὅπου ἐζη-
τήταμεν λέγοντας τὸ, Πάτερ ἡμῶν. καὶ οὕτως
εἰς τὸν τὸ κόσμον ἀφ' οὗ γινώσκωμεν κα-
μίας χάριν ἅπὸ πνὰ ἀνθρώπου, ὡς ἀδιδου-
μένην δουλείαν ἐκείνης ὅπου ἔχει μεγαλήτερον
δυνάμιν εἰς τὸ παλάτι.

Μ. Τίς τὸ ἔκαμεν τὸ, Θεοτόκε παρθένε;

Δ. Αὐτὸς ὁ Θεός, καλὰ ἔδεν μᾶς τὸ ἐδίδαξε
μὲν τὸ σῶμα του, ἀλλὰ μὲν τὸ σῶμα τὸ ἀρ-
χαγγέλου Γαβριὴλ, τὴν ἁγίαν Ελισάβετ, καὶ
τῆς ἐκκλησίας. διότι τὰ λόγια ἐκείνα, χαί-
ρε Θεοτόκε γεμάτη ἅπὸ χάριν, ὁ κύριος ἔ-
με σένα, δόλορημένη εἶσαι μέσα εἰς ταῖς γυ-
ναίκαίς· τὰ εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ,
ὡσάν ἅποκρισάρις τῷ Θεοῦ, καὶ ὅθεν τοῦτο τὰ
εἶπεν ἅπο μέρος τῷ Θεοῦ, καὶ ὁ Θεὸς τὰ εἶπε
μέ

πρωτοῦ να μᾶς εἴ) καλὸν, καὶ ὁ Θεὸς βλέ-
πει ὅτι μᾶς εἴ) κακὸν. καὶ πάλιν μᾶς φαίνε-
ται να μᾶς εἴ) ἓνα πρωτοῦ κακὸν, καὶ ὁ Θεὸς
βλέπει ὅτι μᾶς εἴ) καλὸν. διὰ τοῦτο ἡμεῖς καὶ
τὸ διδασκαλίαν τῷ Χριστῷ ζητοῦμεν να μᾶς
ὑποδείξῃ αὐτὸ ὅλον ἐκείνο, ὅπου βλέπει
αὐτὸς ὅτι μᾶς εἴ) κακὸν, ἢ δὲ τυχεῖα ἢ δυσ-
χεῖα να εἴ).

Μ. Τί θέλει να εἰπῇ, ἀμὴν;

Δ. Τοῦτο εἴ) λόγος Εβραϊκός, καὶ αἰσάν εἶπα,
θέλει να εἰπῇ γένοιτο, ἢ ἔτσι εἴ). καὶ κατὰ
εἰς τὸ τέλος τὸ Πιστεύω τὸ ἀμὴν θέλει να εἰ-
πῇ, ἔτσι εἴ), καὶ ἔτσι πιστεύω. εἰς τὸ ὅμοιον
τρόπον εἰς τὸ τέλος τῷ, Πάτερ ἡμῶν, τὸ ἀμὴν
θέλει να εἰπῇ, ἔτσι αἰ εἴ), ὅπως οὖν καὶ πα-
ρακαλῶ να γένη.

Εξήγησις τῷ, Θεοτόκε παρδίνε.

Μ. Επειδὴ μοῦ ἐξηγήσεις τὸ Πάτερ ἡμῶν, ὅπως
οὖν να μοῦ ἐξηγήσης καὶ τὸ, Θεοτόκε παρ-
δίνε.

Δ. Μετὰ χαρᾶς, διὰ τὴν ἀγάπην να φέρῃς πολ-
λὴν εὐλάβειαν τῆς Θεοτόκου. ἡ χαίρε-
σις τῆς Θεοτόκου εἴ) Γούτι. χαίρετε ὡ χα-
ειπα-

λο μέρος τὸ δυνάμει καὶ πολυξυρεῖαν τοῦ
 διαβόλου, ὡς ἀκαλεῖται τὸ Θεὸν ὅχι μό-
 νον νὰ μὴ ὡς ἀχωρῇ ὅτι νὰ μᾶς καταβά-
 λωσιν οἱ πειρασμοὶ, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ὡς ἀ-
 χωρῇ ὅλως νὰ ἔχωμεν πειρασμόν, ἀν δὲν
 θεωρῶμεν ὅτι μὴ τὸ πειρασμόν θέλομεν
 ἥσαι νικηταί.

Μ. Εἰμὲν τὸ ὑπερον ζήτημα ὅπου λέγῃ· ἀλλὰ
 ῥύται ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πονηρίας· ἀλλὰ ἡ ὑπε-
 ρώσε μᾶς ἀπὸ τὸ κακόν· διὰ ποῖον κακόν
 μέλει τὸ ζήτημα τοῦτο;

Δ. Τοῦτο τὸ ὑπερον ζήτημα μέρος βεβαιώνει
 τὰ πειρασμένα ζητήματα, καὶ μίρις σμί-
 γῃ τιποτέ ἔστιν. καὶ διὰ τοῦτο λέγῃ, ἡ ὑπε-
 ρώσε μᾶς ἀπὸ τὸ κακόν· ἡ ῥύται, δὲν ζη-
 τῶ μόνον νὰ μᾶς συμπαθήσῃ τὰ πειρα-
 σμένα κρίματα, καὶ νὰ μᾶς φυλάσῃ ἀ-
 πὸ τὰ μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ νὰ μᾶς ἡ ὑπε-
 ρώσε ἀπ' ὅλα τὰ παρόντα κακά· καὶ λό-
 γησθε, ὅτι ὁ Χριστὸς μὴ μεγάλην σοφίαν μᾶς
 διδάσκει νὰ ζητοῦμεν τὴν ὑπερῶσε ἀπὸ τὸ
 κακόν ἀπλῶς, καὶ δὲν ἔρχεται εἰς τὸ μερι-
 κὸν νὰ εἰπῇ, λόγου χάριν ἀπὸ τῆς πτωχείας,
 ἀρρώστιας, θανάτου, καὶ ἄλλα παρυσία·
 διότι πολλαῖς φοραῖς μᾶς φαίνεται ἵνα
 ὡρᾷγ-

μεν πειρασμὸς, μάλιστα ὅταν αὐτὸς βλέπῃ,
 πῶς ἡ νίκη δὲν θῆξῃ ἥται δικήμας, ἀλλὰ τὸ
 διαβόλε. καὶ ἀπ' ἐδῶ ἔχει μίαν καλὴν δι-
 δασκαλίαν, ὅπ' ὁ διαβόλος ὅχι μόνον δὲν
 ἔχῃ δύναμιν νὰ μᾶς νικήσῃ, ἀλλὰ οὐτὶνὰ
 μᾶς πειράξῃ, ἀν' ὃ Θεὸς δὲν τὸ ὠδα-
 χωρῇ.

Μ. Δὲν καταλαμβάνω ἐκείνον τὸν λόγον· μὴ
 μᾶς φέρῃς εἰς πειρασμόν. ὅτι φαίνεται
 ὅπ' νὰ εἴῃ σωήθεια τῆ θεοῦ νὰ φέρῃ τοὺς ἀν-
 θρώπους εἰς πειρασμόν, καὶ ἡμεῖς τὸν ὠδα-
 χαλῶμεν νὰ μὴν τὸ κάμῃ.

Δ. Τὸ νὰ φέρῃ εἰς πειρασμόν, ἡ γὰρ νὰ ὠδα-
 κινήσῃ εἰς τὸ κακόν, ἢ νὰ σύρῃ πινὰ εἰς τ' ἀ-
 μαρτίαν, εἴῃ ἴδιον τοῦ διαβόλου, καὶ δὲν ἐγ-
 γίζει εἰς κανένα τρόπον τῆ Θεοῦ, ὁ ὅποιος ἔχῃ
 εἰς μέγαλον μῖσος τ' ἀμαρτίαν· ἀλλὰ καὶ
 τὴν σωήθειαν τῆ θείας γραφῆς, ὅταν λέγῃ
 μιλλῶντας ὅτι τὸ Θεόν, ὅπ' φέρῃ εἰς πειρα-
 σμόν, ἄλλο δὲν σημαίνει ὠδα τὸ ὠδα χῶ-
 ρησιν τοῦ Θεοῦ νὰ ἐνῇ πινὰς πειρασμόν, ἢ νὰ
 νικηθῇ ὑπὸ τὸ πειρασμόν. λοιπὸν ἄλλη δὲν
 εἴῃ ἡ ἐννοια τοῦτου τῆ ζητήματος ὠδα ἐκεί-
 νο ὅπου εἴπαμεν· ὅπ' γνωρίζοντας ἡμεῖς τ' ἀ-
 δυνάειας ὁ ἀχαμνότητα, καὶ ὑπὸ τὸ ἄλ-

σμάτα ὅπου τὴ ἔκαμεν ὁ ἀδελφός τε, εἴ
 ὅπῃ τῷ ἑτέρῳ νὰ λάβῃ τὴ συγχώρησιν τῷ
 πταισμάτων ὅπῃ ἔκαμεν αὐτὸς τῷ Θεοῦ,
 ἔτι πάλιν ὁποῖος δὲν θέλῃ νὰ συγχωρήσῃ τῷ
 ἀδελφῷ τε, γίνετ' ἀνάξιος νὰ τὴ συγχωρήσῃ
 ὁ Θεός. πλὴν αὐτοὶ λέγοντας, ὅτι ἡμεῖς συγ-
 χωρεῖμεν τῷ ἐχθρῷ μας, δείχνομεν ὅτι μαῶς
 ἀρέσκει ἡ ἀσπλαχνία, καὶ ὅτι μαῶς φαίνεται
 ἔργον μεγάλης καὶ ἀγαθῆς καρδίας ἡ συγ-
 χώρησις. ὅθεν νὰ μὴν ἀποκριθῇ ὁ Θεός, ὅταν
 ἡμεῖς τὴ ζητήσωμεν ὑπερσυνέως πῶς θέλῃς νὰ
 σε κάμω ὑπερσύνῃν ἐγώ, ἀλλ' εἶσαι σὺ ἐχθρὸς
 τῷ ἐλεήμονι; καὶ πῶς ζητᾷς νὰ σοὺ συμ-
 παθήσω, ἀλλ' σὺ κρατεῖς ὅτι νὰ συμπάθῃς
 πᾶς, εἴ ἔργον μικροψυχίας;

Μ. Εξήγησαί με τώρα τὸ ἕκτον ζήτημα. Καὶ μὴ
 εἰσενέγκῃς ἡμαῶς εἰς πειρασμόν. μὴ μαῶς
 φέρῃς εἰς πειρασμόν.

Δ. Εἰς τὸ τὸ ζήτημα γυρᾶμεν βοήθῃαν ὅθεν
 τὰ μέλλοντα κακὰ, ἡ γὰρ ἐναντίον εἰς τὰς πειρα-
 σμὰς, ὅθεν μίση τὸ ὁποῖον συμπίπτει εἰς τὴ
 ἀμαρτίαν. ἡμεῖς λοιπὸν, ὅτι τὸ ζητούμενον εἴ
 νὰ μὴ παραχωρῇ ὁ Θεὸς νὰ μαῶς νικῶσιν οἱ πειρα-
 σμοί. ὅμως ὅθεν οἱ πειρασμοὶ ἔχουσιν μέγαν
 κίνδυνον, καὶ ἡ νίκη εἴ ἀβέβαιη, ὅθεν τὸ ζητούμεν
 ἀκόμη, νὰ μὴν ὡς παραχωρῇ ὁ Θεός ὅτι νὰ ἔχω-

δὴ τοῦτος ὀνόμας τάσσε μισθὸν ἐκείνῃ ὅπῃ
 τὴ φυλάσσει, καὶ πτωχείαν ἐκείνῃ ὅπου δὲν τὴ
 φυλάσσει, ὅλα τὰ τοιοῦτα δὲν τὴ φυλάσσει,
 γίνεται χρεώσης νὰ πλερώσῃ τὴ παίδωσιν.
 Εἶπον ὅλα τὰ καθάραις εἶ) κρατέμενος νὰ γινώρ
 γῇ τὸ ἀμπέλι τὸ ψυχρὸς τε, καὶ νὰ ἀποδίδῃ
 τῷ Θεῷ τὴ καρπὸν τῶν καλῶν ἔργων· ὅλα τὸ
 τοιοῦτο δὲν κἀμινε καλὰ ἔργα, ὅτι ὡς ὅταν
 ἔσθῃ ὁποῖος κἀμινε τὰ κακὰ εἰς τόπον τῶν κα-
 λῶν, εἶ) χρεώσης τῷ Θεῷ, ὁ ὁποῖος εἶ) ὁ ἀ-
 ληθινὸς οἰκοκύρις ὅλων τούτων τὴ ἀμπελίων.
 Καὶ ὅλα τὰ ὅλοι μας σφάλλομεν συχνά, καὶ κἀ-
 μένοντας ἐκείνῳ ὅπου δὲν ὁρέπει, ἢ μὴ κἀ-
 μένοντας ἐκείνῳ ὅπου ὁρέπει, ὅλα τοῦτο κἀ-
 μένει χρεῖα πολλὰς φορὰς τὴ ἡμέραν νὰ πα-
 ρακαλεῖται τὸ Θεὸν μὲ πολλὴν ταπεινοσύ-
 νην νὰ μᾶς ἀφήνῃ τὰ χρεῖα μας.

Μ. Καὶ διατί λέγομεν, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἀφίμεθα
 τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καθὰς ὅτι ἡμεῖς χα-
 ρίζομεν τῶν χρεωφειλέτων μας;

Δ. Ἐδὼ ἀκόμη διὰ χρεῖα χρεωκοῦνται τὰ πταί-
 σματα καὶ οἱ ἕβροι ὅπου μᾶς κἀμνει ὁ πλη-
 σίον μας. καὶ λέγομεν τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς συγ-
 χωρήσῃ τὰ πταίσματά μας, καθὼς καὶ ἡ-
 μεῖς συγχωρῶμεν ἐκείνων ὅπου μᾶς πταί-
 σι. ὅλα τὰ καθὰς ὅποῖος συγχωρεῖ τὰ πταί-
 σμα-

σμα-

χαρίζομεν τὰ χρέη τῇ χρεωφειλέτῃ μας .

Δ. Εἰς τὰ περασμένα τέσσαρα ζητήματα ἐ-
 γρηγόσαμεν ὑπὸ τῷ Θεῷ νὰ μᾶς δώσῃ χά-
 θε λογῆς καλὸν, τόσον πρὸς παρὸν, ὥσπιν αἰώ-
 νιον . πῶρα εἰς τ' ἄλλα ἔϊα ζητοῦμεν νὰ
 μᾶς ἐλθευρῶσῃ ὑπὸ χάθε λογῆς κακόν,
 περασμένον, παρὸν, καὶ μέλλον . καὶ βλέ-
 πεις, ὅπῃ εἶ) ἀληθινὸν ἐκείνο ὁποῦ σοῦ εἶπα
 παρεπᾶν, πῶς εἰς τούτην τὴν δὲχρὴν δέρισκε-
 ται ὅλον ἐκείνο, ὁποῦ πινὰς ἐμπορεῖ νὰ ὀπι-
 θυμήσῃ . Ζητοῦμεν λοιπὸν εἰς τοῦτο τὸ ζή-
 τημα, νὰ μᾶς ἐλθευρῶσῃ ὁ Θεὸς ὑπὸ τὸ
 περασμένον κακόν, ἥτοι ὑπὸ ταῖς ἀμαρ-
 τίας ὁποῦ ἐκάμαμεν . Διότι ἐτὶ τὸ ἐξήγη-
 σεν ὁ Χριστὸς τῇ ἀγίῳν ἀποστόλων, ὅταν τὴς
 ἐδίδαξε τὴν παρῶσαν πρὸς σὺνχρὴν, ἥτοι ὅπῃ
 δεῖ χρεὶν ὥρεται νὰ γρυκοῦνται οἱ ἀμαρ-
 τίας .

Μ. Διατί κράζονται χρεὶν οἱ ἀμαρτῆαι ;

Δ. Διὰ τῶν ἀφορμῶν . πρῶτον, διότι πᾶσα
 ἀνθρώπος ὁποῦ ἀμαρτάνει, πταίει τῷ Θεῷ,
 καὶ δεῖ τοῦτο μὲν χρεώσεως νὰ πληρώσῃ τὸ
 Θεὸν δεῖ τὴν ὑβρίν καὶ ἀτιμίαν ὁποῦ τῷ
 ἐκάμεν . δέπειρον, δεῖ τὸν ὅποιος ἀμαρτά-
 νει, ὥσπιν βᾶν τὸ νόμον τοῦ Θεοῦ . καὶ ἐπει-

Μ. Ἀπ' οὗτοι οὗτοι ἔπαις, ἔχει ἓνα ζήτημα
 δὲ τὸ αὐτὸ δὲν ὁρᾷται νὰ μεριμνήσῃ ὡς
 δὲ τὸ παρὸν, καὶ κἀμνησιν ἐκείνοι οὗτοι
 θεωροῦνται φυλάσσοντας σιτᾶρι, καὶ κρασί,
 καὶ ἄλλα πρᾶγματα ἀναγκαῖα δὲ ἓνα
 χρόνον ὁλόκληρον.

Δ. Ο Χριστὸς διδάσκοντας νὰ μὴ βάλωμεν
 τὸ λογισμὸν ὡς μόνον δὲ τὰ παρόντα,
 δὲν βλέπῃ ἄλλα, ὡς νὰ καὶ ἡμεῖς θύομεν
 ὑπὸ τῆς φειδας αἰς φροντίδας, οἱ ὁποῖαις ἐμ-
 ποδίζετε πολλὰ τὴν προσευχὴν, καὶ ἄλλα
 πρᾶγματα πλέον χρειαζόμεθα δὲ νὰ κερ-
 θύσῃ πᾶσι τὸ αἰώνιον ζῶν. δὲ τὸ πᾶσαν
 φεραν οὗτοι δὲ τῆς φειδας ὁ λογισμὸς δὲ
 τὸ μέλλον, ἀλλ' ἀναγκαῖος, καθὼς εἶπεν
 ὡς δὲ τὸ πᾶσι τοῦ καὶ τῆς ἔπαις, τότε
 δὲ τῆς κακῆς νὰ λογιᾶται δὲ τὸ μέλλον. κα-
 λιστα τέτοιος λογισμὸς δὲ τῆς δὲ τὴν αὐτοῦ,
 ἀλλὰ δὲ τὴν σήμερον. διότι αὐτὸς καὶ τῆς
 σήμερον τὸ αἰώνιον, δὲν δὲ τῆς πλείον τοῦ
 πρᾶγμα εἰς καὶ τὸν.

Μ. Ακολουθεῖ τὸ πέμπτον ζήτημα. Ἐὰν
 μὴν τὰ ὁφειλόμενα ἡμεῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀ-
 φίσταμεν τοῖς ὁφειλόμενοις ἡμεῶν. Καὶ ἡμεῖς
 ἔρωσέ μας ὑπὸ τὰ χρεῖα μας, καθὼς ἡμεῖς

τας, ὅμως ἔρχονται οἱ ἀκρίβειαι διὰ τὰ κρίματα τῷ κόσμῳ. ζητοῦμεν ἀκόμη νὰ μάς δίδῃ ὁ Θεὸς τὸ φωμὶ μας, ἥτοι ὅχι μόνον νὰ σκευεῖχῃ διὰ νὰ τὸ ζητοῦμεν κὶ νὰ τὸ κερδαίνωμεν, ἀλλὰ κὶ νὰ τὸ ἐλθῇ κὶ νὰ τὸ ἀγάξῃ ὅταν τὸ βῶμεν, διὰ νὰ εἴ) εἰς υἱίαν μας καὶ ὠφείλῃ τῆς ψυχῆς καὶ τῷ σώματος.

Μ. Διαπὶ σμίζομεν τὸ λόγον ἐκείνον σήμερον,

Δ. Εκείνος ὁ λόγος, σήμερον, σημαδὶς ὅλον τὸ καιρὸν τέτης τῆς περὶ σκαίου ζωῆς· κὶ εἰς τὸ ζητῆμεν τὸ Θεῷ νὰ μάς ἀποκρατῇ εἰς ὅλην τὴν τὴν ἐπιτήλειαν μὴ τὸ πνευματικὸν κὶ σωματικὸν φωμὶ, ὅτε νὰ σώσωμεν εἰς τὸ ἔρανον παρῖδα, ὅπερ δὲν θέλομεν εἶναι πλέον χρεία ἀπὸ μυστήρια, ἢ διδασκαίς, ἢ φωνηταῖ σωματικά. ἐμπορεῖς ἀκόμη νὰ εἰπῇς, ὅτι ζητοῦμεν τὸ Θεῷ νὰ μάς δώσῃ τὸ τὸ φωμὶ σήμερον, διότι δὲν θέλομεν νὰ πολυλογιάζωμεν διὰ τὸ αὔριον, δὲν ἡξάροντας αὐτὸν ἐρεθῆμεν αὔριον ζωντανοί. εἰς τὸν τὸ βόπον μάς ἐδιδάξει ἡ διασώτης Χρὶς νὰ μὴ μεριμνήμεν, ὡς ἂν μόνον διὰ τὰ παρόντα πράγματα. λοιπὸν ζητῆμεν σήμερον τὸ ἀρκετὸ φωμὶ διὰ τὸ σήμερον, κὶ διὰ τὸ αὔριον τὸ θέλομεν ζητήσθαι αὔριον.

ἐκῆνο ὁποῦ δίδασιν οἱ αἵρετικοὶ τῷ μαθητῇ-
δων τους, ψωμί κακόν καὶ μεχλιασμὸν·
ἀν μιλιῶν δὲ τὸ σωματικὸν ψωμί, ἐπιθυ-
μῶν νὰ μᾶς δίδῃ ὁ Θεὸς τὸ ψωμί τὸ δι-
κόν μας, καὶ ὅχι τὸ ξένον· ἡγοῦν νὰ μᾶς βοή-
θῃ νὰ κἀμνωμεν κέρδη δίκαια καὶ διαρέ-
σα, καὶ νὰ δῖλογῃ τὰ ὑποστατικά μας, καὶ
ὅλως μας τὴν κόπῃς, δὲ νὰ ἔχωμεν νὰ ζῶ-
μεν χωρὶς κλέψαις, καὶ ἄλλαις πονηρίαις.

Μ. Διατί κράζει τὸ ψωμί τὸ καθημερινόν;

Δ. Λέγεται καθημερινόν, διότι δὲν ἐπιθυμῶ-
μεν ὡρεῖσθαι μήτε ἀνωφέλετα ᾠράγματα,
ἀλλὰ ὅσον μᾶς σώνει δὲ μία ἀπλήν ζωὴν
καθημερινέσι, τόσον δὲ τῇ ψυχῇ, ὅσον καὶ
δὲ τὸ κορμί· μάλιστα καταλαμβάνοντας,
ὅτι ἡμεῖς ξένοι καὶ δεβάταις εἰς τοῦτον
τὸν κόσμον.

Μ. Διατί λέγομεν, δὲς ἡμῖν, δὲς μας;

Δ. Διότι καλὰ καὶ νὰ ἔχωμεν ὀρεξίν νὰ κοπιᾶ-
ζωμεν δὲ τὸ ψωμί τόσον τὸ πνευματικόν
ὡσάν καὶ τὸ σωματικόν, ὅμως ἡξέρομεν,
ὅτι ὅλοι μας οἱ κόποι εἰς εὐκαιρίαν, ἀνὸ Θεὸς
δὲν σκευδράμῃ μὲ τὴν χάριν του, καθὼς
συχνὰ τὸ βλέπομεν· ὅτι καλὰ καὶ οἱ ἀνθρώ-
ποι νὰ κοπιᾶζωσι σπέρνοντας καὶ θερίζον-
τας,

βοηθᾷ δὲ νὰ σπείζεται καὶ νὰ ἀυξάνη εἰς
ἡμᾶς ἡ χάρις τῆ Θεῶ, ἡ ὁποία, καθὼς εἶ-
παμεν, εἶ) ἡ ζωὴ τῆ ψυχῆς. Δὲ φωμίσω-
μαπκὸν χρυσᾷ) ὅλον ἐκείνο ὅπου μᾶς κά-
μνει χεῖρα δὲ νὰ ἀποκρατῶμεν τὴν ζωὴν
τῆ κορμίας, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ δαλῶται ἡ
ψυχὴ δὲ νὰ κάμνη τὰ καλὰ ἔργα.

Μ. Διατί λέγομεν, ὅτι τὸ φωμὶ τὸ εἶ) δι-
κὸν μας, τὸν ἄρτον ἡμῶν;

Δ. Κράζεται δικὸν μας τὸ φωμὶ τὸ μὲ με-
γάλο μυστήριον. Διὰ τὴν ἀν μιλλῶμεν δὲ τὴν
ἀγίαν μετάληψιν, ἐκείνη εἶ) τὸ φωμὶ μας,
ἐπειδὴ καὶ δὲ τὴν σωτηρίαν μας ἐμορφώ-
θηκεν ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰς τὴν κοι-
λίαν τῆς Θεοτόκου, καὶ ἐφῆθη εἰς κάποιον
τρόπον εἰς τὸν φῆρνον τῆ σαυρῆ, καὶ μᾶς ἐτοι-
μάζεται εἰς τὴν ἀγίαν τῆ ἀπεζαν ἀπὸ τὰ χέ-
ρια τῶν ἱερέων. εἶ) ἀκόμη δικὸν μας, διὰ-
τι εἶ) φωμὶ ἴδιον τῆ παιδιῶν, καὶ δὲν ἔχ-
νὰ δίδεται τῆ σκυλίῶν, ἡ γαυ τῆ ἀπίστων,
οὔτε ἐκείνων ὅπου ἀρίσκονται εἰς κρίμα θα-
νάσιμον. αὖ μιλλῶμεν δὲ τὸν λόγον τῆ Θεοῦ,
ζητοῦμεν τὸ φωμὶ μας, ἡ γαυ ἐκείνο ὅπου
κόπτουσι τῆ ὑῶν τῆς ἐκκλησίας οἱ ἀληθι-
νοὶ κήρυκες, καὶ ὅχι τὸ ξένον φωμὶ, ἡ γαυ

Ε

ἐκεῖ.

ὅπου μᾶς πέμπει , ἢ ὡραχωρεῖν νὰ μᾶς
ῥῖθῃ , τὸ κἀμνεὶ δὲ καλὸν τέλος , ἤρουν
διὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἀφορμὴν νὰ ἔχωμεν με-
γαλῆτερον μισθόν , ἂν ἡμεῖς καλοί .
ἢ δὲ νὰ μᾶς καθάρισῃ , ἂν ἡμεῖς
κακοί .

Μ. Πρὸς τί τέλος λέγῃ . ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ
ἐπὶ τῇ γῆς . καθὼς εἰς τὸ οὐρανόν , ἔτ' εἰς
εἰς τὴν γῆν;

Δ. Διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ , ὅτι χρεῖς μας εἶναι
νὰ γυμνάσωμεν νὰ ὑπακούωμεν τοῦ Θεοῦ ,
καὶ νὰ φυλάσσωμεν ταῖς ἀγίαις του ἐντολαῖς
μὲ ἐκείνῃ τὴν τελειότητι καὶ ἐτοιμότητι
καὶ χαρᾷ , μὲ τὴν ὁποίαν ὑπακούουσιν
οἱ ἄγγελοι εἰς τὸν οὐρανόν . οἱ ὅποιοι
δὲν κἀμνουσι ποτὲ οὐδένα καὶ μικρὸν
σφάλμα , φυλάσσοντας ὅλους τοὺς ὁρι-
σμοὺς τοῦ Θεοῦ . ἐμπορεῖμεν ἀκόμη νὰ
εἰποῦμεν , πῶς ἐπιθυμοῦμεν καὶ ζητοῦ-
μεν , ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ , τοὺς ὁποίους
σημαίνει τὸ ὄνομα τῆς γῆς , νὰ ὑπα-
κούσῃ τοῦ Θεοῦ , καθὼς τε ὑπακούου-
σιν οἱ ἄγγελοι , τοὺς ὁποίους σημαίνει τὸ
ὄνομα τοῦ οὐρανοῦ . ἢ ὅτι ὅλη ἡ εκ-
κλησία , τὴν ὁποίαν ἐμπορεῖ νὰ σημαίνῃ
τὸ

ἐπιθυμοῦμεν καὶ ζητοῦμεν νὰ ἔλθῃ Γλίγω-
ρα, ἔχει ν' ἀρχίσῃ καὶ ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως,
τὸ λοιπὸν ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν καὶ ζητοῦμεν
νὰ τελεσθῇ ἡ γλίγωρα τοῦτος ὁ κόσμος, ὅ-
νὰ συμώσῃ ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως.

Δ. Καλὰ λέγεις. ὁ κατὰ θεὸν οἱ φίλοι τοῦ κό-
σμου δὲν ἀκούουσιν τόσον κακὰ μεταχαρὰς
ἄλλο τίποτε, ὅσον νὰ ὀνομάζεται ἡ ἡμέρα τῆς
κρίσεως, ἔτσι οἱ πατριώταις τοῦ οὐρανοῦ,
ὁποῦ τώρα ζῶσιν ὡσάν ξένοι καὶ ἐξωρισμένοι
ἐδῶ καὶ εἰς τὴν γῆν, δὲν ἐπιθυμοῦσιν ἄλ-
λο τίποτε πλεονόστερον. ὅθεν λέγει ὁ μα-
κάριος Αὐγουστῖνος, ὅτι κατὰ θεὸν πρὶν ἔλθῃ ὁ
Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον, ὅλη ἡ ἐπιθυμία τῶν
ἀγίων τῷ παλαιῷ νόμῳ ἐζήτει νὰ ἔλθῃ τὴν
πρώτην φορὰν ὁ Χριστὸς, ἔτσι τώρα ὅλη ἡ
ἐπιθυμία τῶν ἀγίων τῷ διαγαλικοῦ νόμῳ
ζητᾷ νὰ ἔλθῃ τῇ δευτέρᾳ φορᾷ ὁ Χριστὸς,
ὅχι νὰ μᾶς φέρῃ τὴν τελείαν μακαριότητα.

Μ. Ἀς ἔλθωμεν εἰς τὸ τρίτον ζήτημα. τί σημαί-
νουν ἐκεῖνα τὰ λόγια. ὁ γρηθηρὸς, ἡ γρου-
αὶ γρὺν τὸ θέλημά σου κατὰ θεὸν εἰς τὸ οὐρανὸν
ἔτσι καὶ εἰς τὴν γῆν.

Δ. Εἰς ὅτα τὰ λόγια ζητοῦμεν χάριν νὰ φυ-
λάσσωμεν κατὰ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ὁ κατὰ
αὐτὸν

τοῦ Θεοῦ . ὅτι μία βασιλεία ἐστὶ φυσικὴ , ἄλλη βασιλεία τῆς χάριτος , καὶ ἄλλη βασιλεία τῆς δόξης . βασιλεία φυσικὴ ἐστὶ ἐκείνη , μετ' ἧς ὁποῖαν ὁ Θεὸς κυβερνᾷ τὰ πλάσματα ὡσάνθρωπος καὶ οἰκοκύριος ὄλων τῶν πλάσμάτων . διότι καὶ οἱ κακοὶ βάλλοντες ὅλην τους μετὰ δυνάμιν κἀμνεσι ταῖς ἀτυχίαις , καὶ δὲν φυλάττουσι τὸ νόμον τοῦ Θεοῦ , ὅμως ἐν τούτῳ ὁ Θεὸς βασιλεύει εἰς ἐκείνας , ὅτι ὅταν τὸ φαίνεται , ἐμποδίζει τοὺς λογισμοὺς των . καὶ αὐτὸν ὡς ἀχωρῇ καμίας φορὰν νὰ ἔχουσι τὴν εἰδήσιν τους , ὥστε τοὺς παιδῶνα φοβεῖται . καὶ ἐδύνας ἐμπορεῖν νὰ ἀντισταθῇ τοῦ θελήματός του , ἢ νὰ κάμῃ ὡς αὐτὸ ὅσον ἐκείνος ὀρίζει ἢ ὡς ἀχωρεῖ . Ἡ βασιλεία τῆς χάριτος ἐστὶ ἐκείνη , μετ' ἧς ὁποῖαν ὁ Θεὸς κυβερνᾷ ἐν οἰκονομίαις ψυχαῖς καὶ ταῖς καρδίαις τῶν καλῶν χειριστῶν , δίδοντάς τους πνεῦμα καὶ χάριν νὰ τὸν δουλεύουσιν μετὰ χαρᾶς καὶ νὰ ζητοῦσιν ἐπάνω εἰς ὅλα τὴν δόξαν του . Ἡ βασιλεία τῆς δόξης θέλει ἦσαι εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν μετ' ἧς ἡμέραν τῆς κρίσεως . ὅτι τότε θέλει κυριεύσῃ ὁ Θεὸς μετὰ ὅλας τὰς ἀγίας εἰς ὅλα τὰ πράγματα χωρὶς καμίας ἀντιλογίας .

διότι

κὸν ὄνομα, διατὶ ἔχῃ καλὴν ἢ κακὴν φήμην, δὲ νὰ εἶ) γνωρισμένος ὑπὸ πολλὰς καὶ ἐπαυ-
νεμένος ὡστὲν καλὸς, ἢ κακοφημισμῶρος ὡ-
στὲν κακός. ὅθεν νὰ ἀγάσῃ πινὰς τὸ ὄνομα
τῷ Θεῷ, δὲν εἶ) ἄλλο ὡς νὰ σκορπίσῃ εἰς
τὸ κόσμον τὸ γνωρισμὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ τὸ φυ-
λέξῃ καθαρὸν καὶ ἄγιον εἰς τὴν καρδίαν καὶ
εἰς τὰ σῶματα τῶν ἀνθρώπων, καθὼς εἶ) εἰς
τὸ ἑαυτὸν του. Καὶ διὰ τὸ εἰς τὸν κόσμον εἶ) πολ-
λοὶ ἄπιστοι, ὅπου δὲν γνωρίζουσιν τὸ Θεόν,
καὶ πολλοὶ κακοὶ χριστιανοὶ, ὅπου τὸ βλα-
σφημέσι καὶ κακολογοῦσι, διὰ τοῦτο ἐκείνοι
ὅπου εἶ) παῖδια τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔχουσιν ζῆλον τοῦ
τιμῆς τοῦ πατρὸς, ὡς καλεῖται μετ' ἐπιθυμίας
μεγάλῃ νὰ εἶ) ἀγιασμῶρον τὸ ὄνομα του,
ἡγοῦν ὅλος ὁ κόσμος νὰ τὸ γνωρίσῃ, νὰ τὸ
προσκυνᾷ, νὰ τὸν ὁμολογῇ, νὰ τὸ ἐπαυ-
νῇ, καὶ νὰ τὸ δόξῃ καθὼς πρέπει.

Μ. Ἀν ὁπιθυμοῦμεν νὰ εἶ) γνωρισμῶρος καὶ ἐ-
παυνεμένος ὑπὸ τοὺς ἀνθρώπους, δὲν ἡτοῦ
χάλλιον νὰ ζητοῦμεν τὴν ἀπό τοὺς ἀνθρώ-
πους ὡς νὰ τὸ Θεόν;

Δ. Ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ δικόν του δὲν στάνει νὰ
γνωρίσῃ, ἢ νὰ ἐπαυνέσῃ τὸ Θεόν. καὶ διὰ
τοῦτο ζητοῦμεν τοῦ Θεοῦ νὰ ἐνεργήσῃ μετ' ἡ-
μῶν

Δ. Εκείνος ὁ λόγος, Πάτερ, καλὰ καὶ ἐγγίξει τοῦ Θεοῦ, εἰς ὅσον εἶπατέρας ὅλων τῶν πνευματικῶν ὅπου ἐπλασεν, ὁμῶς εἰς τούτην τὴν πνευματικὴν ζευκᾶται εἰς ὅσον εἶναι ὁ Θεὸς πατέρας κατὰ χάριν τῶν καλῶν χριστιανῶν. ἐμποροῦσιν ἀκόμη νὰ εἰποῦσι τοῦ Θεοῦ, Πάτερ ἡμῶν, ἐκείνοι ὅπου ἔχουσιν ἐπιθυμίαν νὰ μεταστρέψουσι, καὶ νὰ γηροῦσι παιδίᾳ τοῦ Θεοῦ. εἰς τὸν ὅπ ἐκείνοι μόνον ὅπου δὲν εἶναι, οὐτε θέλουσι νὰ εἶναι παιδίᾳ τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐμποροῦσι μὲ ἀλήθειαν νὰ εἰποῦσι τὸ, Πάτερ ἡμῶν, δὲν ἔχοντας σκοπὸν νὰ μεταστρέψουσι.

Μ. Διατί λέγομεν, πατέρα μας, καὶ ὅχι πατέρα με.

Δ. Λέγομεν Πάτερ ἡμῶν διὰ νὰ ἐξομώμεν ὅτι ὅλοι μας ἡμεῖς ἀδελφοί, καὶ ὡς ἀδελφοὶ πρέπει νὰ ἀγαποῦμεν ἕνα τὸν ἄλλον, καὶ νὰ ἡμεῖς ἐνωμένοι, ἐπειδὴ ἡμεῖς παιδίᾳ ἑνὸς πατρός. λέγομεν ἀκόμη, Πάτερ ἡμῶν, διὰ νὰ μάθωμεν, ὅτι ἡ κοινὴ πνευματικὴ εἶς καλλίτερη ὡς τὴν μερικὴν, καὶ ὠφελιμώτερη ἐκείνου ὅπου πνευματεύεται. διότι λέγοντας

Δ. Εἶναι τούτη. Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς ἔρα-
νοῖς, καὶ τὰ ἐξῆς.

Μ. Διαπὶ προσευχῆς τὸ, Πάτερ ἡμῶν, ἀπ' ὅ-
λαις ταῖς ἄλλαις προσευχαῖς;

Δ. Πρῶτον, διὰτὶ ἀπ' ὅλαις τούτῃ εἶ) ἡ πλεία
διχλεκτή, ἐπεὶ ἐγένηκεν ἀπ' αὐτῆς Χριστὸν,
ὁ ὁποῖος εἶ) ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ. διὰτὶ πρὸν, διὰτὶ
τούτῃ ἡ προσευχὴ ἔχῃ πολλὴν βραχυλογία,
περὶ γὰρ ὠφελισμὸν διὰ νὰ τὴ μάθῃ πινὰς
ἔυκολα, καὶ νὰ τὴ θυμᾶται. καὶ ἔχῃ ἀντάμα
πολλὴν ἐσίαν, διότι εἰς αὐτῇ δέσμεται
ὅλον ἐκείνο, ὅπου ὁρᾷ νὰ ζητοῦμεν ὑπὸ
τῷ Θεῷ. Τρίτον, διὰτὶ εἶναι ὠφελιμωτά-
τη καὶ διωκατάτη, ἐπειδὴ τὴ ἐσωθῇσιν ἐ-
κείνος, ὅπου εἶ) ἀντάμα κειτὴς καὶ βοηθός
μας, καὶ διὰ τὴ ἡξίωσι καλλίτερα ὡς τὰς
ἄλλας, πῶς ὁρᾷ νὰ ζητᾷ πινὰς διὰ νὰ
ὑποκτίσῃ ἐκείνο ὅπου θέλει. τέταρτον,
διὰτὶ εἶ) ἀπ' ὅλαις ἡ πλέον ἀναγκαία, ἐπει-
δὴ καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοὶ εἶ) κρατημένοι νὰ τὴ
ἡξίωσι, καὶ νὰ τὴ λέγουσι καὶ διὰ ἡμέραν,
ὅταν κράζεται προσευχὴ καθημερινή.

Μ. Ἄρχιστε λοιπὸν νὰ μὲς ξεκαθαρίσῃς ἐκεῖνα
τὰ ὡρῶτα λόγια ὅπου λέγουσι. Πάτερ ἡ-
μῶν, ὅπου εἶσαι εἰς πύς ἔρανός.

βέβαιον εἶναι, ὅτι τοῦ μεγάλου τὸ ῥῆμα ἤθελεν
 ἦσαι μεγαλύτερον, καὶ ωφελιοτέρας ἐξόδου, καὶ
 ὁμῶς ἠθέλησαν ἦσαι ὡς χαρισημένοι· καὶ οἱ μι-
 κροὶ ἠθέλησαν ἐπιθυμᾶν τὰ ῥῆμα τῶν μεγάλων,
 ὅτι ἠθέλησαν τοὺς ἦσαι ἀνάμωστα.

Μ. Διὰ ποίαν ἀφορμὴν τούτη ἡ μακαρίτης τῆς
 ὡφελείας κρᾶζει; Ζωὴ αἰώνιος; Δὲν θέλουν
 ζῆσαι πάντοτε καὶ οἱ κολασμένοι εἰς τὴν αἰδῆν;

Δ. Ζωὴ λέγεται καθολικὰ νὰ εἶναι εἰς ἐκείνα τὰ
 ὡράγματα ὅπου κινουῦνται ἀφ' ἐαυτὰς·
 ὅθεν εἰς κάποιον ῥόπον λέγει Ζωντανὸν ἀ-
 κόμη τὸ νερὸν τῶν βρύσις, διότι εἶναι κινέμενον
 καὶ τὸ νερὸν τῆς λίμνης κρᾶζεται νεκρὸν, διαπὶ
 δὲν κινεῖται. λέγομεν τὸ λοιπὸν, ὅτι οἱ μα-
 καριοὶ ἔχουσιν εἰς τὸ ἔρανον τὴν αἰώνιον ζωὴν,
 ὅρα πῶς εἰς τὸ θέλημα τοῦ ναὶ ἐργάζον-
 ται ὅ, τι τοὺς φανῇ καὶ πᾶσαν διωάμιν τῆς
 ψυχῆς, ἐσωτερικὴν καὶ ἑξωτερικὴν διχῶς κα-
 νένα ἐμπόδιον· καὶ πάντα ἐργάζονται, καὶ κάμνε-
 σι τίποτ' ὡς τὰς ἀρέσας. Ὡς ἐναντίας οἱ
 κολασμένοι, εἰς τὴν αἰδῆν, καλὰ καὶ νὰ ἔχουσιν
 ζωὴν, διότι ποτὲ δὲν ὀποκάμνεσιν, ὁμῶς λέ-
 γον· νεκροὶ πάντοτε, ἐπὶ δὲν εἶναι δεμένοι εἰς
 τὴν φλόγα καὶ εἰς τὰ βάσανα. Ὡς εἶναι πάντοτε ἀ-
 ναγκασμένοι νὰ ὑποφέρουν ἐκεῖνο ὅπερ δὲν
 θέλουν, καὶ δὲν ἐμπορεῖσι νὰ κάμνουν τίποτε

τῷ ἡλίῳ, ὅθεν ἡ ἀφρότης θῆκε ἐχθρὸν τὸν διαβα-
πικὸν χάρισμα, ἥ γυν ὅτι εἰς μίαν ῥοπὴν θέ-
λει περναῖ. ὁπότε τὸ ἕνα μέρος τῷ κόσμῳ εἰς
τ' ἄλλο, καὶ ὁπότε τὴν γῆν ὡς τὸ ἔρανον χωρεῖς
κόπον. εἰς τόπον φύσεως διωρατικῆς θῆκε ἐχθρὸν
τόσον διωράμιν, ὅτι δίχως τὰ φάγη, ἢ τὰ πίνῃ,
καὶ δίχως τὰ κοιμηθῇ, καὶ τὰ ἀναπαυθῇ, θέλει
δυσλῶει τὴν ψυχὴν εἰς πᾶσα ὑπάρχοντα ἀναλ-
καῖον, καὶ δὲν θῆκε φοβεῖσθαι τίποτε. ὅσον
εἰς τὴν ψυχὴν, ὅντες θῆκε ἥσαι γεμάτος ὁπότε
σοφίας, διότι θέλει βλέπει τὸ αἶπον ὅλῳ
τῷ ὑπάρχοντι, ἥτοι τὸ Θεόν. ἢ θέ-
λει θῆκε ἥσαι γεμάτη ὁπότε τὴν καλο-
σύνην, ἢ ἀγάπην θεϊκὴν, ὅπου δὲν θέλει
διωρατὶ τὰ χάρις ὅθεν εἶνα ἀμάρτημα ἐλα-
φρόν. τὰ πλεῖστα τῷ ἀγίῳ θέλει ἥσαι, τὰ
μὴν ἔχουσι χρεία ὁπότε τίποτε, ἔχοντας εἰς τὸ
Θεὸν πᾶσα καλόν. ἢ τὴν θῆκε ἥσαι τὰ εἶναι
ἡοὶ τῷ Θεῷ, ὅμοιοι τῷ ἀγγέλῳ, βασιλεῖς
ἢ ἱερεῖς πνευματικοὶ εἰς τὸν αἰῶνα. ἢ διωρα-
τικῶς θέλει ἥσαι τὰ εἶναι ἀντάμα μετὰ τὸ Θεόν
αὐθύνταις τῷ κόσμῳ, ἔχοντας ἐξουσίαν τὰ
χάρις οὐ, π τὸς φανῇ. ἐπειδὴ θῆκε ἥσαι
ἐνωμένοι μετὰ τὸ θελημα τῷ Θεῷ, τὰ ὁποῖα
κατὰ τὸ ὑπάρχοντα δὲν ἐμπορεῖ τὰ ἀντισταθῇ.

Ε

τί-

μορφον παῖγμα θέλει ἦσαι νὰ βλέπῃ τὴν
δοξαί τ' παρθέων, καὶ μεγαλίστα τῆς μητρὸς
τ' Χριστοῦ.

Μ. Ἀγαπῶμεν νὰ μὲν ᾔμενος, ποίας ἡλικίας, καὶ
πόσου μακρὸς θελομένη ἀναστῇ ἢ ἐπειδὴ πι-
νὲς ὑποθήσῃσι παῖδια, ἄλλοι νέοι, καὶ ἄλ-
λοι γέροντες.

Δ. Οἱ τοὶ θελομένη ἀναστῇ πόσου μακρὸς ἢ τί-
ποιας ἡλικίας, ὅσῃν εἶχασιν ἢ ἐμύλη νὰ ἔχου-
σιν εἰς τ' κληρὸν τ' ξιανταξίων χρόνων, εἰς τ'
ὁποῖον ἀναστῇ ὁ Χριστός. τόσον ὅτι τὰ βρέ-
φη θύουσιν ἀναστῇ τόσον μεγάλα, ὅσον ἢ δε-
λαν ἦσαι, αὐτοὶ εἶχαν σέση εἰς τὰς ξιανταξίαις
χρόνους. καὶ οἱ γέροντες θύουσιν ἀναστῇ εἰς
σκεῖνο τὸ αὐτὸς τ' ἡλικίας, ὅπου εἶχασιν ὅ-
ταν ἦσαν ξιανταξίων χρόνων. καὶ αὐτοὶ πινὰς
εἰς τ' παρῆσαν (ζωὴν εἰς) τυφλός, ἢ κουτρός,
ἢ ναίνος, ἢ εἰς τίποτ' ἄλλο μισερὸς, θύει
ἀναστῇ ὁλόκαιρος, γερὸς, καὶ μὲ πάντα
τελφότητα. διότι ὁ Θεὸς καμνὸς τὰ ἔργα
τέλεια. ὅθεν καὶ εἰς τ' ἀνάστασιν, δεῖ νὰ εἶναι
ἴδιον τοῦ ἔργου, θέλει διορθώσῃ τὰ σφάλμα-
τα καὶ τὰ μισεράματα τ' φύσεως.

εἰς τὸν ὑπατάμενον ;

Δ. Διὰ τὸ τοῦτο εἶπα μὲν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συμβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς εἶπεν παντοδύναμος, ἡγοῦν ὅτι ἐμπορεῖν αὐτὸν ἡμῶν ἐκείνου, ὅπου πρὸς ἡμᾶς φαίνεται αὐτοδύνατον. ἀν' λογισμῶν, πῶς ἔκαμεν ὁ Θεὸς ὑπὸ ἐκτείνετο τὸ ἔρανον καὶ τὴν γῆν, δὲν εἶχε σου φανῇ δύσκολον τὸ πισθῆσαι, ὅτι διωκεῖν αὐτὸν ξαναφέρει εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν τοῦ πειράματος ὅπου ἔγινε σάκκη.

Μ. Ἡ δὲ λαὸς ἡρώδης, ἀν' ἐχούσιν αὐτὸν εἶπεν οἱ ἄνδρες πάλιν ἄνδρες, καὶ οἱ γυναῖκες γυναῖκες, ἡ δὲ λαὸς ἦσαν ὅλοι μιᾶς λογῆς ;

Δ. Ἀνάγκη εἶπεν αὐτὸν πισθῶμεν, ὅτι οἱ ἄνδρες δὲ λαὸς ἦσαν ἄνδρες, καὶ οἱ γυναῖκες γυναῖκες. Διὰ τὸ εἰς ἄλλον τρόπον δὲν ἡ δὲ λαὸς ἦσαν τὰ ὅμοια κορυφαία ὅπου ἦσαν ὁμοῦται, καὶ ἐγὼ σου εἶπα, πῶς ἔχουσιν αὐτὸν τὰ ὅμοια. καὶ αὐτὸ καὶ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν δὲν εἶχεν ἦσαν πλέον γυναικῶν παιδίων, ἔτε ἄνδρῶν. ὅμως δὲ λαὸς ἦσαν διαφορὰ ἄνδρων καὶ γυναικῶν, διὰ τὸ καίρεται καὶ δέναι τὸ μισθὸν τῆς ἀρετῶν του, ὅπου εἶχε ἔχον καμωμένας εἰς τὴν τάξιν του. καὶ κατὰ δὲ λαὸς ἦσαν εἰς τὸν ὡς δὲ λαὸς εὐμορφῆς δὲ λαὸς καὶ βλέπει πῶς τὸ δοξαί τὸ μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν, ἔτσι εὐ-

ζήσει, καὶ καλοὶ καὶ κακοὶ. ὅμως διὰ τῶν
ἀμαρτωλῶν ἡ ἀνάστασις θέλει ᾗσαι διὰ νὰ
βασανίζωνται παντοπνὰ, καὶ ὅχι διὰ νὰ ἔχου-
σι τίποτε καλόν, διὰ τοῦτο ἡ ζωὴ ἐκείνων
κράζεται κατωλικάτερα θάνατος, καὶ ὅχι
ζωή. ὅθεν ἡ ἀληθινὴ ἀνάστασις, ἡ γνησί-
ῃ ἐπιθυμητὴ ζωὴ δὲν θέλει ᾗσαι ὡς διὰ τῶν
καλῶν, ὅπου θύεν ὀρεθῇ χωρὶς ἀμαρτίας.

Μ. Αγαπῶ νὰ μάθω, ἂν μέλλομεν νὰ ἀνα-
σταθοῦμεν μετὰ τὰ κορμιά ὅπου ἔχο-
μεν τώρα, ἢ ἄλλα παρόμοια;

Δ. Βεβαιώτατον εἶναι, ὅτι τοῦτα τὰ ὅμοια κορ-
μιά θύουσι ἀνασηθῇ εἰς ἄλλον ζόπον δὲν Δ
ἢ θελεν ᾗσαι ἀληθινὴ ἀνάστασις, αὐτὴ δὲν ξα-
νασηκοῦται ἐκείνο τὸ ὅμοιον ὅπου ἔπεσε, καὶ
αὐτὴ μὴ ξαναζήσῃ ἐκείνο τὸ ὅμοιον ὅπου ἀπέ-
θανεν. ἀκόμη ἡ ἀνάστασις γίνεται διὰ νὰ
λάβῃ ὁ κορμὶ τὸ μέρος του, ἢ δοῦν ἢ
κόλασιν, καὶ ὡς ἦτον σκεῦος τῆς ψυχῆς
εἰς τὰ καλὰ ἔργα, ἢ εἰς ταῖς ἀμαρτίαις. ὡρέ-
πει τὸ λοιπὸν νὰ εἶναι τὸ ὅμοιον κορμὶ, διότι
αὐτὸ εἶναι ἄλλο, δὲν τοῦ ὡρέπει οὔτε δοῦν ἔτι
κόλασιν.

Μ. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ξαναζήσῃ ἐκείνο τὸ
κορμὶ ὅπου ἐκάνη, καὶ ἡ σὰν κτὴ ἐσκορπίσθῃ
εἰς

ὅποις τὸ χεῖρ ἐστὶ ὅλα τὰ πνεύματα ; εἰς
 κοντολογίαν ἡξόρως , ὅπ μέρτα εἰς τὰ καλὰ
 τὰ σωματικὰ τὸ ἀκρεβάτερον ἐστὶ ἡ ζωὴ ,
 ἐπειδὴ ἐστὶ θεμέλιον ὅλων τῶν ἄλλων κα-
 λῶν . καὶ τὸ πλεον μισημὸν ἐστὶ ὁ θάνατος ,
 διότι ἐστὶ ἐναντίος τῇ ζωῇ . τὸ λοιπὸν ἐπειδὴ
 καὶ ἡ ἀμαρτία ἐστὶ ὁ πνευματικὸς θάνατος τῇ
 ψυχῇ , καὶ ἡ συγχώρησις τῶν ἀμαρτιῶν ἐστὶ ἡ
 ζωὴ τῇ ὁμοίᾳ ψυχῇ , ἐμπορεῖς εὐκολὰ να-
 λογησῆς , πόσον καλὸν λαμβάνει ὁ χριστι-
 ἀνὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν , εἰς τὴν ὁποίαν μόνον δι-
 ερίσκεται ἡ συγχώρησις τῶν ἀμαρτιῶν .

Ἄρθρον ια.

Μ. Τί θύειν ἀπὸ τῆς ἀνάστασις τῆ σαρκὸς , ὅπου
 περιέχεται τὸ ἐνδεκάτον ἄρθρον ;

Δ. Τὸ ἐστὶ τὸ δέυτερον ἀπὸ τὰ μεγαλήτερα
 καλὰ τῆς ἐκκλησίας . ἡ γοῦν ὅτι τὸ ὑπερὶ ἡ
 μέραν ὅσοι θέλουν εἰσελθὴν καὶ ἔχουσιν τὴν συγ-
 χώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν , θέλουσι ζῆναι ζῆσει .

Μ. Καὶ οἱ ἄλλοι ὅπου ἐστὶ ἔξω ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
 σίας , ἡ δὲ ἐλάβασιν τὴν συγχώρησιν τῶν ἀμαρ-
 τιῶν , εἰς τὴν θέλουσιν ἀναστῆναι καὶ ἐκῆνοι ;

Δ. Ὅσοι εἰς τὴν φυσικὴν ζωὴν ὅλοι θέλουσιν ζῆναι
 ζήσιν ,

καὶ ὑοὶ τῷ Θεῷ. Καὶ τούτῃ ἢ πόσον μεγάλη χάρις δὲν δίδσκεται ὡς εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι τὰ ἅγια μυστήρια, καὶ μάλιστα τὸ βάπτισμα καὶ ἡ μετάνοια, ὅπου εἶναι ὡσάν ἱερικά ἔργα, καὶ θεραπεύουσιν ὅλους τοὺς πνευματικῶς ἀρρώστους τῶν ἀνθρώπων, ἡγουμένους ταῖς ἀμαρτίαις.

Μ. Ἡθελοῦν μὲ ἐξεκαθαρίζεις ὀλίγον καλλιτέρα, ὅσον καλὸν εἶναι τούτῃ ἢ συγχάρησις τῶν ἀμαρτιῶν;

Δ. Δὲν εἶναι εἰς τὸν κόσμον μεγαλύτερον κακὸν ὑπὸ τῇ ἀμαρτίᾳ, ὅχι μόνον ὅτι ἀπ' αὐτὴν γλυτῶν ὅλα τ' ἄλλα κακὰ εἰς τούτῃ ἢ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, ἀλλὰ ὅτι ἀκόμη ἡ ἀμαρτία κάμνει τὸ αἴθρωπον ἐχθρὸν τοῦ Θεοῦ. καὶ τί χροῖτερον, ὡσάν νὰ εἶναι πᾶσι ἐχθρὸς ἐκείνου, ὅπου δυνάται νὰ κάμῃ ὅτι θύει; καὶ οὐδέναις ἐμπορεῖ νὰ τῷ ἀντισταθῇ; τίς ἐμπορεῖ νὰ πᾶρῃ τὰ δίκαια ἐκείνου, μὲν τὸ ὅποιον εἶναι ἐχθρὸς ὁ Θεός; ὅχι ἐναντίας δὲν εἶναι μεγαλύτερον καλὸν εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν, ὡσάν νὰ ἔχη πᾶσι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Διότι ποῖος ἐμπορεῖ νὰ βλάψῃ ἐκείνον, τὸν ὅποιον διαφεντεύει ὁ Θεός, εἰς τοῦ ὁποίου

δίλημα, ἀλλὰ εἴ) διωγμένοι στανικόντους
καθώς ὅταν ὁ βοσκὸς διώξῃ· εἴτα ψωρεὰ
σμιλὸν πρὸς βατον, καὶ ἀφίνει νὰ τὸ πάρουσι
οἱ λύκοι. μὴ ὅλα τετα ἡ ἐκκλησία δὲν διώ-
κῃ τοὺς ἀφωρισμένους διὰ νὰ εἴ) πάντοτε ἔ-
ξω, ἀλλὰ διὰ νὰ μετανοήσωσι, καὶ νὰ ἀ-
φήσωσι τὴν ὀργάνην, καὶ ταπεινωμένοι νὰ
ζητήσωσι χάριν νὰ στραφῶσι, διὰ νὰ τοὺς
δεχθῇ πάλιν εἰς ταῖς ἀγκάλας τῆς ἡ μη-
τέρας, καὶ νὰ λάβωσι τὴν κοινωνίαν τοῦ
αἰγίων.

Ἀ' ἔρθρον ι'.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ συγχώρησις ἀμαρτιῶν,
ὅπου εἴ) τὸ δέκατον ἄρθρον;

Δ. Τετο εἴ) εἴνα ὑπὸ ἐκεῖνα τὰ ῥήματα μεγάλα
καλὰ ὅπου ἔχῃ ἡ ἐκκλησία. ἡ ἔξωρε λοιπὸν,
ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γινώσκονται ἀμαρτωλοὶ
καὶ ἔχθροὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀρξάνοντας πρὸς
βαίνουσι πάντοτε ὑπὸ κακὸν εἰς χειρότερον,
ὥστε νὰ λάβωσι τὴν συγχώρησιν τῆς ἀμαρτίας
ὑπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἵνα γινώσκει φίλοι
καὶ

τῶν ἁγίων, ὥσάν κλαδία κομμένα
 ἀπὸ τὸ δένδρον, ἢ μὴ χωρισθῆναι ἀπὸ τοῦ
 κορμι, τὰ ὅποια δὲν μετέχουσιν ἐκείνου τῷ
 καλῶν χυμῶν, ὅπου διαμερίζεται εἰς τοὺς
 ἄλλας κλάδους, ἢ τὰ ἐνωμένα μὴν. καὶ ἀπὸ
 ἐδῶ ἐμπορεῖς νὰ ὀξικιάσῃς, πόσον ὠρέπαι
 νὰ ψηφᾷ πινὰς τῷ ἀφορισμῶν. ἐπειδὴ καὶ δὲν
 ἐμπορεῖ νὰ ἔχη τὸ Θεὸν διὰ πατέρα, ὁποῖος
 δὲν ἔχει τὴν ἐκκλησίαν διὰ μητέρα.

Μ. Τὸ λοιπὸν οἱ ἀφορισμοὶ εἶναι ἔξω ἀπὸ τῆς
 ἐκκλησίας, ὥσάν οἱ Εβραῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι
 ἄπιοι;

Δ. Ναί. μόνον εἶναι τούτη ἡ διαφορά. διότι οἱ
 Εβραῖοι καὶ οἱ τοῦρκοι εἶναι ἔξω ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
 σίας, διὰ τὸ ποτὲ δὲν ἐμπήκασιν, ὥσάν ἁβά-
 ππιοι. οἱ αἱρετικοὶ ἔχοντας τὸ βάπτισμα εἶναι
 ἔξω, διὰ τὸ ἔχουσι χαϊμένην τὴν πίσιν, ἐπειδὴ
 ὠγήκασιν καὶ ἐφύγασιν διηματικῶς. καὶ διὰ
 τοῦτο ἡ ἐκκλησία τοὺς σφίγγει μετὰ πτωχείας
 νὰ στραφῇ εἰς τὴν ὁρθόδοξον πίσιν. καὶ οὕτως
 ὅταν ἵνα πωρόβατον φύγη ἀπὸ τὸ κοπάδι, ὁ
 βοσκὸς τὸ ἀναγκάζει μετὰ τὸ ῥαβδί νὰ γυρί-
 σῃ. ἀμὴν οἱ ἀφωρισμένοι, διὰ τὸ ἔχουσι τὸ
 βάπτισμα καὶ τὴν πίσιν, ἐμπήκασιν εἰς τὴν ἐκ-
 κλησίαν, καὶ δὲν ἐκβαίνουσι ἀπὸ ἐδικῶν τους

δι-

καλὰ ἔργα ὠφελῶσι καὶ ἡμᾶς. καὶ δὲν εἶ) μό-
νον τούτῃ ἡ κοινωνία ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ
οἱ λ' τουργίαις μας, οἱ πορσευχαῖς, καὶ τὰ
ἄλλα ἔργα ὠφελῶσιν ἐκείνους, διὰ τοὺς ὁποίους
γίνονται τὰ μνημόσυνα, ἥτοι ὅπου δέ-
σκονται εἰς τὸ τόπον, τὸ ὁποῖον ἡ δουκὴ ἐκ-
κλησία ὀνομάζει Καθαρτήριο. καὶ πάλιν οἱ
πορσευχαῖς ἐκείνων ὅπου εἶ) εἰς τὸ ἔρανόν,
ὠφελῶσι καὶ ἡμᾶς, ὅτι ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀπο-
θαρμένων, ὅπου ἐκδέχονται βοήθειαν.

Μ. Ἀν τὸ εἶ) ἀληθινόν, δὲν κάμνει χρεῖα νὰ
κάμωμεν μερικαῖς πορσευχαῖς διὰ κανένα,
ἢ νὰ ψάλλωνται λ' τουργίαις διὰ τὴν ψυχὴν τῆς
δεῖνος ἢ τοῦ δεῖνος, ὅπου ἀναμένει βοήθειαν,
ἐπειδὴ ὅλον τὸ καλόν εἶ) κοινόν.

Δ. Δὲν εἶ) ἔτσι. διὰ τὸ οἱ λειτουργίαις, καὶ οἱ
πορσευχαῖς, καὶ τ' ἄλλα καλὰ ἔργα, καλὰ
καὶ νὰ εἶ) εἰς κάποιον τρόπον κοινὰ, ὅμως
πλέον ὠφελῶσιν ἐκείνους διὰ τοὺς ὁποίους γί-
νονται μερικῶς, ὡς διὰ τοὺς ἄλλους.

Μ. Τί θ' ὅμως εἴπῃ διὰ τοὺς ἀφωρισμένους με-
τέχουσι καὶ ἐκεῖνοι ἀπὸ τὰ καλὰ τῶν πιστῶν,
ἢ ὄχι;

Δ. Διὰ τοῦτο κράζονται ἀφωρισμένοι ἥτοι
ἀκοινωνήτοι, διὰ τὸ δὲν ἔχουσι τὴν κοινωνίαν

τῶν

βόν, ἡ ἄλλην καμία ἀσχημάδα εἰς τὸ σῆ-
 ϑος, ἡ εἰς τοὺς αἵμας. Δύττον, ὅτι ὅσοι
 πιστεύουσιν, εἴ ἄγιοι ὅσον εἰς τὸ πῖσιν καὶ τὴν ἐπα-
 γλίαν τους, ἐπειδὴ κρατοῦσι μίαν ἀληθι-
 νὴν καὶ θεϊκὴν πίσιν, εἰπαγγέλλονται νὰ
 ἔχουσι μυῖρια ἀγνώτατα, καὶ ἕνα νόμον δι-
 καϊότατον, ὁ ὅποιος δὲν δείξει ὡς δὲ μόνον
 πρᾶγματα καλὰ, ὅδε ἐμποδίζει ὡς δὲ
 μόνον πρᾶγματα κακὰ. Τεῖτον, ὅτι
 πάντοτε εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν πνέ-
 ἀληθινὰ ἄγιοι, ὅχι μόνον ὅτι κρατοῦσι πί-
 σιν ἀγίαν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ταῖς ἀρεταῖς καὶ ἀγίαις
 πράξεις. τὸ ὅποιον εἰς ἄλλοπιστους δὲν θέλει
 εὐρεθῆ ποτέ. Διότι δὲν ἐμπορεῖ πινὰς νὰ εἴ-
 ἀληθινὸς ἄγιος εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Εβραίων,
 τῶν Τέρκων, τῶν αἰρετικῶν, καὶ ἄλλων ὅπου εὐρί-
 σκονται ἔξω ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ, κοινωνία ἀγίων;

Δ. Θύει νὰ εἰπῇ, πῶς τὸ σῶμα τῆς ἀγίας
 ἐκκλησίας εἴ τῶσον ἐσωμῆρον, ὅπ ὅλα τὰ
 μέλη μετέχουσι τὸ καλὸν τοῦ ἐνὸς μέλους.
 ὅθεν καλὰ καὶ πολλοὶ νὰ λαίπουσι μα-
 κράν, καὶ ἡμεῖς νὰ μὴ τοὺς γνωρίζωμεν,
 ὅμως οἱ ληστὴρζαῖς, οἱ πορνευχαῖς, καὶ
 οἱ ἀκολυθταῖς ὅπ ἑπάλλουσι, καὶ ἄλλα τους.

Δ. Διότι ἡ ἐκκλησία δὲν εἶναι πλέον ὡς ἑ-
μιά, καλὰ καὶ ὠφελιμὰ ὅλας ἐκ-
κλήσεις ὅπου πιστεύει, ὅτι εἶναι σκορπισμέ-
νοι εἰς ὅλον τὸν κόσμον· καὶ ὅχι μόνον τοὺς
ζωοτανεῖς, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἦσαν ὑπὸ τὴν ἀρ-
χὴν τοῦ κόσμου, καὶ θύοιεν ἡσται ὡς τὸ τέ-
λος τοῦ κόσμου. Ὁ δὲ τοῦτο λέγεται ὅχι
μόνον μία, ἀλλὰ καὶ καθολικὴ, ἡ ἡοιουν ἔξα-
κισμῶν πλωμένη εἰς πάντα πόλιν καὶ εἰς πάντα τόπον.

Μ. Διατί λέγομεν, πῶς εἶναι μία μόνη ἐκκλη-
σία, αὐτὴ ὠφελεῖ πόσον πλῆθος ἀνθρώπων;

Δ. Λέγεται μία μόνη, διότι ἔχει μίαν κεφα-
λήν μοναρχίαν, ἡ ὁποία εἶναι ὁ Χριστός, καὶ εἰς
τόπον τοῦ Χριστοῦ ὁ τοποτηρητής τε ὁ Πά-
πας καὶ διότι ζῇ ὑπὸ ἑνα πνεῦμα, καὶ ἔχει
ἕνα νόμον. καθὰς μία βασιλεία λέγεται
μία, ἐπειδὴ ἔχει ἕνα μόνον βασιλεῖα, καὶ ἕνα
νόμον, καλὰ ὅτι ὠφελεῖ πολλὰς πόλεις
καὶ χώρας καὶ χεῖρα.

Μ. Διατί κράζεται ἀγία Τύπη ἡ ἐκκλησία,
αὐτὴ ὁρίσκειν ἡ εἰς αὐτὴν ὅσοι αἱ τυχοῖ;

Δ. Διὰ τρεῖς ἀφορμαῖς λέγεται ἀγία· ὡρῶτον,
ὅτι τὸ κεφάλι της, ἡ ἡοιουν ὁ Χριστός εἶναι
ζωώτατος· καθὰς ἕνας ὅπου ναὶ ἔχει εὐμορ-
φον ὡρῶτον, λέγεται εὐμορφος ἀνθρώ-
πος, καλὰ καὶ ναὶ ἔχει κανέναν δακτυλὸν σε-
βόν,

σου, καθὼς μᾶς διδάσκουσιν οἱ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆ ἐκκλησίας. ἀλλὰ ἐδὲ τὸ σῶναι· ἀλλὰ χάμνη χρεία ναῖ εἶ) εἰς τὴ ὑπο-
γὴν τῆ παρώτου ἀρχιερέως, ἐπειδὴ ἐκείνος εἶ) τοποτηρητὴς τῆ Χριστοῦ, ἦρουν ναῖ τὴ γνωρίζη καὶ ναῖ τὴ ἔχη ἄκρον ποιμνία εἰς τόπον τῆ Χριστοῦ.

Μ. Ἀν ἡ ἐκκλησία εἶ) συμμάζωμα ἀνθρώπων, πῶς κράζομεν ἐκκλησίαις. ἐκεῖνα τὰ κτίσματα, ὅπου λέγονται οἱ λῆτουργαίς, ἔψάλλονται οἱ ἀκολουθίας;

Δ. Διότι οἱ πιστοί, ὅπου εἶ) ἡ ἀληθινὴ ἐκκλησία, σωερχονται εἰς ἐκεῖνα τὰ κτίσματα, ἔκάνουν τὰ ἔργα τῶν χριστιανῶν· ὁ δὲ τοῦτο κράζονται καὶ τὰ κτίσματα ἐκκλησίαις, μάλιστα ὅταν εἶ) ἀφιερωμένα εἰς πμὴν τοῦ Θεοῦ. ὁμως δὲν μιλεῖμεν ἡμεῖς εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον ὁ δὲ ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς καμωμέναις ἀπὸ πέτραις καὶ ξύλα, ἀλλὰ ὁ δὲ τὴ ζωντανὴν ἐκκλησίαν, ὅπου εἶ), ὅσοι πιστεύουσιν καὶ εἶ) βαπτισμένοι, καὶ ὁρίσκονται εἰς τὴ ὑπακοὴν τοῦ ἀρχιερέως τῆ Ρώμης.

Μ. Διατί λέγεται ἐκκλησία, καὶ ὁ δὲ ἐκκλησίαις, ἐπειδὴ ἔορίσκονται πολλὰ συμμάζωματα τῶν πτωχῶν εἰς διάφορα μέρη τῆ κόσμου;

D

3

Δ. Διό-

εἴ) μία μόνη ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἔχει ζῆλον
μεγαλῶτατα καλὰ· ἕνα εἰς τὴν ψυχὴν, ὅπου
εἴ) ἡ συγχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν· τὸ δίδε-
ρον εἰς τὸ κορμὶ, ὅπου θέλει ἥσται ἡ ἀνά-
στασις τῆς σαρκός· τὸ ζῆτον εἰς τὴν ψυχὴν καὶ
εἰς τὸ κορμὶ ἀντάμα, ὅπου θέλει ἥσται ἡ αἰώ-
νιος ζωὴ, καὶ οὕτως θέλομεν ἰδεῖ εἰς τὰ ὁπί-
λοιπα ἄρθρα.

Μ. Εξήγηταί μιν λόγον πρὸς λόγον ὅλον τὸ ἄρ-
θρον. Ἐρωτῶν, τί σημαίνει τὸ τὸ ὄνομα,
ἐκκλησία.

Δ. Θέλει νὰ εἰπῇ συμμαζωγὴς, καὶ σωφρο-
νίας ἀνθρώπων ὅπου βαπτίζονται, καὶ ὁμολο-
γοῦσι Ἐκρατοῦσι τὴν πίσιν καὶ τὸν νόμον τοῦ
Χριστοῦ, δίδοντας ὑποταγὴν τοῦ δεσπότου καὶ
ἀγίου Πέτρου. καὶ κεράζεται συμμαζωμα,
διότι ἡμεῖς δὲν γινόμεθα χριστιανοί, κα-
θὼς γινόμεθα ῥωμαῖοι, ἢ ἄλλο γένος·
ἀλλὰ μᾶς προσκαλεῖται ὁ Θεός, καὶ ἐμ-
παίνομεν εἰς τούτην τὴν σωφροσίαν καὶ τὴν δύ-
ναμιν τοῦ βαπτίσματος, τὸ ὁποῖον εἴ) ὡς αὐτὴν
θύρα τῆς ἐκκλησίας. Καὶ δὲν σῶνται νὰ εἴ)
πινὰς βαπτισμένος δεῖ νὰ λογαῖται μέρος τῆς
ἐκκλησίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ πισύῃ καὶ νὰ
ὁμολογῇ τὴν ἀγίαν πίσιν καὶ τὸν νόμον τοῦ Χρι-
στοῦ,

λι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου;

Δ. Μὴ λογιᾷς, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔχει κορυὴν, ἢ ὅτι ἐμπορεῖ πιασθῆναι τὸ ἰδίῳ μὲ τὰ μάγα τὰ σαματικά· ἀλλὰ ζωγραφίζεται εἰς τοῦτον τὸν ὅρον, ὅθεν καὶ καταλάβωμεν τὰ χαρίσματα ὅπου ἐκέρχεται εἰς τοὺς αἰθρώπους. καὶ ὅθεν τὸ πνεῦμα ἔχει ζῶον ἅπλουν, καθαρόν, ζηλωτικόν, καὶ πολύζονον, ὅθεν τοῦτο ζωγραφίζεται ἐπάνω εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Θεοτόκον· ὅθεν καὶ μάθωμεν, ὅτι ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία ἦσαν θεμάτοι ἀπ' ὅλων ταῖς χάριτις καὶ τὰ δῶρα τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὡς μάλιστα ἀπὸ τῆς ἁγίας ἀπλότητος, καὶ καθαρότητος, ὡς ζῆλον τῆς ψυχῶν, καὶ πολυτεκνίαν πνευματικὴν· μετὰ τὴν ὁποίαν ἐκέρχοντο αἰσθητὰ παιδία, ἤρουν ὅλης τοῦς πιστοὺς καὶ καλὰς χριστιανὰς.

Μ. Διαπὶ ζωγραφίζεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπάνω εἰς τοὺς ἀποστόλους μὲ σχῆμα πτερυγίων γλωσσῶν;

Δ. Διαπὶ δὲ καὶ ἡμέραις ὕστερα, ἅφ' ἧς ἀνελήφθη ὁ Χριστὸς, ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπάνω εἰς τοὺς ἀποστόλους, καὶ τοὺς ἐγείμisen ἀπὸ σοφίας, ἀγάπην, καὶ ἀγλωττίαν, διδάσκοντάς τοὺς καὶ μιλεῖσιν ὅλαις

ταῖς

ζήσει, κὺ καλοὶ κὺ κακοὶ. ὁμως δὲ τῶν
 ἀμαρτωλῶν ἡ ἀνάστασις θέλει ἦσαι δὲ νὰ
 βασανίζονται παντοπνὰ, κὺ ὅχι δὲ νὰ ἔχου-
 σι τίποτε καλόν, δὲ τοῦτο ἡ ζωὴ ἐκείνων
 κρέζεται κατωλικότερα θάνατος, κὺ ὅχι
 ζωὴ. ὅθεν ἡ ἀληθινὴ ἀνάστασις, ἡ γαὺς ἡ
 ἐπιθυμητὴ ζωὴ δὲν θέλει ἦσαι ὡς δὲ τῶν
 καλῶν, ὅπου θύεν ὀρεθῇ χωρὶς ἀμαρτίας.

Μ. Αγαπῶ νὰ μάθω, ἀν μέλλομεν νὰ ἀνα-
 σταθοῦμεν με τοῦτα τὰ κορμιά ὅπου ἔχο-
 μεν τώρα, ἢ ἄλλα παρόμοια;

Δ. Βεβαιώτατον εἶ, ὅτι τοῦτα τὰ ὅμοια κορ-
 μιά θύουσι ἀνασηθῇ εἰς ἄλλον ζόπον δὲν Δ
 ἡ θάλεν ἦσαι ἀληθινὴ ἀνάστασις, ἀλλ' δὲν ξα-
 νασηκοθῇ ἐκεῖνο τὸ ὅμοιον ὅπου ἔπεσε, κὺ
 ἀλλ' μὴ ξαναζήσῃ ἐκεῖνο τὸ ὅμοιον ὅπου ἀπέ-
 θάνεν. ἀκόμη ἡ ἀνάστασις γίνεται δὲ νὰ
 λάβῃ ὁ κορμὶ τὸ μέρος του, ἢ δόξα ἢ
 κόλασιν, κατὼς ἦτον σκεῦχος τῆς ψυχῆς
 εἰς τὰ καλὰ ἔργα, ἢ εἰς ταῖς ἀμαρτίαις. ὡρέ-
 πει τὸ λοιπὸν νὰ εἶ τὸ ὅμοιον κορμὶ, διότι
 αὐτὸ εἶ ἄλλο, δὲν τοῦ ὡρέπει οὔτε δόξα ἔτι
 κόλασις.

Μ. Πῶς εἶ δυνατόν νὰ ξαναζήσῃ ἐκεῖνο τὸ
 κορμὶ ὅπου ἐσχέθη, καὶ ἡ σὰρκὶ ἐσκορπίσθῃ

εἰς

ὅποις τὸ χέρι εἶ) ὅλα τὰ πνεύματα ; εἰς
 κοντολογία ἡξούρις , ὅπ μέρτα εἰς τὰ καλὰ
 τὰ σωματικὰ τὸ ἀκρεβάτερον εἶ) ἡ ζωὴ ,
 ἐπειδὴ εἶ) θεμέλιον ὅλων τῶν ἄλλων κα-
 λῶν : καὶ τὸ πλεον μισημῶν εἶ) ὁ θάνατος ,
 διότι εἶ) ἐστὶς τῆ ζωῆς . τὸ λοιπὸν ἐπειδὴ
 καὶ ἡ ἀμαρτία εἶ) ὁ πνέματικὸς θάνατος τῆ
 ψυχῆς , καὶ ἡ συγχώρησις τῶν ἀμαρτιῶν εἶ) ἡ
 ζωὴ τῆ ὁμοίας ψυχῆς , ἐμπορεῖς εὐκολὰ να
 λογιᾶσαι , πόσον καλὸν λαμβάνει ὁ χριστι-
 νὸς εἰς τὴ ἐκκλησίαν , εἰς τὴ ὁποίαν μόνον δι-
 ερίσκεται ἡ συγχώρησις τῶν ἀμαρτιῶν .

Ἀρθρον ια.

Μ. Τί θύεινὰ ἐπὶ ἡ ἀνάστασις τῆ σαρκὸς , ὅπου
 περιέχεται τὸ ἐνδέκατον ἄρθρον ;

Δ. Τὸ εἶ) τὸ δέκατον ὑπὸ τὰ μεγαλήτερα
 καλὰ τῆς ἐκκλησίας . ἡ γοῦν ὅπ τὸ ὑπερὶ ἡ
 μέραν ὅσοι θέλουν διερεθῆναι ἔχουσιν τὴ συγ-
 χώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν , θέλουσι ξαναζήσῃ .

Μ. Καὶ οἱ ἄλλοι ὅπου εἶ) ἔξω ὑπὸ τὴ ἐκκλη-
 σίαν , ἡ δὲν ἐλάβασιν τὴ συγχώρησιν τῶν ἀμαρ-
 τιῶν , δὲν θέλουσιν ἀναστῆναι καὶ ἐκκλῆνοι ;

Δ. Ὅσον εἰς τὴ φυσικὴν ζωὴν ὅλοι θέλουσιν ξανα-
 ζήσῃ ,

κὴ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ τούτῃ ἢ πόσον μεγάλη χάρις δὲν δίδσκεται, ὡς εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι τὰ ἅγια μυστήρια, καὶ μάλιστα τὸ βάπτισμα (καὶ ἡ μετάνοια, ὅπου εἶναι) ὡς τὰ ἱερὰ ἔργα, καὶ θεραπεύουσιν ὅλους τοὺς πνευματικῶς ἀρρώστους τῶν ἀνθρώπων, ἡγοῦνται αἱ μαρτίαι.

Μ. Ἡθελοῦν εἰς μὲν ἑξομαθίς ὀλίγον καλλιτέρα, πόσον καλὸν εἶναι τούτῃ ἢ συγχαίρεις τὰ ἀμυρτῶν;

Δ. Δὲν εἶναι εἰς τὸν κόσμον μεγαλότερον καλὸν ὑπὸ τῇ ἀμαρτίᾳ, ὅχι μόνον ὅτι ἀπ' αὐτὴν γλυτῶνται ὅλα τ' ἄλλα κακὰ εἰς τούτην ἢ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, ἀλλὰ ὅτι ἀκόμη ἡ ἀμαρτία καίμει τὸν ἀνθρώπον ἐχθρὸν τοῦ Θεοῦ. καὶ τί χροῖτερον, εἰς τὴν νῦν εἶναι πᾶσι ἐχθρὸς ἐκείνου, ὅπου δυνάμει νὰ κάμῃ ὅτι θύει; καὶ οὐδὲνας ἐμπορεῖ νὰ τὴν ἀντισταθῇ; τίς ἐμπορεῖ νὰ πάρῃ τὰ δίκαια ἐκείνου, μὴ τὸ ὅποιον εἶναι ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ; ἔστιναντίας δὲν εἶναι μεγαλότερον καλὸν εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν, ὡς τὴν νῦν ἔχει πᾶσι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Διότι ποῖος ἐμπορεῖ νὰ βλάψῃ ἐκείνον, τὸν ὅποιον ὀφθαλμοὶ τοῦ Θεοῦ, εἰς τοῦ ὁποῖου

δίλημα, ἀλλὰ εἴ) διωγμένοι σανικόντους
καθὼς ὅταν ὁ βοσκὸς διώξῃ· εἴνα ψωρεῖ
σμήλιον πρέβατον, καὶ ἀφῇ νὰ τὸ πάρουσι
οἱ λύκοι. μὴ ὅλα τετα ἡ ἐκκλησία δὲν διώ-
κῃ τοὺς ἀφωρισμένους διὰ νὰ εἴ) πάντοτε ἔ-
ξω, ἀλλὰ διὰ νὰ μετανοήσωσι, καὶ νὰ ἀ-
φήσωσι τὴν ὀργάνην, καὶ ταπεινωμένοι νὰ
ζητήσωσι χάριν νὰ σραφῶσι, διὰ νὰ τοὺς
δεχθῇ πάλιν εἰς ταῖς ἀγκαλίας τῆς ἡ μη-
τέρας, καὶ νὰ λάβωσι τὴν κοινωνίαν τοῦ
αἰγίων.

Ἄρθρον 1.

Μ. Τὶ θέλει νὰ εἰπῇ συγχώρησις ἀμαρτιῶν,
ὅπου εἴ) τὸ δέκατον ἄρθρον;

Δ. Τετο εἴ) εἴνα ὑπὸ ἐκεῖνα τὰ ῥεῖα μεγάλα
καλὰ ὅπου ἔχῃ ἡ ἐκκλησία. ἤξωρε λοιπόν,
ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γινώσκονται ἀμαρτωλοὶ
καὶ ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀρξάνοντας πρε-
βαίνομεν πάντοτε ὑπὸ κακὸν εἰς χειρότερον,
ὥστε νὰ λάβωσι τὴν συγχώρησιν τῆς ἀμαρτίας
ὑπὸ τῇ χάριν τοῦ Θεοῦ, ἵνα γινώσκῃ φίλοι
καὶ

τῶν ἁγίων, ὅσων κλαδία κομμένα
ὑπὸ τὸ δένδρον, ἢ μὴ χωρισμῶς ὑπὸ τὸ
κορμὶ, τὰ ὅποια δὲν μετέχουσιν ἐκείνου τῷ
καλὸν χυμὸν, ὅπου διαμερίζεται εἰς τοὺς
ἄλλους κλάδους, ἢ τὰ ἐνωμένα μὴν. καὶ ἂν
ἔδω ἔμπορεῖς νὰ ἐξαγκάσῃς, πόσον ὠρέπαι
νὰ ψηφᾷ πινὰς τῷ ἀφορισμῶν. ἐπειδὴ καὶ δὲν
ἔμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὸ Θεὸν διὰ πατέρα, ὅστις
δὲν ἔχῃ τὴν ἐκκλησίαν διὰ μητέρα.

Μ. Τὸ λοιπὸν οἱ ἀφωρισμῶν ἐξῶ ὑπὸ τῷ
ἐκκλησίαν, ὡσὺν οἱ Εβραῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι
ἄνθρωποι;

Δ. Ναί. μόνον ἐξῶ τὴν ἁφῆραν. διότι οἱ
Εβραῖοι καὶ οἱ τοῦρκοι ἐξῶ ὑπὸ τῷ ἐκκλη-
σίαν, διὰ τὸ ποτὲ δὲν ἐμπήκασιν, ὡσὺν ἁβὰ-
πτοι. οἱ αἰρετικοὶ ἔχοντας τὸ βάπτισμα ἐξῶ
ἐξῶ, διὰ τὸ ἔχουσι χαϊμένην τὴν πίσιν, ἐπειδὴ
ἐγὼ καὶ ἐφύλασιν διηλεκτικῶς. καὶ διὰ
τοῦτο ἡ ἐκκλησία τοὺς σφίγγει μετὰ πτωχείας
νὰ στραφῇ εἰς τὴν ὁρθόδοξον πίσιν. καθὼς
ὅταν ἴνα πωρὸν φύγῃ ὑπὸ τὸ κοπάδι, ὃ
βοσκὸς τὸ ἀναγκάζει μετὰ τὸ ῥαβδὶ νὰ γυρί-
σῃ. ἀλλὰ οἱ ἀφωρισμένοι, διὰ τὸ ἔχουσι τὸ
βάπτισμα καὶ τὴν πίσιν, ἐμπήκασιν εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν, καὶ δὲν ἐκβαίνουσι ὑπὸ ἐδικὸν τοῦ

δι-

καλὰ ἔργα ὠφελῶσι καὶ ἡμᾶς. καὶ δὲν εἶ) μόνον τούτῃ ἡ κοινωμία ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ οἱ λ' τουργίαις μας, οἱ προσευχαῖς, καὶ τὰ ἄλλα ἔργα ὠφελῶσιν ἐκείνους, διὰ τοὺς ὁποίους γίνονται τὰ μνημόσυνα, ἥτοι ὅπου δέσκονται εἰς τὸ τόπον, τὸ ὁποῖον ἡ δουλικὴ ἐκκλησία ὀνομάζει Καθαρτήριο. καὶ πάλιν οἱ προσευχαῖς ἐκείνων ὅπου εἶ) εἰς τὸ ἔρανόν, ὠφελῶσι καὶ ἡμᾶς, ὅτι ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀποθανόντων, ὅπου ἐκδέχονται βοήθειαν.

Μ. Ἄν τὸ εἶ) ἀληθινόν, δὲν κάμνει χρεία νὰ κάμωμεν μερικαῖς προσευχαῖς διὰ καέναν, ἢ νὰ ψάλλωνται λ' τουργίαις διὰ τὴν ψυχὴν τὸ δῆνος ἢ πῦ δῆνος, ὅπου ἀναμένει βοήθειαν, ἐπειδὴ ὅλον τὸ καλόν εἶ) κοινόν.

Δ. Δὲν εἶ) ἔτσι. διαπὶ οἱ λειτουργίαις, καὶ οἱ προσευχαῖς, καὶ τ' ἄλλα καλὰ ἔργα, καλὰ καὶ νὰ εἶ) εἰς κάποιον τρόπον κοινὰ, ὅμως πλέον ὠφελῶσιν ἐκείνους διὰ τοὺς ὁποίους γίνονται μερικῶς, ὥστε τοὺς ἄλλους.

Μ. Τί θ' ἔχομεν εἰπεῖ διὰ τοὺς ἀφωρισμένους μετέχουσι καὶ ἐκεῖνοι ἀπὸ τὰ καλὰ τῶν πιστῶν, ἢ ὄχι;

Δ. Διὰ τοῦτο κράζονται ἀφωρισμένοι ἥτοι ἀκοινωνήτοι, διὰτὶ δὲν ἔχουσι τὴν κοινωμίαν τῶν

βόν, ἢ ἄλλην καμίαν ἀσχημάδα εἰς τὸ σῆ-
δος, ἢ εἰς τοὺς ἅμους. Δύπερον, ὅτι οἱ
πιστεύουσιν, εἴ) ἄγιοι ὅσον εἰς τὴν πίσιν καὶ τὴν ἐπαλ-
γλίαν τους, ἐπειδὴ κρατοῦσι μίαν ἀληθι-
νήν καὶ θεϊκὴν πίσιν, ὁ ἐπαγγέλλονται νὰ
ἔχουσι μυστήρια ἀγνώτατα, καὶ ἓνα νόμον δι-
καιότατον, ὁ ὁποῖος δὲν οὐδεὶς ὡς ἀ μόνον
πράγματα καλὰ, ὁ δὲ ἐμποδίζει ὡς ἀ
μόνον πράγματα κακὰ. Τεῖτον, ὅτι
πάντοτε εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν πνές
ἀληθινὰ ἄγιοι, ὅχι μόνον ὅτι κρατοῦσι πί-
σιν ἀγίαν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ταῖς ἀρεταῖς καὶ ἀγίαις
πράξεσι. τὸ ὁποῖον εἰς ἄλλοις πνέουσιν δὲν θέλει
ἔρεθῇ ποτέ. διότι δὲν ἐμπορεῖ πναὶ νὰ εἴ)
ἀληθινὸς ἄγιος εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Εβραίων,
τῶν Τέρκων, τῶν αἰρετικῶν, καὶ ἄλλων ὁποῦ εὐρί-
σκονται ἔξω ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ, κοινωνία ἀγίων;

Δ. Θῆκε νὰ εἰπῇ, πῶς τὸ σῶμα τῆς ἀγίας
ἐκκλησίας εἴ) τὸσον ἐνωμένον, ὅτι ὅλα τὰ
μέλη μετέχουσι τὸ καλὸν τοῦ ἐνὸς μέλους.
ὁ δὲν καλὰ καὶ πολλοὶ νὰ λείπουσι μα-
κρὰν, καὶ ἡμεῖς νὰ μὴ τοὺς γρυρίζωμεν,
ὅμως οἱ λήγουργαίς, οἱ προσευχαῖς, καὶ
οἱ ἀκολουθίαις ὅπως ψάλλοι, καὶ ἄλλα τους.

Δ. Διότι ἡ ἐκκλησία δὲν εἶναι πλέον ὡς μία, καὶ ἡ περιλαμβανὴ ὅλης ἐκείνης ὁποῦ περικύβηται, ἔστιν ὡς σπορπισμένοι εἰς ὅλον τὸν κόσμον· καὶ ὅχι μόνον τοὺς ζωντανούς, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἦσαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου, καὶ θύου ἦσαν ὡς τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Ἐξ αὐτοῦ λέγεται ὅχι μόνον μία, ἀλλὰ καὶ καθολική, ἡρου ὡς αὐτή.

καὶ πλωμένη εἰς πάντα μέρος καὶ εἰς πάντα τόπον.

Μ. Διατί λέγουμεν, πῶς εἶναι μία μόνη ἐκκλησία, αὐτὴ περιέχει τὸν πληθύνον ἀνθρώπων;

Δ. Λέγεται μία μόνον, διότι ἔχει μίαν κεφαλὴν μοναχὴν, ἡ ὁποία εἶναι ὁ Χριστός, καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦ Χριστοῦ ὁ τοποτηρητής τε ὁ Πάπας· καὶ διότι ζῇ ἀπὸ ἑνὸς πνεύματος, καὶ ἔχει ἕνα νόμον. καθὼς μία βασιλεία λέγεται μία, ἐπειδὴ ἔχει ἕνα μόνον βασιλεῖα, καὶ ἕνα νόμον, καὶ ἔχει νὰ περιέχει πολλὰς πόλεις καὶ χώρας καὶ χωρία.

Μ. Διατί κρίζεται ἁγία τούτη ἡ ἐκκλησία, αὐτὴ δέξινται εἰς αὐτὴν ὡς πολλοὶ ἄνθρωποι;

Δ. Διὰ τῶν ἀφορμῶν λέγεται ἁγία· ὡς ὅταν, ὡς τὸ κεφάλαιον, ἡρου ὁ Χριστός εἶναι ἁγίωτατος· καθὼς ἕνας ὁποῦ νὰ ἔχη εὐμορφὸν ὡς ὅσον, λέγεται εὐμορφὸς ἄνθρωπος, καὶ ἔχει νὰ ἔχη καὶ νὰ ἔχη δακτυλὸν σφρα-

βόν,

ταῖς γλώσσαις, ὅτε καὶ κηρύξαι τὴν ἀ-
 γίαν πίσιν εἰς ὅλον τὸ κόσμον. καὶ ὅτε
 καὶ δείξῃ τοῦτα τὰ ὡς δόξα ἔργα, ἵνα
 μὴ καὶ ἐφαίνωσιν ἐκείναις οἱ πόριναίς γλώσ-
 σαις διότι τὸ φῶς τῆς πυρὸς σημαίνει τὴν
 σοφίαν· ἡ θερμότης σημαίνει τὴν ἀγά-
 πην· καὶ τὸ σχῆμα τῆς γλώσσης σημαί-
 νει τὴν ἀγλωτίαν. καὶ ὅτε τοῦτο ἐπα-
 δηκεν μία ἀκρὰ δειγματοῦ τοῦ Θεοῦ πρὸς
 τὴν ἐκκλησίαν, ὅτε τοῦτο ἐορτάζεται ἐκεί-
 νῃ ἡ μεγάλη ἡμέρα τῆς πεντηκοστῆς, καὶ
 ἡ πανήγυρις τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ἀρθρον θ.

Μ. Τί θέλει καὶ ἐκτὴ ἐκείνη, ὅπου λέγεται τὸ
 ἕνατον ἄρθρον ἡ ἀγία ἐκκλησία καθο-
 λική, ἁγίων καὶ κανονίων;

Δ. Εἰς ἀρχίζει τὸ δεύτερον μέρος τοῦ συμ-
 βόλου. διότι τὸ πρῶτον μέρος ἐγγίζει τοῦ
 Θεοῦ τὸ δεύτερον τῆς ἐκκλησίας, ὅπου
 εἶναι ἡ νύμφη τοῦ Θεοῦ. καὶ καθὼς πιστεύο-
 μεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει μίαν διότιττα καὶ
 πρὸς ὅσα ἔτια ἐστὶ πιστεύομεν, ὅτι

λι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου;

Δ. Μὴ λογιᾶσαι, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔχει
καρμὶ, ἢ ὅτι ἐμπορεῖ πνεῦνὰ τὸ ἰδίῳ μὲ τὰ
μέλη τὰ σαρκινὰ· ἀλλὰ ζωγραφεῖται
εἰς τοῦτον τὸν τρόπον, ὥστε νὰ καταλάβωμεν
τὰ χαρίσματα ὅπου ἐνεργᾷ εἰς τοὺς ἀνθρώ-
πους. καὶ ὥστε τὸ πνεῦμα εἶναι ζῶν ἀπλὸν,
καθαρὸν, ζηλωτικόν, καὶ πολύρονον; ὥστε
τοῦτο ζωγραφεῖται ἐπάνω εἰς τὸν Χριστὸν καὶ
τὴν Θεοτόκον· ὥστε νὰ μάθωμεν, ὅτι ὁ Χρι-
στὸς καὶ ἡ Παναγία ἦσαν γεμάτοι ἀπ' ὅλαις
ταῖς χάριτις καὶ τὰ δῶρα τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος, ὡς μάλιστα διὰ τὴν ἀγίαν ἀπλότητα,
καὶ καθαρότητα, ὡς ζῆλον τῶν ψυχῶν, καὶ
πολυτεκνίαν πνευματικὴν· μετὰ τὴν ὁποίαν
ἐκέρδεσαν αἰσθηθῆναι παθῶν, ἤρουν
ὅλας τοὺς πνεύματι καλὰς χριστιανίας.

Μ. Διατὶ ζωγραφεῖται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐ-
πάνω εἰς τοὺς δύο σόλους μὲ σχῆμα πνεύ-
μων γλωσσῶν;

Δ. Διατὶ διὰ τὴν ἡμέραν ὕστερα, ἡμεῖς ἀνελή-
φθη ὁ Χριστὸς, ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐ-
πάνω εἰς τοὺς δύο σόλους, καὶ τοὺς ἐγεί-
σεν διὰ σοφίας, ἀγάπης, καὶ ἀγλωτ-
τίας, διδάσκοντάς τοὺς νὰ μιλήσιν ὅλαις
ταῖς

ἵπαιδὴ εἶναι κεφαλὴ ὅλων τῶν ἄλλων πατέρων, καὶ χρεωστῆναι ἐξ ἁγιώτερος ἀπ' ὅλης με ζωὴν καθαρωτέραν, καθὼς ἐξ ἡμῶν τὸ ἁγίωμα, εἰκονίζοντας τὸ φρόσωπον τοῦ Χριστοῦ.

Μ. Ἀνὲξ καὶ τὸ ὄνομα τῆς, ἁγίον πνεῦμα, ἐγγίξῃ τῇ Θεῷ ξεχωριστῇ, διὰ τὸ δίδωμεν μόνον τὴν τρεῖς προσωπὰς; δὲν ἐξ ἁκόμῃ ὁμοχώτατα πνεῦμα, καὶ ἁγίον, ὁ πατήρας καὶ ὁ υἱός;

Δ. Τὴν ἀλήθειαν λέγει ὁμοῦς ἵπαιδὴ τὸ φρόσωπον ἐξ ἰδίων τοῦ ὀνομα, καὶ λέγεται πατήρας· καὶ τὸ δεύτερον ἐξ ὁμοῦς, καὶ λέγεται υἱός· τῇ τρίτῃ φροσωποῦ ἐδόθη τὸ κοινὸν ὄνομα, διὰ τὸ ἁγιάζεται ἀπὸ τῶν ἄλλων δύο. ἡμεῖς ἀκόμῃ, ὅτι ὀνομάζοντας τὸ τρίτον φρόσωπον τὸ δεύτερος, πνεῦμα ἁγίον, τὰ δύο λόγια ἁμῶν εἶνα μοναχὸν ὄνομα· ὡς ἂν ὅταν λέγωμεν, Σίμων Πέτρος, χρυσοῦμεν εἶνα μόνον ἄνθρωπον, διότι τὰ δύο λαμβάνονται εἰς τόπον ἑνός· καὶ εἰς ἄλλους ἢ σιωπῶντα τὰ ξεχωρίζῃ, ὅταν ἑνας κρᾶζεται Σίμων, καὶ ἄλλος Πέτρος.

Μ. Διατὶ ζωγραφίζεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἁγίον ὡς ἂν φερί, μάλιστα ἐπάνω εἰς τὸ κεφάλι

καθώς ὁ ποταμὸς γυνᾶται ὑπὸ μίαν βρύ-
σιν . τὸ νερὸν τῶ βρύσις , τῷ ποταμῷ, καὶ τῷ
λίμνῃ εἶναι . ἔτσι καὶ ὁ Πατέρας ὡσάν
βρύσις γυνᾶ τὸν υἱὸν ὡσάν ποταμόν· καὶ ὁ Πα-
τέρας καὶ ὁ Υἱὸς ὡσάν βρύσις μετὰ τὸ ποτα-
μόν ἐκπορεύσιν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡσάν
λίμνην . καὶ ὁμοῦς ὁ πατήρ, καὶ ὁ υἱός, καὶ τὸ
ἅγιον πνεῦμα δὲν εἶναι τρεῖς θεοὶ, ἀλλὰ ἓνας
καὶ μόνος Θεός .

Μ. Διατί κράζει τὸ πνεῦμα ἅγιον τὸ τρίτον τὸ πρό-
σωπον τῆς ἁγίας τριάδος; δὲν εἶναι ἀκόμη πνέ-
ματα, καὶ πνέματα ἅγια οἱ ἄγγελοι, καὶ
ὅλαις οἱ ψυχαῖς τῶν ἁγίων;

Δ. Κράζειται ὁ Θεὸς πνεῦμα ἅγιον ξεχωριστὰ
ὑπὸ τὰ ἄλλα πνέματα, διότι εἶναι τὸ ἀκρό-
τατον καὶ ἁγιώτατον πνεῦμα, καὶ πλάσης ὅλων
τῶν κτιστῶν πνέματων· καὶ ὅτι ἀπ' αὐτοῦ τὸ
ἅγιον πνεῦμα κατὰβαίνει πάντα ἁγιωσύνην.
Καθὼς καὶ τὸ σωήθειαν τῆς δουλικῆς ἐκκλη-
σίας καλὰ καὶ ναὶ κράζονται πνέες πατέρες,
καὶ ἅγιοι ἢ διὰ τὸ ἁγίωμα, ἢ διὰ καθαρότη-
τα ζωῆς· λόγου χάριν αὐτὸ εἶναι ὁπίσκοποι, ἢ
ιερεῖς ἢ μοναχοί· ὁμοῦς δὲν κράζεται πατήρ
ἅγιος, ὡς καὶ μόνον ὁ Πάπας, διὰ τὸ ἐκείνους
μόνους ὡρέπει τὸ τοῦ ὀνόματος κατ' ἐξοχὴν,

ἐπι-

σωπον τῇ ἁγίας ῥιάδος, καθὼς τὸ πρῶτον ἄρθρον μᾶς διδάσκει τὸ πρῶτον τοῦ πατρὸς, καὶ τὰ ἄλλα τὸ πρῶτον τοῦ υἱοῦ. τὸ λοιπὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον δὲν εἶναι πατέρας, οὔτε υἱὸς, ἀλλὰ ἓνα ζῶν πρῶτον, τὸ ὁποῖον ἐκπορεύεται ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, ὡσάν ὑπὸ μίαν ἀρχὴν. Καὶ τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο ὅπου διδάσκουσιν οἱ ἅγιοι ἀνατολικὶ πατέρες, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ πατρὸς δι' υἱοῦ. καθὼς λέγομεν, ὅτι τὸ μῆλον γυνᾶται ὑπὸ τοῦ ῥίζαν διὰ τοῦ κλάδου, καὶ ἡ ῥίζα μετὰ τοῦ κλάδου δὲν εἶναι δύο ἀρχαίς. Ὁ Θεὸς ἀληθινὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡσάν εἶναι ὁ πατέρας καὶ ὁ υἱός. μάλιστα εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, ἐπειδὴ ἔχει τὴν ὁμοίαν θεότητα, ὅπου κρίσκεται εἰς τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

Μ. Ἡθῶς εἰς τὸ κανὶνα ὡς ἀδείμα.

Δ. Ταῦτα μυστήρια τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι βλεπτόν να' ἐξηγηθοῦσι τυχόντες μετὰ ξόμπλια τῶν πραγμάτων ὅπου ἐπλασεν ὁ Θεός, καὶ μάλιστα τῶν στοματικῶν. ὁμῶς λάβε τὸ ὡς ἀδείμα μίας λίμνης, ὅπου να' γυνᾶται ὑπὸ ἑνα ποταμὸν, κα-

μὲν ἕναν ἀμέτρητον θησαυρὸν δόξης διὰ τὰ
καλά τοὺς ἔργα. δέύτερον εἰς δόξαν τοῦ
Χριστοῦ, ἐπειδὴ καὶ ἀδίκᾳ ἐκατακρίθη,
καὶ πολλοὶ δὲν τὸ ἐγνώρισαν, οὐδὲ τὸ ἐ-
πίμνησαν καθὼς τοῦ ἔργου. πρέπον εἶναι
τὸ λοιπὸν νὰ ῥῆθῃ μίαν ἡμέραν, εἰς τὴν ὁ-
ποῖαν ὅλος ὁ κόσμος νὰ τὸ γνωρίσῃ, καὶ
νὰ τὸν ἐπὶ μνήσῃ θεληματικῶς ἢ στανικῶς,
ὡσάν ἀληθινὸν βασιλέα καὶ διαπότην τοῦ
κόσμου. ἔστιν εἰς δόξαν τοῦ ἁγίου, διὰ
νὰ γνωρίσωμεν ὅσοι, ὅτι ἐκείνοι ὅπου ἐ-
παθάν εἰς τὸν κόσμον διωγμούς. Ἐ-
πὶ τὴν ἡμέραν, εἰς δόξαν αὐτοῦ διὰ τὸ
τὸ τέταρτον, διὰ νὰ μείνουσι κατανέμοι
σμένοι οἱ ἱερῆφανοι ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ.
ἐπὶ μνήσῃ, διὰ νὰ λάβῃ τὸ κορμὶ αὐτοῦ
μὲ τὴν ψυχὴν τὸ δόξασι τῆς δόξης
ἢ τῆς κολάσεως.

Ἀ' ἔθρον ἡ'.

Μ. Τὸ ὄχθον λέγει. Πιστεύω εἰς τὸ ἅγιον
πνεῦμα. τί σημαίνει τοῦτος ὁ λόγος, ἅγιον
πνεῦμα;

Δ. Τὸ ἄθρον τοῦτο μὲν διδάσκει τὸ ἔστιν ἀ-
στωπον

βόν, ἢ ἄλλην καμίαν ἀσχημάδια εἰς τὸ σῆ-
 δος, ἢ εἰς τοὺς αἵμας. Δύττον, διὰ τὸ ὅσοι
 πιστεύουσιν, εἴ) ἅγιοι ὅσον εἰς τὸ πίσις κὶ τὸ ἐπαί-
 γματιαν τοὺς, ἐπειδὴ κρατοῦσι μίαν ἀληθι-
 νὴν καὶ θεϊκὴν πίσιν, εἰ παγγέλλονται νὰ
 ἔχουσι μυστήρια ἀγιώτατα, κὶ ἓνα νόμον δι-
 καϊότατον, ὁ ὅποιος δὲν οὐδεὶς ὡς ἀ μόνον
 πρᾶγματα καλὰ, εἰ δὲ ἐμποδίζει ὡς ἀ
 μόνον πρᾶγματα κακὰ. Τρίτον, διὰ τὸ
 πάντοτε εὐρίσκονται εἰς τὸ ἐκκλησίαν τινὲς
 ἀληθινὰ ἅγιοι, ὅχι μόνον διὰ τὸ κρατοῦσι πί-
 σιν ἀγίαν, ἀλλὰ κὶ διὰ ταῖς ἀρεταῖς κὶ ἀγίαις
 πράξεις. τὸ ὅποιον εἰς ἄλλοπιστοὺς δὲν θέλει
 εὐρεθῇ ποτέ. διότι δὲν ἐμπορεῖ πινὰς νὰ εἴ)
 ἀληθινὸς ἅγιος εἰς τὸ θρησκείαν τὴν Εβραίων,
 τὴν Τέρκων, τὴν αἰρετικῶν, κὶ ἄλλων ὅπου εὐρί-
 σκονται ἔξω ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ, κοινωνία ἀγίων;

Δ. Θῆκε νὰ εἰπῇ, πῶς τὸ σῶμα τῆς ἀγίας
 ἐκκλησίας εἴ) τὸσον ἐνωμένον, ὅτι ὅλα τὰ
 μέλη μετέχουσι τὸ καλὸν τοῦ ἐνὸς μέλους.
 ὅθεν καλὰ καὶ πολλοὶ νὰ λείπουσι μα-
 κραν, κὶ ἡμεῖς νὰ μὴ τοὺς γρωρίζωμεν,
 ὅμως οἱ λήτουργοίς, οἱ προσευχαῖς, καὶ
 οἱ ἀκολυθῆταις ὅπως ψάλλοις, κὶ ἄλλα τοὺς

Δ. Διότι ἡ ἐκκλησία δὲν εἶναι πλέον ὡς μία, καλὰ καὶ περιλαμβάνει ὅλους ἐκείνους ὁποῦ περὶ αὐτῆς, ἔστιν σκορπισμένοι εἰς ὅλον τὸν κόσμον· καὶ ὅχι μόνον τοὺς ζωντανούς, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἦσαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου, καὶ θύου ἦσαν ὡς τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Ἐξαι τοῦτο λέγεται ὅχι μόνον μία, ἀλλὰ καὶ καθολικὴ, ἡρουν ἕξα-

καὶ πληροῦν εἰς πάντα πόδας καὶ εἰς πάντα τόπον.

Μ. Διατί λέγουμεν, πῶς εἶναι μία μόνον ἐκκλησία, αὐτὴ περιέχει πόσον πλήθος ἀνθρώπων;

Δ. Λέγεται μία μόνον, διότι ἔχει μίαν κεφαλὴν μοναχὴν, ἡ ὁποία εἶναι ὁ Χριστὸς, καὶ εἰς τόπον τοῦ Χριστοῦ ὁ τοποτηρητής τε ὁ Πάπας· καὶ διότι ζῇ ἀπὸ ἑνὸς πνεύματος, καὶ ἔχει ἕνα νόμον. καθὼς μία βασιλεία λέγεται μία, ἐπειδὴ ἔχει ἕνα μόνον βασιλεῖα, καὶ ἕνα νόμον, καλὰ ἔνα περιέχει πολλὰς πόλεις καὶ χώρας καὶ χωρία.

Μ. Διατί κράζεται ἁγία Τύπη ἡ ἐκκλησία, αὐτὴ εὐρίσκειν ἡ εἰς αὐτὴν ἔστι πολλοὶ ἄνθρωποι;

Δ. Διὰ τρεῖς ἀφορμαῖς λέγεται ἁγία· ὡς ὅπου, διὰ τὸ κεφάλι τῆς, ἡρουν ὁ Χριστὸς εἶναι ἀρχηγός· καθὼς ἕνας ὁποῦ ἡ ἀρχὴ εὐμορφον ὡς ὅπου, λέγεται εὐμορφος ἄνθρωπος, καλὰ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἕνα δακτυλὸν ἑσ-

βόν,

σου, καθὼς μᾶς διδάσκουσιν οἱ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆ ἐκκλησίας. ἀλλὰ ἐδὲ τὸ σώνει· ἀλλὰ χάμνη χρεία νὰ εἶ) εἰς τὴ ὑπο-
γὴν τῆ παρώτου ἀρχιερέως, ἐπειδὴ ἐκείνος εἶ) τοποτηρητὴς τῆ Χριστοῦ, ἦρουν νὰ τὴ γνωρίζη καὶ νὰ τὴ ἔχη ἄκρον ποιμένα εἰς τόπον τῆ Χριστοῦ.

Μ. Ἀν ἡ ἐκκλησία εἶ) συμμαζώμα ἀνθρώπων, πῶς κράζομεν ἐκκλησίαις. ἐκεῖνα τὰ κτίσματα, ὅπου λέγονται οἱ λειτουργίαις, ἐψάλλονται οἱ ἀκολουθίαις;

Δ. Διότι οἱ πιστοί, ὅπου εἶ) ἡ ἀληθινὴ ἐκκλησία, σπείρονται εἰς ἐκεῖνα τὰ κτίσματα, ἐκείνην τὰ ἔργα τῶν χριστιανῶν· ὅλα τοῦτο κράζονται καὶ τὰ κτίσματα ἐκκλησίαις, μάλιστα ὅταν εἶ) ἀφιερωμένα εἰς πμὴν τοῦ Θεοῦ. ὅμως δὲν μιλεῖμεν ἡμεῖς εἰς τοῦτο τὸ ἄρθρον ὅλα ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς καμωμέναις ἀπὸ πέτραις καὶ ξύλα, ἀλλὰ ὅλα τὴ ζωντανὴν ἐκκλησίαν, ὅπου εἶ), ὅσοι πιστεύουσιν καὶ εἶ) βαπτισμένοι, καὶ θέλουνται εἰς τὴ ὑπακοὴν τοῦ ἀρχιερέως τῆ Ρώμης.

Μ. Διατί λέγεται ἐκκλησία, καὶ ὅχι ἐκκλησίαις, ἐπειδὴ ἐθεοοῦνται πολλὰ συμμαζώματα τῶν πιστῶν εἰς διάφορα μέρη τῆ κόσμου;

Δ. Διό-

εἶ) μία μόνη ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἔχει ζῆλον
 μεγαλῶτατα καλὰ· ἕνα εἰς τὴν ψυχὴν, ὅπου
 εἶ) ἡ συγχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν· τὸ δάπε-
 ρον εἰς τὸ κορμὶ, ὅπου θέλει ἥσται ἡ ἀνά-
 στασις τῆς σαρκός· τὸ ζῆτον εἰς τὴν ψυχὴν καὶ
 εἰς τὸ κορμὶ ἀντάμα, ὅπου θέλει ἥσται ἡ αἰώ-
 νιος ζωὴ, καὶ ὡς θέλομεν ἰδεῖ εἰς τὰ ὀπί-
 στευτα ἄρθρα.

Μ. Εξήγησαί με λόγον πρὸς λόγον ὅλον τὸ ἄρ-
 θρον. Ἐπὶ ὧτον, τί σημαίνει τὸ τοῦ ὀνόματος,
 ἐκκλησία.

Δ. Θέλει νὰ εἰπῇ συμμαζωγὴς, καὶ συντροφία
 ἀνθρώπων ὅπου βαπτίζονται, καὶ ὁμολο-
 γοῦσι Ἐκρατοῦσι τὴν πίσιν καὶ τὸν νόμον τοῦ
 Χριστοῦ, δίδοντας ὑποταγὴν τοῦ δεσπόχου τῷ
 ἀγίῳ Πέτρῳ. καὶ κεράζεται συμμαζωμα,
 διότι ἡμεῖς δὲν γινόμεθα χριστιανοί, κα- M
 θὰς γινόμεθα ῥωμαῖοι, ἢ ἄλλο γένος·
 ἀλλὰ μᾶς προσκαλεῖται ὁ Θεὸς, καὶ ἐμ-
 παίνομεν εἰς τούτην τὴν συντροφίαν μετὰ τῷ
 ναμὶν τοῦ βαπτίσματος, τὸ ὁποῖον εἶ) ὡσαύ-
 τος τὴν ἐκκλησίας. Καὶ δὲν σώνει νὰ εἶ)
 πνὰς βαπτισμένος δεῖ νὰ λογαῖται μέρος τῆς
 ἐκκλησίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ πισθῇ καὶ νὰ
 ὁμολογῇ τὸ ἀγίαν πίσιν καὶ τὸν νόμον τοῦ Χρι-
 στοῦ,

ταῖς γλώσσαις, ὅλα νὰ κηρύξαι τὴν ἀ-
 γίαν πρὸς εἰς ὅλον τὸ κόσμον. καὶ ὅλα
 νὰ δείξῃ τοῦτα τὰ ὡραία ὅλα ἔργα, ἕκα-
 μιν καὶ ἐφαίνοντο ἐκείναις οἱ πύρινοι γλῶσ-
 σαις· διότι τὸ φῶς τῶν πυρρῶν σημαίνει τὴν
 σοφίαν· ἡ θερμότης σημαίνει τὴν ἀγά-
 πην· καὶ τὸ σχῆμα τῶν γλῶσσῶν σημαί-
 νει τὴν ἐγγλωττίαν. καὶ ὅλα τὰ τοῦτο ἐπα-
 θεκεν μία ἄκρα δειγματοῦ τοῦ Θεοῦ πρὸς
 τὴν ἐκκλησίαν, ὅλα τοῦτο ἐορτάζεται ἐκεί-
 νη ἡ μεγάλη ἡμέρα τῆς πεντηκοστῆς, καὶ
 ἡ πανήγυρις τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ἀρθρον θ.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ ἐκεῖνο, ὅπου λέγει τὸ
 ἕνατον ἄρθρον· ἀγίαν ἐκκλησίαν καθο-
 λικὴν, ἁγίων κοινωνίαν;

Δ. Εἰδὼ ἀρχίζει τὸ δεύτερον μέρος τοῦ συμ-
 βόλου. διότι τὸ πρῶτον μέρος ἐγγίζει τοῦ
 Θεοῦ· τὸ δεύτερον τῆς ἐκκλησίας, ὅπου
 εἶναι νύμφη τοῦ Θεοῦ. καὶ καθὼς πισύο-
 μιν, ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει μίαν διότητα καὶ
 πρῶτον τρία, ἔτσι πισύομεν, ὅτι

λι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου;

Δ. Μὴ λογιᾶσαι, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔχει κορυὴν, ἢ ὅτι ἐμπορεῖ πινασινὰ τὸ ἰδεῖν μετὰ τὰ μάτια τὰ σαρκικὰ. ἀλλὰ ζωγραφεῖται εἰς τοῦτον τὸ ἔξοπον, ὅθεν καὶ καταλάβωμεν τὰ χαρίσματα ὅπου ἐνεργεῖ εἰς τοὺς αἰθρώπους. καὶ ὅθεν τὸ πνεῦμα ἔῃ ζῶν ἀπλὸν, καθαρὸν, ἡλιωπικόν, καὶ πολύηρον, ὅθεν τοῦτο ζωγραφίζεται ἐπάνω εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Θεοτόκον. ὅθεν καὶ μαθώμεν, ὅτι ὁ Χριστὸς καὶ ἡ παναγία ἦσαν θεμάτοι ἀπ' ὅλας ταῖς χάριτες καὶ τὰ δῶρα τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὅ μάλιστα ἀπὸ τῆς ἀγάπης ἀπλότητος, καὶ καθαρότητος, ὅς ἦλθον ἐκ ψυχῶν, καὶ πολυτεκνίαν πνευματικὴν. μετὰ τὴν ὁποίαν ἐκέρδεσαν ἀναειθμητὰ παῖδια, ἥρουν ὅλως τοὺς πατέρας καὶ καλὰς χρεισίας.

Μ. Διατὶ ζωγραφίζεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπάνω εἰς τοὺς ἀποστόλους μετὰ σχῆμα περιγλωσσῶν;

Δ. Διατὶ δὲ καὶ ἡμέραις ὕστερα, ἀφ' ὧν ἀνελήφθη ὁ Χριστὸς, ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπάνω εἰς τοὺς ἀποστόλους, καὶ τοὺς ἐγείμisen ἀπὸ σοφίας, ἀγάπης, καὶ ὁ γλωττίαν, διδάσκοντάς τοὺς καὶ μιλεῖσιν ὅλαις

ταῖς

ἵπαι δὴ εἶναι κεφαλὴ ὅλων τῶν ἄλλων πατέρων, καὶ χρεωσθεῖν αὐτῷ ἁγιώτερος ἀπ' ὅλων με ζωὴν καθαρωτέραν, καθὼς αὐτῷ δὲ τὸ ἁγίωμα, εἰκονίζοντας τὸ πρῶτον τῷ Χριστῷ.

Μ. Ἀνέξω καὶ τὸ ὄνομα τῷ Θεῷ, ἅγιον πνεῦμα, ἐγγίξω τῷ Θεῷ ἐκ χειρὸς, διὰ τὸ δίδωμεν μόνον τῷ τριτῷ προσώπῳ; δὲν αὐτῷ ἀκόμη ἐξοχώτατον πνεῦμα, καὶ ἅγιον, ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱός;

Δ. Τὴν ἀλήθειαν λέγεις· ὁμοῦς ἵπαι δὴ τὸ πρῶτον πρῶτον ἐκ τῶν ἰδίων τοῦ ὀνόματος, καὶ λέγεται πατήρ· καὶ τὸ δεύτερον ἐκ τῶν ὁμοίων, καὶ λέγεται υἱός· τῷ τρίτῳ προσώπῳ ἐδόθη τὸ κοινὸν ὄνομα, διὰ τὸ ἀκρίνεται ἀπὸ τῶν ἄλλων δύο. ἤξευρε ἀκόμη, ὅτι ὀνομαζόμενος τὸ τρίτον πρῶτον τῷ Θεῷ, πνεῦμα ἅγιον, τὰ δύο λόγια ἡμῶν εἶναι μοναχὸν ὄνομα· ὡς ὅταν λέγωμεν, Σίμων Πέτρος, χρυσοῦμεν ἓνα μόνον ἄνθρωπον, διότι τὰ δύο λαμβάνονται εἰς τὸν ἓνα· καὶ εἰς ἄλλους ἢ σωήθηα τὰ ἐκ χειρὸς, ὅταν ἓνας κηρύσσεται Σίμων, καὶ ἄλλος Πέτρος.

Μ. Διαπὶ ζωγραφίζεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς ἄνθρωπος, μάλιστα ἐπάνω εἰς τὸ κεφάλαιον.

D

ΛΙ

καθώς ὁ ποταμὸς γυνᾶται ὑπὸ μίαν βρύ-
σιν . τὸ νερὸν τῶν βρύσιν , τὸ ποταμὸν , καὶ τὴν
λίμνην εἶναι ἓν . ἔτσι καὶ ὁ Πατέρας ὡσάν
βρύσιν γυνᾶ τὸν υἱὸν ὡσάν ποταμὸν καὶ ὁ Πα-
τέρας καὶ ὁ Υἱὸς ὡσάν βρύσιν μὲν τὸ ποτα-
μὸν ἐκπορεύσιν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡσάν
λίμνην . καὶ ὁμοῦς ὁ πατήρ , καὶ ὁ υἱός , καὶ τὸ
ἅγιον πνεῦμα δὲν εἶναι τρεῖς θεοὶ , ἀλλὰ ἓνας
καὶ μόνος Θεός .

- Μ. Διατί κράζει τὸ πνεῦμα ἅγιον τὸ ζῖτον πό-
σωπον τῆς ἁγίας τριάδος; δὲν εἶναι ἀκόμη πινύ-
ματα , καὶ πινύματα ἅγια οἱ ἄγγελοι , καὶ
ὅλαις οἱ ψυχαῖς τῶν ἁγίων;
- Δ. Κράζεται ὁ Θεὸς πνεῦμα ἅγιον ξεχωριστὰ
ὑπὸ τὰ ἄλλα πινύματα , διότι εἶναι τὸ ἀκρό-
τατον καὶ ἁγιώτατον πνεῦμα , καὶ πλάσης ὅλων
τῶν κτιστῶν πινύματων . καὶ ὅτι ἀπὸ αὐτοῦ τὸ
ἅγιον πνεῦμα καταβαίνει πᾶσα ἁγιωσύνη .
Καθὼς καὶ τὴν σωήθειαν τῆς δουτικῆς ἐκκλη-
σίας καλὰ καὶ νὰ κράζονται τινὲς πατέρες ,
καὶ ἅγιοι ἢ διὰ τὸ ἁξίωμα , ἢ διὰ καθαρότη-
τα ζωῆς . λόγου χάριν αὐτὸ εἶναι ὁπίσκοποι , ἢ
ιερεῖς ἢ μοναχοί . ὁμοῦς δὲν κράζεται πατήρ
ἅγιος , ὡς μόνον ὁ Πάπας , διὰ τὴν ἐκείνου
μόνην ὥρεται τὸ ὄνομα κατ' ἐξοχὴν ,

ἔπει-

σωπον τῆς ἁγίας Τριάδος, καθὼς τὸ πρῶτον ἄρθρον μᾶς διδάσκει τὸ πρῶτον τοῦ πατρὸς, καὶ τὰ ἄλλα τὸ πρῶτον τοῦ υἱοῦ. τὸ λοιπὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον δὲν εἶναι πατέρας, οὔτε υἱὸς, ἀλλὰ ἓνα ζῶν πρῶτον, τὸ ὁποῖον ἐκπορεύεται ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, ὡσάν ἀπὸ μίαν ἀρχὴν. Καὶ τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο ὅπου διδάσκουσιν οἱ ἅγιοι ἀνατολικὲς πατέρες, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ πατρὸς δι' υἱοῦ. καθὼς λέγομεν, ὅτι τὸ μῆλον γιγνᾶται ἀπὸ τοῦ ῥίζαν διὰ τοῦ κλάδου, καὶ ἡ ῥίζα μετὰ τοῦ κλάδου δὲν εἶναι δύο ἀρχαίς. Ὁ Θεὸς ἀληθινὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡσάν εἶναι ὁ πατέρας καὶ ὁ υἱός. μάλιστα εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, ἐπειδὴ ἔχει τὴν ὁμοίαν θεότητα, ὅπου κρίσκεται εἰς τὸν πατέρα ὅτι υἱόν.

Μ. Ἡθῶς εἰς τὸ κανὲν ὡς ἀδελφίμα.

Δ. Τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι βολετὸν ναὶ ἐξηγηθοῦσιν τρεῖς μετὰ ζόμπλια τῶν πραγμάτων ὅπου ἐπλασεν ὁ Θεός, καὶ μάλιστα τῶν στοματικῶν. ὁμῶς λάβετε τὸ ὡς ἀδελφίμα μᾶς λίμπης, ὅπου ναὶ γιγνᾶται ἀπὸ ἑνα ποταμὸν, κα-

μ' ἕναν ἀμέτρητον θησαυρὸν δόξης διὰ τὰ
καλά τοὺς ἔργα . δόξαντες εἰς δόξαν τοῦ
Χριστοῦ , ἐπειδὴ καὶ ἀδίκᾳ ἐκατακρίθη ,
καὶ πολλοὶ δὲν τ' ἐγνώρισαν , οὐδὲ τ' ἐ-
τίμησαν καθὼς τοῦ ἔγιζε . παρέποντο ἔτι
τὸ λοιπὸν νὰ ῥῆθῃ μίαν ἡμέραν , εἰς τὴν ὁ-
ποίαν ὅλος ὁ κόσμος νὰ τ' γνωρίσῃ , καὶ
νὰ τὸν πηγήσῃ θεληματικῶς ἢ στανικῶς ,
ὡσάν ἀληθινὸν βασιλέα καὶ διαδόχον τοῦ
κόσμου . ἔβλεπον εἰς δόξαν τοῦ ἁγίου , διὰ
νὰ γνωρίσωσι ὅλοι , ὅτι ἐκεῖνοι ὅπου ἐ-
παθάν εἰς τὸν κόσμον διωγμούς . τυραν-
νίματα , ἐδοξαδοθήκασιν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ .
τέταρτον , διὰ νὰ μείνουσι κατανέστοπα-
σμένοι οἱ ὑποφάνοι ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ .
πέμπτον , διὰ νὰ λάβῃ τὸ κορμὶ αὐτά-
μα μετὰ τὴν ψυχὴν τὴν δόξαντες τῆς δόξης
ἢ τῆς κολάσεως .

Ἀξίον ἡ' .

Μ. Τὸ ὄγδοον λέγει . Πιστεύω εἰς τὸ ἅγιον
πνεῦμα . τί σημαίνει τοῦτος ὁ λόγος ; ἅγιον
πνεῦμα ;

Δ. Τὸ ἄξιο τοῦτο μᾶλλον διδάσκει τὸ τρίτον ἐξέ-
στωπον

χάριν τοῦ Θεοῦ, παρὰ οὗτος ἀπόλαυσις εἰς τὸ πό-
πον τῆς καθαίρεσως, ἢ εἰς τὴν ἀνάστασιν. πῶς
ἔχουσι τὸ λοιπὸν νὰ κλειθῶσιν ὅλοι, ἀλλ' εἶναι
δοσμένη ἡ λύτρωσις;

Δ. Εἰς τὸ θάνατον καὶ θνός ἀνθρώπου γίνεται ἡ
κρίσις μερικὴ τῆ ψυχῆς σκεΐνης, ὅπου σκ-
βαίνει τότε ἀπὸ τὸ κορμὶ ἂ μὴ τὴ ὑπερην, ἡ-
μίραν θῆει γλῶσση καὶ ὁλὸς ἡ κρίσις ὅλος τοῦ
κόσμου. καὶ τὰ τοιαῦτα πολλὰ εἰς ἀφαιρέματις.
πρῶτον εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ἂ δὲ καὶ τὸ καὶ ἄλλο
τοῦτον βλέποντας πολλοὶ τοὺς κακοὺς ὅτι
ἔχουσιν καλὰ, καὶ τοὺς καλοὺς ὅτι ἔχουσιν κακά,
λογιάζουσιν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν κυβερνᾷ καλὰ τὸ
κόσμον ἂ μὴ τότε θῆεν γνώσεσθαι ὅλοι, ὅτι ὁ
Θεὸς εἶδε καὶ ἐσημαδῶσεν ὅλα τὰ πρᾶγ-
ματα ἂ πῶς με μεγάλην δικαιοσύνην ἔ-
δωκε τῇ κακῶν χάποινα πρὸς καὶ καλὰ,
δὲ νὰ τοὺς ἀνταμείψῃ καὶ ἐν ἑνὶ ἔργον καλὸν
ὅπερ ἄξιζεν ὀλίγον, μέλλοντας νὰ τοὺς δώ-
σῃ τὸ αἰώνιον κόλασιν δὲ τὰ θανάσιμα τὰς
ἀμαρτήματα ἂ ἕξεναιτίας ἔδωκε τῇ κα-
λῶν ἀνθρώπων πρὸς καὶ βάσανα, δὲ
νὰ τοὺς παιδείῃ δὲ τίποτε μικρὸν ἀμαρ-
τημα, ἡ δὲ νὰ τοὺς δώσῃ ὑπόδειξιν με-
τανοίας, θῆγοντας ὑπερὰ νὰ τοὺς πλετίσῃ
μὲν.

ὁ ἥλιος, ἔρχεται μὲ τόσον φῶς, ὅπου πινὰς
δὲν ἔμπορῇ νὰ ἀμφιβάλη, αἱ εἰς ὁ ἥλιος,
ἢ ὅχι.

Μ. Διαπύ λέγομεν, ὅτι θέλει κρίνη ζωντανὲς
καὶ ἀποθαμένους; ἢ καὶ τὸν ἐκείνου δὲν θέ-
λουσιν ὄρεθῇ ὅλοι οἱ ἀνθρώποι νεκροὶ, καὶ
ὅλοι ἀναστεμένοι;

Δ. Λέγοντας ζωντανὲς καὶ ἀποθαμένους, ἔμπο-
ρεῖσθαι νὰ χυγκήσασθαι τοὺς καλὰς ἀνθρώ-
πους, ὅπου ἔχουσιν τὴν πτωματικὴν ζωὴν τῆς
χάριτος τῆς Θεῆς, καὶ τοὺς κακοὺς ὅπου εἰς ἀ-
ποθαμένοι ψυχικὰ ὄντες τὰ ἁμαρτίαν. ὅμως
ἀληθινὸν εἰς ἀκόμην, πῶς μέλλει νὰ ἔλθῃ ὁ
Χριστὸς ὅχι νὰ κρίνῃ ζωντανούς καὶ ἀποθα-
μένους σωματικά. διότι ἐκείνην τὴν ἡμέραν
πολλοὶ θέλουσιν ὄρεθῇ νεκροὶ, καὶ πολλοὶ
ζωντανοὶ· οἱ ὅποιοι καλὰ ἔθελον ἦσαι ζων-
τανοὶ ἐκείνην τὴν ὑστερὴν ἡμέραν, ἔπινεν θέλουν
ἦσαι νέοι καὶ παιδία, ὅμως ὅλοι θέλουν ἀπο-
θάνει εἰς μίαν ῥοπήν, καὶ παρὰ τοῦτο θέλουν ἀ-
ναστῆθαι, ὅχι νὰ πλερώσουσι τὸ χρέος τῆς θα-
νάτου.

Μ. Ἡκουσα πολλὰς φορὰς, ὅτι ὅποιος ἀπο-
θάνῃ εἰς κρίμα θανάσιμον, παρὰ τοῦτο ὑπά-
γῃ εἰς τὴν κόλασιν· καὶ ὅποιος ἀποθάνῃ εἰς τὴν
χα-

καὶ ἡξίωσιν, ὅτι τοῦτος ὁ κόσμος ἔχει νὰ λά-
 βῃ τέλος, ὃ καὶ φθαρῇ μὲ κατακλυ-
 σμὸν πύρινον, ἀπὸ τῷ ὁποῖον θέλει καυ-
 θῇ ὅλα τὰ πρᾶγματα ὅπου εἶ) εἰς τὸ
 πῦρ ὡς πῦρ τῆς γῆς. καὶ δὲν θέλωμαι ἡ-
 σαι πλέον οὔτε ἡμέραις, οὔτε νύκτες,
 οὔτε γάμοι, οὔτε τραυματεῖαι, οὔτε
 ἄλλα πρᾶγματα ὅπου βλέπετε τώρα.
 πόσον ὅτι τῷ ὑπερῷ ἡμέραν τῷ κόσμου τού-
 του· τῷ ὁποῖαν δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἡξίω-
 ρη, πόσον κοντὰ ἢ μακριὰ νὰ εἶ)· θέ-
 λει ἔλθῃ ὁ Χριστός ἀπὸ τῷ οὐρανὸν νὰ κά-
 μῃ τὴν κοινὴν κρίσιν. Καὶ ὁ λόγος ἐκῆ-
 νος· ὅτιν μίλλῃ ἔρχεσθαι· μᾶς διδά-
 σκει νὰ μὴ πτωδύωμεν τινὸς ὅπου νὰ λέ-
 γῃ, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός, διὰ νὰ
 μᾶς ὀξυπατήσῃ· καθὼς θέλει κάμῃ ὁ
 ἀντίχριστος πρὸς τὸ τέλος τοῦ κόσμου.
 διότι ὁ ἀληθινὸς Χριστός δὲν μίλλῃ νὰ
 ἔλθῃ ἀπὸ κανένα δῆσος, ἢ τόπον ἀγνώ-
 ριστον, ἀλλὰ θῆκε ἔλθῃ ἀπὸ τῷ ἁγίου
 τοῦ ἔρανου μὲ τὴν δόξαν καὶ λαμπερό-
 τητα, ὅπου κανεὶς δὲν θέλῃ ἀμφιβάλλῃ, ἀν-
 εἶ) ἢ δὲν εἶ) ἐκῆνος. καθὼς ὅταν ἀνατίλλῃ
 ὁ ἥ-

ματος. ὅταν ὁ ῥῆγας ἐνδυμένος τὸ κόκκινον ῥῆγος καθῇ εἰς τὸ βασιλικόν του θρόνον, ἔσονται οἱ ἄρχοντες τῆ βασιλείας κάθονται χαμηλότερά του, τὸ ῥῆγος τοῦ βασιλείως εἶναι ὑψηλότερον παρὰ τοὺς ἄρχοντες, ἐπειδὴ ἐκείνο δίδσκεται εἰς τὸ θρόνον τῆ ῥηγός. Ἐκτὺ γίνεται, ὅχι δὲ νὰ εἶναι τὸ ἀξίωμα τῆ ῥηγός ὅσον εἶναι τοῦ ῥηγός, ἀλλὰ δὲ παρὰ τὸ φορεῖ ὁ ῥῆγας ὡστὶν ἴδιον ἐνδυμα. ἔτι λοιπὸν ἡ σάρκα καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Χριστοῦ καθίσταται ἐπάνω ἀπ' ὅλα τὰ χερσβίμ καὶ τὰ σεραφίμ, εἰς τὸ ὅμοιον θρόνον ὅπου καθίσταται ὁ Θεός, ὅχι ἀπὸ φυσικόν τους ἀξίωμα, ἀλλὰ δὲ νὰ εἶναι ἐνωμένα μετὰ τὸ Θεόν, ὅχι μόνον καθ' ὡς εἶναι τὸ ῥῆγος μετὰ τὴ βασιλεία, ἀλλὰ στενότερα, ἡγουμένη μετὰ πνευματικὴν ἑνώσειν, καθ' ὡς εἴπαμεν.

Ἀνθρον ἑβδομον.

Μ. Οθεν μέλλει νὰ ἔλθῃ δὲ νὰ κρίνῃ ζωντανὰς καὶ ἀποθνήσκουσας. Καὶ πότε μέλλει νὰ ἔλθῃ ὁ Χριστός;

Δ. Εἰς τὸ τέλος τοῦ κόσμου. δὲ νὰ ᾤσται
νὰ

ρεν αὐτάμα Του· Ἐξῆςεν εἰς τὸ ὑψηλότα-
τον θρόνον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμενεν, ἔτε ἀνα-
βαίνοντας ἐπάνω ὑπὸ τοῦ Πατέρα, ἔτε μέ-
νοντας κατώτερον· ἀλλὰ ἀνέπαυθη, διὰ τὴν
μιλήσωμεν εἰς τοῦτον τὸν τρόπον, εἰς τὸ πλά-
γμα τοῦ Πατρὸς, ὡσάν ὁμότητος καὶ ὁμόδοξος.

Μ. Επεὶ δὴ ὁ Χριστὸς εἶναι Θεὸς καὶ ἄνθρωπος,
πῶς κἀθεταί εἰς τὸ δεξιὰν τοῦ Πατρὸς; ὡσάν
Θεὸς, ἢ καὶ ὡσάν ἄνθρωπος;

Δ. Ο Χριστὸς ὡσάν Θεὸς εἶναι ἴσος μετὰ τὸν Πατέρα,
ὡσάν ἄνθρωπος εἶναι μικρότερος ὑπὸ τοῦ Πα-
τέρα· ὁμοίως διὰ τὸ ὅτι ὁ Χριστὸς Θεὸς καὶ ἄν-
θρωπος εἶναι δύο χριστοὶ, ἢ δύο πρεσβυ-
τερά, ἀλλὰ ἓνας μόνον Χριστὸς, καὶ ἓνα μόνον
πρεσβυτερίον, διὰ τοῦτο λέγομεν, ὅτι ὁ Χρι-
στὸς ὁ Θεὸς Ἐκκλησία ἄνθρωπος κἀθεταί εἰς τὸ δε-
ξιὰν τοῦ Πατρὸς. ἔτι καὶ ἡ ἀνθρωπότης τοῦ Χρι-
στοῦ, ἡ γοῦν ἡ σὰρκα τοῦ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ εἶναι
τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ δεξιὰν τοῦ Πατρὸς, ὅχι
ὑπὸ φυσικόν τους ἀξίωμα, ἀλλὰ διὰ τὸ
εἰσκόονται ἐνωμένα μετὰ τὸ πρεσβυτερίον τοῦ
ἀληθινῆς καὶ φυσικοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Μ. Ἡθελα κἀποιον ὡραῖον δῶγμα διὰ τὴν κατα-
λάβω τὸ πρεσβυτερίον τῆτο.

Δ. Πιάσει τὸ ὡραῖον δῶγμα τὸ βασιλικὸν ἐνδύ-
μα-

Δ. Μὴ φαντασθῆς, ὅτι ὁ Πατήρας νὰ σέκη εἰς τὸ
 ζερβὸν μέρος τῆς ὑμῶν · ἢ νὰ σέκη εἰς τὴν μέσσην,
 καὶ νὰ ἔχη εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ μέρος τῆς ὑμῶν, καὶ
 τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰς τὸ ζερβὸν σωματι-
 κῶς · διότι τόσοι ὁ Πατήρας, ὅσον ὁ υἱὸς καὶ
 τὴν θεότητα, ὃ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶναι εἰς
 πάντα τόπον. Ἐπεὶ εἶναι βολετὸν νὰ εἰποῦμεν,
 ὅτι ὁ ἕνας εἶναι καθολικῶς εἰς τὸ δεξιὸν ἢ τὸ ζερ-
 βὸν μέρος τοῦ ἄλλου. ἀλλὰ λέγοντας ὅτι
 κάθεται ὁ Χριστὸς εἰς τὴν δεξιάν, σημαίνο-
 μεν ὅτι ἔχει τὴν ὁμοίαν ὑψηλότητα ὡς δόξα
 καὶ μεγαλειότητα. Διὰ τὸ ὅποιος κάθεται εἰς
 τὸ πλάγιον κανενός, ἢτε ὑψηλότερος εἶναι ἢ
 χαμηλότερος ἀπ' ἐκείνου. καὶ διὰ νὰ γευή-
 σαιμεν τὸ μίλημα τῆς τοῦ, ὁ θεωρήτης Δά-
 βιδ' εἰς τὴν 98. ψαλμὸν· Εἶπεν ὁ κύριος τῷ
 κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου· μίαν φο-
 ρὰν λέγει, ὅτι ὁ υἱὸς κάθεται εἰς τὴν δεξιάν τῆς
 Πατρὸς· καὶ ἄλλην φορὰν λέγει, ὅτι ὁ Πατή-
 ρας κάθεται εἰς τὴν δεξιάν τοῦ υἱοῦ· διὰ νὰ
 μάθωμεν ὅτι ἡ μεγαλωσύνη τους εἶναι ἴση καὶ
 ὁμοία, καθὼς εἶπαμεν. τὸ λοιπὸν ὅταν ὁ
 Χριστὸς ἀνελήφθῃ εἰς τὸ ἕρανόν, ἀνέβη ἐπά-
 νω εἰς ὅλας τοὺς χορούς ὡς ταῖς ματα τῶν
 ἀγγέλων, καὶ τῶν ἀγίων ψυχῶν, ὅπου ἐφε-

ρει

Δυσκολία νὰ πισύση κὺ τ' ἄλλα . Διότι
ὅποιος ἀναστήθῃ , βίβαια πρῶτα ἦτον νε-
κρὸς . καὶ ὅποιος ἀπέθανε , πρῶτα ἦ-
τον γήνημινος . καὶ ἔτι ὅποιος πιστεύει
τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ , δὲν ἔχει κόπον
νὰ πισύσῃ τὴν θάνατον κὺ τὴν γήνησιν . καὶ
ὅτι ἡ γῆ δὲν εἶναι τόπος ἀμείδιος ὅλα τα
σώματα τῶν μακαρίων , καθὼς εἶναι ὁ οὐ-
ρανὸς , ὅλα τὰ τοῦ ὅποιος πιστεύει τὴν ἀνάστασιν
τοῦ Χριστοῦ , ὅσοι ἐμπορεῖ νὰ πισύσῃ ,
πῶς ἀνέβη εἰς τὸ ὕψος .

Μ. Ἡθελα νὰ ξέρω , ὅτι λέγομεν , ὅτι ὁ Χρι-
στὸς ἀνέβη εἰς τὸ ὕψος . κὺ ὅτι τὸ παναγίον
λέγομεν , ὅτι ἐμεταστάθῃ , ὅτι ἀνέβη .

Δ. Εὐκολον εἶναι νὰ τὸ μάθῃς . Διότι ὁ Χριστὸς , κα-
θὼς ἦτον Θεὸς κὺ ἄνθρωπος , μετ' ἐδικήν του
δυάμιν ἀνέβη εἰς τὸ οὐρανόν , καθὼς με-
τ' ἐδικήν του δυάμιν ἀναστήθῃ . ἀμὴ ἡ θιο-
τόκος , ὅπου ἦτον πλάσμα τῆς Θεῆς , καλὰ
ἐπὶ τὸ πλεονάζον ἀπ' ὅλα , ὅτι μετ' ἐ-
δικήν της , ἀλλὰ μετ' ἐδικήν του
Θεῆς ἀνέζησε , κὺ ἐπέρασιν εἰς τὴν βασιλείαν
τῶν ὁσίων .

Μ. Τί θύει νὰ εἶπῃ . καθεύδει εἰς τὸ δόξιν τῆς
Θεῆς πατρὸς παντοκράτορος ;

Σ 4

Δ. Μὴ

τα ὧδε τὸν Χριστόν;

- Δ. Εἶναι τούτη ἡ διαφορά· ὅτι οἱ ἄλλοι ἤα-
βαν τὴν ἀνάστασιν μέλλοντας πάλιν ν' ἀπο-
θάνωσι, καὶ διὰ τὸ αὐτοθάνατον τὴν δότι-
ραν φορεῖν· ἀμὴν ὁ Χριστὸς ἀναστῆθι ἀθά-
νατος, καὶ δὲν ἐμπορεῖ πλέον ν' ἀποθάνῃ.

Ἀρθρον 5.

Μ. Ἀς ἴδωμεν τώρα εἰς τὸ ἕκτον ἄρθρον ὅπερ
μας διδάσκει τὴν ἀναλήψιν· ἐπιθυμῶ νὰ
μάθω, πόσον χαρὸν ἐστὶν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν
γῆν μετὰ τὴν ἀνάστασιν· καὶ διὰ ποίαν ἀ-
φορμὴν.

- Δ. Ἐστὶν σαφὲς ἡμέραις, καθὼς ἐμπο-
ρεῖς νὰ λογαριάσῃς, αὐτὴν μετρήσῃς ταῖς ἡ-
μέραις, ὅπου εἶναι ἀπὸ τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναστά-
σεως ἕως τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναλήψεως· καὶ
ἡ ἀφορμὴ διὰ τὴν ὁποίαν ἐστὶν τόσον χα-
ρὸν εἶναι, ὅτι ἠθέλησεν ὁ Χριστὸς δείχνον-
τας τὸ ἑαυτὸν τοῦ πολλῶς καὶ διὰφορῶς
φορᾶς, νὰ βεβαιώσῃ τὸ μυστήριον τῆς
ἀληθινῆς τε ἀναστάσεως, διὰ νὰ εἶναι τοῦ-
το εἰς κάποιον τρόπον τὸ δυσκολώτερον μυσ-
τήριον· καὶ ὁποῖος πεισθῇ τῷ, δὲν ἔχει
δου-

Ξιανταξῆς, ἢ Ξιαντατίσασαρος χρόνος, ἔτξῃ
 ἠθέλησε νὰ σαθῇ μὲ τοὺς νεκροὺς τὸ ὀλιγώ-
 προν ὥραις Ξιανταξῆς ἢ Ξιαντατίσασαρος.
 διότι πόσαις ἔξ), αὐτὴ βάλῃς ἀντάμα μίαν
 ὥραν τῷ Ὁρασκιδῆς. ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν εἰκο-
 σιξῆς ὥραις ἐτάφη, καὶ τὸ σαββάτου ἔξ) ὥ-
 ραις εἰκοσιτίσασαρος, καὶ ὁκτώ ἢ ἐννέα τῷ κυ-
 ριακῆς. διὰ τὸ ὅτι Χεῖσος ἀνάσθη περασμέ-
 νον τὸ μεσάνυκτον, ἀρχίζοντας νὰ φέσγῃ ἡ
 αὐγὴ.

Μ. Τί θῆκε νὰ εἰπῇ ὁ μιλιωνταξ δὲ τῷ Χει-
 σὸν λέγοντι, ἀνάσθη· καὶ δὲ τοὺς ἄλ-
 λους νεκροὺς, ὡσαν δὲ τῷ Λάζαρον καὶ τῷ υἱὸν
 τῆς χήρας λέγοντι, ὅτι τοὺς ἀνάσθη;

Δ. Ἡ ἀφορμὴ ἔξ), ὅτι ὁ Χεῖσος ὡσαν υἱὸς τοῦ
 Θεοῦ ἀνάσθη ἀφ' ἑαυτοῦ, ἤκουσε μὲ τὸ
 δυνάμει τῷ Θεοῦ τοῦ ἱσμιξε πάλιν τὴν
 ψυχὴν μὲ τὸ κορμί, καὶ πάλιν ἀρχισεν νὰ ζῇ.
 ἀλλ' οἱ ἄλλοι νεκροὶ δὲν ἐμποροῦσι νὰ ξανα-
 ζήσουσι μὲ δυνάμει ἐδικήν τους· καὶ δὲ τὸ
 λέγοντι, ὅτι ἄλλοι τοὺς ἀνάσθησαν· καθὼς
 ὅλοι μας τὴν ἡμέραν τῷ κείσεως τοῦ Ὁρασκιδῆς
 βεῖ τὴν ἀνάστασιν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ.

Μ. Εἶναι ἄλλη διαφορὰ τῷ ἀναστάσει τῷ Χει-
 σοῦ καὶ τῷ ἄλλων, ὅπου ὁ ξανάζησαν πρῶ-

Μ. Πῶς εἶδ' ἀληθινόν, ὅπ' ὁ Χριστὸς νὰ ἀναστήθῃ
τ' εἴτην ἡμέραν· ἐπειδὴ δ' ἀπὸ τὸ βράδι τ'
ᾧ ὤρα σκόδῃς, ὅταν ἐτάφῃ ὁ Χριστὸς, ἕως τ'
νύκτα πρὶν τ' κυριακῆς, εἰς τ' ὁποίαν ἀνα-
στήθῃ, δὲν εἶδ' ἐκτὸς δύο ἡμέραις ὁ λάκκοις.

Δ. Δὲν λέγουσιν νὰ ἀναστήθῃ ὁ Χριστὸς μὲν τρεῖς
ἡμέραις ὁ λάκκοις, ἀλλὰ τ' εἴτην ἡμέραν·
καὶ τὸ εἶδ' ἀληθινώτατον. Διότι ὁ Χριστὸς
ἐστάθῃ εἰς τ' τάφον τ' ᾧ ὤρα σκόδῃς, ὅπου εἶδ'
ἡ πρώτη ἡμέρα, καλὰ καὶ ὅχι ὅλην· ἐστάθῃ
ὅλον τὸ σάββατον, ὅπου εἶδ' ἡ δευτέρα ἡμέ-
ρα· ἐστάθῃ καὶ μέρος τῆς κυριακῆς, ὅπου
εἶδ' ἡ τρίτη ἡμέρα. Διότι αἱ ἡμέραις καὶ τὸ φυ-
σικὸν μέτρον ἀρχίσουν ἀπὸ τ' περασμένην
βραδείαν, ὅταν ἀπὸ σημερινῆς τῆς ὥρα λό-
για ταῖς ἐικοσιτέσσαρες ὥραις, ὅ ἀρχινήσῃ
ἡ πρώτη ὥρα τῆς νυκτός.

Μ. Διὰ ποίαν ἀφορμὴν δὲν ἀναστήθῃ ὁ Χριστὸς
παρὰ τοῦ ἀφ' οὗ ὤξε ψύχῃσεν, ἀλλὰ ἠθέλησε
νὰ καρπερῶσθαι τρεῖς ἡμέραις;

Δ. Ἐπειδὴ ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅπ' ἀληθινὰ ἔλαβε
θάνατον. Διὰ τὸ τοῦτο ἠθέλησε νὰ σταθῇ εἰς τ'
τάφον, ὅσον ἔσται δὲν ἀπὸ δείξῃ τούτην τὴν
ἀλήθειαν. Θέλω ἀκόμη νὰ λογίσῃς, ὅπ'
καθὼς ὁ Χριστὸς ἔζησε μετὰ τοὺς αἰδράπους
τρεῖς.

μιν παρὰ τοὺς μακαρίους, καὶ ὕστερα τοὺς ἐπὶ ἡρὸν ἀκόμῃ αὐτάμια του εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ἡ θύνησε νὰ τὴν ἰδοῦσι καὶ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ ἁδῆ, καὶ ἐξήπασε τοὺς δαίμονας, ὡσάν νικητὴς ἐνδοξος. ἐφόβησε τοὺς κολασμένους, ὡσάν κριτὴς ἀκρόατος. καὶ ἐπαρηγόρησε τὴν ψυχὰς τοῦ κατάρτιου, ὡσάν ἐκδικος καὶ ὑποδρωτὴς. ἐκατέβη τὸ λοιπὸν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν ἁδην, καθὼς ἕνας βασιλεὺς ἔχει σιωνίτιαν νὰ κατεβαίῃ καμίας φορὰν εἰς τὴν φυλακὰς διὰ νὰ ταῖς ἰδῇ, καὶ νὰ κάμῃ χάριν ὧπινος τὴν φανῇ.

Μ. Ἀνὸς Χριστὸς ἦτον τότε νεκρὸς, καὶ τὸ κορμὶ του ἐκείτετον εἰς τὸν τάφον, δὲν ἐκατέβη τὸ λοιπὸν εἰς τὴν ἁδην ὅλος ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ μόνον ἡ ψυχὴ του. καὶ πῶς λέγομεν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐκατέβη εἰς τὴν ἁδην.

Δ. Εἶχε δύναμιν ὁ θάνατος νὰ χωρίσῃ τὴν ψυχὴν τὴν Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ κορμὶ του, ἀμὴ δὲν ἐμπόρεσε νὰ χωρίσῃ τὴν ψυχὴν ἢ τὸ κορμὶ ἀπὸ τοῦ θεϊκοῦ πρῶσωπον τοῦ ὁμοίου Χριστοῦ. Ἐδὲν τὸ πᾶν ὅμως, ὅτι τὸ θεϊκὸν πρῶσωπον τὸ Χριστοῦ ἦτον εἰς τὸν τάφον μετὰ τὸ κορμὶ, καὶ τὸ ὁμοιον πρῶσωπον μετὰ τὴν ψυχὴν ἐκατέβη εἰς τὴν ἁδην.

χρείαν καθάρσεως, ὅμως δὲν ἦτον βολετὸν
 νὰ ἐμποῦσιν εἰς ἐκείνην τὴν μακαρίαν δόξαν
 ὡρῶτα ὡδὴ νὰ ἀνοίξῃ ὁ Χριστὸς μὲ τὴν θά-
 νατόν τε τὴν πόρταν τῆς αἰωνίης ζωῆς. διὰ τὴν
 τοῖς ἐπέχασιν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὑψηλότερον μέρος ὃ
 τὸ ὁποῖον κεράζεται λαῖκος τῶν ἀγίων πατέρ-
 ρων, ἡ κόλποι τῆς Αβραάμ. ὅπου δὲν ὑπο-
 φέρασι καμίαν πτωρίαν, μάλιστα ἐχαί-
 ροντα μίαν γλυκῆαν ἀνάπαυσιν, καρτε-
 ρῶντας μὲ χαρὰν μεγάλην νὰ φαῖν ὁ σω-
 τὴρ. ἔττι διαβάζομεν εἰς τὸ Ευαγγέλιον,
 ὅτι οἱ ἄγγελοι ἐφέρασι τὴν ψυχὴν τῆς ἀγίου
 ἐκείνου διακονάρι Λαζάρου νὰ ἀναπαυθῇ
 εἰς τοὺς κόλπους τῆς Αβραάμ, ὅπου τὴν εἶ-
 δεν ὁ πλάσιος ἐκεῖνος· ὁ ὁποῖος εὐεριστό-
 μενος εἰς τὴν φλόγα τῆς αἰδοῦς, ἐσήκωσε τὰ
 μέμπερα του, καὶ εἶδε τὴν Λάζαρον εἰς τόπον
 πολλὰ ὑψηλότερον, ὅπου ἔσκε μὲ χα-
 ρὰν καὶ παρηγορίαν μεγάλην, ἀπολαύον-
 τας τὴν καρπὸν τῆς ὑπομονῆς του.

Μ. Εἰς ποῖον ἀπὸ τῶν τῶν πᾶσαρ μέρη
 τοῦ αἵμου ἐκατέβη ὁ Χριστὸς, ἀφ' οὗ ἐπέ-
 στανεν;

Δ. Βέβαιον ἐστίν, ὅτι ἐκατέβηκεν εἰς τὸν λάκ-
 κον τῶν ἀγίων πατέρων, τοὺς ὁποῖους ἔμα-
 μιν

Δ. Ο ἄδης εἶν' ὁ κατώτερος καὶ βαθύτερος τόπος τῷ κόσμῳ, ἡχοῦ τὸ κέντρον τῆς γῆς· ὅθεν ἡ θεία γραφὴ εἰς πολλοὺς τόπους βαίνει διὰ ἐναντία τ' οὐρανὸν καὶ τ' γῆν, ὡσάν τ' ὑψηλότερον τόπον ὅπου νὰ εἶν' ὡρὶς τ' κατώτερον. Καὶ εἰς τὴν τ' βαθύν τόπον τ' γῆς εἶν' τέσσαρα ὡσάν μεγαλῶτατα ἀσπίδια. τὸ ἓνα τὸ βαθύτατον διὰ τοὺς κολασμένους. ἔτι-
 ζι ὥρπει, ὅτι οἱ ὑδρήφαιοι δαίμονες, καὶ οἱ ἀνθρωποὶ ὅπου τοὺς ἀκολέθησαν, νὰ εἶν' ἡμέτε εἰς τ' πλεῖα χαμηλὸν τόπον, καὶ εἰς ὅ-
 λως μακρύτερον ὑπὸ τ' ὡρδάδ' ἔσονται. Εἰς τὸ
 δεύτερον ἀσπίδιον, τὸ ὁποῖον εἶν' ὀλίγον ὑψη-
 λότερον, σέκονται οἱ ψυχαῖς ὅπου πάχου-
 ταῖς καθαρτικαῖς πτωείαις. Εἰς τὸ τρίτον,
 ὅπου εἶν' πάλιν ὑψηλότερον, εἶν' οἱ ψυχαῖς
 ἐκείνων τῶν νηπίων, τὰ ὁποῖα ἀπεθάνασιν
 ἀβάπτιστα. Ἐν δὲν παθαίνει τὸ βάσανον
 τ' φωτίας, ἀλλὰ εἶν' μόνον σερμηδῆαις παν-
 τοπνὰ ὑπὸ τ' αἰώνιον μακαριότητα. Εἰς τὸ
 τέταρτον, ὅπου εἶν' τὸ ὑψηλότερον ἀπ' ὅλα,
 ἐστάθησαν οἱ ψυχαῖς τῶν πατριάρχων, καὶ τῶν
 προφητῶν, καὶ ἄλλων διαφόρων ἀγίων, ὅσοι
 ἐκοιμήθησαν πρὶν τ' Χριστοῦ. διὰ τὴν καλὰ καὶ
 ἐκείναις οἱ ἄγιοι ψυχαῖς νὰ μὴν ἔχουσι

С

ἡσείαν

Μ. Διὰ νὰ καταλάβω τὸ πᾶν γμα, ἤθελα τίποτε πᾶν γμα.

Δ. Τὸ πᾶν γμα πιάσεται ὑπὸ ἓνα, ὅπου νὰ ἐκοπίασε πολλὰ καὶ μὲ τοὺς ἰδρωτάς του καὶ μὲ τοὺς κόπους του νὰ ἐκέρδεσε τόσα σάμνρα, ὅσα ἤθελε σωσέαι διὰ νὰ πλεωθῇσιν ὅλα τὰ χρέη τῆ χώρας τούτης· καὶ νὰ τὰ ἔβανεν εἰς ἓνα μπαίλον νὰ δίδωνται ὅλων ἐκείνων, ὅπου ἤθελε φέρει τὴ γραφὴν τῆς ὑπογεγραμμένην. τοῦτος ὁ ἄνθρωπος βέβαια ὅσον εἰς τὸ μέρος του ἤθελεν εἶχε πλεωρωμένα ὅλα τὰ χρέη· καὶ ὅμως ἤθελε μείνει κάποιος χρεωφειλέταις, μὴ θελόντας ἢ διὰ ὑψηφάνειας, ἢ διὰ ὀκνηθείαν, ἢ καὶ ἄλλην ἀφορμὴν νὰ γυρῶσιν τὸ χαρτὶ μὲ τὴν ὑπογραφὴν, ἵνα ὑπάγουσιν εἰς τὸ μπαίλον νὰ λάβουν τὰ σάμνρα.

Ἀρθρον ε'.

Μ. Διὰ νὰ γευήσω τὸ πᾶν πᾶν ἄρθρον ὅπου λέγῃ· Ἐκατέβην εἰς τὴν ἄσιν, τὴν ἔστιν ἡμίραν ἀνάσθησιν ὑπὸ τοὺς νεκρούς· ἀγαπῶ νὰ μάθω, πῶς μαίνεται εἰς τοῦτον τὸν τόπον, ἄσιν.

Δ. Ο

αἷος ἐμπόρεσε νὰ πάθῃ καὶ νὰ ὑποθάνῃ, καὶ διὰ
τοῦτο εἶπα, ὅτι ἦτον Θεός, καὶ ἐγένεν αἷος, διὰ νὰ
πλερώσῃ τὸ χρεὸς τῆς ἁμαρτιᾶν μας, ὑπομέ-
νοντες τὸ βῆσανον τοῦ θανάτου εἰς τὸ πανά-
γιόν τε κορμί· τὸ ὁποῖον ἠθέλην ἦσαι ἀδιύα-
τον, αὐτὸ δὲν ἠθέλεε γρυῖ αἰθρῶπος.

Μ. Ἀνὸς Χρὶς ὡχάεισσι τὸ Πατέρα διὰ ταῖς
ἁμαρτίαις ὅλων τῶν ἀνθρώπων, πῶς κολάζον-
ται τόσοι ἄνθρωποι; Ἐπὶ χρεὶα εἶναι νὰ κάμνω-
μεν ἡμεῖς μετάνοιαν διὰ τῆς ἁμαρτίας μας;

Δ. Ὁ Χρὶς ὡχάεισσι τὸ Πατέρα διὰ τῆς ἁμαρ-
τίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ μὴ κάμνει χρεὶα
νὰ λάβῃ τὴν ἰαφεῖαν τούτην μερικὰ τῶν καὶ
ἐκείνων· τὸ ὁποῖον γίνετο μετὰ τὴν πίσιν, μετὰ τὰ κα-
λὰ ἔργα, καὶ καθευλικὰ μετὰ τὴν μετάνοιαν. διὰ
τοῦτο πρέπει νὰ κάμωμεν μετάνοιαν, καὶ κα-
λὰ ἔργα, καλὰ καὶ νὰ ἔπαυσι ἡ νὰ ἔκαμνεν διὰ
λόγους μας ὁ Χρὶς. Ἐπεὶ διὰ τὸ ἀκόμη πολλοὶ
κολάζονται, καὶ μένουν ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ, διότι ἡ
δὲν θέλῃσι τὴν πίσιν, ὥσπερ οἱ Εβραῖοι, οἱ Τοῦρ-
κοὶ, καὶ οἱ αἰρετικοί. ἡ δὲν θέλῃσι νὰ λάβῃ τὰ
μυστήρια, ὥσπερ ἐκεῖνοι ὅπου δὲν θέλῃσι τὸ βά-
πτισμα, ἡ νὰ ἐξομολογηθῶσιν· ἡ δὲν θέ-
λῃ νὰ κάμωσιν ἐκείνην τὴν μετάνοιαν ὅπου
δύειν διὰ τὰ κρείματά της, καὶ δὲν ὑπο-
φασίζῃσι νὰ ζήσιν καὶ τὸ νόμον τοῦ Θεοῦ.

Μ. Διὰ

ἀγάπης· ταῖς ὁποῖαις τέσσαρες ἀρεταῖς ση-
μαδ' εἶσι τὰ τέσσαρα ἅκρα τ' σαυρῶ. Διό-
τι μεγαλήτερον ὑπομονὴ δὲν εἶναι, ὥσάν να πά-
θη πινὰς ἀδικὰ πῶσον ἄσχημον θάνατον· ἔ-
δὲ μεγαλήτερον ταπεινοσύνη, ὥσάν να κατέλ-
θῃ ὁ βασιλεὺς τ' βασιλεύοντων να σαυρω-
θῇ εἰς μέσον δύο λησάδων· ἔδὲ μεγαλήτερον
ὑποκοή, ὥσάν να θελήσῃ ὠρῶτα τ' θάνα-
τον, ὡρᾷ να ἀφήσῃ τ' ὀρισμὸν τῆ πατρὸς
του· ἔδὲ μεγαλήτερον ἀγάπη, ὥσάν να βάλῃ
τ' ζῶντες ὅλα να σώσῃ τὰς ἐχθρὰς τε. Καὶ
ἤξευρε, ὅτι ἡ ἀγάπη δείχνει ὅτι πλέον μέ ἔργα
ὡρᾷ μέ λόγια, καὶ πλέον πόχοντας παρὰ ἐ-
νεργῶντας. ὅθεν ὁ Χρῖς ὅπε ἡθέλησεν ὅχι μό-
νον να μᾶς χάμῃ ἀναεῖθμῃτα χαλὰ, ἀλλὰ
καὶ να πάθῃ, ὅτι να ὑποθάνῃ ὅλα ὄνομά μας,
ἔδιδξεν ὅτι μᾶς φέρει θερμότητην ἀγάπην.

Μ. Ἀν ὁ Χρῖς εἶναι Θεὸς καὶ αἰὼς, καὶ θῶς εἶπες πα-
ραπάνω καὶ φαίνε, ὅτι δὲν ἐμπορεῖ ὁ Θεὸς να
πάθῃ, ἢ να ὑποθάνῃ, πῶς λέγομεν, ὅτι ὁ Χρι-
στὸς ἐπαθε καὶ ἀπέθανεν;

Δ. Δι' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι εἶναι Θεὸς καὶ αἰὼς, ἐμπόρειν
ὁ Χρῖς να πάθῃ ἀντάμα καὶ να μὴ πάθῃ, να
ὑποθάνῃ καὶ να μὴν ὑποθάνῃ. ὥσάν Θεὸς δὲν
ἐμπόρει να πάθῃ ἢ να ὑποθάνῃ, πάλιν ὥσάν
αἰ-

κὴ τὴ μεγαλωσίην τῷ αὐθεντός • ἀμὴν αὖ ὁ αὐθέντης δώσῃ τὴ σφονδυλίαν τῇ δεξιότηϊ, τὸ ἔχοντι ὀλίγον περᾶγμα, κὴ τὴ μικρότητα τῇ δεξιότηϊ . καὶ πάλιν αὖ ἕνας δεξιότης πμήτη τὸν ἀρχοντα, ὀλίγον περᾶγμα τὸ κρατοῦμεν • ἀμὴν αὖ ὁ αὐθέντης πμήσῃ τῇ δεξιότηϊ, κἀμνη μεγάλην χάριν κὴ τὴ κενόνα ὅπου ἔπαμνη. ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν ὁ πρῶτος ἀνθρώπος, καὶ μετέκεινον ὅλοι ἡμεῖς ἐπταίσαμεν τῷ Θεοῦ, τῷ ὁποίῳ ἐστὶ ἄμεξον τὸ ἀξίωμα, τὸ πταίσμον ὅπου ἐγένεν ἐχρειάζετον κὴ ἄμεξον πλερωμήν • κὴ ἐπειδὴ ἑδένας ἀνθρώπος οὐδὲ ἄγγελος ἀξίζε τόσον, διὰ τοῦτο ἦλθεν ὁ Υἱὸς τῷ Θεῷ, τοῦ ὁποίου ὡσάν Θεοῦ τὸ ἀξίωμα δὲν ἔχῃ μέξον • κὴ λαμβάνοντας σάρκα θνητὴν, εἰς αὐτὴν τὴ σάρκα ἡ θέλησεν αὐτὴν λάβῃ τὴ θάνατον τοῦ σταυροῦ, διὰ τὴν πμνηθῇ ὁ Θεός • καὶ ἔτσι μετὰ βόσανά του ἐπλέρωσε σωστὰ διὰ τὰ κρίματά μας.

Μ. Ποία ἐστὶ ἡ ἄλλη ἀφορμὴ, διὰ τὴν ὁποίαν ἡθέλησεν ὁ Χριστὸς αὐτὴν πάρῃ θάνατον τόσα πικρόν;

Δ. Διὰ τὴν μᾶς δείξῃ αὐτός του τὴ ἀρετὴν τὴ ὑπομονῆς, τὴ ταπείνωσιν, τὴ ὑπακοήν, καὶ τὴ ἀγά-

μαθητῶν του, ὅπ οἱ ἰσθῶοι ἐγυρῶσι νὰ τῷ
 δώσουσι θάνατον, καὶ ἐμελλενὰ δαρδῆ, καὶ
 νὰ παλαιχθῇ, καὶ ὑπερον νὰ φονεύθῃ. καὶ ὁ-
 μως δὲν ἐκρύβη, ἀλλὰ ἀπάντησε πύς ἐχ-
 θρὸς του· καὶ ζητῶντας ἐκείνοι νὰ τὸ πιάσουσι,
 ἔ μὴ γνωρίζοντάς τον, αὐτὸς τοῖς εἶπεν, ὅπ
 ἦτον ἐκεῖνος ὁποῦ ἐγυρῶσι· καὶ ἀφ' ἑ ἐκεί-
 νοι ἔπεσαν ὅλοι ὑπίσω ὡσὰν νεκροὶ, αὐτὸς
 καθὼς ἐμπόριενὰ φύγη, δὲν ἔφυγεν, ἀλ-
 λά ἐκαρτέρησε νὰ συέλθουσι καὶ νὰ σηκα-
 δοῦσι. καὶ τότε ἄφησε καὶ τὸ ὅπιάσασιν, καὶ
 τὸ ἔδιδαν, καὶ τὸ ἔφεραν ἅσαν ἕνα ἡμερον ἀρ-
 νιον, ὅπου ἠθέλησαν.

Μ. Διατί ὁ Χριστὸς χωρὶς νὰ χάμῃ τίποτ κα-
 κὸν, ἄφησε καὶ τὸ ἐσαύρωσαν, καὶ τὸ ἐθανάτω-
 σαν ἄδικα;

Δ. Διὰ πολλῶν ἀφορμῶν· ἡ πρώτη ἐστὶν διὰ νὰ
 πλερώσῃ τοῦ Θεοῦ τὸ χεῖρος τῷ ἀμαρτω-
 νῷ. Καὶ ἔχεν νὰ ἡξίωσῃ, ὅπ τὸ πᾶσι-
 μον μεξᾶται καὶ τὸ ἀξίωμα ἐκείνου, πῶ
 ὁποῖς γίνεταί τὸ πᾶσιμον· ἔ τὸ ἐναντίον ἡ
 πληρωμὴ μεξᾶται καὶ τὸ ἀξίωμα ἐκείνου
 ὁποῦ πλερώνει. λόγου χάριν· αἱ ἑνας δε-
 λωτὴς δώση μίαν σφονδυλίαν κάποις ἀν-
 θινίς, τὸ σφάλμα κείνεται μεγαλῶτατος

καὶ

τον μυστήριον τῆς ὁξαγοράσεώς μας. καὶ τὸ κα-
φάλαυον ἐξ), ὅπῃ ὁ Χριστὸς ἀφ' ἑῶ ἐζήσεν εἰς τὸ
κόσμον ὡς ζῆλον ταῖς ἡμέραις, καὶ ἐδίδάξε
μὲ τὴν ἀγνωστικότητα τῆς ζωῆς, καὶ μὲ τὴν διδα-
σκαλίαν του, καὶ μὲ τὰ θαύματα ταῦτα τῆς σφά-
ταν τῆς σωτηρίας, μὲ ὁρισμὸν τοῦ Πιλάτου,
ὅπῃ ἐκυβέρνησα τὴν Ἰουδαίαν, ἀδικα ἐδάρθη, καὶ
ἐκαρφάθη εἰς τὸ σταυρὸν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπέθανε,
καὶ ὑπὸ κάποιους ἀγίους ἀνθρώπους ἐτάφη;

Μ. Εἰς τί το τὸ μυστήριον ἔχω νὰ ἐρωτήσω, καὶ
ἀγαπῶ νὰ με διδάξης, διὰ νὰ ἤμῃ πλέον
δι' ἁγίους τῶ Θεοῦ εἰς τόσον μεγάλην δ' ἐρ-
γασίαν, ὅσον θέλω τὴν καταλάβει καλλιτέρα.
εἰπέ με τὸ λοιπὸν, ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ ἐξ) Τίς τοῦ
παντοδυνάμου Θεοῦ, πῶς δὲν τὴν ἐλῶ θέρω-
σεν ὁ Πατέρας του ὑπὸ τὰ χεῖρα τῆς Πιλά-
του; μάλιστα ἀντὶ αὐτοῦ ὁ Χριστὸς ἐξ) Θεός,
πῶς δὲν ἐλῶ θέρωσε τὸ ἑμαυτόν του;

Δ. Εμπόρειεν ὁ Χριστὸς, ἀντὶ ἡ θούλην ἦσαι θέλη-
μά του, εἰς χεῖρας ἑσέως νὰ ἐλῶ θέρω-
θῇ ὑπὸ τὰ χεῖρα τῆς Πιλάτου. μάλι-
στα ὅλος ὁ κόσμος, ἀντὶ ἐκείνου δὲν εἶ-
χε διλήσει, δὲν ἔσωνε νὰ τοῦ κάμῃ
τίποτε κακόν. καὶ τοῦτο φαίνεται κατὰ-
εἰς, διότι τὸ ἡζῶρε, καὶ παρῆκε τῷ
μαθῇ-

μα, ἔνας μόνον ὑπομένει ἐνδυμνός· ἔτρε-
καὶ τὰ ξία πρὸς ταῦτα τὰ θεῖκα ἐσωδρά-
μασιν εἰς τὴν σάρκασιν τῷ Υἱῷ, ἀλλὰ ὁ Υἱὸς
μόνον ἐσαρκώθη, ἔγενεν ἄνθρωπος.

Μ. Διατί σμίχῃ τὸ ἄρθρον, ὅπῃ γυνήθη ὑπὸ
τῇ παρθένῳ Μαρίᾳ;

Δ. Ὅπῃ καὶ εἰς τοῦτο εἶναι πρῶτον πρῶτον
νον· ἐπειδὴ, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐξέβηκεν
ὑπὸ τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς τοῦ ἐλπιόντος
οἱ ἐνέα μῆνες, διχῶς πόνον καὶ ζημίαν τῆς
μητρὸς, δὲν ἀφίνοντας κανένα σημάδι τῆς
γυναικός· καὶ ὡς ἔκαμεν ὅταν ἀναστήθῃ, καὶ
ἐξέβηκεν ὑπὸ τῇ τάφῳ, ὅπου ἦτον σφαιρι-
σμός· καὶ ὅταν ἐμπήκε καὶ ἐκβῆκεν ὑπὸ τὸ
αἰώγιον, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταίαι του, κα-
λὰ καὶ ἐὰν ἦσαν σφαιρισμέναι οἱ πόρταις.
ὅλα τοῦτο λέγουμεν, ὅπῃ ἡ μητέρα τῆς δε-
σποτῆμας Χριστοῦ πάντα ἐστάθη παρθέ-
νος πρὶν γυνήσῃ, καὶ εἰς τὴν γυναικα, ἔμνη
τῇ γυναικα. Ἀρθρον δ'.

Μ. Τί θέλει νὰ εἰπῇ ἐκεῖνο, ὅπου ἀκολουθεῖ
εἰς τὸ τέταρτον ἄρθρον· ἦγεν, ὅπῃ ἔπαθεν εἰς
τὴν καρπὸν τῇ Ποντίᾳ Πιλάτου, ἐσαυρώθη,
ἀπέθανε, ἔτάφη.

Δ. Τοῦτο τὸ ἄρθρον περὶ τὸ ὠφελιμώτα-
τον

ἅγις Πνῶμας, ἀλλὰ εἶ) Τιὸς τῷ Θεοῦ καὶ
πατὴρ εἰς ὅσον Θεός, ἔχοντας ἀπ' ἐκείνου
τὴν θεότητα. καὶ Τιὸς τῆς παρθένης εἰς ὅσον
ἄνθρωπος, διότι ἀπ' ἐκείνην ἔχῃ τὴν ἀνθρω-
πότητα.

Μ. Διατί λέγομεν, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔκα-
μην τὸ ἔργον τοῦτο τῆς σαρκώσεως; δὲν ἐπιω-
δραμεν ἀκόμη ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱός;

Δ. Εκείνο ὅπου ἐργάζεται ἓνα πρῶτον θεϊ-
κόν, τὸ ἐργάζονται ἀκόμη καὶ τ' ἄλλα δύο,
διὰ τὴν ἔχουσαν μίαν ὁμοίαν δυνάμιν, σοφίαν,
ἐκείνην δύναμιν. μὲν ὅλα τὰ τῆς δυνάμεως
τὰ ἔργα τὰ δίδουσι τῷ Πατρί. τὰ ἔργα τῆς
σοφίας, τῷ Υἱῷ. καὶ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης, τοῦ
ἁγίου Πνῶματος. καὶ διὰ τὸ ἐστὶν ἔργον
μίας ἀγάπης τῷ Θεῷ πολλὰ μεγάλης
πρὸς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, διὰ τὸ δι-
δεται τοῦ ἁγίου Πνῶματος.

Μ. Ἦθελα τίποτε ὡς ἐξ ἑξήγημα διὰ νὰ κατα-
λάβω, πῶς καὶ τὰ ἑξία πρῶτα τὰ θεϊκά
ἐπιωδράμασιν εἰς τὴν σάρκασιν, καὶ ὁμοίως ὁ
Υἱὸς μόνον ἐσαρκώθη.

Δ. Όταν ἓνας ἄνθρωπος ἐκιδύεται ἓνα ἔσχατον,
καὶ ἄλλοι δύο τὸ ἐκιδύουσιν καὶ τὸ ἐκιδύει,
τότε εἶ) ἑξὶς ὅπου συνῆχουσιν εἰς τὸ ἐνδυ-
μα,

σιτάρι, ἡ γῆ δὲν ἦτον γεωργημένη, ἡ ἀπαρ-
μένη, ἡ βρεμένη, ἡ ζεσαμένη, ἀλλ' ὥσάν
παρθένος ὁλότελα εἰς τὴν φύσιν της μὲ μόνον
τὸ ὄρισμόν τ' παντοδυνάμει Θεῷ, ἐργά-
ζοντας ἡ δυνάμεις τῆ αὐτῆ Θεοῦ, παρ' οὗτος
ἐβλάσησε τὸ σιτάρι. ἔτι λοιπὸν ἡ κοιλία
ἡ παρθενικὴ τῆς Μαρίας χωρὶς μίξιν ἀν-
δρός, μὲ μόνον τὸ ὄρισμόν τῆ Θεοῦ, ἐργάζον-
τας τὸ πανάγιον Πνεῦμα, ἐβλάσησεν ἐκεί-
νον τὸ τιμώτατον κόκκον, ἡγοῦν τὸ ἐμφυ-
χον κορμὶ τῆ Υἱοῦ τῆ Θεοῦ.

Μ. Ἀν' ἐγασρώθηκε τὸ Χριστὸν ἡ Θεοτόκος μὲ
ἐίργχαι τ' ἁγίᾳ Πνύματι, φαίνει ὅτι ἐμ-
πορεῖ πινὰς νὰ εἴπῃ, πῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
εἶ) πατέρας τοῦ Χριστοῦ εἰς ὅσον ἀνθρώπου.

Δ. Δὲν εἶ) βολετὸν. Διὰ τὸ δὲν σώνει διὰ νὰ εἶ)
πινὰς πατέρας, ὅτι νὰ κάμῃ τὸ παρᾶγμα,
ἀλλὰ ὥρεπ' νὰ τὸ κάμῃ διὰ τὴν ἰδιάν του
εὐσίαν. Διὰ τὸ δὲν λέγομεν τὸ κτίσθην πατέ-
ρα τ' αὐτίκ, διὰ τὸ κάμνει διὰ τὴν πύξαις
καὶ χαλίκια, καὶ ὅχι διὰ τὴν ἰδιάν τ' κορμὶ.
τὸ λοιπὸν ἐπειδὴ καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκα-
με τὸ κορμὶ τῆ Υἱοῦ τ' Θεοῦ διὰ τὴν σάρκα
τῆς Θεοτόκου, καὶ ὅχι διὰ τὴν ἰδιάν του εὐ-
σίαν, διὰ τὸ ὅτι ὁ Υἱὸς τῆ Θεοῦ δὲν εἶ) υἱὸς τ'
ἁγίου

μα τὸ παρθένου εἰς τὴν κοιλίαν της ἐνὸς βρέ-
φους κορμὶ τελειότατον· καὶ εἰς τὸ ὅμοιον και-
ρὸν ἐπλασε μίαν ἀγγελιστάτην ψυχὴν, καὶ
τὴν ἐσμιξε μὲ τὸ κορμὶ τοῦ βρέφους ἐκείνου·
καὶ τὸ τοῦτο ὅλον τὸ ἔλαβε καὶ ἔνωσε τὸ ἐμαυ-
τοῦ τοῦ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ὁ Ἰησοῦς Χρι-
στὸς, ὁποῦ ἦτον ὡρῶτα μόνον Θεὸς, ἤρχισε
να εἶναι καὶ ἀνθρώπος· καὶ ὡς ὅταν Θεὸς
εἶχε πατέρα δίχως μητέρα, ἔτσι ὡπὴν ἀν-
θρώπος ἔχεν μητέρα δίχως πατέρα.

Μ. Ἡθελα κανένα ξόμπλι ἢ παρομοιότητα δεῖ-
νὰ γευκῆσω, πῶς ἐμπορεῖ νὰ γασρωθῇ μία
παρθένος.

Δ. Τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ ὁρέπει νὰ τὰ πι-
τεύωμεν, καλὰ καὶ δὲν τὰ καταλαμβαίνω-
μεν. Διότι πλέον ἐμπορεῖ τὸ Θεὸς ἢ δυνάμεις,
ὡς καὶ τὸ ἀνθρώπου ἢ κατάληψις, καὶ δεῖ τὸ
εἶπαμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ, Πιστεύω, ὅτι ὁ Θεὸς
εἶναι παντοδύναμος. ὅμως ἔχομεν ἓνα ἑυ-
μορφιν ὡς ἀδελφὰ ἀπὸ τὴν πλάσιν τοῦ κόσ-
μου. ἡξάρετε, ὅτι καὶ τὸ σωήθαι ἢ γῆ δὲν
γινῶσκει τὸ σιτάρι, ἀλλ' ὡρῶτα δὲν γεωρη-
θῇ, καὶ σπαρθῇ, καὶ ποπιδῇ μὲ βροχαῖς,
καὶ ζεσαθῇ ἀπὸ τὸν ἥλιον· μὲ ὅλα τού-
τα ὅταν ἐξεφύξωτε τὴν ὡρῶτην φορεὰν τὸ

Δ. Διότι μᾶς ἐπλασεν αὐτάμα μετὸν Πατέρα· ὅθεν εἶ) Δεσπότης καὶ ἀνδέντης μας, καθὼς εἶ) ὁ Πατέρας· καὶ ἐξω ὑπὸ τοῦτο, ἐπέδῃ με τοὺς κόπους του καὶ μετὰ πάθη του μᾶς ἐξαγόρασεν ὑπὸ τὴν σκλαβίαν τοῦ διαβόλου, καθὼς θέλωμεν εἰπεῖ εἰς τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον.

Ἄρθρον γ'.

Μ. Κατὰ τάξιν ὁρέπαι νὰ με ἐξηγήσης τὸ εἶ-
τον ἄρθρον ὅπου λέγει· ὅτι ἡ Θεοτόκος Μα-
ρία ἐγασρώθη τῷ Χριστῷ μετὰ τὴν δυνάμιν τῆς
ἀγίας Πνεύματος, καὶ τὴν ἐγέννησε παρθένος.

Δ. Τὸτὸ τὸ ἄρθρον μᾶς ἐξηγᾷ τὸ ὡς ἐγέννησεν καὶ
δαυμαστὸν ζῶπον τῷ σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τῆς
Θεοῦ. ἡξήρως, ὅτι πάντα ἀνθρώπος γυνᾶ-
ται ὑπὸ πατέρα καὶ μητέρα· Ἐὖ ὅτι ἡ μητέρα
σάν γαστρωθῇ καὶ γνήσῃ παιδί, δὲν ὑπομείνῃ
παρθένος· Ἐὖ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ θέλοντας νὰ
γνηῇ ἀνθρώπος, δὲν ἡθέλησε νὰ ἔχῃ πα-
τέρα εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ μόνον μητέρα, τὴν ὀνο-
μάτης Μαρία, ἡ ὁποία ἐστάθηκε πάντοτε
καθαρῶτάτη παρθένος. Διότι τὸ Πνεῦμα τὸ
ἅγιον, ἤρουν τὸ εἶτον ἐρώσωπον τῆς ἀγίας
Φιλίας, ὅπου εἶ) ἕνας καὶ ὁ αὐτὸς Θεὸς μετὰ
Πατέρα καὶ μετὰ Υἱόν, ἐπλασε μετὰ τὴν ἀμε-
ζόνην δυνάμιν ὑπὸ τὸ καθαρῶτατον αἶ-

μα

σώση· κ' ἐπιμήθηκιν ὑπὸ τὸν Πατέρα μὲ
τὸ ὄνομα μεγάλα ἀρχιερέως, κ' βασιλείως
τῷ βασιλευόντων, τὰ ὅποια σημαδύει τὸ ὄ-
νομα, Χριστὸς, ὃθεν ἡμεῖς λεγόμεθα χρι-
στανοί.

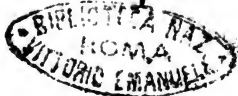
Μ. Διατί λέγοντας τὸ ὄνομα, Ἰησοῦς, κλίνου-
μεν ὅλοι τὴν κεφαλὴν, κ' δὲν τὸ κάμνομεν,
ὅταν λέγωμεν τ' ἄλλα ὀνόματα τοῦ Θεοῦ;

Δ. Ἡ ἀφορμὴ εἶναι, ὅτι τὸ εἶναι τὸ ὄνο-
μα τῷ Υἱοῦ τῷ Θεοῦ, καὶ ὅλα τ' ἄλλα εἶναι
ὀνόματα κοινά· καὶ διὰ τὴν ἀκόμην τὸ ὄνομα
τοῦτο μᾶς ἀναφέρειν, ὅπ' ὁ Θεὸς ἐκλίνει τὸν
ἑαυτὸν περὶ ὃ ὄνομα μᾶς λαμβάνοντας
τὴν ἀνθρώπινην. διὰ τοῦτο ἔφημεν ὡς ἂν
ἐχάριτοι προσκλίνομεν τὴν κεφαλὴν· καὶ
ὅχι μόνον ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄγ-
γелоι τῷ ἑρατοῦ, καὶ τὰ δαιμόνια τοῦ ἄδου
κλίνονται εἰς τοῦτο τὸ ὄνομα, ἐκείνοι ὑπὸ
ἀγάπην, καὶ οὗτοι σαρικᾶς. διότι ὁ Θεὸς ἡ
θέλησεν, ὅπ' ὅλα τὰ λογικὰ πλάσματα νὰ
ὑποκλίνωνται τῷ Υἱοῦ τοῦ, ἐπειδὴ ἔαυτὸς
ἐκλίνει τὸ ἑαυτὸν τοῦ δι' ἀγάπην μᾶς ἕως τῷ
θανάτου τοῦ σταυροῦ.

Μ. Διατί λέγεται, ὅπ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι δι-
απότης μᾶς;

B 3

Δ. Διό.

Τιὸς τῷ Θεῷ δὲν εἶναι νεώτερος ἀπὸ τοῦ Πατρός, ἀλλ' ἦτον πάντα, καὶ θῶς πάντα ἦτον καὶ ὁ Πατέρας· διότι ἐγέννηθη μὲν τὸ νὰ βλέπῃ μόνον ὁ Θεὸς τῷ ἑωτόν του, καὶ ὁ Θεὸς δὲν ἔλειψε ποτὲ νὰ βλέπῃ τὸν ἑαυτόν του. ὕστερον ἔχθη νὰ συλλογισθῇ, ὅτι ὁ Τιὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἐγέννηθη μὲν σωματικῶς, ἢ μὲν μακρότητα καιροῦ, ἢ μὲν ἀχρημυνέτη θυμίαν, ἢ ἄλλαις ἀκαθαρταῖς· διότι, καὶ θῶς ἡ παμῆ, μοναχὸς τοῦ ὁ Πατέρας τῷ ἐγέννησε μὲν τὸ μόνον, ὅτι θεωρεῖ τῷ ἑαυτόν του μὲν τὸ καθαρώτατον ὁμμάτη τῷ θυκοῦ νοός.

Μ. Ποία εἶναι ἡ ἀφορμὴ, διὰ τὴν ὁποίαν τοῦτο ὁ Τιὸς τῷ Θεῷ κρᾶζει, Ἰησοῦς Χριστός;

Α. Τοῦτο τὸ ὄνομα τῷ Ἰησοῦ, δὲν νὰ εἰπῇ σωτήρ καὶ Χριστός, ὅπου εἶναι τὸ ὀψιανόμιον, δὲν νὰ εἰπῇ μέγας ἀρχιερεὺς, καὶ βασιλεὺς ὅλων τῶν βασιλείων. διότι, καὶ θῶς ἡ παμῆ ἐξηγῶντας τὸ σημεῖον τῷ σταυρῷ, ὁ Τιὸς τῷ Θεοῦ ἐγένει ἀνθρώπος διὰ νὰ μᾶς ἐξαγοράσῃ μὲν τὸ αἷμα τοῦ, καὶ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν αἰώνιον σωτηρίαν. διὰ τοῦτο ἀφ' ἐξ ἡνίκαι ἀνθρώπος, ἔλαβε τὸ τὸ ὄνομα τῷ Σωτήρος, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι ἦλθεν διὰ νὰ μᾶς σώ-

λόγου του, πόσον ὁμοίαν, ὅπου δὲν ἔμπορῇ
 νὰ ῥεθῇ καμία διαφορά. ὅτι ὁμοιά-
 ζει ὅχι μόνον εἰς τὸ φυσικὸν σχῆμα τῷ περ-
 σάπου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ κινήματα. Διότι
 αὐτὸν κινηθῇ ὁ αὐτῶντος, κινεῖται ὡς ἡ εἰκό-
 να. καὶ τούτῃ ἡ εἰκόνα ὅπου τίσιν ὁμοιάζει,
 δὲν γίνεται μετὰ κόπον, ἔστι μετὰ χαρὸν, οὐδὲ
 μετὰ τίποτε ὑπερβυτικόν, ἀλλὰ γίνεται πα-
 ρουθὺς μετὰ μίαν μόνην ὁμολογίαν. ἔτσι λό-
 γισασι τὸ λοιπὸν, ὅτι θεωρῶντας ὁ Θεὸς τὸ
 ἑαυτὸν τε μετὰ τὸ ὁμολογῆσαι τὸν νοῦν εἰς τὴν κατὰ
 πτὴν τῆς θεότητός του, ἐγέννησε μίαν εἰκό-
 να ὁμοιοτάτην τῇ λόγῳ του. καὶ ὅτι ὁ Θεὸς
 ἔδωκε τούτῃ τῆς εἰκόνας ὅλην τὴν ὑπόστασιν,
 καὶ ὅλον του τὸ ἔῃ. τὸ ὁποῖον ἡμεῖς βλέπον-
 τας τὸ ἑμαυτὸν μας εἰς τὴν κατὰ πτὴν, δὲν
 ἔμπορῶμεν νὰ τὸ καμώμεν. ὅτι τοῦτο ἡ
 εἰκόνα ἐκίνη ἔῃ ἀληθινὸς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
 αὐτὸν καλὰ καὶ οἱ ἐδικαῖς μας εἰκόνες ὅπου
 βλέπομεν εἰς τοὺς κατὰ πτῆς, δὲν ἔῃ
 παρὰ μας. ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ συλλο-
 γισθῇ, ὅτι ὁ Υἱὸς τῆς Θεοῦ ἔῃ Θεὸς, ὡσὰν
 καὶ ὁ Πατήρ, καὶ ἕνας Θεὸς μετὰ τὸν Πατέ-
 ρα, ἐπειδὴ ἔχει τὴν αὐτὴν φύσιν, ὅπως ἔχει καὶ
 ὁ Πατήρ. ἔχει ἀκόμη νὰ συλλογισθῇ, ὅτι ὁ

γῆς. γενομένη ἡ ἀκόμη ὅλα τὰ ζῶα, τὰ φυ-
τὰ, οἱ πέτραις, τὰ μέταλλα, καὶ πάντα ἄλλο
ᾧ ἔργῳ ὅπου εὐρίσκετο εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὴν
θάλασσαν. λέγει τὸ λοιπὸν ὁ Θεὸς ποιητὴς
τῶν ἔργων καὶ τῆς γῆς, διότι τὰ εἶδη τὰ δύο ὡρῶ-
ντα μέρη τῆς κόσμου. τὸ ἓνα ἐπάνω, ὅπου κατοι-
κοῦσιν οἱ ἄγγελοι, καὶ τὸ ἄλλο κάτω, ὅπου κα-
τοικῶσιν οἱ ἀνθρώποι, τὰ δύο ὄργανα ἢ πλάσματα
τῆς Θεοῦ, τὸ ὅποιον ἐκλάβετο τὸ ἄλ-
λα ὅλα· καὶ οὕτως αὐτὰ εἶδη κρατούμενα καὶ
ἐκλάβετο τῷ Θεῷ, ὅπου τὰ ἐπλασεν ἀπὸ ἐ-
κείνου, καὶ τὰ ἐψήλωσε τοσούτοις.

Κεφ. β'.

Ἀρθρον β.

Μ. Εξήγησαί μου τὰ ἑξῆς τὸ δεύτερον ἀρθρον· τί
θέλεις καὶ εἰπῆ, Καὶ εἰς τὴν δευτέραν μας Ιη-
σοῦ Χριστὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ μονογενῆ;

Α. Εκείνος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, διὰ τὸ ὅποιον
ἐμιλήσατο εἰς τὸ ὡρῶντον ἀρθρον, ἔχον ἓνα
Υἱὸν ἀληθινὸν καὶ φυσικόν, ὁ ὅποιος κράζε-
ται Ιησοῦς Χριστός. καὶ διὰ τὸ καὶ πάσης χάριτος
εἰδήσιν, πῶς ἐγέννησεν ὁ Θεὸς τοῦτον τὸν Υἱόν
τοῦ, πᾶσι τὴν ὁμοιότητα τῆς κατὰ φύσιν· ὅ-
ταν βλέπῃ πᾶσι τὸ ἐμαυτὸν τοῦ εἰς τὴν κα-
τὰ φύσιν, παρὰ τοῦτο γενᾶ μίαν εἰκόνα τῆς
λό-

τὸ ποῦ ὁ Θεὸς μοναχὰ λέγει ὅτι ποιητὴς καὶ πλάστης, διότι ἐκεῖνος μοναχὸς δὲν ἔχει χρεῖαν ὑπὸ τίποτι δυνάμει καὶ μηδὲν τὰ πλάσματα.

Μ. Διατί λέγει ποιητὴς τὸ ἔρανον καὶ τῆς γῆς; δὲν ἔκαμψεν ὁ Θεὸς καὶ τὸν αἶρα, καὶ τὸ νερό, καὶ ταῖς πέτραις, τὰ δένδρα, τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι καὶ ἄλλο πλάσμα;

Α. Λέγοντας τὸ ἔρανον ὅτι τὴν γῆν, γενοῦνται ὅλον ἐκεῖνο ὅπου ἔστι εἰς τὸ ἔρανον καὶ εἰς τὴν γῆν. καθὼς λέγοντας, ὅτι ὁ αἰθέρως ἔχει κορμὴν καὶ ψυχὴν, γενοῦνται, ὅτι ἔχει ὅλα ἐκεῖνα ὅπου ἔστι εἰς τὸ κορμὴν, ὡσάν φλέβες, αἷμα, κώκαλα, νεῦρα, καὶ τὰ λοιπὰ. καὶ ὅλα ἐκεῖνα ὅπου ἔστι εἰς τὴν ψυχὴν, ὡσαν νοῦν, διήγησιν, μνήμην, αἰσθησεις ἐσωτερικαῖς ὅτι ὁ ζωτικαῖς. τὸ λοιπὸν λέγοντας τὸ ἔρανον, γενοῦνται ὁ αἶρας, ὅπου ἔστι τὰ πετούμενα, ὅλα τὰ ὑψηλότερα πλάσματα, τὰ νέφη, τὰ ἄστρα. ὅθεν λέγονται τὰ πουλῖα τοῦ ἔρανον, τὰ νέφη τῷ ἔρανον, τὰ ἄστρα τῷ οὐρανῷ, καὶ οἱ ἄγγελοι. λέγοντας τὴν γῆν, γενοῦνται ὅλον ἐκεῖνο ὅπου περικυκλῶνται ὁ αἶρας, ἡ γῆ καὶ τὰ νερά τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ποταμῶν, ὅπου ἔστι εἰς τὰ χαμηλότερα μέρη τῆς

B

γῆς.

θάνη καὶ ἡ ἀμαρτία δὲν εἶναι δύναμις ἀλλὰ ἀδυναμία . ὥσάν μιλῶντας δεῖ κατέ-
να γραπᾶν τὴν μεγάλην παλινκαί , αὐτὴ εἰπού-
μεν , ὅτι δυνάμει νὰ νικήσῃ ὅλους , καὶ ὅχι νὰ νι-
κηθῇ ἀπὸ κανένα , δὲν σμικρύνομεν τὴν
δυναμὴν τοῦ , λέγοντας ὅτι δὲν ἐμπορεῖ νὰ
νικηθῇ . διότι δὲν εἶναι δύναμις ἐδὲ ἀνδρῶν
νὰ ἐμπορῇ νὰ νικηθῇ , ἀλλὰ ἀχαμνότης καὶ
ἀδυναμία .

Μ. Τί θελεῖ νὰ εἰπῇ , ποιητής ;

Δ. Θέλει νὰ εἰπῇ , ὅτι ὁ Θεὸς ἔκαμν ὅλα τὰ
πράγματα ἀπὸ οὐδετίποτε , καὶ μόνος ἐμ-
πορεῖ νὰ τὰ φέρῃ πάλιν εἰς τὸ οὐδετίποτε .
ἐμποροῦσιν ἀληθινὰ οἱ ἄγγελοι , καὶ οἱ ἀν-
θρώποι , ἀκόμη καὶ οἱ δαίμονες νὰ κάμουν
καὶ νὰ ξεκάμουν κάποια πράγματα , ἀμὴν
δὲν ἐμποροῦσι νὰ τὰ κάμουν , αὐτὸ δὲν ἔχου-
σι τίποτε ὥσάν θεμέλιον τῷ ἔργῳ ἑαλεῖν τὰ
ξεκάμουν , ὡρᾶ μεταφέροντάς τα εἰς τί-
ποτ' ἄλλο πρᾶγμα . καθὼς εἶναι κτίσις δὲν
ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ἕνα σπῆν ἀπὸ οὐδετίποτε ,
ἀμὴν χρειάζεται πέτραις καὶ ἀσβέσι καὶ ξύλοις
ἐδὲ ἐμπορεῖ νὰ τὸ χαλάσῃ , καὶ νὰ τὸ κάμῃ
οὐδετίποτ' , ἀμὴν τὸ ξεκάμει εἰς πέτραις καὶ
ἀσβέσι καὶ εἰς ξύλα , ἑ ἄλλα ὅμοια . δεῖ
τὸ

Δ. Διαπὶ ἀληθινὰ εἶ) πατέρας τῷ μονογυοῦ
 Τῷ Τῷ, δὲ τὸν ὁποῖον θέλομεν μιλήσῃ εἰς
 τὸ δόξῃ ἀρθρον. ἔξω δὲ τὸ εἶ) πατέρας
 ὅλων τῶν καλῶν ἀνθρώπων, ὅχι
 φυσικὸς ἀλλὰ καὶ χάριν. καὶ δὲ εἶ) ἀκό-
 μη πατέρας ὅλων τῶν κτισμάτων, ὅχι φυ-
 σικὸς, ἢ καὶ χάριν, ἀλλ' ὡσάν πλάσης,
 καὶ δὲ θέλομεν εἰπεῖ ὡς ἀνάτω εἰς τὸ
 τὸ ὅμοιον ἀρθρον.

Μ. Διαπὶ κρείσσεται παντοκράτωρ;

Δ. Διαπὶ τὸ εἶ) ἓνα μερικὸν ὡς ἀνάτω
 Θεῷ. καὶ καλὰ εἶ) ἓνα ἔχη πολλὰς ὀνομασίαις
 ὁ Θεὸς, λόγου χάριν, αἰώνιος, ἄπειρος,
 ἀμέτρητος, καὶ ἄλλα, ὅμως εἰς τὸν τὸν
 τόπον τὸ πλέον ἀρμόδιον ὄνομα εἶ), παντο-
 κράτωρ, δὲ νὰ μὴ μᾶς φαίνε) δύσκολον νὰ
 πιστέσωμεν, ὅτι αὐτὸς ἔκαμν τὸν ἔρανόν
 καὶ τὴν γῆν δὲ εἰδέποτε, καὶ δὲ ἐξηρῶσι
 τὰ λόγια ὅπου ἀκολουθοῦσιν. διότι εἰς
 ὅπου ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ὅ,τι θέλῃ, καὶ εἶ)
 δὲ τὸ παντοδύναμος, εἰς δὲ ἀνάγκη
 εἶ) δύσκολον. καὶ αὖ μὲν εἰπῆς, ὅτι ὁ Θεὸς
 εἰς ἐμπορεῖ ν' ἀποθάνῃ, ἢ ν' ἀμαρτάνῃ, εἰς
 εἰς δὲ φαίνεται νὰ ἐμπορῇ πᾶσα ἀνάγκη
 σου δὲ κείνομαι, ὅτι νὰ ἐμπορῇ ν' ἀπο-
 θάνῃ,

εἶπῃ ψέμα· ὅχ' τοῦτο βεβαιόπρασπισάω
τὰ πρᾶγματα τοῦτα, ὡς ἔκείνα ὅπου
βλέπω μετὰ μάπα μου, ἔγγίζω μετὰ
χέρια μου.

Μ. Τί θέλεις εἶπῃ, εἰς Θεόν;

Δ. Θέλει να εἶπῃ, ὅτι ὁρέπει να πισδῶμεν
σαδιστάτα, ὅτι εἶναι Θεός, καλὰ καὶ δὲν
τὸν βλέπομεν μὴ μάπα τῆ κορμίσ. καὶ τοῦ-
τος ὁ Θεός εἶναι ἓνας μοναχός. καὶ ὅχ' τοῦτο
λέγομεν, εἰς τὸ Θεόν, καὶ ὅχ' εἰς τοὺς θεοὺς.
καὶ δὲν ὁρέπει να βάλῃς εἰς τὸ ναῦ σου, ὅτι
ὁ Θεός ὁμοιάζει κανενὸς πρᾶγματος σκα-
μαπκοῦ, ἀλλ' εἶναι ὅσον θέλει μέγαν καὶ ὀ-
μορφον. ἀμὴν ὁρέπει να λογιῇς, ὅτι ὁ
Θεός εἶναι ἓνα πρᾶγμα πινδμαπκόν, τὸ
ὅποιον πάντα ἦτον, καὶ πάντα θέλει ἦσαι, καὶ
ἐπλασε καὶ πρᾶγμα· πάντα εἶναι, κυ-
βερνᾷ τὸν κόσμον ὅλον, ἡξάει καὶ βλέπει
πᾶσα πρᾶγμα. εἰς κοντολογίαν ὅτι πρᾶ-
μα ἰδῆς, ἢ φαντασῆς, ὁρέπει να λέγῃς,
ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔτο, ὅπου πῶρα εἶ
ἐμοῦ, δὲν εἶ Θεός, ὅχ' ὁ Θεός εἶ
ἓνα πρᾶγμα καλλίτερον διχως κανένα
μέτερον.

Μ. Διαπὸ λέγομεν, ὅτι ὁ Θεός εἶ πατέρας;

Δ. Δια-

σιν ἡ αὐτὴ παρθένος Μαρία.

δ'. Ο ὁποῖος ἔπαθεν εἰς τὸ καμρόν τῆς Πορτίης Πιλάτου, ἐσαυρώθη, ἀπέθανε, εἰτάφη.

ε'. Εκατέβηκεν εἰς τὸν ἄδην, τὴν τρίτην ἡμέραν αἰασήθη ἀπὸ τοῖς νεκροῖς.

ς'. Ανέβηκεν εἰς τὸ ἔρεινόν, κἀδύται εἰς τὴν δειξίαν τῷ Θεῷ πατρὶος παντοκράτορος.

ζ'. Οθεν μίλλει νὰ ἔλθῃ δευτέρᾳ κεῖνη ζωντανοὺς κὶ ἀποθαμένους.

η'. Πησάω εἰς τὸ ἄγιον Πνεῦμα.

θ'. Τὴν ἀγίαν ἐκκλησίαν τὴν καθολικὴν, τὴν κοινωνίαν τῶν ἀγίων.

ι'. Τὴν συγχώρησιν τῆς ἀμάρτιων.

ια'. Τὴν ἀνάστασιν τῆς σαρκός.

ιβ'. Τὴν αἰώνιον ζωὴν. ἀμήν.

Μ. Εξήγησά με τὸ προῶτον ἄρθρον λόγον πρὸς λόγον· τί θέλει νὰ εἴπῃ, Εγὼ πησάω.

Δ. Θέλῃ νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐγὼ κρατῶ δευτέρᾳ βέβαιον καὶ ἀληθινώτατον ὅλον ἐκείνο, ὁποῦ λέγουσι τοῦτα τὰ δώδεκα ἄρθρα. καὶ τοῦτο λέγω, δευτέρᾳ ταῖς γνώμαις τούταις ταῖς ἐδιδάξαν ἀπὸς τοῦ ὁ Θεὸς τῆς ἀγίων ἀποστόλων, καὶ οἱ ἄγιοι ἀπόστολοι ταῖς ἐδιδάξαν τῆς Εκκλησίας, καὶ ἡ ἐκκλησία ταῖς διδάσκει ἡμᾶς. Καὶ δευτέρᾳ εἶναι ἀδυνάτον ὅτι ὁ Θεὸς νὰ εἴπῃ

ταμῶροι ἐναγίον εἰς πᾶσα πειρασμὸν τοῦ
 διαβόλου, ὅθεν φοβᾶται ὁ δαίμονας τὸ ση-
 μάδι τῆ σαυροῦ, καὶ τὸ φόβη, καὶ τὸς φό-
 βουσι τὸ σημάδι τῶν αὐθιγνικῶν ἀνθρώπων . 11
 οἱ ληστές . καὶ συχαῖς φοραῖς μετὰ τὸ σημά-
 δι τῆ σαυροῦ γλυτώνει ὁ ἀνθρώπος, ὅπου κιν- Δ
 δύνουσι πολλοὶ τόσον τῆς ψυχῆς ὥσταν καὶ τῆ
 κορμῆς, κάμνοντάς το μετρίσιν καὶ θάρρος
 εἰς τὴν ἀσπλάγχιαν τῆ Θεοῦ, καὶ τὰ ὅσα
 ἔκαμε καὶ ἔπαθεν ὁ διαπότης Χριστός·

Εξήγησις τῆ Πιστεύω· Κεφ. γ'.

Μ. **Ε**ρχομαι τώρα εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆ
 διδασκαλίας, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μα-
 θῶ τὸ, Πιστεύω.

Δ. Τὸ, Πιστεύω φερέχῃ δώδεκα μέρη, τὰ ὁποῖα
 κερᾶζονται ἄρθρα· καὶ εἴδω δώδεκα, καὶ τὸς
 ἦσαν δώδεκα οἱ ἀπόστολοι, ὅπου τὸ ἐσυνέθε-
 σαν· καὶ εἴδω πάντα.

α'. Πιστεύω εἰς Θεὸν πατέρα παντοκράτορα,
 ὅπου εἴδω ποιητὴς τῆ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

β'. Καὶ εἰς τὸ Υἱόν του τὸ μονογενῆ τὸ διαπότην
 μας Ἰησοῦν Χριστόν.

γ'. Τὸν ὁποῖον ἐγὼ εὐφράθηκα ἡ Θεοτόκος μετὰ τῆ
 δυνάμει τῆ ἀγίας Πνεύματος, καὶ ἐγέννη-
 σεν

πορεύονται εἰς τὰ αἰώνια, ὑπό τ' ἀμάρτιας
εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπό τὴν θάνατον
εἰς τὴν ζωὴν.

Μ. Πρὸς τὸ τέλος γίνεται τοῦτο τὸ σημάδι τοῦ
σαυροῦς.

Δ. Πρὸθεν γίνεται δεῦνὰ δεῖξωμεν, πῶς ἡμε-
τεῖς χριστιανοὶ ἡρώως σταθῶμεν τῇ μεγάλῃ
βασιλείᾳ Χριστοῦ. διὰ τὸ τοῦτο εἶναι ὥσπερ
ἐνὰ πολεμικὸν σημάδι, καὶ μετὰ δεξιόφρον
ἐνδυμάδας, ὅπου ἐκχειρίζει τοὺς σταθώ-
ντας τοῦ Χριστοῦ ἀπ' ὅλοις τοῖς ἐχθροῖς τῆς
ἀγίας ἐκκλησίας, ἡρώως Ἕλληνας, Ἰουδαίους,
Τέρκους, καὶ κίβρετικούς. ἔξω δὲ τοῦτο γί-
νεται τὸ σημάδι τοῦ σαυροῦς δεῦνὰ ἐπισημα-
νόμενα τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλα μας τὰ
ἔργα. διὰ τὸ μὲν τὸ σημάδι τὸ κρεββατίζον εἰς
βοήθειαν τὴν παναγίαν ξιάδα δεῦνὰ μέσου τῆς
πάσης τῆς Χριστοῦ. ὅταν σιωπῇ δίζουσιν οἱ κα-
λοὶ χριστιανοὶ νὰ κάμνουν τὸν σταυρὸν τοῦς,
ὅταν σηκώνωνται ὑπὸ τὸ κρεββάτι, ὅταν
ἐκβαίνουσιν ὑπὸ τὸ σίτι, ὅταν καθίζουσιν
εἰς τὸ τραπέζι, καὶ ὅταν βάνων ἢ νὰ κοιμη-
θῶσιν, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς ἄλλας πράγ-
μας ἡδεύσεως. ἀκέμνη λέγεται, ὅτι γίνεται.
τὸ σημάδι τῆς σαυροῦς, δεῦνὰ ἡμετέρας ἀρμα-
τομέ-

τοῦ σαυρῆ, ἡ γουναβαίνοντας τὸ δεξιὸν μας
 χεῖρ, καὶ ἐνώγοντας τοὺς τρεῖς δακτύλους εἰς
 τὸ μέτωπον, ὅταν λέγωμεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
 Πατρὸς· ἀπέκει χάρις ἀπὸ τοῦ πᾶτος ὅταν
 λέγωμεν, καὶ τοῦ Υἱοῦ· καὶ ὕστερα κατὰ τὴν
 σωήθειαν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ
 τὸν δεξιὸν ὤμον εἰς τὸν ἀριστερόν, καὶ κατὰ τὴν
 σωήθειαν τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν
 ζερβὸν ὤμον εἰς τὸν δεξιόν, ὅταν λέγωμεν,
 καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ὁ λόγος ἐκεῖνος,
 εἰς τὸ ὄνομα, μᾶς δείχνει, ὅτι ἓνας εἶναι ὁ
 Θεός, ἐπεὶ δὴ λέγομεν εἰς τὸ ὄνομα, καὶ ὅχι εἰς
 τὰ ὀνόματα· καὶ μὲν τὸ ὄνομα γενοῦμεν τὴν
 δυνάμιν ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία
 εἶναι μία μοναχὴ καὶ εἰς τὰ τρία πρὸς ὅσα.
 τὰ λόγια ἐκεῖνα, τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ
 τοῦ ἁγίου Πνεύματος, μᾶς δείχνει πᾶσι ὅτι
 τρία εἶναι τὰ θεῖα πρὸς ὅσα· να σημα-
 δωώμεθα μὲν τὸν τύπον τοῦ σαυρῆ, εἶναι
 μία εἰκόνα τῶν πᾶτος, καὶ διὰ τοῦτο μᾶς
 αἰσθάνεται καὶ τὴν σάρκασιν τῶν Υἱοῦ καὶ Θεοῦ.
 ἡ μετάβασις κατὰ τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν
 ἀπὸ τοῦ ζερβὸν μέρος εἰς τὸ δεξιόν, καὶ ὅχι
 ἀπὸ τοῦ δεξιὸν εἰς τὸ ζερβόν, σημαίνει, ὅτι μὲν
 τὸ πᾶτος τοῦ Χριστοῦ μεταβαίνομεν ἀπὸ τὰ
 πρὸς

καλά καὶ μὴ ῥᾶς ἡμέραις ὕστερα αἰασθήθη
ἀπὸ τῆ θανάτου εἰς τὴ ζωὴν, καὶ μὴ σαράντα
ἡμέραις ἀνέβηκεν εἰς τὸ ἔρανόν, καὶ οὕτως θε-
λοῦμεν ἐπὶ ὁμολογῶντας τὸ, Πιστεύω. Τοῦ τοῦ
εἶ) τὸ λοιπὸν ἡσυχασίης, καὶ τὸ πάσης τῆ σω-
τήρος Χριστοῦ.

Μ. Διατί εἶ) τούτα τὰ μεγαλήτερα μυστήρια
τῆς πίστεως;

Δ. Διατί εἰς τὸ πρῶτον φερέχεται ἡ φερόμενη ἀρ-
χή, ἔ) τὸ ὕστερον τέλος τῆ ἀνθρώπου εἰς τὸ δι-
ῦτον φερέχεται τὸ μοναχὴν καὶ δυνατώτα του
μίστον δὲ τὰ γνωρίσματα ἐκείνην τῆ φερόμενης
ἀρχῆς, καὶ τὰ σώσωμεν εἰς ἐκείνο τὸ ὕστερον τέ-
λος καὶ δὲ τὰ πιστεύοντας καὶ ὁμολογῶντας τὰ
τὰ δύο μυστήρια, δείχνοντες ὅτι ἡμεῖς ἐξ-
χωρισμένοι ἀπὸ τῆ ἄλλης φεματοπιστίας,
ἡγοῦν τῆ Ἑλληνικῆς, τῆ Τερτικῆς, τῆ Ἑβραϊκῆς, καὶ τῆ
Αἰρετικῆς. ἔ) ἀκόμη δὲ τὰ μὴ πιστεύοντας καὶ
μὴ ὁμολογῶντας τὰ τὰ δύο μυστήρια, π-
νάς δὲ ἐμπορεῖν τὰ σταθῇ;

Μ. Πῶς δὲ εἰσκόονται τὰ τὰ μυστήρια εἰς τὸ
σημάδι τῆ σταυροῦ;

Δ. Τὸ σημάδι τῆ σταυροῦ γίνεται λέγοντας, εἰς
τὸ ὄνομα τῆ Πατρὸς, ἔ) τῆ Τεῖς, καὶ τῆ ἁγίης Πνεύ-
ματος καὶ ἀντάμα χηματίζοντας τὸ τύπον
τοῦ

πορῇ νὰ ῥεθῇ, καὶ ῥεῖσκειται τὸ ὁμοιον εἶναι
καὶ ἡ αὐτὴ θαύτης τῷ Πατρὶ εἰς τὸ Υἱὸν καὶ
εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα. εἶναι τὸ λοιπὸν ξία πω-
σωπα, διὰ τὴν εἶναι τὸ ἕνα ὁ Πατήρ, τὸ ἄλλο ὁ
Υἱός, ξίτον τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ ὁμῶς εἶναι
ἕνας καὶ μόνος Θεός, διὰ τὴν ἔχουσι τὴν ὁμοίαν
θεότητα, τὸ ὁμοιον εἶναι, τὴν ὁμοίαν δύναμιν,
σοφίαν, ἀγαθότητα, καὶ τὰ λοιπά.

Μ. Εἰπέ μετέρα, τί θέλει νὰ εἰπῇ σὰρκωσις
καὶ πάθος τῷ Σωτῆρι;

Δ. Ἡξῶρε, ὅτι τὸ δῶκεν πωσωπον τῆς θεό-
τητος, τὸ ὁποῖον εἶπαμεν ὅτι λέγεται Υἱός,
ἔξω ἀπ' ἐκείνου ὅπου ἔχῃ ὡσάν Θεός, τὸ ὁποῖον
εἶχε πρὶν γῆναι ὁ κόσμος, μάλιστα τὸ εἶχε
πρωτόγονον, ἔλαβε σάρκα ἀνθρώπινον,
καὶ ψυχὴν ἀνθρώπινην, ἤγουν ὅλην μας τὴν
φύσιν εἰς τὴν κοιλίαν μαῶς καθαρώτατης
παρθένου. καὶ ἐτξί ἐκεῖνος ὅπου ἦτον μόνον
Θεός, ἤρχισεν νὰ εἶναι Θεός καὶ ἄνθρωπος. Ὁ ἀφ'
ἐξουμανεσράφη μὲ τοῖς ἀνθρώποις ξιαν-
ταξίς χρόνοις, διδάσκοντας τὴν σάταν τὴν
σωτηρίας, καὶ ἡμνοντας θαύματα πολλὰ,
εἰς τὸ τέλος ἄφησε καὶ τὸ ἐβέβησαν εἰς τὸ σαυ-
ρὸν, καὶ ἀπέθανεν εἰς αὐτὸ διὰ νὰ πλεόσῃ τὸν
Θεὸν διὰ ταῖς ἀμαρτίας ὅλων τῶν κόσμων. ἀν.

κα. λα

τατον· καὶ αὐτὸν τὸν αὐτὸν καὶ ὁρίζει καὶ δόξα πα-
σα ἄλλο πρᾶγμα· καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα
κράζει· Θεὸς, ὃ ὁποῖος εἶναι ἓνας· μόνον·
ὅτι δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἶναι ὡς καὶ μία θεότης
ἀληθινή, ἢ ἡμεῖς μία μοναχὴ φύσις ἔσται,
τῆς ὁποίας εἴη ἄμετρον ἢ διώαμις, ἢ σοφία,
ἢ ἀγαθοσύνη, καὶ τὰ λοιπὰ· μὲν ὅλα τοῦτα
τούτη ἡ θεότης δίδεικε· εἰς τρία πρῶτω-
πα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται, Πατὴρ, Υἱὸς,
καὶ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ εἴη τὰ τρία πρῶ-
τωπα ἓνας ἔσται μόνος Θεὸς, ὅτι ἔχουσι τὴν
ὁμοίαν θεότητα ἔσται· ὡσὰν νὰ εἰπῆς,
αὐτρεῖς νομάτοι ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, ἔχοντας
ὀνόματα Πέτρος, Παῦλος, καὶ Ἰωάννης, νὰ
ἔχουσιν μίαν ψυχὴν, ἔσται ὁμοῖον κορμὶ,
ἢ δεῖλαν λέγεσθαι τρεῖς νομάτοι, ἓνας Πέ-
τρος, ἄλλος Παῦλος, ἄλλος Ἰωάννης· καὶ
ὅμως ἢ δεῖλαν ἦσαι ἓνας ἀνθρώπος, ὅχι τρεῖς,
δὲν ἔχοντας τρία κορμιά, μὴ δὲ τρεῖς ψυ-
χαῖς, ἀλλὰ ἓνα κορμὶ, καὶ μίαν ψυχὴν· τοῦ-
το εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἀδύνατον, ὅτι
τὸ εἶναι τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μικρὸν καὶ με-
τρημένον, καὶ ὅτι δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἶναι
εἰς πολλὰ πρῶτωπα· ἀλλὰ τὸ εἶναι τὸ Θεὸν
καὶ ἡθεότης τοῦ εἴη ἄμετρος· ἔσται δὲ τοῦ ἐμ-

πρέπει να πιστώσωμεν, ἔξηκόντας με χρο-
 νίσκῃ καὶ εἰς βραχυλογίαν τὰ πολλὰ ἀναγ-
 καῖα μυστήρια, ὅπου ᾤδεύει τὸ Πιστόν.

Δ. Κατὰ λέξιν, καὶ δίδωμι τὸ καμῶν. ἤξε-
 ρε τὸ λοιπὸν, ὅτι δύο εἶναι τὰ μεγαλύνει-
 α μυστήρια τῆς πίστεώς μας· καὶ αὐτὰ τὰ δύο
 ᾤδεύει· εἰς ὅκείνο τὸ σημεῖον, ὅπου ὀνο-
 μάζεται τὸ σημεῖον τῆς πίστεως. τὸ ᾤδεύ-
 ον μυστήριον εἶναι, ἡ ἐκότης καὶ ἔξαις τοῦ Θεοῦ
 τὸ δεύτερον εἶναι, ἡ σάρκα καὶ τὸ πᾶθος
 τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ.

Μ. Τί δίδει καὶ εἰπῇ, ἐκότης καὶ ἔξαις τοῦ Θεοῦ;

Δ. Τὸτα εἶναι πρᾶγματα ὑψηλότερα, καὶ ἀπὸ
 ὀλίγον ὀλίγον δέλουσι ἐξηγητῇ παλαίον-
 τας ἐμπαροῦν εἰς τὴν ἔξαισιν τῆς δι-
 δασκαλίας· ὅθεν τὴν ὥραν σώνει καὶ μαθή-
 ται ὀνόματα, καὶ καὶ λάβης εἰς τὴν νοῦ σου
 ὅσον εἶναι ἐμφορεῖν. ἐκότης τῷ Θεῷ δέλει καὶ
 εἰπῇ, ὅτι ἔξω ἀπὸ ὅλα τὰ πρᾶγματα τῷ
 κόσμῳ ἐρίσκειται ἓνα πρᾶγμα, τὸ ὅποῖον
 δὲν εἶχε ποτὲ ἀρχὴν, ἀλλὰ πάντα ἦτον, καὶ
 πάντα θέλει εἶναι· καὶ ἐκπεν ὅλα τ' ἄλ-
 λα πρᾶγματα, καὶ τὰ κατὰ, καὶ τὰ κυ-
 βερῆ· καὶ εἶναι ἐκόνω εἰς ὅλα ὑψηλότερα,
 ἀγνικάτατον, ἀμορφώτατον, δυνατὸν
 ταῦτα.

ἀρεταῖς, οἱ ὁποῖαις ἡπαρμεν ὅπ' εἰς ἀναγ-
καίαις δὲ νὰ στοθούμεν.

Μ. Ἀγάπουν νὰ μᾶς ἐδιδας καμία ὁμοιότητα,
δὲ νὰ καταλάβω καλλίτερα τὴν ἀνάγκην
τούτων πάντων τῶν ἁγίων μερῶν τῆς χριστιαν-
ικῆς διδασκαλίας.

Δ. Οἱ ἄγιοι μᾶς δίδουσι τὴν ὁμοιότητα τῇ αὐτῇ
πίστει. Διὰ τὴν καὶ δὲ νὰ καμῇ πινὰς εἶνα αὐτῇ
π, ἀνάγκη εἶναι νὰ βάλῃ πρῶτα τὸ θεμέ-
λιον, καὶ τίς νὰ σπρώξῃ τοὺς τοίχους καὶ ὑπε-
ρα νὰ τὸ σκεπᾶσιν μὲ στέγασιν· καὶ δὲ νὰ κα-
μῇ ὅλα τὰτα, χρειάζεται καποία ὑπεργι-
κα πρῶτα γὰρ ἐπὶ ἡμῖν δὲ νὰ καμῇ-
μεν εἰς τὴν ψυχὴν τὸ κτίσμα τῆς σωτηρίας,
χρειαζόμεθα δὲ θεμέλιον τὴν πίσιν, δὲ
τοίχους τὴν ἐλπίδα, καὶ δὲ στέγασμα τὴν
ἀγάπην, καὶ δὲ ὑπεργικὰ τὰ ἅγια μυ-
στήρια.

Εξήγησις τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ.

Κεφαλ. β'.

Μ. Π ρὶν νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ πρῶτον μέρος
τῆς διδασκαλίας, ἡδὲ νὰ μᾶς ἐδιδας
ὅσων μίαν δοκιμὴν τῆς πρῆγματος, ὅπου

Διδασκάλη υπόκρισις .

Η Χριστιανική διδασκαλία είναι ἵνα κοι-
τὸ συμμαζώμα , ἡ κεφάλαιον ὅλων
ἐκείνων τῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια μᾶς ἐδί-
δαξεν ὁ Θεωπότης Χριστός, ἵνα νὰ μᾶς δεί-
ξη τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας μας .

Μ. Πόσα εἶναι τὰ περὶ τὰ καὶ ἀναγκασιότερα μέρη
τῆς διδασκαλίας τούτης ;

Δ. Τέσσαρα· ἡ γὰρ τὸ, Πισθίω. τὸ, Πάτερ ἡ-
μῶν . οἱ δὲ καὶ Ἐντολαῖς . καὶ τὰ ἑπτὰ Μυ-
στήρια .

Μ. Διατί εἶναι τὰ τέσσαρα, καὶ ὅχι περὶ ἄλλοις ἢ
ὀλιγώτεροι ;

Δ. Διατί φεῖται εἶναι οἱ μεγάλοι αἰρεταῖς,
ἡ πίστις, ἡ ἐλπίς, ἡ ἀγάπη . Τὸ, Πισθίω,
εἶναι ἀναγκαῖον ἵνα τὴν πίστιν, ἵνα μᾶς φα-
νερώμεν ἐκεῖνο, ὅπου ἔχομεν νὰ πισθίωμεν.
Τὸ, Πάτερ ἡμῶν, εἶναι ἀναγκαῖον ἵνα τὴν
ἐλπίδα, ἵνα μᾶς διδάσκει πᾶν ἔχομεν νὰ ἐλ-
πίσωμεν . Οἱ δὲ καὶ Ἐντολαῖς εἶναι ἀναγκαῖαι
ἵνα τὴν ἀγάπην, ἵνα μᾶς δείχνει πᾶν ἔχομεν
νὰ ἡμιώμεν ἵνα ἁγιάσωμεν τὰ Θεῷ . Τὰ
μυστήρια εἶναι ἀναγκαῖα, ἵνα δὲ καὶ μύστοι-
τοι δίδεται ὁ αἰθερὸς καὶ φυλάσσει ταῖς

ἀρε-

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ,

ΚΑΜΩΜΕΝΗ ΕΙΣ ΚΟΙΝΗΝ

φράσιν διὰ δούλουσιν ἐκείνων ἀποῦ τὴν δι-
 δασκει τῶν νέων, Ἐἰς ἄλλων ἀπλῶν ἀν-
 θεσπῶν, Εἰς τρόπον ὁμιλίας διδα-
 σκαλῆ καὶ μαθητῆ.

Τὶ πρῶτον εἶ) ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία, καὶ
 ποῖα εἶ) τὰ πρῶτα τῆς μέθης.
 Κεφάλαιον πρῶτον.

Μαθητῆ Ερώτησις.

ΠΕΙΔΗ ἀκούω, πῶς εἶναι
 αἰσθητὸν νὰ ἡξάξη πινὰς τὴν
 χριστιανικὴν διδασκαλίαν διὰ
 νὰ σωθῇ, ὅπως μὲν νὰ μεῦ ξε-
 καθεύσης, ἢ πρῶτον εἶ)
 πούτῃ ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία.

Α. 2

Δίδα-

ATLAS
FOLIO 12
TITULUS
129
Imprimatur si videbitur Reuerendiss.
Mag. Sac. Pal. Apost.
Cæsar Fidelis Vicesg.

Imprimatur. Fr. Greg. Donatus Rom.
Socius Reuerendiss. P. Fr. Hiacynth.
Petron. Sac. Pal. Apost. Ord. Præd.

8. 30. 4. 21

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΡΩΜΑΙΚΗΣ,

καὶ καθολικῆς Εκκλησίας .

ΕΡΜΗΝΕΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ

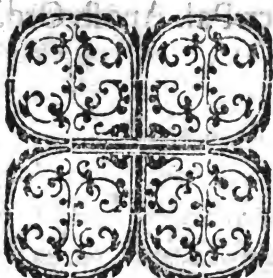
Γλῶσσαν τῶν Ρωμαίων, καὶ εἰς μωσικοὺς
τόπους ἐξηγημένη

Πρὸς τὴν τάξιν ὁ συνήθειαν τῆς ἀνατολικῆς
Εκκλησίας .

Bibl.

Call.

Soc.

Secr.

Dom.

Sign.

Ε Ν Ρ Ω Μ Η

Παρεῖ Βαρδολομαίω τοῦ Ζυέτου. αχ 15. (1616.)

μὲν τὸ δέλημα ᾧ περιεσώταται.

Doti

Doctrina Christiana

ab italico idiomate in vernaculam
linguam græcam conversa, additis
præterea nonnullis quæ ad ritum
græcorum spectant

Roma. Zanctus. 1615

τατον· καὶ αὐθιγὰς καὶ ὁρίζει καὶ ὁλοκαὶ πᾶ-
σα ἄλλο πρᾶγμα· καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα
κράζει· Θεὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι ἓνας μόνον·
ὅτι δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἶναι ὡς μία θεότης
ἀληθινή, ἢ ἔχει μία μοναχὴ φύσις ὡς μία,
τῆς ὁποίας εἶναι ἄμετρον ἡ δυνάμις, ἡ σοφία,
ἡ ἀγαθοσύνη, καὶ τὰ λοιπὰ· μὲντοι τοῦτα
τούτη ἡ θεότης δείσκει εἰς τρία πρῶ-
τα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται, Πατὴρ, Υἱὸς,
καὶ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ εἶναι τὰ τρία πρῶ-
τωπα ἓνας ὁ μόνος Θεός, ὅτι ἔχουσι τὴν
ὁμοίαν θεότητα ὡς μία· ὥσπερ νὰ εἴπῃς,
αὐτοὶ τρεῖς νομάτοι ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, ἔχοντας
ὀνόματα Πέτρος, Παῦλος, καὶ Ἰωάννης, καὶ
ἔχουσιν μίαν ψυχὴν, ὡς ἓνα ὁμοῖον κορμὶ,
ἢ δελεῖν λέγεσθαι τρεῖς νομάτοι, ἓνας Πέ-
τρος, ἄλλος Παῦλος, ἄλλος Ἰωάννης· καὶ
ὅμως ἢ δελεῖν ἦσαι ἓνας ἀνθρώπος, ὅχι τρεῖς,
δὲν ἔχοντας τρία κορμῖα, μὴ δὲ τρεῖς ψυ-
χαῖς, ἀλλὰ ἓνα κορμὶ, καὶ μίαν ψυχὴν· τοῦ-
το εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἀδύνατον, ὅτι
τὸ εἶναι τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μικρὸν καὶ με-
τρημένον, καὶ ὅτι δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἶναι
εἰς πολλὰ πρῶτωπα· ἀλλὰ τὸ εἶναι τὸ Θεὸν
καὶ ἡθεότης τοῦ εἶναι ἄμετρον· ὡς δὲ τὸ ἐμ-

πρέπει να πιστώσωμεν, ὁδηγῶντας μετὰ
 ζικὰ καὶ εἰς βραχυλογίαι τὰ πλεον ἀναγ-
 καῖα μυστήρια, ὅπου παρῆλθεν τὸ Πιστῶν.

Δ. Κατὰ λέγει, καὶ θέλω νὰ τὸ κάμω· ἤξε-
 ρε τὸ λοιπὸν, ὅτι δύο εἶναι τὰ μεγαλήτερά
 μυστήρια τῆς πίστεώς μας· καὶ αὐτὰ τὰ δύο
 παρῆλθεν Θεὸς ὁ καὶ τὸ σημάδι, ὅπου ὁνο-
 μάζεται τὸ σημάδι τῆς πίστεως· τὸ παρῆ-
 λθεν μυστήριον εἶναι, ἡ ἐνότης καὶ ζικὰς τοῦ Θεοῦ
 τὸ δεύτερον εἶναι, ἡ σάρκασις καὶ τὸ πάθος
 τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ.

Μ. Τί θέλει νὰ εἴπῃ, ἐνότης καὶ ζικὰς τοῦ Θεοῦ;

Δ. Τὴν εἶναι τὰ πρᾶγματα ὑψηλότεστα, καὶ ἀπὸ
 ὀλίγον ὀλίγον θέλουσι ἐξηγηθῇ παλαιόν-
 τας ἱμπερσοθεν εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς δι-
 δασκαλίας· ὅθεν τὴν ὥραν σώνει νὰ μάθῃς
 τὰ ὀνόματα, καὶ νὰ λάβῃς εἰς τὴν νοῦν σου
 ὅσον εἶναι ἐμπορετὶν· ἐνότης τῆς Θεοῦ θέλει νὰ
 εἴπῃ, ὅτι ἔχω ἀπὸ ὅλα τὰ πρᾶγματα τῆς
 κόσμου ἐξίσταται ἓνα πρᾶγμα, τὸ ὅποῖον
 δὲν ἔχει ποτὲ ἀρχὴν, ἀλλὰ πάντα ἦτον, καὶ
 πάντα θέλει εἶναι· καὶ ἔκπεν ὅλα τ' ἄλ-
 λα πρᾶγματα, καὶ τὰ κρατῇ, καὶ τὰ κυ-
 βερῇ· καὶ εἶναι ἐπὶ νῦν εἰς ὅλα ὑψηλότεστα,
 ἀγνικάτατον, ἀμορφώτατον, δυνατά-
 τατον.

ἀρεταῖς, οἱ ὁποῖαις ἔπαυον ὅτι εἴδαντες
καίτοις δὲ νὰ σωθῶμεν.

Μ. Ἀγαπῶν νὰ μὲν εἰδῶς καμία ὁμοιότητα,
δὲ νὰ καταλάβω καλῶς τὴν ἀνάγκην
τούτων πάντων τῶν μερῶν τῆς χριστιανι-
κῆς διδασκαλίας.

Δ. Οἱ ἄγιοι μᾶς διδουσι τὴν ὁμοιότητα τῶν
τῶν. Δὲ νὰ καὶ δὲ νὰ μὴ πῶς εἶνα αὐτῶν
π, ἀνάγκη εἶναι νὰ βάλῃ πρῶτον τὸ θεμέ-
λιον, καὶ τότε νὰ σπῇ τὸ τοῖχος, καὶ ὕψι-
ρα νὰ τὸ σκεπῇ μετέωρον, καὶ δὲ νὰ κα-
μῇ ὅλα τὰτα, χρειάζεται καί ποια ὑπερ-
κατασκευάματα ἔτι; Ἡμεῖς δὲ νὰ καί-
μεν εἰς τὴν ψυχὴν τὸ κτίσμα τῆς σωτηρίας,
χρειαζόμεθα δὲ θεμέλιον τὴν πίσιν, δὲ
τοίχους τὴν ἐλπίδα, καὶ δὲ σκεπασματὶ
ἐν χάριν, καὶ δὲ ὑπερκατασκευάματα
ἐν χάριν.

Εξήγησις τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ.

Κεφαλ. β'.

Μ. Π. Ρὶν νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ πρῶτον μέρος
τῆς διδασκαλίας, ἥδη νὰ μὲν εἰδῶς
ὅτι μίαν δοκιμὴν τῆς πνευματικῆς, ὅπου

Α 3

πρί-

Διδασκάλην ὑπόκεισιν .

Η Χριστιανικὴ διδασκαλία εἶναι ἵνα κοι-
τὸ συμμαζώμα , ἡ κεφάλαιον ὅλων
ἐκείνων τῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια μᾶς ἐδί-
δαξεν ὁ Θεωπότης Χριστός, ὅλα νὰ μᾶς δεί-
ξη τὴν ἑσάταιν τῆς σωτηρίας μας .

Μ. Πόσα εἶναι τὰ θεῶτα καὶ ἀναγκασιότερα μέρη
τῆς διδασκαλίας τούτης ;

Δ. Τέσσαρα· ἡ γινώσκ. τὸ, Πισδύω. τὸ, Πάτερ ἡ-
μῶν . οἱ δέκα Εντολαῖς . καὶ τὰ ἑπτὰ Μυ-
στήρια .

Μ. Διατί εἶναι τέσσαρα, καὶ ὅχι θεωσιότερα ἢ
ὀλιγώτερα ;

Δ. Διατί θεῖς εἶναι οἱ μεγαλήτεραις ἀρεταῖς,
ἡ πίστις, ἡ ἐλπίς, ἡ ἀγάπη . Τὸ, Πισδύω,
εἶναι ἀναγκαῖον ὅλα τὴν πίστιν, ὅλα τὴ μᾶς φα-
νερώμεν ἐκείνο, ὅπου ἔχομεν νὰ πισδύωμεν.
Τὸ, Πάτερ ἡμῶν, εἶναι ἀναγκαῖον ὅλα τὴν
ἐλπίδα, ὅλα τὴ μᾶς διδάσκει πὶ ἔχομεν νὰ ἐλ-
πίσωμεν . Οἱ δέκα Εντολαῖς εἶναι ἀναγκαῖαι
ὅλα τὴ ἀγάπην, ὅλα τὴ μᾶς δείχνουσι πὶ ἔχομεν
νὰ κρίνωμεν ὅλα τὸ ἀρέσωμεν τῷ Θεῷ . Τὰ
μυστήρια εἶναι ἀναγκαῖα, ἵνα δὴ ὅλα μύσει-
ταις δέχεται ὁ αἰθερὸς καὶ φυλάσσει ταῖς

ἀρε-

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΗΣ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ,

ΚΑΜΩΜΕΝΗ ΕΙΣ ΚΟΙΝΗΝ

φράσιν ὁρίσας τοῖς δούλοισιν ἐκείνων ἀποῦ τὴν δι-
 δασκαλίαν τῶν νέων, ἑῶν ἄλλων ἀπλῶν ἀν-
 θρώπων, εἰς ἑῶν ὁμιλίας διδα-
 σκαλίαν καὶ μαθητῶν.

Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία, καὶ
 ποῖα εἶναι τὰ πρῶτα τῆς μόνης.
 Κεφάλαιον πρῶτον.

Μαθητῶν Ερώτησις.

ΠΕΙΔΗ ἀκούω, πῶς εἶναι
 αἰσθητὸν νὰ ἡξώρη πινὰς τὴν
 χριστιανικὴν διδασκαλίαν ὁρί-
 νὰ σωθῇ, ὅπως μὴ νὰ μοῦ ξε-
 καθεύσῃς, τὴν πρῶτον εἶναι

τούτη ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία.

Α 2

Διδα-

**Imprimatur si videbitur Reuerendiss.
Mag. Sacr. Pal. Apost.
Cæsar Fidelis Vicefg.**

**Imprimatur. Fr. Greg. Donatus Rom.
Socius Reuerendiss. P. Fr. Hiacynth.
Petron. Sacr. Pal. Apost. Ord. Præd.**

8. 30. 4. 21

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

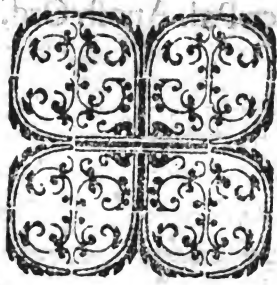
ΡΩΜΑΙΚΗΣ, . . .

καὶ καθολικῆς Εκκλησίας .

ΕΡΜΗΝΕΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
Γλώσσαν τῶν Ρωμαίων, καὶ εἰς μωσικοὺς
τόπους ἐξηγημένη

Πρὸς τὴν τάξιν Ὁ συνήθειαν τῆς ἀνατολικῆς
Εκκλησίας .

Bibl.
Call.
Soc.

Secr.
Norm.
Sign.

Ε Ν Ρ Ω Μ Η

Παρεῖ Βαρδολομαίω παρ' Ζυνέτου. αχισ. (1616.)

μέτ' ὀφείλημα ᾗ περιεσώται.

Doct

Doctrina Christiana

ab italico idiomate in vernaculam
linguam græcam conuersa, additis
præterea nonnullis quæ ad ritum
græcorum spectant

Rome, Zanettus. 1616

Ex Bibliotheca
jori Coll. Rom.
Societ. Jesu

~~II 20 e~~

~~35.3.34~~

35
F
72

